SADRÆAJ

POSEBNE TEME

Glavne skrañenice:

SZ – Stari zavet
NZ – Novi zavet
LXX – Septuaginta
IVP - Inter Var sity Press
NJB - New Je ru sa lem Bi ble
KJV - King James Ver sion
SSP – Savremeni srpski prevod
NSP – Novi srpski prevod

Reå autora:

U åemu ovo tumaåenje moæe da vam pomogne?

Tumaåenje Svetog pisma je umno i duhovno nastojanje da se shvati nadahnuti pisac Pisma, tako da nam njegova poruka bude jasna i svakodnevno delotvorna.

Duhovni proces je veoma vaæan ali ga nije lako objasniti. On zahteva naãe predanje i naãu otvorenost prema Bogu. Moramo da budemo gladni bogopoznanja (1), znanja o njegovom delu (2), voljni da mu sluæimo (3). A to podrazumeva molitvu, ispovedanje i voljnost za æivotnim promenama. Sveti Duh je najbitniji u åitavom toku tumaåenja. Pa opet, biñe nam doveka tajna zaãto iskreni i bogobojaæljivi hriãñani tako razliåito shvataju Pismo.

Umni – racionalni proces je veñ lakãe opisati. Prema tekstu Pisma moramo da budemo dosledno poãteni, kako ne bismo u njega uåitali naãe liåne i denominacijske sklonosti. Svi smo mi vremenski i istorijski uslovljeni. Niko od nas nije objektivni i neutralni tumaå. Ovaj komentar, verujem, vam nudi nepristrasni umni pristup Reåi. On sadræi tri pravila tumaåenja koja su saåinjena tako da odolimo sopstvenim sklonostima.

Prvo pravilo

Prepoznajmo istorijsku pozadinu u kojoj je dotiåna biblijska knjiga napisana. Uoåimo istorijske posebnosti njenog autorstva. Svaki je pisac imao svoje razloge i poruku koju je hteo da prenese. Zato nadahnuti tekst ne moæe da nam danas kazuje neãto ãto izvorni, nadahnuti autor nije hteo da poruåi. Dakle, nisu naãi porivi bitni - istorijski, kulturni, liåni, oseñajni, denominacijski – veñ njegovi. Istina, primena je vaæan deo tumaåenja, ali pre bilo kakve primene mora da usledi ispravno tumaåenje. Svaki biblijski tekst ima samo jedno jedino znaåenje – ovo moramo sebi stalno ponavljati. I to znaåenje je ujedno i ono ãto nam Duh i danas poruåuje kroz taj i takav tekst. Naravno, to znaåenje svakako ima raznovrsnu primenu na razliåite kulture i njihove okolnosti. A sve te primene uvek moraju biti podreœene izvornom piãåevom naumu. U tom

smislu i ovaj priruånik ima prigodan uvod u svaku svetopisamsku knjigu.

Drugo pravilo

Prepoznajmo knjiævnu jedinstvenost. Svaka knjiga Svetog pisma je na svoj naåin posebna. Nijedan tumaå nema pravo da izdvoji jednu istinu, ili njen deo, na raåun drugih koje zapostavlja. Zato u prvom redu treba teæiti razumevanju poruke åitave knjige, pre nego li se upustimo u tumaåenje njenih posebnosti. Dakle, poglavlja i stihovi ne mogu da znaåe neãto ãto cela knjiga ne kazuje. Tumaåenje treba da preœe sa deduktivnog na induktivni pristup, sa ukupne misli na pojedinaånu. Ovaj komentar je osmiãljen tako da pomogne studentu u prouåavanju pojedinih knjiga kroz odeljke. Uostalom, nadahnutost biblijskog teksta nije u njegovoj podeli na poglavlja i stihove. Ali, takva podela je osmiãljena kako bi nam pomogla da razumemo glavnu poruku.

Tumaåenje odeljka – ne pojedinih reåenica, fraza, reåi – je kljuå u razumevanju prvobitnog autorovog nauma. Jer, odeljak saåinjavaju objedinjene misli uobliåene u temu. U tom smislu svaka reå, svaki izraz i reåenica nekog odeljka vode ka odreœenoj temi. U njoj je njihov smisao, znaåaj, tema ih objaãnjava. Na isti naåin, prateñi piãåev naum od odeljka do odeljka, dolazimo i do ukupne poruke odreœene biblijske knjige.

Treñe pravilo

Åitajmo Sveto pismo u svim dostupnim prevodima. Tako ñemo dobiti ãiri i potpuniji uvid u semantiåko znaåenje odreœenih reåi i izraza. Vrlo åesto se dotiåna izvorna reå starogråkog moæe iskazati na viãe naåina. Viãe razliåitih prevoda upravo to istiåu i u njima uviœamo raznolikosti izvornih gråkih rukopisa – manuskripta. Ovo ne utiåe nuæno na doktrinu, ali nas vraña na izvorni tekst koji je proizaãao iz pera drevnog pisca.

Ovaj komentar pruæa studentima moguñnost brzog proveravanja njihovih sopstvenih tumaåenja. Ovo ãtivo nije konaåni autoritet. Cilj mu je da izazove na rad i obavesti tumaåa. Ima i drugih komentara koji nam pomaæu da ne budemo uskogrudi, dogmatiåni i navijaåki okrenuti svom

„timu“ svojoj denominaciji. Svaki tumaå treba da ima uvid u viãe tumaåenja kako bi uvideo viãeznaånost biblijskog teksta. Jer, rekli smo, zapanjujuñe je primetiti koliko malo slaganja ima meœu tumaåima koji tvrde da im je Pismo jedini izvor istine.

Iskreno, meni su ova tri pravila pomogla da savladam svoja ograniåenja spram starih tekstova. Nadam se da ñe na isti naåin i vama pomoñi.

Bob Utley
East Texas Bap tist Uni ver sity
27. jun 1996. god.

Smernice dobrog biblijskog åitanja:

Liåno traganje za pouzdanom istinom

Moæemo li da znamo ãta je istina? Gde da je naœemo? Da li moæemo da je shvatimo logikom? Postoji li neki konaåni autoritet? Postoji li neãto ãto moæe da u potpunosti vodi naã æivot, naã svet? Ima li naã æivot smisao? Zaãto smo ovde? A kuda to idemo? Ovakva i sliåna pitanja postavlja samo åovek – razumno biñe – od samih svojih poåetaka (Pro 1:13-18; 3:9-11). Dobro se señam svoje potrage za kljuånim osloncem æivota. Bio sam mlad kada sam poverovao u Hrista, uglavnom na osnovu jakih primera nekih iz moje porodice. Ali, kako sam rastao, rasla su i moja pitanja. Kulturni i verski kliãei mi nisu donosili odgovore. Bilo je to vreme zbunjenosti, vreme traganja i htenja, vreme kada sam æivo oseñao beznaœe sveta u kojem sam æiveo.

Mnogi su tvrdili da imaju odgovore na moja pitanja. Ali, brzo sam uviœao da se oni zasnivaju na (1) liånom stavu, (2) drevnim mitovima, (3) liånim iskustvima ili (4) psiholoãkim projekcijama. A meni je trebao dokaz, viãe åinjenica i oslonca za pogled na svet, nepokolebljivi centar i smisao æivota.

I sve to sam pronaãao prouåavajuñi Sveto pismo. U njemu sam tragao za pouzdanim dokazima. I pronaãao sam ih. Pronaãao sam (1) da arheologija dokazuje istorijsku pouzdanost Pisma; (2) pouzdanost proroãtava Starog zaveta; (3) jedinstvo biblijske poruke usprkos 16 vekova nastajanja teksta; (4) liåna svedoåenja ljudi koji su tvrdili da su im æivoti suãtinski promenjeni Biblijom. Zato je hriããanstvo – kao jedinstven sistem verovanja i delovanja – kadro da se bori sa sloæenim pitanjima ljudskog æivota. I tu nije reå samo o racionalnom okviru, veñ i o praktiånoj dokazljivosti biblijske vere, upotrebljivosti koja mi je donela unutraãnju radost i æivotnu ravnoteæu.

U Hristu sam naãao taj preko potrebni epicentar æivota. I to u onom Hristu koga objavljuje Pismo. Bio je to snaæan i emotivan doæivljaj. Pa opet, æivo se señam ãoka, kada sam shvatio kako se na jednu te istu reå moæe gledati razliåito, åak i u krugu istih crkava i tumaåa. Tako je dokaz da je Biblija taåna i pouzdanja vredna, postao ne cilj i kraj mog traganja,

veñ jedan veliki poåetak. Pa, kako razaznajem ãta je ãta, u areni sukobljenih tumaåa i tumaåenja?

Ovo pitanje je postalo moja æivotna strast i poziv. U prvom redu sam znao da mi je vera u Hrista (1) donela mir i radost. Jer, moj um je vapio za åvrstim tlom istine u æivom blatu moåvare postmodernistiåke kulture. (2) Dobio sam voœstvo kroz dogmatsku sigurnost sukobljenih svetskih religijskih sistema. (3) Dobio sam lek protiv denominacijske bahatosti. Kada sam se upustio u potragu za sigurnim razumevanjem drevnih biblijskih tekstova, zapanjio sam se nad sopstvenom kulturnom, crkvenom, liånom i istorijskom ostraãñenoãñu. Do tada sam åitao Bibliju tek toliko da utvrdim svoja ubeœenja. Boæja Reå mi je sluæila da napadnem neistomiãljenike i da tako utvrdim sve slabosti i manjkavosti. O, bilo je bolno suoåiti se sa svim tim!

Iako sam znao da ne mogu postati sasvim objektivan, postao sam mnogo bolji åitalac Svetog pisma. Poåeo sam da uoåavam svoje sklonosti i da ih prouåavam. Joã nisam sasvim ovladao njima, nisam se oslobodio svoje pristrasnosti. Stvarno, tumaåi Biblije su njeni najgori åitaoci!

Evo nekoliko naåela koja ñe, verujem, biti i vama vredna u ovom priruåniku o tumaåenju Boæje Reåi.

I. Naåela

A. Verujem da je Sveto pismo u celosti nadahnuto Boæje samootkrivenje. Zato svako njegovo tumaåenje treba da bude u skladu sa prvobitnim namerama njegovog boæanskog autora – Duha – i åoveka pisca, u njegovim istorijskim posebnostima.

B. Verujem da je Pismo pisano za obiåne ljude i za svakog åoveka ponaosob! Bog se prilagodio åoveku i progovorio mu jasno i glasno u odreœenim istorijskim i kulturnim okolnostima. Bog nam nije sakrio istinu, ãtaviãe, on nam ju je objavio i æeli da je razumemo. Zato te istine treba tumaåiti u svetlu ondaãnjih zbivanja, a ne spram naãih araãina. Biblija ne sme da kazuje nama danas neãto ãto nikada ranije nije, a posebno ne ono ãto njeni izvorni primaoci nisu åuli. Njena poruka je shvatljiva i prihvatljiva i najproseånijoj osobi jer je pisana razumljivim jezikom svakodnevice.

Smernice dobrog biblijskog åitanja:

C. Verujem da Pismo ima jedinstvenu poruku i svrhu. Biblija ne protivreåi sebi, iako ima teãke izjave i naizgled paradoksalne odeljke. No, upravo zato je Biblija sama sebi najbolji tumaå.

D. Verujem da svaki svetopisamski odeljak izvorno (ukljuåujuñi i proroãtva) ima samo jedno znaåenje, onako kako je to autor zamislio. I premda nikada ne moæemo sasvim da budemo sigurni u piãåeve namere, postoje sigurne vodilje u tom smeru:

1. æanr, literalna vrsta kojom je tekst napisan.
2. istorijske okolnosti i/ili neke posebnosti koje su dovele do pisanja nekog teksta.
3. knjiæevni kontekst cele biblijske knjige, kao i odreœenog odeljka te knjige.
4. tekstualna skica neke celine, nekog odeljka u odnosu na celu knjigu.
5. gramatiåke posebnosti kojima se prenosi neka poruka.
6. posebno izabrane reåi i pojmovi koji prenose poruku.
7. uporedni/paralelni odeljci.

Ovih sedam pristupa åine tumaåenje odreœenog teksta. Ali, pre nego li ih detaljnije objasnim – kao praktiåne korake dobrog åitanja Pisma – dozvolite mi da vas podsetim na loãe metode koje svakako treba izbeñi. Zbog njih nastaju zabune i sukobi u razliåitom tumaåenju.

II. Pogreãni metodi tumaåenja

A. Ne uzimanje u obzir knjiæevnog konteksta biblijskih knjiga. Kod ovog pristupa se svaka reå i izjava Pisma koriste kao samostojeñi apsoluti, bez obzira na to ãta je pisac hteo njima stvarno da kaæe. U teologiji se ovako nakaradno tumaåenje zove „proof-texting“ – kada svoj stav podupireã Pismom.

B. Ne uzimanje u obzir istorijske okolnosti teksta i oslanjanje na nerealne, manjkave podatke i izvore koji nemaju niãta sa tekstom.

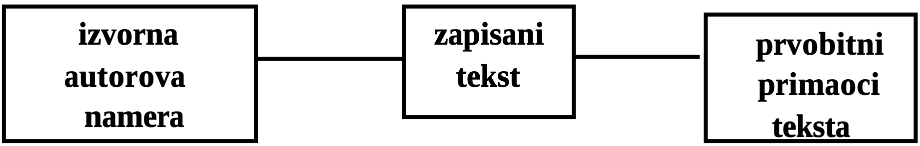
C. Ne uzimanje u obzir istorijske okolnosti teksta i rukovanje istim kao da je reå o jutroãnjim novinama napisanim iskljuåivo za nas danas.

Smernice dobrog biblijskog åitanja:

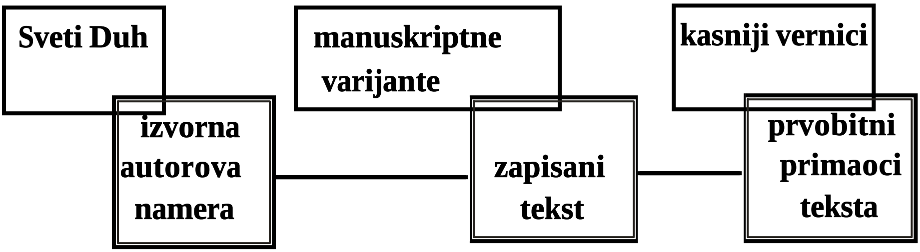
D. Ne uzimanje u obzir istorijske okolnosti teksta nametanjem simbolizma. Tada tekst dobija filozofsko-teoloãka znaåenja potpuno drugaåija od onih koja su åuli njegovi prvi åitaoci i sluãaoci.

E. Ne uzimanje u obzir izvornog znaåenja teksta kroz nametanje krutih doktrina, omiljenih dogmi ili savremenih trendova koji nemaju veze sa izvornim piãåevim motivima. To se najåeãñe deãava kod nametanja pristupa åitanja – Ãta ovaj tekst znaåi za mene? Tako åitalac postaje iskljuåiva mera tumaåenja.

U pisanoj ljudskoj komunikaciji sreñemo barem tri stvari:

Do skora su se svi naåini åitanja usredsreœivali oko ova tri elementa. Ali, kada je reå o Bibliji i njenoj jedinstvenoj nadahnutosti, treba dodati sledeñe:

Tok tumaåenja traæi sve ove elemente. Moj pristup u ovom priruåniku daje naglasak na autora i izvorni tekst. Åinim to svesno, upravo zbog gore navedenih zloupotreba: (1) produhovljavanja teksta i (2) „Ãta-ovaj-tekst-znaåi-za-mene“ åereåenja teksta. Zloupotrebe se mogu pojaviti na svim nivoima tumaåenja. Zato uvek treba proveravati svoje mo tive, predubeœenja, uhodane pristupe tekstu, izraæenu potrebu za primenom. Ali, kako biti oprezan ako nema granica, nema pravila u

tumaåenju? Samo autorstvo nekog teksta i njegova struktura nam pruæaju sigurne vodilje pouzdanog tumaåenja.
Dakle, kako u svetlu navedenih loãih pristupa moæemo pouzdano i dosledno taåno åitati i tumaåiti Pismo?

III. Neki od naåina dobrog åitanja Pisma

Ovde ne æelim da govorim o posebnim naåinima tumaåenja pojedinih æanrova, tj. knjiæevnih vrsta. Reå je o opãtim hermeneutiåkim principima – principima tumaåenja koji vaæe za sve nadahnute tekstove. U ovom domenu preporuåujem odliåno ãtivo Gordona Fija, „How to read The Bi ble For All Its Worth“, u izdanju kuñe Zondervan.
Pravila koja ñu ovde isticati su upravo ona po kojima åitalac kao tumaå dozvoljava da mu sam Duh rasvetli tekst. Dakle, i Duh i tekst i åitalac åine jedno. Stalo mi je do toga da pomognem tumaåima da ne zavise iskljuåivo od drugih, velikih i poznatih tumaåa. Moæda znate izreku – „Biblija baca mnogo svetla na komentare“! Ne æelim ovim da omalovaæim veliki doprinos mnogih komentara, veñ da im odredim primereno mesto i upotrebu.
Moramo biti sigurni da naãe tumaåenje stvarno proizilazi iz teksta. Evo ãta nam daje putokaz u tom smeru:

1. pisac teksta
   a) istorijske okolnosti.
   b) knjiæevni kontekst.
2. piãåev izbor
   a) gramatiåke strukture teksta – sintakse.
   b) savremena upotreba pojedinih reåi.
   c) æanr/knjiæevna vrsta.
3. naãe razumevanje
   a) odgovarajuñih uporednih tekstova.

U svakoj fazi tumaåenja moramo se ravnati po ovim pravilima. Sveto pismo je naãe jedino merilo verovanja i delovanja. Naæalost – rekoh veñ ranije – hriããani se ne slaæu oko uåenja Boæje Reåi. I to je poraæavajuñe: tvrdimo da je u celini Bogo-nadahnuto, a onda se delimo oko toga ãta nam i kako kazuje!

Smernice dobrog biblijskog åitanja:

Postoje åetiri faze, åetiri koraka åitanja Pisma:

A. Prva faza

1. Odreœenu biblijsku knjigu åitajte iz viãe prevoda, posebno onih koji potiåu iz razliåitih prevodilaåkih ãkola.
    - a) doslovni, tj. od-reåi-do-reåi prevodi.
    - b) dinamiåni prevodi.
    - c) slobodni – parafrazirani prevodi.
2. Uoåite glavni razlog pisanja, definiãite temu.
3. Prepoznajte (ukoliko se to moæe) literalno jedinstvo teksta. Naime, koje reåenice i poglavlja iskazuju centralnu misao, temu.
4. Prepoznajte preovlaœujuñi æanr
    - a) u Starom zavetu:
        - (1) (jevrejsku naraciju, priåu).
        - (2) (jevrejsku poeziju (Psalmi, mudrosni spisi)).
        - (3) (jevrejska proroãtva (proza i poezija)).
        - (4) (zakon).
    - b) u Novom zavetu:
        - (1) (naracija, priåa (Evanœelja, Dela)).
        - (2) (poreœenja Evanœelja).
        - (3) (pisma, tj. poslanice).
        - (4) (apokaliptiåni spisi).

B. Druga faza

1. Proåitajte iznova celu knjigu, ponovo izdvojite glavne teme i likove.
2. Skicirajte glavne teme i iskaæite ih kratkim i sadræajnim reåenicama.
3. Uporedite to do åega ste doãli sa svrhom åitavog svog tumaåenja.

C. Treña faza

1. Joã jednom proåitajte celu knjigu, ali ovoga puta jasno uoåite istorijski kontekst i posebnosti koje su dovele do pisanja.
2. Nabrojte sve istorijske åinjenice iz teksta:
    - a) pisac.

b) vreme pisanja.
c) primaoci.
d) razlozi pisanja.
e) kulturne posebnosti i njihov odnos spram svrhe pisanja.
f) podaci o tada poznatim istorijskim liånostima i događajima.

3. Skicirajte odeljak koji prouåavate. Uvek pazite da se iz njega jasno vidi literalno jedinstvo odeljka. Samo tako moñi ñete da pratite izvorni piååev naum i tok misli teksta.
4. Proverite istorijske odrednice pomoñu odgovarajuñih priruånika.

D. Åetvrta faza

1. Åitajte odeljak u razliåitim prevodima:
   a) doslovni, tj. od-reåi-do-reåi prevodi.
   b) dinamiåni prevodi.
   c) slobodni – parafrazirani prevodi.
2. Istraæite jeziåku, tj. gramatiåku strukturu:
   a) Da li tekst ima izraze koji se ponavljaju (Ef 1:6, 12, 13).
   b) ponavljaju li se gramatiåki oblici (Rim 8:31).
   c) Da li ima u tekstu misaonih kontrasta.
3. Uoåite sledeñe pojmove:
   a) posebne termine.
   b) neuobiåajene pojmove.
   c) vaæne gramatiåke oblike.
   d) posebno teãke reåi, pojmove, reåenice.
4. Potraæite odgovarajuñe uporedne odeljke
   a) prepoznajte koji tekst najjasnije govori o temi koju prouåavate.
      (1) konsultujte knjige sistematske teologije.
      (2) upotrebite prevode Pisma sa uporednim stihovima.
      (3) upotrebite konkordance.
   b) Istraæite da li postoji tekst, odeljak, stih koji moæda stoji u potpunoj suprotnosti sa temom vaãeg tumaåenja. Mnoge biblijske istine imaju svoju tzv. paradoksalnu stranu. I zato

mnoge denominacije imaju silne probleme kada se podupiru poloviånim stihovima. Poãto je åitavo Pismo Bogo-nadahnuto valja teæiti ravnoteæi u tumaåenju.

c) Potraæite sliåne izjave u samoj knjizi ili odeljku koji prouåavate, u tekstovima istog autora istog æanra. Biblija je sama sebi najbolji tumaå jer ju je nadahnuo sam Bog.

5. Upotrebite pomoñnu literaturu kod provere istorijskih odrednica ili nekih drugih vremenskih posebnosti:

a) studijske Biblije.

b) biblijske enciklopedije, reånike, priruånike.

c) uvode u biblijske knjige.

d) biblijske komentare (u ovom koraku premeravamo svoja otkriña spram proverenih dostignuña na polju tumaåenja).

IV. Primena tumaåenja Svetog pisma

Kada uradimo sve ãto je potrebno da bismo razumeli biblijski tekst u njegovom izvornom znaåenju, tek tada treba da ga primenimo u svom æivotu, u naãoj kulturi. Zato vidim biblijski autoritet kao ispravno shvatanje ãta je nadahnuti pisac rekao tada, u svoje vreme, i ãta ta poruka znaåi sada, u naãe vreme.

Primena uvek mora da sledi pravilno tumaåenje. Nemoguñe je pravilno primeniti svetopisamska uåenja danas ako ne znamo ãta su znaåila tada. Boæja reå ne sme da govori nama danas ono ãto nikome nikada nije govorila.

U tome nas vodi pravilno skicirani odeljak (faza 3). Primena treba da sledi upravo odatle, a ne sa nivoa analize reåi. Jer, pojedine reåi imaju svoje znaåenje samo u celini, u kontekstu. Isto vaæi i za reåenice. Samo je autor teksta onaj koji je boæanski nadahnut. Mi ga sledimo jedino po prosvetljenju tog istog Duha. A to je iluminacija a ne inspiracija. Zato na izraze poput – „Tako kaæe Gospod“ – imaju pravo samo biblijski pisci.

Dakle, primena se tiåe sveobuhvatne poruke tumaåenog teksta, s obzirom na njegovo – rekli smo – literalno jedinstvo i razvoj ukupne misli nekog odeljka.

V. Duhovna strana tumaåenja

Sve do sada sam govorio o logiåkom i tekstualnom procesu koji spada u tumaåenje i primenu. Ali, u duhovnom smislu sledeñe stvari su mi bile dragocene:

A. Moli se za pomoñ Svetog Duha (1. Kor 1:26 do 2:16).

B. Moli se za oproâtenje i oåiâñenje od greha kojih si svestan (1 Jn 1:9).

C. Moli se za veñu æelju za bogopoznanjem (Ps 19:7-14; 42:1).

D. Primeni odmah sve âto si otkrio u svom prouåavanju.

E. Ostani ponizan i voljan da uåiâ.

Nije nimalo lako odræati ravnoteæu izmeœu logiåkog procesa tumaåenja i duhovnog voœstva Svetog Duha. Meni su sledeñe reåi pomogle u ovome:

A. „Izvrtanje Pisma“, od autora Dæemsa Sajera: „Prosvetljenje je neâto âto pripada svakoj osobi Boæjeg naroda, a ne samo nekakvoj duhovnoj eliti. Crkva ne poznaje povlaâtenu viâu kastu, nema tzv. „iluminate“, genijalce kojima pripada sve znanje. Duh je taj koji suvereno deli darove mudrosti, znanja i duhovnog razlikovanja. On ne daje grupici nadarenih ekskluzivno pravo da tumaåe njegovu Reå. Svaki vernik moæe i treba da se pouåava, da prosuœuje i razlikuje biblijska uåenja koja stoje i iznad onih koji su posebno nadareni za sluæbu tumaåenja. Saæeto reåeno, kroz celu ovu knjigu sam æeleo da istaknem – Biblija je Boæje istinito otkrivenje celom åoveåanstvu. Ona je krajnji autoritet u svemu o åemu govorimo, ali nije neka misterija koju ne bi mogli da razumeju ljudi svih kultura“. (str. 17-18)

B. U delu „Protestantsko tumaåenje Pisma“, na str. 75, Ber nard Ram ovako citira åuvenog Kjerkegora: „Prema Kjerkegoru vaæno je leksiåki, gramatiåki i istorijski tumaåiti Pismo. Ali, to nije prevashodno najvaæniji oblik njegovog åitanja. Åitati Pismo kao Boæju Reå znaåi åitati ga sa ustreptaloâñu i iâåekivanjem, æivo razgovarajuñi sa Bogom. Åitati ga struåno i nauåno, egzegetski i akademski joâ ne mora da znaåi da ga åitamo kao poruku od Boga. Ko ga åita kao ljubavno Boæje pismo, taj ñe u njemu stvarno pronañi Boæju Reå.“

C. Autor Rouli u delu „Znaåaj Biblije”, na str. 19 piâe: „Nijedno intelektualno razumevanje Biblije, ma kako potpuno ne iscrpljuje njeno

bogatstvo. Svaki uvid doprinosi potpunijem razumevanju. Ali, najvaæнije je kretati se ka duhovnim vrednostima. Samo duhovno blago åini ovu knjigu razumljivom. Åesto nam baã to duhovno razumevanje treba viãe od umnog. Duhovna stvarnost se prepoznaje na duhovan naåin. Zato svakom uåeniku Reåi i svakom tumaåu treba duhovna prijemljivost, æar traganja za Bogom i bogatstvima njegove Knjige, ukoliko viãe ponire u uåeno studiranje.“

VI. Metodi tumaåenja

Ovaj priruånik je osmiãljen da vam pomogne u sledeñem:

A. Svaka biblijska knjiga ima prigodan uvod, skicu. Setite se ovoga kada budete radili „fazu 3“.

B. Kontekstualni uvid vam se nudi na poåetku svakog poglavlja. To ñe vam pomoñi da vidite strukturu literalnog jedinstva teksta.

C. Setite se da podele na poglavlja i stihove nisu deo izvornog nadahnutog teksta. One se utvrœuju iz konteksta. Ali, kada uporeœujemo viãe savremenih prevoda (koji, rekosmo, pripadaju razliåitim prevodilaåkim ãkolama), lakãe prodiremo u izvorne namere biblijskog autora. Svako poglavlje obraœuje jednu istinu. Zovemo je „srediãnjom/centralnom idejom teksta“ ili „temom“. Tako uobliåena misao je kljuå pravilnog istorijskog i gramatiåkog tumaåenja. Najbolje je da niko nikada ne tumaåi, ne pouåava i ne propoveda iz teksta koji je manji od jednog poglavlja! Ne zaboravimo, takoœe, da je svaki odeljak æivo vezan za prethodni i naredni odeljak. Zato je vaæna skica poglavlja cele biblijske knjige. Ona nam omoguñava da pratimo prirodni i logiåni sled izvornih misli biblijskog pisca.

D. Moj pristup je stih-po-stih timaåenje. Tu nema druge nego da sledimo autorove misli. A to znaåi da pred sobom imamo:

1. literalni kontekst.
2. istorijski i kulturni uvid.
3. gramatiåku analizu.
4. analizu pojedinih reåi.
5. odgovarajuñe uporedne odeljke/citate.

Uvod u Drugu poslanicu Korinñanima

Uvodne napomene

A. Ova poslanica verovatno viãe od ijedne druge oslikava Pavlovo srce, um i duãu apostola mnogoboæaca. Ovo je njegova duhovna /pastirska autobiografija.

B. 2. Korinñanima je uoåljivo najreåitiji Pav lov spis. Rejmod Braun, u svom „Uvodu u NZ“ kaæe – „Ovo pismo je najliånija i najintimnija apostolova liåna karta“ (str. 541). Opet, cilj pisanja je pobijanje uåenja sofista, grupe koja je javno napadala Pav lov javni govor, i u metodu i u sadræaju (apostolov „napad na mudrost“, 1 Kor 1 do 4).

Posebna tema: Sofisti

So fia je mudrost. *Sofisti* su oni koji sebe vide kao posebno veãte i pouåene govorniãtvu. Sofista je u to vreme najåeãñe bio putujuñi govornik, uåitelj koji bi pouåavao razred dece iz bogatijih slojeva druãtva. Obiåno bi bili unajmljeni od strane roditelja na gradskim trgovima, tamo gde bi ih svi åuli dok bi o neåemu raspravljali. Najåeãñe bi se sami sofisti bespoãtedno nadgovarali pred publikom, baã u æelji da osvoje simpatije buduñih uåenika, tj. njihovih roditelja.

Sofisti su se dræali strogo propisanog plana javnog govorniãtva. Jedno od njih je propisivalo da govornik prvo kaæe ko je, kakve ãkole ima i kakvim kvalifikacijama za ovu sluæbu raspolaæe.

Pavle je imao ozbiljnih problema sa ovom grupom mudrijaãa:

1. Sofisti su bili jedna od crkvenih frakcija, a njeni pojedinci su se pozivali na razliåite voœe koje su sledili (1 Kor 1 do 4).
2. Meœu njima su bili i jelinistiåki obrazovani jevrejski uåitelji iz Jerusalima (2 Kor 10 do 13).

Pavlovo naåelno odbacivanje mudrosti u 1 Kor 1 do 4, jasno istiåe da je bio napadnut od ovih grupa. Oni su bili samozvana mera svemu. Bahato su isticali svoje oratorske veãtine, svoju filozofiju i sve druge i drugaåije

odbacivali kao manje vredne. Zanimljivo je da su govorniãtvu teæili i judaistiåki uåitelji. Zanimljivo, ali ne i neobiåno, znajuñi uticaj Filona Aleksandrijskog; znajuñi ugled koji je u crkvi uæivao oåigledno vrhunski obrazovani Apolos iz Aleksandrije.

Pavle nije bio uglaœeni, kitnjasti govornik. Nije tome ni teæio. Zato su ga takvi i napadali. Opravdano izazvan, on im uzvraña zapanjujuñe uglaœenom, iznijansiranom, logiåki savrãeno sreœenom apologijom u 2 Kor 10 do 13! I to koristeñi njihov jezik, njihove omiljene fraze. A sve da bi im „spustio noseve“, dokazujuñi im da su neprimereno bahati.

C. Poslanica je, rekosmo verno ogledalo apostolove liånosti – spoj duhovnih visina i jednostavnosti kao i naglih izliva oseñanja, od opravdane ljutnje do poletne radosti.

D. I pored filozofskih delova koji liåe na visokofilozofske dijaloãke rasprave, 2. Korinñanima je ipak obiåna poslanica, pastirsko pismo. Naæalost, nisu saåuvane teze, pitanja i primedbe koje stoje u pozadini veñine Pavlovih odgovora. Ali, to je samo dokaz viãe da su sve poslanice nastale kao svojevrsni odgovor na mnogostruke potrebe Rane crkve. NZ nije zbirka slobodnih i nezavisnih teoloãkih radova.

E. Ãteta je ãto je ova poslanica zanemarena i od tumaåa i od propovednika. Ãteta, jer je ona najizrazitije apostolovo razmatranje o stradanjima hriããanskog æivota.

F. Pismo je melem za pastirske muke svakog crkvenog voœe. Apostol je predivan primer Boæijeg sluge koji upeãno savladava probleme, nerazumevanja i napade na samu njegovu liånost.

Pisac

A. Åak i u najveñoj najezdi pomodarskih negiranja tradicionalnih autorstava svetopisamskih knjiga, retko ko je poricao da je Pavle autor ove poslanice.

B. Pismo je toliko autobiografsko, da je zanemarljiva verovatnoña neåijeg imitiranja Pavlovog stila. Neke fraze liånih apologija su vrlo teãko razumljive, a to ide u prilog autentiånosti poslanice. Istina, mnogi NZ

struånjaci smatraju da je u celini poslanica skup nekoliko nezavisnih Pavlovih pisama. Ako je i tako, jedinstvo celog spisa je neupitno:

1. Nema ni traga disharmonije u drevnim gråkim prepisima:
   - nema varijanti literalnog jedinstva.
   - svi manuskripti imaju ni viãe ni manje 13 poglavlja.
2. Zna se da Kliment Rimski, 96. god., nije znao za 13. poglavlje ovog pisma. Ali, ono je citirano od strane Polikarpa (105. god).
3. Poslanica ima jasnu logiåku celinu. Viãe tema istiåe to jedinstvo, a posebno rasprava o stradanjima.
4. Dokaz koji proizilazi iz same knjige sam po sebi nije dovoljan da bi iãao u prilog radikalne analize poslanice.

C. Pavle se navodi kao autor u 1:1 i 10:1

Vreme pisanja:

A. Poslanica je svakako vezana za 1. Poslanicu Korinñanima, kao i dogaœaje opisane u Delima apostolskim.

B. Prema Dl 18:1-18 i 20:2-3, Pavle je u dva navrata posetio Korint. Prema 2 Kor 2:1 izgleda da je bilo najmanje joã jedno putovanje tim krajem, i joã jedna, treña poseta Korintu (12:14; 13:1-2).

C. Ključno pitanje datiranja poslanice je vremenski razmak izmeœu apostolovih poseta i pisanja poslanice.

D. Prob lem je joã veñi kada znamo da nema spoljaãnjih podataka koji pokrivaju pe riod izmeœu Dl 18:1-18 i 20:2-3, osim nekih nejasnih napomena unutar samih poslanica.

E. Sledi ãema moguñih susreta apostola i crkve:

DATUM	POSETA	POSLANICA
50.-52 Drugi misijski put	**a.** Pavle je na ovom putu ostao u Korintu 18 meseci	
52. god.		**a.** 1 Kor 5:9-11 pominje pismo posveñeno problemu nemorala u crkvi. Ne znamo za ovo pismo, osim: (1) neki misle da je 2 Kor 6:14-7: deo tog pisma; (2) 2 Kor 2:3, 4, 9 je epistolarni aorist.
56. god. (proleñe)	**b.** Pavle je åuo za probleme crkve. U Efesu je imao dva izvora: (1) Kloine ukuñane 1 Kor 1:11; (2) Stafanina, Fortunata i Ahaika, 1 Kor 16:17. Oni su najverovatnije doneli apostolu pismo sa pitanjima crkve	
56. god. (zima) 57. god. (zima)		**b.**Pavle im je odgovorio na pitanja – 1 Kor 7:1,25; 8:1; 12:1; 16:1,2. Timotije (1 Kor 4:17) im je poneo to Prvo pismo iz Efesu (1 Kor 16:8). On sam nije mogao da reãi njihove probleme.
	c. Pavle je na kratko posetio Korint. Bio je to bolan susret, nezabeleæen u Delima (2 Kor 2:1). Iako nije uspeo u svojim namerama, planirao je da se vrati.	

		c. Pavle je napisao oãtro pismo (2 Kor 2:3-4:9; 7:8-12) korintskim kuñnim crkvama. Njega im je doneo Tit (2 Kor 2:13; 7:13-15). Nama je ono nepoznato, osim ako nije – kako smatraju neki – uklopljeno u 2 Kor 10 do 13
	d. Pavle je planirao da sretne Tita u Troadi, ali kako se ovaj nije pojavio, produæio je za Makedoniju (2 Kor 2:13; 7:5, 13), moæda do Filipa (MSS, B, K, L, P)	
		d. Sreo je Tita i ovaj mu je preneo da je crkva prihvatila njegov autoritet. Tada im je napisao drugo pismo u duhu zahvalnosti (7:11-16). Poslao ga je po Titu.
57-58 god (zima)	**e.**Dl 20:2-3 beleæe verovatno zadnju Pavlovu posetu Korintu. Istina, tu se grad ne spominje po imenu, ali se podrazumeva. Tu je proveo zimske mesece.	**e.**Oåigledna je promena raspoloæenja izmeœu poglavlja 1 do 9 i 10 do 13. Neki tumaåi to ovako objaãnjavaju: (1) loãe vesti o dolasku putujuñih judaista iz Jerusalima, dok je pisao 1 do 9(F.F Brus); (2) Odeljak 1 do 9 je Pavlovo pismo vernim ålanovima crkve, dok je odeljak 10-13 prekor buntovnicima u redovima zajednice (W. MekGorman)

Koliko je Pavle napisao poslanica crkvi u Korintu?

A. Samo dve, ove koje su u NZ kanonu

B. Tri, od kojih jedna nije saåuvana

C. Åetiri, dve nisu saåuvane

D. Neki savremeni tumaåi prepoznaju izgubljenu poslanicu u 2 Kor:

1. prethodno pismo (1 Kor 5:9) u 2 Kor 6:14- 7:1.
2. izgubljeno pismo (2 Kor 2:3-4,9; 7:8-12) u 2 Kor 10 do 13.

E. Pet poslanica, od kojih je peta 2 Kor 10 do 13, poslana po Titu zbog loãih vesti koje je doneo.

F. Moj stav je da ih je bilo åetiri:

1. rano, prethodno izgubljeno pismo (1 Kor 5:9).
2. 1. Korinñanima.
3. pismo prekora, takoœe izgubljeno (2 Kor 2:1-11, 7:8-12).
4. 2. Korinñanima.

Pavlovi neprijatelji u Korintu

A. Prema ovoj poslanici izgleda da su apostolovi protivnici bili grupisani u par dominantnih frakcija razliåitih gradskih kuñnih crkava (moguñe da je reå o istim onima iz 1 Kor).

1. Oni koji su dræali do rimske kulture i tradicije.
2. Oni koji su dræali do tradicije gråke retorike.
3. Oni koji su dræali jevrejske obiåaje.
4. Oni koji su pripadali obespravljenoj klasi.

B. Dolazak polemiånih judaista je dodatno oteæao crkvene kontroverze (2 Kor 10 do 13). Ova grupa se razlikuje od one u Galatima i judeo-gråkih legalista iz Kolosa. Verovatno su retorski dobro obuåeni, harizmatski uåitelji, poput Apolosa.

C. O kome god da je reå, ovo su bile njihove prituæbe na Pavla:

1. Pavle laæe, menja planove (1:15).
2. Pavle jako piãe, ali slabo govori (10:10).
3. Pavle nije uglaœeni govornik (10:10; 11:6).
4. Pavle ne prima novac (11:7; 12:13).

5. Pavle nije pravi apostol (11:5,13; 12:4).
6. Pavle nije pravoverni Jevrejin (11:2).
7. Pavle nema direktna otkrivenja i vizije kao oni (12:1).

Svrha poslanice i okolnosti pod kojima je nastala

A. Zahvalnost za pozitivan odgovor crkve na Pavlovo apostolstvo (2:12,13; 7:11-16).

B. Pripreme za Pavlovu treñu posetu (10:1-11). Druga je oåigledno bila vrlo bolna i neuspeãna. Promena tona je oåigledna u odeljku 10 do 13. Neki tumaåi smatraju da je baã ovo ona izgubljena druga poslanica, koju sada apostol umeñe u svoje novo pismo. Moguñe je da je to oãtro pismo, kao svojevrsni oduãak svetih oseñanja nastalo nakon ãto je apostol åuo za novi prodor duhovne opozicije.

C. Odgovor lutajuñim jevrejskim uåiteljima (10-12) koji su odbaciovali apostola:

- kao liånost
- njegove mo tive
- njegov autoritet
- njegov govorniåki stil
- njegovu evanœeosku poruku

Moguñe literalno jedinstvo

A. Teãko je skicirati ovu poslanicu zbog:

1. promene raspoloæenja pisca.
2. mnoãtva tema.
3. proãirenja, tematskih umetaka (2:14-7:1 ili 7:4).
4. naãeg ograniåenog poznavanja tadaãnjih prilika.

B. Ipak, uoåavamo tri velike teme:

1. Apostolov odgovor na Titov izveãtaj i plan putovanja, poglavlja 1 do 7.
2. Veliki umetak o Pavlovom apostolstvu, 2:14-7:1 ili 7:4.

3. Pav lo va pohvala za trud i delo ljubavi i sakupljanju za potrebe jerusalimske crkve, poglavlja 8-9.
4. Pav lo va odbrana njegovog apostolstva, poglavlja 10-13.

C. Mislim da je literalno jedinstvo ove poslanice oåigledno:

1. Nema ni traga disharmonije u drevnim gråkim prepisima:
   - nema varijanti literalnog jedinstva.
   - svi manuskripti imaju ni viãe ni manje 13 poglavlja.
2. Zna se da Kliment Rimski, 96. god., nije znao za 13. poglavlje ovog pisma. Ali, ono je citirano od strane Polikarpa (105. god).
3. Poslanica ima jasnu logiåku celinu. Viãe tema istiåe to jedinstvo, a posebno rasprava o stradanjima.
4. Dokaz koji proizilazi iz same knjige sam po sebi nije dovoljan da bi iãao u prilog radikalne analize poslanice.

Prvi krug åitanja

Ovo je tek vodiå u tumaåenju. Dakle, sami ste odgovorni za sopstveno tumaåenje Pisma. Åinite to u svetlu objave koju imate. Vi, Sveto pismo i Duh Sveti – vi ste najvaæniji u tumaåenju. Ne morate sve da prepustite drugome.

Zato, proåitajte æeljeni tekst odjednom. Odredite mu glavnu temu i iskaæite je svojim reåima.

1. Tema åitavog odeljka ili biblijske knjige.
2. Vrsta lit er a ture – æanr.

Drugi krug åitanja

Rekli smo da je ovaj udæbenik tek vaã vodiå. Niko ne sme odluåiti umesto vas. Ne prepustite drugima ono ãto vi i Duh veñ imate u Pismu.

Zato, joã jednom proåitajte æeljeni odeljak. Skicirajte glavne pojmove i iskaæite ih u jednoj reåenici.

1. tema prve literalne celine
2. tema druge literalne celine
3. tema treñe literalne celine
4. tema åetvrte literalne celine
5. ….

2. Korinñanima 1

Podela poglavlja prema “Novom srpskom prevodu s napomenama“

Pavle objaãnjava svoje delovanje 2:1-24

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piããevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piããeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom subjektu.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Kontekstualni uvid:

A. Ova poslanica je pisana ãest ili osam meseci nakon 1. Korinñanima, dok je Pavle sa Titom obilazio Makedoniju. On mu je javio o tome kako su Korinñani reagovali na njegovo prvo pismo (2: 12-13; 7: 11-16).

B. Poslanica je vrlo iskreno otvaranje apostolovih oseñanja. To se vidi åak i u gramatiåkim oblicima – manjak konjuktiva i nedovrãene misli.

C. Pavle je bio vrlo podlo napadnut od nekih manjih krugova crkvene zajednice. To su bili putujuñi jevrejski uåitelji i neki domañi ålanovi. Zamerali su mu:

1. Imao je neåiste mo tive, 1:12.
2. Menjao je planove, 1:15.
3. Bio je slab, 10:10.
4. Fiziåki je bio neprivlaåan, 10:10.
5. Nije bio uglaœeni govornik, 10:10; 11:16.
6. Propovedao je za novac, 11:7; 12:13.
7. Nije bio izvorni, pravi apostol, 11:5,13; 12:4.
8. Nije bio pravoverni Jevrejin, 11:21.
9. Nije imao direktne objave, kao oni, 11:21.

Tumaåenje reåi i izraza

„Ja, Pavle, apostol Isusa Hrista po Boæijoj volji, zajedno sa naãim bratom Timotejem, ...“

2 Kor 1:1a

1:1 „Pavle“ Savle iz Tarsa je ovako oslovljen prvi put u Dl 13:9. Najverovatnije su svi Jevreji dijaspore imali i jevrejsko i gråko ime. Ako je tako, zaãto se ovo drugo ime odjednom pominje tek u Dl 13? Verovatno su ga (1) ostali poåeli tako oslovljavati, (2) ili je on sam sebe nazivao „malim“, „poslednjim“. Naime, nekoliko je teorija u vezi korena gråkog imena Pavle: (1) Prema predanju iz drugog veka, apostol je bio izrazito nizak åovek, ugojen i ñelav, kosmatih obrva, gegao se pri hodu. Neki tvrde da je ime dobio zbog izrazito iskolaåenih oåiju. Ovo su podaci nekanonskih pisama Solunjanima; (2) Na nekim mestima apostol sam sebe naziva „najmanjim od svih svetih“, jer je bio progonitelj crkve, prema Dl 9:1-2 (vidi 1Kor 15:9; Ef 3:8; 1Tim 1:15). Kaæu, to „poslednji“, tj. „najmanji“ je samoizabrano ime. Ipak, na drugim mestima u poslanicama Pavle naglaãava svoje izvorno apostolstvo i poslaniåku jednakost sa Dvanaestoricom (2Kor 11:5; 12:11; 15:10).

- **„apostol“** Gråka reå - „poslan“ *(apostello)* ima nekoliko teoloâkih znaåenja:

  1. Za Jevreje poslanik je bio neåiji ovlaâteni, ozvaniåeni predstavnik – ambasador (2 Kor 5:20).
  2. Isti se pojam koristi kod opisa Isusovog poslanja od strane Oca (Mt 10:40; 15:24; Mk 9:37; Lk 9:48). Kod Jovana pojam dobija mesijanske tonove (Jn 4:34; 5:24, 30, 36, 37, 38; 6:29,38,39,40,57; 7:29; 8:42; 10:36; 11:42; 17:3, 8,18,21,23,25; 20:21).
  3. NZ apostolima oslovljava Isusove uåenike
     a) Dvanaestoricu, one koji su bili najbliæi Hristu (Lk 6:13; Dl 1:21-22).
     b) Posebna grupa apostolskih pomoñnika, saradnika:
        1. Varnava (Dl 14:4,14)
        2. Andronik i Junija (Junije, Rim 16:7)
        3. Apolos (1 Kor 4:6-9)
        4. Jakov, brat Gospodnji (Gal 1:19)
        5. Silvan i Timotije (1 Sol 2:6)
        6. verovatno i Tit (2 Kor 8:23)
        7. verovatno i Epafrodit (Fil 2:25)
     c) apostolstvo je trajni duhovni dar Crkve (1 Kor 12:28-29; Ef 4: 11).
  4. Pavle ovaj pojam koristi i kao titulu i kao imenicu za samog sebe, da bi istakao svoj identitet, kao sluge Boæijega, i svoj autoritet (Rim 1: 1; 1 Kor 1: 1; 2 Kor 1: 1; Gal 1: 1; Ef 1: 1; Kol 1: 1; 1 Tim 1: 1; 2 Tim 1: 1; Tit 1:1).
- **„po Boæijoj volji“** Istu uvodnu frazu imamo i u 1 Kor 1: 1; 2 Kor 1: 1; Ef 1: 1; Kol 1: 1 i 2 Tim 1:1. Pavle je uveren da ga je Bog izabrao za apostola. Sve je poåelo njegovim obrañenjem pred kapijama Damaska (Dl 9:1-22; 23:3-16; 26:9-18). Åesto se poziva na ovaj dogaœaj. Istiåe da mu je Bog poverio sluæbu i da piâe po njegovom nadahnuñu (inspiracija, 2 Tim 3: 16; 1 Kor 2:9-13; 1 Sol 2: 13).
- **„Hrist“** Ova titula, ime, paralela je jevrejskom imenu Mesija – *messijah* - pomazanik. Znaåenje je: „Onaj koji je pozvan i osposobljen za poseban zadatak“. Stari zavet poznaje tri grupe voœa

– sveâtenike, kraljeve i proroke – i samo su oni bili pomazivani. Isus je u sebi spojio sve ovo, celokupno pomazanje (Jev 1:2-3).

- **„Isus“** Jevrejsko ime koje znaåi „Jahve spasava“; „Jahve je spasenje“; „Jahve donosi spasenje“. Ima isto znaåenje kao i starozavetno ime Joâua. Ime Isus ima koren u jevrejskoj reåi spasenje – *„osija“* – pridodato zavetnom Boæijem imenu „Jahve“. Ime Isus Bog je objavio posebnom prilikom kroz anœela glasnika (Mt 1:21).

Gråki manuskripti su podeljeni na dve grupe u ovom smislu:

1. Isus Hrist - A, D, G, K, L i Peâita.
2. Hrist Isus - p46, No, B, M, P.

U svakom sluåaju, redosled Gospodnjih imena nema teoloâku teæinu.

- **„zajedno sa naâim bratom Timotejem“** U 1 Kor 1:1 pominje se Sosten; ovde Timotije. Verovatno kao koautor, saradnik, moæda i sam pisar. Moæda ga apostol spominje i zato âto su Korinñani bili tako odbojni prema njemu, kada im je doneo njegovu prvu poslanicu.

Posebna tema: Timotije

A. Timotije znaåi „poåastvovan od Boga“.

B. Majka mu je bila Jevrejka (Dl 16:1; 2Tim 1:5) a otac Grk (Dl 16:1). Obratio se na apostolovom prvom misijskom putu, u Devru i Listru (Dl 16:1). Prema Origenovom komentaru na Rim 16:21, bio je iz Derve (Dl 20:4).

C. Majka i baka su ga pouåile i jevrejskoj i hriâñanskoj veri (2 Tim 1:5; 3:14-15).

D. Obratio se Hristu na Pavlovom drugom misijskom putu (Dl 17:49-14:25).

E. Na drugom putu ga je Pavle pozvao da mu se pridruæi kao saradnik (Dl 16:1-5), moæda kao zamena za Jovan-Marka. Bio je proroâtvima potvrœen u sluæbi (1 Tim 1:18; 4:14).

F. Morao je i da se obreæe, kako bi olakâao svoju sluæbu meœu Jevrejima (Dl 16:3).

G. Bio je Pav lov verni uåenik, saradnik i saborac u svim teâkoñama. Spominje se viâe od bilo kojeg drugog apostolovog saradnika (17 puta u

10 pisama Rim 16:21; 1 Kor 4:17; 16:10; Fil l:1; 2:19,22; Kol 1:5; 1 Tim 1:2; 2 Tim 1:2; Tit 1:4).

H. Pavle ga zove „svojim sinom u veri“ (1 Tim 1:2), „voljenim åedom“ (2 Tim 1.2); „istinskim sinom po veri“ (Tit 1.4). Vidi komentar u 1 Kor 4:17.

I. Bio je u Rimu kada su Pavla pustili iz pritvora i verovatno mu se pridruæio na åetvrtom misijskom putu (Kol 1:1; Flm 1).

J. Nazvan je apostolom i 1 Sol 2:6, u smislu trajnosti apostolskog dara u crkvi (Ef 4:11).

K. Dva ili tri pastoralna pisma nose njegovo ime.

L. Poslednji se put spominje u Jev 13:23, ali hronoloãki u 2 Tim 1:2.

„…pozdravljam Boæiju crkvu u Korintu, zajedno sa svima koji pripadaju Boæijem narodu ãirom Ahaje“

2 Kor 1:1b

1:1b „crkvu“ *Ekklesia* je saåinjena od dve reåi: *ek* + *kaleo* = „iz“ + „pozvani“. Misli se na boæanski poziv, makar da je crkva ovu reå pozajmila iz svetovne upotrebe (Dl 19: 32, 39,41). Septuaginta ga koristi za „sabor Izraela“ (Br 16: 3; 20:4). Crkva u sebi vidi nastavak SZ Boæijeg naroda. Ona je novi Izrael (Rim 2:28-29; Gal 6: 16; 1 Pet 2:5,9; Otk 1:6) koji treba da dovrãi Boæiji poziv na misiju celog sveta (Post 3:15; 12:3; Izl 5:6).

- **„Boæiju crkvu u Korintu“** Izraz koji nam daje dvojako poimanje crkve:

  1. Crkva je skup vernika na jednom mestu, mesno okupljanje nanovo roœenih i krãtenih hriããana, Na viãe mesta NZ koristi pojam *ekklesia* baã u ovom smislu.

  2. Crkva je sveopãte telo Hristovo. To vidimo u Mt 16:18 (prva NZ upotreba ovog, inaåe ne mnogo koriããenog pojma). U Dl 19:31 se misli na lokalni, mesni skup vernika u Judeji, Galileji i Samariji. Istu upotrebu imamo i u pismu Efescima, u poslanici koja je bila okruænica tamoãnjih maloazijskih crkava (1:22; 3:10,21; 5:23-32).

Dakle, postoji jedno veliko duhovno telo svih vernika (neki su veñ kod Gospoda, neki joã æivi); ali postoji i mnoãtvo vidljivih lokalnih grupa tog nevidljiog, sveopãteg tela.

- **„zajedno sa svima koji pripadaju Boæijem narodu ãirom Ahaje“** Oåigledno je iz ovog pozdrava da je poslanica bila namenjena åitavom regionu, baã kao i ostala Pav lo va pisma. Verovatno je kao okruænica iãla po svim crkvama, u Galatiji i u Efesu. Ipak, u njoj se na poseban naåin govori o korintskim potrebama i problemima.
- **„svetima“** Mi smo proglaãeni svetima kroz Hristovo dovrãeno krsno delo i kroz sluæbu Duha Svetog (6:11). Glagol *hagiazo* odgovara imenici „svet“ – *hagios*, „sveti“ – *hagioi*. A to naglaãava naãu odvojenost za sluæbu Bogu. Stih treñi naglaãava naãu poziciju, ali mnoãtvo drugih NZ stihova nas upozorava da istoj toj svetosti treba teæiti. Svetost je poziciona, data nam je, imamo je. Zato joj i teæimo. Pavle ovim ohrabruje jednu bahatu crkvu, makar koliko da su greãili! Vidi viãe o „svecima“ u 1 Kor 1:2.

„Milost vam i mir od Boga, Oca naãega, i Gospoda Isusa Hrista“.
2 Kor 1:2

1:2 „Milost vam i mir od Boga“ U jelinistiåkoj kulturi pisma su obiåno otpoåinjana reåima „pozdrav“ (Dl 23:26; Jak 1:1), a ne ovako. Apostol se poigrava reåima i od *harein* stvara *haris*, ãto je izvorno hriããanski koncept (2 Sol 1: 1; Gal 1:3). Neki istiåu da je „mir“ paralela jevrejskom *ãalom*. Moguñe je da Pavle pravi spoj pojmova prema Aronovom blagoslovu, Br 6:24-26. Veñina poslanica zapoåinje slavopojom, ili zahvalnoããu, ali zbog nagomilanih problema u ovoj crkvi Pavle svaku zahvalnost upuñuje Bogu (1:3-7).

- **„od Boga, Oca naãega“** Naglaãen porodiåni odnos (Mt 6:9). U SZ Bog je Otac Izraela (Isa 64:8, Os 1:3,11). Porodiåne slike su oduvek bile najpodesnije za predstavu odnosa svete Trojice i njihovog odnosa prema Boæijem narodu. Kao ãto je Bog Otac naãeg Gospoda tako je i Otac svog naroda.

I milost i mir nam dolaze od Oca i Sina. Njihovo jedinstvo je izraæeno i gramatiåkom formom – jedna predlog, dva objekta. Ovo je prepoznatljiv

NZ naåin isticanja Isusovog boæanstva (1 Sol 1:1; 3:11; 2 Sol 1 :2, 12; 2: 16). Drugi naåin je pripisivanje SZ boæanskih atributa i tutula Isusu (Gospod). A i SZ kategorija „dana Gospodnjeg“ se pripisuje njemu.

- **„i Gospoda Isusa Hrista“** Puna Spasiteljeva titula (st. 2,3,7,8,9,10). Svaka od njih ima svoje znaåenje.

Hristos je gråki prevod jevrejskog *Mesija* – Pomazanik. I ovo je tipiåno NZ pripisivanje SZ titula Isusu iz Nazareta. On je taj koji sobom donosi obeñano doba pravednosti. Ime Isus je dato vitlejemskoj bebi, åije je roœene najavio anœeo blagovesnik (Mt 1:21). To ime je saåinjeno od dve jevrejske imenice: *JHVH*, ãto je zavetno ime za Boga i *Josija* (*Joãua*), ãto znaåi spasenje, ali je i liåno muãko ime. Ime se skoro uvek odnosi na Isusa iz Nazareta, sina Marijinog (Mt 1:16,25; 2:1; 3: 13, 15, 16). Titula Gospod je prevod SZ *Adon* – vlasnik, muæ, gospodar, Gospod. Jevreji su uvek strahovali da ñe bilo kakvim izgovaranjem Boæijeg JHVH imena prekrãiti zapovest o njegovoj svetosti. Tako su uvek JHVH zamenjivali sa Adonaj. Zato zapadni prevodi uvek Gospod piãu velikim slovom, gde god je reå o JHVH imenu. Isus je Gospod – *Kurios* – åije je boæanstvo ravno Oåevom.

> **„3 Neka je hvaljen Bog i Otac naãega Gospoda Isusa Hrista, milosrdni Otac i Bog od koga dolazi svaka uteha. 4 On nas teãi u svakoj naãoj nevolji, da bismo i mi mogli da teãimo one koji su u nevoljama, onom utehom kojom nas same Bog teãi. 5 Jer, kao ãto izobilno uåestvujemo u Hristovim patnjama, tako primamo i izobilje utehe posredstvom Hrista. 6 Ako smo pritisnuti nevoljama, to je za vaãu utehu i spasenje, ako primamo utehu od Boga, to je radi vaãe utehe. Ta uteha se postiæe kada strpljivo podnosite iste patnje koje i mi podnosimo. 7 Åvrsta je nada koju polaæemo u vas, jer znamo da uåestvujete kako u naãim patnjama, tako i u naãoj utesi“.**
>
> **1 Kor 1:3-7**

1:3 „Neka je hvaljen“ U mnogim se jezicima odomañila gråka reå *eulogija*. Pojam potiåe iz LXX prevoda i uvek se odnosi na åovekovo blagosiljanje Boga (Lk 1:68). U Mk 14:61 izraz se koristi za opis

(parafraza) Boæijeg imena – „Sin Blagoslovenoga“. Pavle istu sliku koristi i za Boga Oca Rim 1:25; 9:5; 2 Kor 1:3; 11:31; Ef 1:3.

- **„Bog“** Ovaj molitveni slavopoj (st. 3-11) trojako opisuje Boga: (1) On je Isusov Otac; (2) On je Otac svake milosti; (3) On je Bog svake utehe! Gråka su pisma obiåno zapoåinjala zahvalnoãñu za primaoce, o ova se zahvalnost odnosi na Boga.

JHVH je *Josijin – Jeãuin* Otac (jevr. ime za Isusa), objavljeno u otkrivenju anœeoske blagovesti. Ovde se valja åuvati dokazivanja na osnovu filozofskih argumenata i „dokazivanja“ Boga, makar da se tako moæe pomoñi onima koji odbijaju da veruju zapisima Boæije Reåi. Pismo nam objavljuje bogootkrivenje.

- **„milosrdni Otac“** Tri gråka pojma obuhvataju pojam milosti, saoseñanja:
  1. *eleos* – oseñanje saæaljenja, samilosti (4: 1; Rim 9: 15 – citat iz Izl 33: 19).
  2. *splanchna* – stomak, utroba, mesto na telu iz kojeg kreñe milosrœe (Fil 2:1; Kol 3:12).
  3. *oiktirmos* – saoseñanje sa tuæim patnjama (1:3,4-6; Rim 12:1).

Svi ovi pojmovi opisuju i Boæije oseñanje i njegovu aktivnost prema ogrehovljenom åoveåanstvu. Njegova se milost ne menja, i u tome je naãa najveña nada.

Zanimljivo je da NZ åesto Oca, tj. imenicu Otac, koristu zajedno sa genitivom, ãto oslikava njegovo boæanstvo:

1. Otac milosti, 2 Kor 1:3.
2. Otac slave , Ef 1:17 (Dl 7 :2; 1 Kor 2: 8).
3. Otac svih (Ef 4:6).
4. Otac duhova (Jev 12:9, Otk 22:6).
5. Otac svetlosti (Jak 1:17).
6. mnogo puta: Otac naãeg Gospoda Isusa Hrista.

1:4-11 „uteha“ Pojam *paraklesis* sreñemo u viãe oblika u odeljku st. 3-11, jer je kljuåan za apostolovu poruku. Uostalom, to vredi i za ãiri kontekst od 1. do 9. poglavlja, gde ga sreñemo 25 puta. Doslovno znaåenje je „pozvani na stranu“ i ima pravnu teæinu advokatske pomoñi, zaãtite.

U ovom se kontekstu misli na ohrabrenje, na utehu. Paralelan pojam, imenica *Paraklifots* se odnosi na Svetog Duha – Jn 14: 16,26; 15:26; 16:7 – i na Isusa, u 1 Jn 2:1. Ovde, oåigledo, tiåe se Boga Oca.

Glagol *parakaleo* ima nekoliko zaåenja:

1. Septuaginta:
   a) nagovaranje, Pnz 3:28.
   b) uteha, Post 24:67; 37:35; Ps 119:50 (u mesijanskom smislu; Isa 40:1; 49:13; 51:3; 61:2).
   c) imati saoseñanja, Pnz 32:36; Sud 2:18; Ps 135:14.
   d) ohrabrenje, Isa 35:4.
   e) poziv, Izl 15:13.
2. Pavlove poslanice Korinñanima:
   a) nagovaranje, 1 Kor 1:10; 4:16; 14:30-31; 16:15-16; 2 Kor 2:8; 5:20; 6:1; 8:4,6; 10:1.
   b) uteha, razveseljavanje 2 Kor 1:4,6; 2:7; 7:6,7,13; 13:11.
   c) saoseñanje, ohrabrenje, 1 Kor 4:13.
   d) preklinjanje, molba 1 Kor 16: 12; 2 Kor 9:5; 12: 18.

1:4 „da bismo i mi mogli da teãimo one koji su u nevoljama“ Kontekst otkriva dva razloga stradanja hriññana: (1) da bi mogli sami da teãe druge, st. 4; (2) da se ne bi uzdali sami u sebe, st. 9 . Mi æivimo u palom, greãnom svetu. Zle stvari se deãavaju svuda oko nas. Mnoge nam dolaze kao grozna statistika, brojevi. Ponekad je to zlo vrlo liåno (Bog ga ne ãalje nego ga dozvoljava), ali uvek u konaånosti za naãe dobro, naãu duhovnu zrelost i sluæenje (Rim 8:28-29).

„Nevolja“ – *thlipsis* – doslovno znaåi „zgrabiti, zdrobiti“, a sreñe se u opisima muljanja groææa i mlevenja æita. U slikovitom znaåenju se odnosi na fiziåke (1:6) ili emocionalne (2:4; 11:28) traume (4:8; 7:5).

Nije lako otkriti na koga se odnose zamenice u mnoæini – „mi“, „nas“, „naãe“. Misli li apostol na: (1) samog sebe; (2) sebe i svoj mali misijski tim; (3) sebe i druge apostole; (4) sve vernike. Kontekst odreœuje o åemu je reå.

Posebna tema: Nevolje

Potrebno je naåiniti razliku izmeœu koriãñenja ovog pojma kod apostola Pavla i kod apostola Jovana.

A. Pav lo va upotreba pojma (istovetna Isusovoj).

1. problemi, patnje, delovanje zla u posrnulom svetu.
   a. Mt 13:21.
   b. Rim 5:3.
   c. 1 Kor 7:28.
   d. 2 Kor 7:4.
   e. Ef 3:13.
2. nevolje, trpljenje, zlo izazvano nevernicima.
   a. Rim 5:3; 8:35; 12:12.
   b. 2 Kor 1:4,8; 6:4; 7:4; 8:2,13.
   c. Ef 3:13.
   d. Fil 4:14.
   e. 1 Sol 1:6.
   f. 2 Sol 1:4.
3. stradanja, patnja, zlo poslednjeg vremena.
   a. Mt 24:21,29.
   b. Mk 13:19,24.
   c. 2 Sol 1:6.

B. Jovanova upotreba pojma

1. Jovan pravi razliku izmeœu „*thlipsis*" i „*orge*", tj. „*thumos*" u knjizi Otkrivenja. Prva reå opisuje ono ãta nevernici rade vernicima, dok druga – *orge* – ãta Bog radi nevernicima. Dakle:
   thlipsis - Otk 1:9; 2:9-10,22; 7:14.
   orge - Otk 6:16-17; 11:18; 16:19; 19:15.
   thumos - Otk 12:12; 14:8,10,19; 15:2,7; 16:1; 18:3.
2. Jovan ovim pojmom opisuje u svom Evanœelju probleme koje vernici susreñu u ovom zlom sistemu sveta (Jn 16:33).

1:5 „Jer, kao ãto izobilno uåestvujemo u Hristovim patnjama"
Apostol nekoliko puta pominje vernike kao Hristove sapatnike (4:10-11; Rim 8:17; Fil 3:10; Kol 1:24). Mi delimo sve Hristovo – stradanje, smrt i

vaskrsenje. Uopâte, stradanje je viãe nego åesta NZ tema (Jev 13:13; 1 Pet 2: 19-23; 4: 12-19). I to je nasleœe svakog venika. Stradanje se uoåava kao jedna od bitnih tema ove poslanice. Ali, Isus je pobednik nad stradanjima baã kao i mi u njemu. Hriããani na mnoge naåine stradaju u ovom palom svetu baã zato âto su hriããani. Ali, naã Gospod se brine. On nadgleda svaku naãu potrebu: telesnu, duãevnu, duhovnu. U Hristovoj smrti i vaskrsenju mi imamo nebo veñ ovde, veñ sada!

- **„obilje“** Ovaj pojam je odliåan prmer za apostolov knjiæevni stil ove poslanice.

1. *perissos*, preko i iznad (2:7, 9:1).
2. *perissoteros*, prekomerno (2:4; 7:13).
3. *perisseuo*, preko i iznad (1:5; 3:9; 4: 15; 8:2; 9:8).
4. *periseauma*, viãe nego âto treba (8:13,14).
5. *perisseia*, najæeãñe, preko svake mere (8:2; 10:15).

Kada Bog neãto radi za svoj narod u Hristu, onda je to uvek prekomerno, ekstravagantno, viãe nego âto moæemo da mislimo i molimo! Vidi viãe u 2:7.

1:6 „ako“ Uslovna reåenica. Napadi i iskuãenja ñe u ogrehovljenom svetu snalaziti posebno duhovne voœe. Ali, to je samo na napredak onima koje vode, koji su svemu tome svedoci. Patnje i stradanja su boæanska pedagogija za nas (st. 7).

- **„to je za vaãu utehu i spasenje“** Uteha je deo spaseja, i to je nasledstvo SZ misli, koncepta sozo, koji se tiåe fiziåkog izbavljenja (Mt 9:22; Mk 6:56; Jak 5:20).

Nekoliko je manusriptnih varijanti u vezi st. 6-7. Naime, reå „uteha“ (parakleseos) u st. 6a neki prepisi izostavljaju u st 6b, te umeñu drugu. Ovo isecanje i umetanje reåi prepisivaåa je u sluæbi boljeg razumevanja teksta.

- **„strpljivo podnosite“** U Septuaginti ovo je bio izraza nade, ili oåekivanja (Jer 14:8; 17: 13; 50:7). Pavle veruje u aktivno, åvrsto, rado podnoãenje. Ono je plod stradanja za evanœelje koje se veruje, æivi i objavljuje. Ovo podnoãenje (Rim 5:3-5; 8:25; 15:4-5; 1 Sol 1:3; 1 Tim 6: 11) je drugo lice hriããanske nade (st. 7).

1:7 „Åvrsta je nada“ Isti izraz – bebaios – sreñemo i u 1 Kor 1:8 i 2 Kor 1.21. Kao ãto delimo stradanja, tako delimo i Hristovu utehu u njima.

> **8 „Hoñemo, naime, da znate, braño, da je nevolja koja nas je snaãla u Aziji toliko prevazilazila naãe snage, da smo izgubili svaku nadu da ñemo ostati u æivotu. 9 U stvari, u sebi smo se veñ pomirili sa smrtnom kaznom, da se ne bismo pouzdali u same sebe, nego u Boga koji uskrsava mrtve. 10 On nas je izbavio od onolike smrtne opasnosti i izbaviñe nas, jer smo se u njega pouzdali da ñe nas i dalje izbavljati. 11 A i vi ñete nam priteñi u pomoñ molitvom, da bi mnogi ljudi zahvaljivali Bogu na milosti koju nam je darovao posredovanjem mnogih“.**
>
> **2 Kor 1:8-11**

1:8 „Hoñemo, naime, da znate, braño“ Ovo je Pav lov prepoznatljiv uvod u novu temu ili u zakljuåak (Rim 1:13; 11:25; 1 Kor 10:1; 12:1; 2 Kor 1:8; 1 Sol 4:13).

- **„da je nevolja koja nas je snaãla u Aziji toliko prevazilazila naãe snage“** Vrlo emotivna reåina. Nismo sigurni na ãta Pavle misli: (1) na pobunu koju je Dimitrije izazvao, prema Dl 19:23-41; (2) na „borbu sa zverima u Efesu“, 1 Kor 15:32; (3) na zatoåeniãtvo sa izvesnom smrtnom kaznom (st. 9-10); (4) na nekakvu bolest. Kako god, bilo je to iskustvo na æivot ili smrt (st. 8-10). Pavle se ne trudi da mnogo objaãnjava o åemu je reå, ãto upuñuje na to da su Korinñani bili upoznati sa tim. Vidi posebnu temu o *huperboli*, tj. o gråkom predlogu *huper* u 1 Kor 2:1.

1:9 „u sebi smo se veñ pomirili sa smrtnom kaznom“ Joã jedna netipiåna i pomalo nejasna reåenica. Reå „presuda, kazna“ se sreñe jedino ovde åak i u svim poznatim starim gråkim spisama. Kasnije je istoriåar Josif koristi u smislu „smrtne presude“ (*Starine*, 14:10:6). Ovde nije reå o sudskoj presudi, koliko o liånom doæivljaju neposredne smrti. To je i njega i sve sa njim joã viãe okrenulo Boæijoj utesi, sili i zaãtiti.

Kako je glagol u aktivu perfekta, neki tumaåi smatraju da je reå o kakvoj zarazi kojoj su apostol i ostali bili izloæeni i åije su posledice

trajale. Ali, nema razlike i ako primenimo i pravilo tumaåenja aorista, kakvo je u 2:13.

Ipak, retke izjave pruæaju viãe moguñnosti za razliåita tumaåenja. Poãto nemamo pisane tragove o fiziåkom, zdravstvenom stradanju, veña je moguñnost da misli na duhovnu muku nastalu usled kojekakvih opasnosti. Ali, ni to nije vaænije od njihovog pouzdanja u Boga, od dovoljnosti i punine koju su i tada pronaãli u Hristu!

- **„da se ne bismo pouzdali u same sebe“** Ako u st. 4 imamo prvi razlog hriããanskog stradanja, onda je ovo drugi. Istu misao sreñemo u apostolovom iskustvu „trna u telu“ (12:7-9). U duhovnoj sferi ljudska slabost je prilika da se verom pouzdamo u Boæiju silu.
- **„nego u Boga koji uskrsava mrtve“** Moguñe je da Pavle misli na: (1) SZ primere ljudi koji su vrañeni u æivot (1 Car 17: 17-22; 2 Car 4:32-37); (2) SZ teoloãko ubeœenje (Pnz 32:39; 1 Sam 2:6; 2 Car 5:7); (3) svoju raspravu o vaskrsenju u 1 Kor 15.

1:10 „jer smo se u njega pouzdali“ Zamenica upuñuje na Boga Oca (st. 9; 1 Tim 4:10). Ovo je prelep i retko sretan opis oåinske Boæije brige. Pavle biranim reåima opisuje Boga kao: (1) „milosrdnog Oca i Boga od koga dolazi svaka uteha“ (1:3); (2) „onoga koji moæe“ (Rim 16:25; Ef 3:20).

Glagol je u perfektu, ãto upuñuje na trajne posledice dogaœaja proãlosti (1 Kor 15: 19; 1 Tim 5:5; 6:17).

- **„izbavljati“** Reå koju tri puta sreñemo u ovom stihu. U SZ izbavljenje se uvek tiåe fiziåkog, socijalnog, emocionalnog, duhovnog spasenja. Pavle rado koristi ovaj koncept

(Rim 7:24; 11:26; 15:31; 2 Kor 1: 10; Kol 1:13; 1 Sol 1: 10; 2 Sol 3:2; 2 Tim 3: 11; 4: 17-18). Zaista je oåekivao svoju smrt u Efesu (st. 8-10).

- **„od onolike smrtne opasnosti“** Postoji razlika u gråkim manuskriptima u jednini (MSS, No, A, B, C, D, F, G) i mnoæini (Ms, p46, Sirijski prevod, kao i tekstovima kojima su se sluæili Origen, Zlatousti, Teodor, Jeronim, Avgustin). Veñina prepisa ima mnoæinu, ãto odgovara opasnostima kojima je apostol bio izloæen unutar zajednica i van njih (4:8-12; 6:3-10; 11:23-29).

1:11 „A i vi ñete nam priteñi u pomoñ molitvom“ Neki tumaåi ovu gramatiåku konstrukciju vide kao moguñnost. Prema Jak 4:2, ako se

vernici ne budu molili, Svemoguñi neñe ni delovati. Ovo istiåe silu i vaænost molitve zastupanja (Ef 6:18-20). Pavle molitve Korinñana povezuje sa Boæijim milostivim izbavljenjem od smrti koje se veñ desilo i koje mu i dalje treba. A to donosi blagoslov i zahvalnost mnogih kojima apostol joã uvek sluæi.

- **„da bi mnogi ljudi“** Doslovno „lica“ (*prosepon*). (Istu reå sreñemo u 2 Kor 2: 10; 3:7 [dva puta], 13,18; 4:6; 5: 12; 8:24; 10:1,7; 11:20). Moguñe je da misli na SZ molitveni poloæaj kada se ljudi mole uzdignute glave, ãto sasvim odgovara ovom kontekstu.

Pavle ovu sliku koristi na nekoliko naåina u ovoj poslanici:

1. za osobe, 1:11; 2:10; 4:6 .
2. za lice molitelja, 3:7 (dva puta), 13, 18; 10:1,7; 11:20.
3. slikovito, za nekoga ko je pred nekim (poziciono, ne vremenski), 8:24.
4. slikovito, u smislu istaknute pojave, 5:12.

12 „Ovo je naã ponos: naãa savest koja svedoåi da smo u svetu, a naroåito meœu vama, æiveli u Boæijoj svetosti i iskrenosti; ne po ljudskoj mudrosti, nego po Boæijoj milosti. 13 Ne piãemo vam, naime, niãta drugo osim onoga ãto moæete da proåitate ili da razumete. Nadam se da ñete to jednom u potpunosti razumeti, 14 poãto ste nas tek delimiåno razumeli. Jer, na dan Gospoda Isusa mi ñemo biti vama na ponos, kao i vi nama“.

2 Kor 1:12-14

1:12 „Ovo je naã ponos“ Gråke reåi *kauchaomai*, *kauchema*, kauchcsis Pavle koristi 35 puta u svojim pismima, a ostali NZ autori tek dva puta, taånije samo Jakov. Najbrojnije su u poslanicama Korinñanima.

Dve su stvari posebno vaæne u vezi ponosa:

1. Åovek nema åime da se hvali pred Bogom (1 Kor 1:29; 2:9).
2. Hriããani su pozvani da se hvale u Gospodu (1 Kor 1:31; 2 Kor 10:17, kao aluzija na Jer 9:23-24).

Recimo koji su oblici ponosa prikladni a koji nisu:

1. Prikladan ponos:
   a) u nadi slavi (Rim 4:2).
   b) u Bogu kroz Isusa Hrista (Rim 5:11).
   c) krstom Gospoda Isusa Hrista (glavna tema, 1 Kor 1:17-18; Gal 6:14).
   d) Pavle se hvali:
      1) sluæbom bez nadoknade (1 Kor 8:15-16; 2 kor 10:12).
      2) svojim autoritetom od Hrista (2 Kor 10:8,12).
      3) samo svojim trudom, ne i tuœim (kao neki u Korintu, 2 Kor 10:15).
      4) svojim nacionalnim poreklom (kao neki u Korintu, 2 Kor 11:17; 12:1,5,6).
      5) svojim crkvama: Korint (2 Kor 7:4,14; 8:24; 9:2; 11:10); Solun (2 Sol 1:4).
      6) svojom utehom u Boæijoj utesi (2 Kor 1:12)
2. Neprikladan ponos:
   a) nezasluæeno jevrejsko nasleœe (Rim 2:17,23; 3:27; Gal 6:13).
   b) neki u Korintu su se hvalili:
      1) ljudima, (1 Kor 3.21).
      2) mudroãñu, (1 Kor 4:7).
      3) slobodom, (1 Kor 5:6).
   c) laæni uåitelji (2 Kor 11:12).

- **„naãa savest koja svedoåi“** Savest je åesta tema poslanica Korinñanima (4:4; 8:7,10,12; 10:25,27,28,29; 2 Kor 1:12; 4:2; 5:11). Savest je unutraãnje oseñanje razluåivanja dobrog i loãeg (Dl 23:1; Rim 2:15). Na nju utiåe naãa proãlost, naãi loãi izbori, ali i Boæiji Duh. Savest nije nepogreãiva (1 Kor 4:4; 8:7; 1 Tim 4:2), ali zna da postavi barijere neåijoj veri (1 Tim 1:5,19). Ako je ugrozimo bilo kako, sputañemo sebe na putu vere.

Zato je neophodno da je stalno rasvetljavamo i preoblikujemo kroz Boæiju Reå i Duha Svetog (1 Tim 3:9). Bog ñe nam suditi po svetlu objave koju imamo, ali to ne znaåi da moæemo da ostanemo slabi u svojoj savesti. Svi smo pozvani da je jaåamo, tako ãto ñemo rasti u svojoj

spoznaji Hrista. Uostalom dan susreta sa Hristom, dan suda ñe sve izvesti na videlo (st. 13-14). Mera naãe savesti biñe mera Boæijeg suda nad nama (Rim 2:15-16; 9:1; 13:5).

Laæni uåitelji su uzimali sebi slobodu da sude Pavlovim motivima i delima (poglavlje 10 do 13). Delili su se u dve grupe: (1) lokalni, gradski oponenti; (2) putujuñi jevrejski uåitelji.

- **„svetosti“** Neki manuskripti imaju „svetost“ (p46, N, *, A, B, C, K, P, Koptski prevod), a drugi „jednostavnost“ (i.e. N,2, D, F, G, Vulgata, Peãita). Brus Mecger, u *A Tex tual Com men tary on the Greek New Tes ta ment*, daje prednost „jednostavnosti“ (*haplotai*), ali priznaje nesigurnost reãenja. Ova nesigurnost potiåe od åinjenice da koristi pojam „jednostavnosti“ u 11:3 (koji se u viãe prevoda u 8:2; 9:11,13 prevodi kao „sloboda“), a da hagiotai ne koristi nigde viãe u svojim spisima.
- **„iskrenosti“** Dva su naglaska: „velikoduãno“ i „otvoreno“. U slikovitom smislu odnosi se i na viziju, pogled. Tako je u SZ ljudsko oko bilo metafora za dobre i/ili loãe mo tive: (1) zlo oko (ãkrtost, Pnz 15:9; Ps 23:6); (2) dobro oko (velikoduãnost; Izr 22:9). I Isus se sluæio ovim slikama (Mt 6:22-23; 20:15). A Pavle ga koristi takoœe u dva smisla: (1) „prostoduãnost, iskrenost, åistoña“ (bez skrivenih motiva, 2 Kor 1:12; 11:3; Ef 6:5; Kol 3:22); (2) „sloboda“ (Rim 12:8; 2 Kor 8:2; 9:11,13).
- **„ne po ljudskoj mudrosti“** Pavle je dosta govorio o ovome u 1 Kor 1:18- 31; 2:1-16; 3:18- 23, a ironiåno u 4:10; 6:5 i moæda u 10:15. Na sliåan naåin on govori i u 1 Kor 1:17; 2:4,13-14. Ovde mu je stalo da suprostavi mudrost sveta spram milosti, u kontekstu svakodnevnog æivota. Dokaz njegovog voœstva nije samo u jakim reåima i u logici, veñ i u poboænom æivotu i åistoj savesti pred Bogom. Korinñanima je pisao jasnim pojmovima i razumljivim jezikom. I da su bili tako mudri, kako su za sebe tvrdili, lako bi razabrali njegove mo tive, æivot i uåenje. Ali nisu. Inaåe, nekoliko je znaåenja pojma „telo“ u njegovim pismima: (1) fiziåko telo (1 Kor 1:26,29; 5:5; 6: 16; 7:28; 10:18; 15:29; 2 Kor 1:17; 4:11; 5: 16;7: 1,5; 11:18; 12:7); (2) pala, Adamova, ljudska priroda (2 Kor 5: 16; 10:2,3; Rim 7: 18,23; 8:3-9; 13:14; Gal 5:16-17,19,24). Ovde su misli upravo na ovo drugo.

- **„mi ñemo biti vama na ponos, kao i vi nama“** Kakvi god da su trenutno, Korinñani su æivi dokaz uspeãnosti apostolove sluæbe. Ali, hteo bi da sve njihovo – reåi, motivi, dela i njemu budu izvor hvale o Hristovom povratku („dan Gospoda Isusa“ 1 Kor 1:8; 5:5; Fil 1:6,10; 2: 16; 1 Sol 5:2; 2 Sol 2:2).

1:13-14 Paralelizam ovih misli upuñuje na neko od (ne znamo koje) prethodnih pisama ovoj crkvi. Pavlu je stalo da ga shvate dobro, ali njihovi stavovi i naåin æivota govore da to i nije baã sasvim tako.

Nije sigurno da li ovde telous u ovom kontekstu znaåi „dovrãen“ ili „kraj“? I jedno i drugo ima smisla. Ako je reå o dovrãenosti, onda se misao veæe za prvi deo st. 14. Ako se misli na kraj, onda je reå o „danu Gospoda Isusa“ i drugi deo st. 14

15 „S tim uverenjem nameravao sam da prvo doœem k vama, da primite dvostruku korist. 16 Hteo sam da vas posetim na svom putu za Makedoniju, i da vam ponovo doœem po povratku iz Makedonije, pa da me vi otpratite do Judeje. 17 Jesam li se, dakle, ponaãao lakomisleno kad sam to nameravao? Ili, moæda, nameravam da, poput ljudi u svetu, najpre kaæem “da, jeste”, a onda “ne, nije”? 18 Bog je pouzdani svedok da poruka koju smo vam navestili nije bila i “jeste” i “nije”. 19 Jer Sin Boæiji, Isus Hristos, koga smo vam ja, Silvan i Timotej navestili, nije bio i “jeste” i “nije”, nego je u njemu bilo “jeste.” 20 Jer sva Boæija obeñanja nalaze svoju potvrdu u Hristu. Zato i govorimo “amin” kroz Njega na slavu Bogu. 21 A Bog je taj koji nas zajedno sa vama åini åvrstima u Hristu. Bog nas je izabrao, 22 on je stavio svoj peåat na nas i dao svoga Duha u naãa srca kao zalog onoga ãto ñe nam tek dati“!

2 Kor 1:15-22

1:15 „S tim uverenjem“ Vidi viãe tumaåenja u 3:4

- **„nameravao sam da prvo doœem k vama“** Imperfekt istiåe nastojanje koje se ponavljalo u viãe navrata u proãlosti. U 1 Kor 16:2-8 im je pisao o svojim namerama sa putovanjima. Ali, predomislio se zbog promena koje su nastupile kod njih. Nije hteo

da se dolazi u duhu osude veñ u duhu radosti! Naæalost, nisu mu prebacivali samo da se predomiãlja, veñ i da mu poruka evanœelja nije kako treba (st. 18-20).

- **„da primite dvostruku korist“** I ovde postoje varijante u gråkim prepisima. Neki imaju *harin*, oblik imenice *haris* – „dobrobit“, „dobitak“ (N,*, A, C, D, F, G, Sirijski i Aramejski prevod).

Drugi prepisi imaju *haran* oblik, koji dolazi od *hara* – „radost“, „sreña“ (N,2, B, L, P). U svakom sluåaju Pavle æeli da dva puta doœe u Korint i da vernicima priliku da zbirnu njegov troãak puta i ostale potrebe.

1:16 „pa da me vi otpratite do Judeje“ Dok im je sluæio, apostol nije uzimao nikakav novac od Korinñana. S razlogom se bojao njihovog obezvreœivanja njegove sluæbe. A onda se desilo obrnuto – zamerali su mu baã zato ãto ne æeli njihov novac, njihovu pomoñ.

Odavde se jasno vidi da ñe to uraditi, da ñe im to dozvoliti ovaj put (1 Kor 16:6; Rim 15:24).

Bila je to dobra prilika da se uveri u njihovu odanost, da za dobro evanœelja utiãa njihove kritike.

1:17 „Jesam li se, dakle, ponaãao lakomisleno kad sam to nameravao“? Je li ovo joã jedna kritika (10:2-3; 11: 18) ili se apostol poziva na Boæiju volju, koja se pita u svemu, pa i za njegova putovanja (1 Kor 4:19; 16:7; Dl 18:21; Rim 1:10; 15:32)?

Druga moguñnost viãe odgovara kontekstu, prema st. 18 a. Boæija vernost je åesta tema u svim Pavlovim pismima (1 Kor 1:9; 10:13; 1 Sol 5:24; 2 Sol 3:3).

1:18 „Bog je pouzdani svedok“ Ovo je i istina koju apostol naglaãava, ali i Boæija opisna titula (1 Kor 1:9; 10: 13; 1 Sol 5:24; 2 Sol 3:3). SZ veru shvata baã ovako – kao Boæiju vernost (Pnz 7:9; Isa 49:7). Gospod ne menja nikada svoj karakter (Mal 3:6). Naãa nada nije u nama samima, neåem naãem, veñ u stalnosti Boæije prirode i njegovih obeñanja (1:12,15,20).

1:19 „Jer Sin Boæiji, Isus Hristos“. „Sin Boæiji“ nije åesta apostolova fraza (Rim 1:4; Gal 2:20), ali se sluæi mnogim sliånim.

- **„Silvan“** Sila, Silvanus je saradnik koga je Pavle izabrao na drugom misijskom putu, nakon ãto ga je Varnava sa Jovan-Markom ostavio na Kipru:
  1. Prvi put se pominje u Dl 15:22, gde je nazvan voœom jerusalimske brañe.
  2. Bio je prorok (Dl 15:32).
  3. Bio je, poput Pavla, rimski dræavljanin (Dl 16:37).
  4. Sila i Juda Varsava su bili poslanici jerusalimske crkve, zaduæeni da ispitaju duhovna zbivanja u novonastaloj antiohijskoj zajednici vernika (Dl 15:22,30-35).
  5. Pavle ga spominje u 2 Kor 1:19 kao saradnika, saborca u evanœelju.
  6. Kasnije ga pominje i Petar kao svog saradnika (1 Pet 5:12).
  7. Pavle i Petar ga zvovu Silvan, a Luka Sila (aramesjski oblik imena Savle). Moguñe je da mu je Sila jevrejsko, a Silvan latinsko ime.

1:19-20 „nego je u njemu bilo “jeste.” Ova dva stiha su pravi teoloãki paket! Pav lo va misija sa Silom i Timotijem je da propoveda Hrista kao Boæije ispunjenje svih obeñanja. Isus je jedina nada åoveåanstva. On je vrhunac, ispunjenje svakog obeñanja SZ. Pav lova misija i poruka nisu bili uljudni govori, nagaœanja, veñ konaåne objave (st. 18). Isus je Oåevo konaåno „da“ svakoj najavi, svakoj nadi, potrebi, obeñanju (perfekt od *ginomai*). Objava Hrista je davanje slave Oåevom planu spasenja.

Sve ãto su Korinñani znali o Ocu i njegovom Sinu, njegovim obeñanjima (Rim 9:4) znali su kroz sluæbu apostolovog misijskog tima. I kada su poåeli da sumnjaju u njih, u njihove mo tive, poåeli su da sumnjaju i u sadræaj evanœelja.

1:20 „amin“ Vidi viãe u 1 Kor 14:16c.

- **„slavu“** Vidi posebnu temu u 1 Kor 2:7.

1:21-22 Struktura ove izjave je nedvosmislena – On je taj koji je opremio i vodio misijski tim.

  1. On nas je uåvrstio, st. 21 (1 Kor 1:8). Prezent particip naglaãava radnju koja traje – neãto sigurno, postojano (1:7 Rim

4:16). Drevni papirusi ovaj izraz koriste u svrhu pravne legitimnosti.

2. On nas je pomazao, st. 21 (1 Jn 2:20,27). Aorist particip naglaãava dovrãenu proãlu radnju. U SZ se ovako isticalo Boæije delo opremanja i opunomoñenja narodnih voœa: (1) proroka (1 Car 19:16, i moguña paralela u 1 Car 16:22; Ps 105:15); (2) sveãtenika (Izl 40:15; Lev 4:3; Ps 105:15; (3) kraljeva (1 Sam 9: 16; Ps 2:2; 18:50; 20:6; Ava 3:13). Gråka titula *Hristos* je prevod jevrejskog *Jehoãua* – Pomazanik. Na isti naåin su NZ vernici izabrani i pomazani od Boga da sluæe njegovom Carstvu.

3. On nas je opeåatio, st. 22 (Jn 3:33; 6:27; Rim 4:11; 15:28; 1 Kor 9:2; Ef 1:13; 4:30; 2 Tim 2:19; Otk 7:3-8). Aorist medij particip koji naglaãava neåije vlasniãtvo, vrednost koju treba saåuvati, sigurno dostaviti. Mi smo Boæiji!

4. On nam je dao svoga Duha u srce, st. 22 (5:5; Rim 8:9-16,23,26-27; Ef 1:13-14). Aorist particip koji naglaãava dovrãeno delo. Bog se istinski pobrinuo za svoju decu.

* uåvrstio nas je (prezent)
* pomazao (aorist)
* opeåatio (aorist)
* dao nam Duha (aorist)

Sve ovo provejava u iskazu Pavlovog pouzdanja (st. 15,19-20). Otac se brine; Sin se brine; Duh se brine.

- **„Bog... Hrist... Duh“** Trojstvo je aktivno u naãoj sigurnosti. Makar da pojam svete Trojice nije svetopisamski, i ovde jasno vidimo koncept Boæije trojiånosti (1 Kor 12:4-6; 2 Kor 13: 14). Hriãñanstvo je jednoboæaåka vera (Pnz 6:4). Jedan je Bog, ali objavljen u tri lica. Sin i Duh su boæanske biti, baã kao i Otac. Bog je trojedin! Vidi posebnu temu u 1 Kor 2:10.

1:22 „kao zalog“ Zalog je delimiåna isplata, obeñanje pune isplate u buduñnosti. Bog je u potpunosti platio naãe spasenje po Isusu Hristu i po punoj prisutnosti svoga Duha (Ef 1:3-14).

- **„srce“** vidi posebnu temu u 1 Kor 14:25.

23 Pozivam Boga za svedoka – na svoju duãu: u Korint nisam doãao samo zato da bih vas poãtedeo. 24 Mi, naime, ne gospodarimo vaãom verom, nego zajedno sa vama uåestvujemo u vaãoj radosti, zato ãto åvrsto stojite u veri.

2 Kor 1:23-24

1:23 „Pozivam Boga za svedoka“ Sveåani izraz kojim se garantuje pouzdanost reåenog (Rim 1:9; Gal 1:20; Fil 1:8; 1 Sol 2:5).

- **„da bih vas poãtedeo“** Apostolove promene plana putovanja nisu zbog njegove aljkavosti, nepouzdanosti, veñ zbog ljubavi koju je oseñao prema njima. Nije hteo da doœe onda kada osim prekora i osude nije niãta mogao viãe da im da. Laæni uåitelji su ocrnjivali njegove mo tive i postupke. Pavle nema åega da se stidi!
- **„u Korint nisam doãao“** Meœu tumaåima se mnogo raspravlja o broju apostolovih Poseta Korintu, posebno iz Efesa, kao i o broju pisama koje je tamo uputio. Za viãe podataka pogledajte Uvod u ovo pismo.

1:24 „Mi, naime, ne gospodarimo vaãom verom“ Ovde vidimo balans izmeœu apostolskog autoriteta (1:1) i slobode jedne samostalne crkve. Prava vera se uvek razvija kroz dobrovoljni odaziv volje. Samo takve odluke donose svima radost, åvrstinu i zrelost.

- **„zato ãto åvrsto stojite u veri“** Pavle je ovaj koncept veñ pominjao u 1 Kor 15:1 (Rim 5:2; 11:20). Moguña je jaka ST pozadina (Ps 76:7; 130:3; Naum 1:6; Mal 3:2). Jaka vera se dræi Boæije prisutnosti. Moramo priznati da je ova izjava vrlo zbunjujuña u svetlu problema korintske crkve. Ipak, na ovu zajednicu nisu tako zloslutno delovali laæni uåitelji kao na crkvu u Galatima. A neke od kuñnih crkava su bile vrlo jake i duhovno zdrave (perfekt naglaãava trajnost radnje – bili ste i jeste åvrsti). Vidi posebnu temu o ovome (*Histemi*) u 1 Kor 15:1.

Predlozi za razgovor

Ovaj udæbenik je tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluãa svoje unutraãnje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiãljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeã izazov, a ne konaåne odgovore.

1. Ako Pavle oslovljava probleme vernika u Korintu, zaãto traæi da se pismo åita u celoj Ahaji (st. 1)?
2. O kakvim prednostima i patnjama govore st. 4 i 9?
3. Kako je i koliko Pavle stradao u Aziji (st. 8-10)?
4. Zaãto su Pavla napali zbog promena plana putovanja (1 Kor16:1-8 prema 2 Kor 1:12-20)?
5. Zaãto verujemo u svetu Trojicu?

2. Korinñanima 2

Podela poglavlja prema „Novom srpskom prevodu s napomenama“

Onome ko je sagreãio treba oprostiti 2:5-11
Pavle obrazlaæe svoju sluæbu
Apostolsko sluæenje 2:12-18

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piãåevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piãåeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom predmetu.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Kontekstualni uvid:

A. Meœu tumaåima Pavlovih poslanica Korinñanima je mnogo debate oko broja apostolovih poseta Korintu i broja poslanica koje im je pisao. To posebno vredi za ovo poglavlje, jer sve navodi na prethodno, nesaåuvano pismo i bolnu posetu. Mnogo toga ne znamo i o samom

tekstu i o Pavlovom æivotu, tj. sluæbi. Zato se valja åuvati krutih, dogmatskih reãenja.

B. Sledeñe neslaganje je oko identiteta onih koji se spominuju u st. 5 i 6: (1) sinonim za onoga koji je poåinio in cest, prema 1 Kor 5; (2) voœa neke od kuñnih grupa koje se spominuju u 1 Kor 1 do 4; (3) voœa laænih uåitelja koji su doãli iz Jerusalima i koji su se morali suoåiti sa apostolom u nimalo prijatnom susretu (2 Kor 10 do 13).

C. Oåigledna je manjkavost standardizovanih podela teksta na poglavlja. Jer, Pavle nastavlja svoje objaãnjavanje planova za putovanje (1:15).

D. U 2:14 apostol zapoåinje novu veliku temu, i na pitanje putovanja, te susreta sa Titom u Makedoniji se neñe vratiti sve do 7:5. Zahvalan sam Bogu za ovu digresiju, jer nam Pavle otkriva svoje srce, svoju ljubav prema Isusu Hristu.

Tumaåenje reåi i izraza

„1 Odluåio sam, naime, da vas moj dolazak ne oæalosti ponovo. 2 Jer ako ja vas oæalostim, ko ñe mene da obraduje? Da neñe onaj koga ja oæalostim? 3 Ovo sam vam napisao baã zato da me ne bi, prilikom mog dolaska, oæalostili oni koji bi trebalo da mi priåine radost. Uveren sam, naime, da je moja radost – radost svih vas. 4 Pisao sam vam ovo uz mnoge suze, iz velike nevolje i sa strepnjom u srcu, ne da vas oæalostim, nego da vam dam do znanja koliko je obilna ljubav koju imam za vas“.

2 Kor 2:1-4

2:1 „Ali“ I ovde se razlikuju gråki prepisi. Naime, jedini imaju „ali“ (*de*, No, A, C), a drugi „zato“ (*gar*, p46, B). Jedino prema veznicima moæemo da gramatiåki odredimo o åemu je reå.

- **„Odluåio sam“** Ovo nasluñuje da Pavle nije imao neko posebno voœstvo od Duha za svoja putovanja. S druge strane, rado napominje kada ga je u tome Duh izriåito vodio (Dl 16:9-10; 18:21; Rim 1:10; 15:32; 1 Kor 4:19), ãto nije bilo u sluåaju Korinñana.

- **„da vas moj dolazak ne oæalosti ponovo“** Pavle je spominjao svoju treñu posetu Korintu u 12:14; 13:1. Ali, knjiga Dela apostolskih ne beleæi ovu drugu, neprijatnu i bolnu posetu. O prvoj imamo dosta napomena u Dl 18:1-11. Vidi viãe o tome u Uvodu, pod „da tum“, taåka C. Bilo je to najverovatnije izmeœu prve i druge posete Korintu.

2:2 „ako“ Apostolova druga poseta je donela tugu ovoj zajednici. Neki zapadni prevodi (NJB) doslovno kaæu „Ja sam vas potresao ali samo zato ãto je to bio jedini razlog da vas obradujem“. Pavle nije nimalo uæivao u sukobljavanju, kao naliåju svoje apostolske sluæbe.

2:3 „Ovo sam vam napisao“ Nekoliko je pokuãaja da se dokuåi ova misao: (1) neki ovde vide „apistolarni aorist“, poseban baã za ovu poslanicu; (2) misli se na 1. Korinñanima; (3) misli se na izgubljenu poslanicu, spomenutu u 1 Kor 5:9; (4) misli se na viãe nesaåuvanih poslanica, od kojih su neke ugraœene u 2 Kor 10 do 13.

2:4 Oåigledna je Pav lo va bol koju nosi posle te posete. Istina koju je morao da kaæe je bila veoma bolna. Ali, kao dobar doktor duãe i duha, apostol zna da je bol neizbeæni deo duhovnog ozdravljenja.

Dva glagola (konjuktiv) u ovoj reåenici naglaãavaju da neki nisu dobro reagovali ni na ovo bolno ispravljanje. Bog je stvorio åoveka sa slobodnom voljom, makar da je znao da i sloboda i volja nose u sebi opasnosti. U njima je izvor i radosti i tuge, i pobune i pomirenja.

Ovde sreñemo i *perissoteros* izraz, tipiåan za poslanice crkvama u Korintu. O tome vidi viãe u 1:5 i 2:7.

5 „Ako je neko kome naneo æalost, nije je naneo meni, nego donekle, da ne preteram, svima vama. 6 Tom åoveku je dovoljan ukor veñine. 7 Zato mu vi radije oprostite i uteãite ga, da ga ne slomi prevelika æalost. 8 Stoga vas molim da mu pokaæete ljubav. 9 Ovo sam vam pisao da proverim kakvi ste i da li ste u svemu posluãni. 10 Kome, dakle, vi oprostite, tome opraãtam i ja. Jer ako sam ja neãto kome oprostio, oprostio sam radi vas pred Hristom, 11 da nas satana ne prevari. Znamo, naime, ãta su mu namere“.

2 Kor 2:5-11

2:5 Ovaj stih je prava enigma za prevodioce! Mislim da RSV i Filips daju najbolje reãenje – „Ako je neko kome naneo æalost, nije je naneo meni, nego donekle, da ne preteram, svima vama“. Kako nema objekta u reåenici, neki smatraju da se ovo tiåe: (1) cele crkve; (2) povreœenih vernika.

Ko je doneo nevolju? I tu je nekoliko predloga u tumaåenju: (1) rodoskrvnik, 1 Kor 5:9, åovek koji je oæenio oåevu æenu; (2) kolovoœe neke od frakcija kuñnih crkava; (3) glasnogovornik jevrejske grupe uåitelja koja je doãla naknadno u Korint, kada zajednica nije valjano stala u apostolovu odbranu.

- **„ako“** Pavle tek retoriåki govori u obliku uslovne reåenice. Bol je naneãena – i njemu i drugima (perfekt) a posledice su ostale.

2:6 „Tom åoveku je dovoljan ukor veñine“ Odluka oko duhovno neurednog ålana korintske crkve nije bila tajna. Uostalom, napad na Pavla je bio otvoren i javan, ali on se ipak brinuo za napadaåa (s. 7) i sve posledice koje su nakon toga usledile (st. 11).

Pozivanje na „veñinu“ ukazuje na apostolovo poznavanje crkvenog ustrojstva. Iako se rado pozivao na svoj apostolski autoritet meœu mnogoboæaåkim crkvama, nije poricao saborni autoritet crkve u odluåivanju. U svim njegovim pismima imamo jasnu ravnoteæu izmeœu njegovih apostolskih naloga (1 Kor 5 i Gal) i odluka lokalnih crkvenih voœa. Zanimljivo je da NZ prepoznaje sva tri oblika crkvenog ureœenja: apostolski (episkopalni); stareãinski (prezbiterijanski); saborski (kogregacijski). Eklezijalni proces odluåivanja u Dl 15 istiåe sva tri nivoa. Nije pitanje koji je biblijski a koji nije – sva tri su u NZ! Pitanje je da li voœe vode Boæiji narod prema svetopisamskim prioritetima ili po liånim nahoœenjima!

2:7 „Zato mu vi radije oprostite i uteãite ga“ Aorist infinitiv. Crkvena disciplina nije stvar osvete, odmazde, veñ popravljanja (Gal 6:1). Greh se razotkriva da bi se pokrio – oproãtenjem Boæijim i opoãtenjem crkvenim. O utesi vidi viãe u 1:4-11.

- **„da ga ne slomi prevelika æalost“** Doslovno – „da ga ne bi progutala“. Pojam perissos se åesto sreñe u Pavlovim pismima korinñanima.

1. *perissos/perissoteros*
   a) veoma (1 Kor 12:23,24; 15: 10)
   b) prekomerno (2 Kor 2:7; 10:8)
   c) suviãno (2 Kor 9:1)
2. *perissoteros*, preobilno (2 Kor 1:12; 2:4; 7:13,15; 11:23; 12:15)
3. *pensseuo*
   a) obilno (2 Kor 1:5; 3:9; 9:8,12)
   b) raskoãno darovati (1 Kor 14:12; 2 Kor 8:7)
   c) obilovati delima (1 Kor 15:58)
   d) obilovati hranom (1 Kor 8:8)
   e) uåiniti obilnim (2 Kor 4: 14; 9:8)
4. *perisseuma* – preobilnost (2 Kor 8:13,14)
5. *perisseia* – preobilnost (2 Kor 8:2; 10:15)

Åesta upotreba ovih pojmova istiåe apostolovu pozitivnost, æelju da se duhovno dobro istakne. Kada ih korsiti u negativu, onda je to uvek iz zabrinutosti za opãte dobro onoga koji greãi. Pavle je iskreno i mnogo patio u svemu ovome. Bojao se da Sotona ne iskoristi trenutak slabosti i sasvim slomije greãnika (moæda iz liånog iskustva).

Drugi pojam, *katapino*, je takoœe jaka metafora – „progutati“. U pozitivu se koristi u 2 Kor 5:4 („da æivot proguta“), dok u negativu uvek govori o uniãtenju, propasti (1 Kor 15:54; 2 Kor 2:7; Jev 11:29; 1 Pet 5:8).

Liåno iskustvo greha i obrañenja, kao i teoloãko obrazovanje uåinili su ga svesnim dubine greha, ali i visine Boæije milosti. Zato i posebno biranim reåima iskazuje dubinu svojih oseñanja.

2:8 „Stoga vas molim da mu pokaæete ljubav“ Pojam ima i pravnu teæinu zvaniånog izbora glasanjem (Gal 3:15) crkve koja je pokrenuta ljubavlju. Pavle misli na nekoga i neãto, na odreœeni sluåaj. Vidi viãe u 1:4-11.

2:9 „Ovo sam vam pisao“ Vidi prilog u 2.3.

- **„da proverim“** Metafora provere metalnih kovanica radi valjanosti. U NZ dobija posebno znaåenje ispitivanja sve do potrebne valjanosti. Vidi viãe o tome u 1 Kor 3:13.

- **„da li ste u svemu posluãni“** Ovo je bio test njihove odanosti Pavlovom autoritetu (7:15; 10:6).

2:10 „oprostite“ *charizomai* (st. 7,10; 12:13) ima koren u *chairo* – radovati se – a u ovom kontekstu znaåi rado i raskoãno oprostiti (tri puta u 2:7,10).

Pavle prvo moli veñinu da oprosti, u st. 7 (aorist medij infinitiv); u st. 10 ponavlja svoju molbu (prezent medij indikativ); a u istom stihu oslovljava pojedince i poziva ih na dareæljivo praãtanje onome koji je sagreãio (perfekt medij indikativ).

- **„ako“** Pavle rado ponavlja svoju spremnost da oprosti.
- **„oprostio sam radi vas pred Hristom“** Na ovaj naåin Pavle uverava crkvu da ñe je iskreno praãtanje ojaåati. On sam to moæe da uradi iz svoje ljubavi prema Hristu.

2:11 „da nas satana ne prevari“ Sile zla se otvoreno protive Boæijem planu. Pavle se sluæi sa nekoliko imena kada opisuje Zloga: (1) Sotona, 2: 11; 11: 14; 12:7; (2) bog ovog sveta, 4:4; (3) Velijar, 6:15; (4) zmija, 11:3.

„Nas“ moæe da se odnosi na samog apostola, ili na njega i korintsku zajednicu. Dobro je znati da Œavo ne odustaje da nudi otvoreno zlo, baã kao ãto i izvrñe svako dobro. Naæalost, crkva naãiroko otvara svoja vrata zlu, kada ne praãta, kada je bahata u stavu. Vidi posebu temu o liånom, poosobljenom zlu, u 1 Kor 7:5.

- **„Znamo, naime, ãta su mu namere“** Œavo nam æeli propast (Ef 4: 14; 6: 10-18). Hriããani su vrlo åesto nemarni prema njegovim spletkama.

Posebna tema: Namere

Reå *noarza* se koristi pet puta u ovoj poslanici, i samo joã jednom u Fil 4:7. Pojam potiåe iz korena *nous* – misao, um. Dvojako je koriããenje:

A. Zle ili razarajuñe namere

1. spletke Sotone, 2 Kor 2:11.
2. okorele, zastrte neverniåke misli, 2 Kor 3.14.
3. um zaslepljen Sotonom (bogom ovog sveta), 2 Kor 4:4.
4. um zaveden Stonom (Eva), 2 Kor 11:3.

B. Dobre ili poboæne namere

1. porobljavanje svake misli za posluãnost Hristu, 2 Kor 10:5.

2. mir od Boga koji prevazilazi svako poimanje (*no us*) ñe saåuvati naãe misli i srca (*noemata*).

Naãe razmiãljanje i moñ govora su deo Boæijeg stvaranja. Samo, i jedno i drugo mogu da postanu oruœe dobra ili oruæje zla.
Vernici moraju da åuvaju svoj um i svoj jezik. Um moæe lako da se prevari, da se obmane, åak i sasvim zaslepi delovanjem Sotone. Ali, naã um moæe predivno da sluæi Bogu na slavu i za dobro njegovog Carstva. Mi smo odgovorni upravitelji svega naãeg – razmiãljanja, planova, motiva.

12 „Kada sam doãao u Troadu da propovedam Radosnu vest o Hristu, Gospod mi je otvorio vrata za rad. 13 No, i pored toga duãa mi je bila nespokojna ãto nisam naãao Tita, svoga brata. Zato sam se oprostio sa njima i otiãao u Makedoniju“.

1 Kor 2:12-13

2:12 „Kada sam doãao u Troadu“ Ovo odgovara planu putovanja iz 1 Kor 16:5 (Dl 16:8-11). Naæalost, kada nije u tome uspeo, neki iz Korinta su ga straãno napali. Apostol pokuãava da im objasni svoje razloge.

- **„Gospod mi je otvorio vrata za rad“** Lep oblik perfekt pasiva istiåe da Bog stoji iza ove moguñnosti, ali i da ona joã uvek postoji! Metafora otvorenih vrata je vrlo bliska apostolu (1 Kor 16:9; Kol 4:3; takoœe u Dl 14:27; Otk 3:8). Ona istiåe Boæije delo i silu koja se oslobaœa u dovrãenom Mesijinom delu, nagovoru Duha Svetog, evangelizaciji i hriãñanskom uåeniãtvu (Mt 28: 19-20: Dl 15:34,12; 21:19).

2:13 „duãa mi je bila nespokojna“ Duãa je sinonim ljudskog æivota (7:13; 1 Kor 16:18). Pavle se stalno brinuo (perfekt) za Korinñane (7:5). Reagovao je srcem. A mi? Ostavio je Troadu i priliku za misijski rad, jer se brinuo i strahovao za crkvu u Korintu. O, kako je samo voleo ovu oholu i posvaœanu crkvu!

- **„nisam naãao Tita, svoga brata“** Pavle je joã ranije poslao Timotija u Korint, ali mladi pastir oåigledno nije bio primljen dobro. Apostol

zato ãalje Tita sa nekoliko poslanica (2:3-4). Ali, nije niãta åuo o njemu - ãta je i kako je – nije ga sreo u dogovoreno vreme i vrlo se uznemirio. Inaåe, Tit se pominje nekoliko puta u ovom pismu (2: 13; 7:6, 13,14; 8:6,16,23; 12: 18).

Posebna tema: Tit

A. Jedan od prvih i najpouzdanijih Pavlovih saradnika. To se vidi iz åinjenice da je bio poslan u misijska æariãta – Korint i Krit.

B. Bio je Grk (Timotije je bio polu Grk, polu Jevrejin) poreklom. Obratio se na Pavlovu propoved. Znamo da apostol nije hteo da ga obreæe (Gal 2).

C. Åesto je spominjan u Pavlovim pismima (2 Kor 2:13; 7:6-15; 8:6-24; 12:18; Gal 2:1-3; 2 Tim 4:10). Zanimljivo je da ga Luka ne pominje u knjizi Dela apostolskih. Neki kaæu: (1) da je bio Lukin roœak (moæda i brat), i da je zbog tadaãnjeg obiåaja Luka smatrao nedoliånim da istiåe roœaåke veze; (2) da je Tit glavni izvor mnogih Lukinih podataka o Pavlovom æivotu i radu, te da se zato ne spominje po imenu.

D. Bio je Pav lov i Varnavin saputnik na vaænom Jerusalimskom Saboru (Dl 15).

E. Imao je vaænu misiju na Kritu, gde je delovao kao opunomoñeni apostolov predstavnik.

F. Poslednje ãto imamo zapisano o ovom misionaru jeste da je bio poslan na duhovni rad na tlo tadaãnje Dalmacije (2 Tim 4:10).

- **„i otiãao u Makedoniju“** Ovim reåima Pavle zapoåinje novu, umetnutu temu, sve do 2 Kor 7:5. Ova digresija je slavopoj Bogu Ocu za Hrista! U ovom odeljku imamo zaista predivnu sliku Gospodnje veliåine. Hvala Bogu za nju! Mnogi Pavlovi stihovi koje najraœe pamtimo dolaze baã iz ovog odeljka.

14 „Ali hvala Bogu koji nas u Hristu uvek vodi u pobedniåkoj povorci, te preko nas svuda ãiri miris znanja o sebi. 15 Jer mi smo Hristov ugodni miris meœu onima koji se spasavaju i meœu onima koji propadaju. 16 Onima koji propadaju, mi smo zadah smrti koji ubija, a onima koji se spasavaju, miomiris koji donosi

æivot. I ko je za sve ovo podoban? 17 Zaista, mi nismo kao mnogi koji trguju reåju Boæijom, nego kao poslani od Boga, mi u Hristu iskreno govorimo pred Bogom“.

2 Kor 2:14-17

2:14 „Ali hvala Bogu“ Vidi posebnu temu koja sledi.

Posebna tema: Pavlovi slavopoji, molitve i zahvalnosti Bogu

Pavle je åovek slavljenja. Dobro poznaje SZ i sluæi se mnogim prepoznatljivim slavoslovljima, posebno iz Psalama (Ps 41:13; 72:19; 89:52; 106:48). Nekoliko je naåina njegovog veliåanja Boga:

1. U uvodnim napomenama poslanica
   a) zahvalnost ili pozdrav (Rim 1:7; 1 Kor 1:3; 2 Kor 1:2).
   b) uvodni blagoslovi (*eulogotos*, 2 Kor 1:3-4; Ef 1:3-14).
2. Iznenadni iskazi zahvalnosti
   a) Rim 1:25; 9:5.
   b) 2 Kor 11:31.
3. Slavoslovlja (doksologije: saåinjenje od imenice „*doxa*“ – „slava“ i fraze „u veke vekova“)
   a) Rim 11:36; 16:25.
   b) Ef 3:20-21.
   c) Fil 4:20.
   d) 1 Tim 1:17.
   e) 2 Tim 4:18.
4. Zahvalnost (*euharisteo*)
   a) uvodi poslanica (Rim 1:8; 1 Kor1:4; 2 Kor 1:11; Ef 1:16; Fil 1:3; Kol 1:3,12; 1 Sol 1:2; 2 Sol 1:3; Flm 4; 1 Tim 1:12; 2 Tim 1:3).
   b) pozivi na slavljenje (Ef 5:4,20; Fil 4:6; Kol 3:15,17; 4:2; 1 Sol 5:18).
5. Kratki izlivi zahvalnosti
   a) Rim 6:17; 7:25.
   b) 1 Kor 15:57.

c) 2 Kor 2:14; 8:16; 9:15.
d) 1 Sol 2:13.
e) 2 Sol 2:13.

6. Zavrãne zahvalnosti
   a) Rim 16:20.
   b) 1 Kor 16:24.
   c) 2 Kor 13:14.
   d) Gal 6:18.
   e) Ef 6:24.

Pavle zna ko je Trojedini Bog koga slavi, i iz iskustva i iz teoloãke misli. Uvek zapoåinje svoja pisma molitvama i slavljenjem. Ovde vidimo kako ga duh slavljenja obuhvata u æiæi doktrinarne misli. I na zavrãetku poslanica ne zaboravlja reåi zahvalnosti i blagosiljanja. Naprosto, njegovi spisi odiãu tim duhom, odiãu molitvama i zahvalnoãñu. Poznaje Boga, poznaje sebe, poznaje evanœelje koje propoveda.

- **„uvek“** Bog nas uvek vodi: (1) kroz Hrista; (2) u Hristovu pobedu; (3) do svrhe svog svedoåanstva („manifestuje, pokazuje kroz nas“, prezent, st. 15-16).
- **„koji nas u Hristu uvek vodi u pobedniåkoj povorci“** Poznata slika pobedniåke povorke rimske vojske. Legije su æivele za trenutak da uz ovacije graœana marãiraju ulicama Rima. U mnogo ãirem smislu Hrist je pobednik nad svim pobednicima. On je zauvek pobedio sve sile zla (Kol 2:15). Mi ga sledimo u povorci, ali ne kao poniæeni zarobljenici veñ kao pobedniåki vojnici! Neki prevodi imaju reãenje - „povorka zarobljenika“ - ãto nikako ne odgovara kontekstu. Osim, ako apostol ne vidi muke svoje sluæbe kao poniæenje jednog okovanog ratnog zarobljenika u koloni rimske pa rade. U svakom sluåaju, mi smo pobednici u Hristu, u njegovoj pobedi. To je gotova stvar i do nas je da svaki dan verom æivimo u toj pobedi.
- **„nas“** Plu ral u odeljku st. 14-17 se odnosi na: (1) apostole; (2) Pavla i njegov misijski tim; (3) sve vernike koji ãire evanœelje. Drugo glediãte odgovara kontestu, ali treñe nas sve poziva na primenu. Hristovi evangelisti su pobednici koji moraju da plate veliku cenu svoje pobede (4:7-12; 6:3-10; 11:23-30).

- **„svuda ãiri“** *Man i fest* je åesto sretana reå u ovoj poslanici (2: 14; 3:3; 4:10,11; 5: 10, 11 [dva puta]; 7:12; 11:6) i znaåi „objaviti“, „proãiriti javno svuda“. U ovom sluåaju reå je o Hristu, njegovoj liånosti i delu (evanœelju).
- **„znanja o sebi“** Korinñani su bili ponosi na svoje intelektualno nasleœe. Pavle se ponosio svojim znanjem o Bogu kroz Hrista. Svako znanje nije za liånu slavu, nego za dobrobit evangelizacije. Bog nas „uvek“ (*pantote*) vodi u pobedniåkoj Hristovoj povorci. Zato smo i mi pozvani da uvek „manifestujemo“ Hristovu poruku na svakom mestu (*panti*). Sveoãte evanœelje je vredno da ga pobedniåki sledbenici Hristovi dele svuda, uvek i svakom (Mt 28:19-20; Dl 1:8).

I ovo je åesta Pav lo va fraza – „na svakom mestu“ (1 Kor 1:2; 1 Sol 1 :8; 1 Tim 2:8). Åini mi se da je ovo aluzija na Mal 1:11, gde prorok vidi da ñe jednom svi slaviti Mesiju koji dolazi od Boga?

2:15 „Jer mi smo Hristov ugodni miris“ Dve su moguñe pozadine ovih reåi: (1) SZ miris tamnjana i ærtava paljenica, koje se uzdiæu Bogu kao slatki miomiris (Post 8:21; Izl 29:18,25; LXX u Lev 1:9,13,17; 2:2); (2) Rimljani su palili tamnjan pored puta kojim su marãirale pobedniåke trupe.

Ãirenje evanœelja je ærtva koju JHVH prihvata na svoju åast. To je posledica naãeg prihvatanja od strane Oca. On æeli da i misija bude deo naãe ukupne promene u Hristov lik.

- **„meœu onima koji se spasavaju i meœu onima koji propadaju“** Svako ko odbacuje Hrista propada po svom sopstvenom izboru, po åinu svoje volje (prezent particip). Ali, oni koji se spasavaju, spasavaju se samo po Hristu (prezent particip). Za teoloãki znaåaj koncepta „onih koji se spasavaju“ vidi viãe u posebnoj temi o gråkim glagolima koji opisuju spasenje – 1 Kor 3:15. A za koncept „propasti“, vidi viãe u osvrtu na paralelni tekst 1 Kor 1:18.

2:16 „I ko je za sve ovo podoban?“ Propovedanje evanœelja zauvek deli åoveåanstvo. 2 Kor 3:5-6 nam jasno govori da nas je Bog opremio za ovu poslaniåku sluæbu svedoåenja. U prvom redu, naã æivot je Boæija aroma ljudima oko nas. Ljudi na nju reaguju dvojako – Ili veruju u Hrista, ili ga odbacuju. Zato je neizrecivo vaæno kako æivimo pred drugima, pred ljudima koji nas pomno posmatraju (2:16; 3:2,3).

2:17 „mi nismo kao mnogi“ Pavle misli na: (1) putujuñe uåitelje gråko-rimskog sveta koji su stigli i do ove crkve; (2) filozofe, poput laænih uåitelja koji su stigli iz Pal es tine (poput onih iz Gal 1:69) i napali apostola – njegovu liånost, sluæbu i evanœelje (4:2).

- **„koji trguju reåju Boæijom“** Slika iz sveta trgovine vinom. Koristi se na dva naåina: (1) razvodnjavanje vina radi veñe zarade (krivotvorenje); (2) prodaja radi zarade (preprodaja). Pavle ne menja svoju poruku prema prilikama, prema sluãaocima (Jevreji, Grci, vidi njegove propovedi u Delima apostolskim).
- **„iskreno govorimo“** Doslovno „biti nepomeãan“ (1:12), a to je sasvim suprotno od „razvodnjavanja“. Ovo je retka reå za „iskrenost“, verovatno sloæenica reåi „sjaj sunca“ i „sud“. Ona istiåe neskrivenost motiva, åistih namera (1 Kor 5:8; 2 Kor 1: 12; 2: 17; Fil 1: 10; 2 Pet 3: 1). Primetimo paralelu izraza „iskreno govorimo“ – „pred Bogom“.
- **„reåju Boæijom... pred Bogom“** Pavle istiåe da je poruka evanœelja u Boæijoj poruci, a to je Hristova poruka! On slavi Boga za:

    1. naã trijumf u Hristu (st. 14).
    2. naã man i fest o njemu, uvek i svuda (st. 14).
    3. naãu poruku o njemu koja donosi ili æivot ili smrt (st. 15-16).
    4. naãu nepomeãanu, nekompromitovanu poruku od Boga, o Bogu i Hristu, i o Hristu (st. 17).

- **„mi u Hristu iskreno govorimo pred Bogom“** Isti izraz imamo u 12:19. I ovo je id iom kojim apostol istiåe istinitost i pouzadnost evanœelja.

Predlozi za razgovor

Ovaj udæbenik je tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluãa svoje unutraãnje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiãljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeã izazov, a ne konaåne odgovore.

1. Zaãto apostol tako detaljno objaãnjava svoje planove putovanja?
2. Koliko je poslanica napisao ovoj crkvi?
3. Objasnite pozadinu sveåane, trijmufalne povorke iz st. 14.
4. Ako je naãa objava evanœelja ljudima pitanje izbora izmeœi neba i pakla, na koji naåin su ti isti ljudi odgovorni za poruku koju im govorimo?

2. Korinñanima 3

Podela poglavlja prema „Novom srpskom prevodu s napomenama“

Pavle obrazlaæe svoju sluæbu 3:1-18

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piãåevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piãåeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom subjektu.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Kontekstualni uvid:

A. Naglasak ovog poglavlja je veoma sliåan ukupnoj temi poslanice Jevrejima – uporeœivanje Starog i Novog zaveta. Kako greãan åovek moæe da bude opravdan pred Bogom? Dræanjem zapovesti Mojsijevog zakona ili verom u zastupniåku smrt i delo Gospoda Isusa Hrista? Ovim poreœenjem apostol brani sebe i evanœelje pred jevrejskim orijentalnim laænim uåiteljima koji su dojezdili u Korint.

B. U ovom poglavlju pojam „duh“ je vrlo razliåitog znaåenja. O tome ñe biti govora u tumaåenju stihova 6,8,17 i 18. Da li je ovde reå o Duhu Svetom ili o uopãtenoj duhovnosti? Åini se kao da postoji namerna fluidnost izmeœu ovo dvoje. Novo doba je doba Duha. To je doba inaugiracije duhovnog odnosa prema Bogu, toliko razliåitog od ritualnog odnosa, zasnovanog na ceremonijalnoj taånosti.

C. Nekoliko je naglasaka apostolove upotrebe pojma „zakon“:

1. zakon = gnev, Rim 3:20; 4:15; Gal 3:10-13; Kol 2:14.

2. zakon = duhovno dobro, Rim 7:14.

3. kontrast izmeœu Rim 1:5; 2:13; Gal 3:12; i Rim 3:2 ili 8:7; 2 Kor 3:6; Gal 3:21.

4. Avraam i Mojsije su tipoloãki simboli na relaciji vera – zakon. Zakon je dobar jer ga je Bog dao. Sluæio je i sluæi svrsi (7:7, 12, 14,22,25). Ali, ne moæe da donese ni mir duãi ni spasenje. Dæejms Stjuart, u delu *Åovek u Hristu* istiåe Pavlovo paradoksalno razmiãljanje i pisanje:

„Od onoga koji sam osmiãljava neki misaoni sistem, doktrinu, oåekivali bi da je krajnje dosledan prema sopstvenim terminima, kategorijama. Oåekujete da pojam kojem je jednom odredio znaåenje dosledno koristi u svim buduñim prilikama. Pavle u ovome moæe da vas sasvim razoåara. Njegova frazeologija je mnogo viãe fluidna nego li rigidna… On piãe da je „zakon svet“ i da „njegov unutraãnji åovek uæiva u njemu“ (Rim 7:2-13). Ali, isti taj zakon – *no mos* - dobija sasvim drugo teæiãte kada tvrdi da nas je „Hrist otkupio od kletve zakonske“ (Gal 3:13)“ (str. 26).

D. Tri glavne metafore su u ovom poglavlju:

1. pisma, st. 1-3.
   a) pisma preporuke, st. 1.
   b) oni su pismo, st. 2.
   c) SZ ploåe, st. 3.
2. Stari i Novi zavet, st. 6-11.
   a) pisano kotra duhovno, st. 36.
   b) smrt kontra æivot, st. 36.
3. pokrivalo, st. 7,12-16.
   a) Mojsije, st. 12.

b) Jevreji Pavlovih dana, st. 14.
c) vernici, st. 14-16.

Tumaåenje reåi i izraza

3 „Poåinjemo li ponovo da preporuåujemo sami sebe? Ili, zar su nam potrebne, kao nekima, pismene preporuke za vas ili od vas? 2 Vi ste naãe pismo, zapisano u naãim srcima, koje poznaju i åitaju svi ljudi. 3 Vi, naime, pokazujete da ste Hristovo pismo, sastavljeno naãom sluæbom, pismo koje nije napisano mastilom, nego Duhom æivoga Boga, ne na kamenim ploåama, nego na ploåama ljudskih srca“.

2 Kor 3:1-3

3:1 Gramatiåki oblik oba pitanja u ovom stihu podrazumeva negativan odgovor. Teãko je odrediti da li iza ove forme stoji Pav lo va ironija ili slomljeno pastirsko srce.

- **„preporuåujemo“** Sloæenica od „mesto“ i „zajedno“, kao metafora za iskazivanje, samoisticanje:
  1. iskazati (Rim 3:5; 5:8; 2 Kor 7: 11; Gal 2: 18).
  2. izdræati (Kol 1:17).
  3. hvaliti (Rim 16:1; 2 Kor 3:1; 4:2; 5:12; 6:4; 10:12,18; 12:11).
- **„kao nekima“** Joã jedan åesti izraz u ovoj poslanici. Laæni uåitelji grade svoj ugled na sukobu svoje naduvane veliåine i Pavlove pozadine i poruke (st. 2; 2:17; 10:2). Joã jedan negativan prizvuk sreñemo i u 1. Korinñanima, kada apostol proziva pogreãna uverenja i skaradna dela nekih vernika (4:18; 15:12).
- **„pismene preporuke“** Rana crkva je preuzela tada prepoznatljiv oblik osiguravanja poudanosti putujuñih uåitelja i drugih crkvenih opunomoñenika. Pismo preporuke garantuje pouzdanost liånosti i njene sluæbe (Dl 18:27; Rim 16: 1; 1 Kor 16:3,15-18; Fil 2:29-30; 3 Jn 12).

3:2 „Vi ste naãe pismo, zapisano u naãim srcima“ Pavle zna da njemu ne trebaju ovakve preporuke - ni za ovu crkvu, ni od ove crkve. Pa

on je njihov duhovni osnivaå na Hristu, koji je njihov Spasitelj i Gospod. Oni su njegova poslanica „od mesa I krvi“ (st. 3).

Fraza „zapisano u vaãim srcima“ (perfekt pasiv particip) istiåe apostolovu ljubav za ovu zajednicu. Stalno je mislio na njih. Pasivni oblik glagola jasno upuñuje da iza svega stoje Otac, Sin i Duh (st. 3). Oni daju ljubav Pavlovom srcu.

Vidi posebnu temu „Srce“, u 1 Kor 14:25.

- **„koje poznaju i åitaju“** Igra reåi *ginoskomene* i *anaginoskomene*, (1:13). Oba glagola su u participu prezent pasiva.
- **„svi ljudi“** Reå „svi“ je upotrebljena kao hiperbola (preterivanje), vrlo tipiåna za jevrejsku literaturu (Mt 5:29-30,38-42; 6:24; 7:3-5; 23:23-24).

3:3 „Vi, naime, pokazujete“ Vidi tumaåenje u 2:14.

- **„pokazujete da ste Hristovo pismo“** Hriããani jasno i glasno otkrivaju Hrista svojim motivima, reåima i delima. Onako kako mi æivimo, tako se Hristos predstavlja ljudima!
- **„nego Duhom æivoga Boga“** Terminologija koja se odnosi na svetu Trojicu je vrlo fluidna. Duh Sveti se åesto naziva Duhom Isusovim (Rim 8:9; 2 Kor 3: 17; Gal 4:6; 1 Pet 1: 11). Isto je i sa Oåevim titulama. On je „æivi Bog“, ãto odgovara korenu JHVH imena, tj. glagolu „biti“ u njemu (Izl 3:14). Opisna Oåeva imena su åesta u NZ (Mt 16: 16; 26:63; Dl 14: 15; Rim 9:26; 2 Kor 6: 16; 1 Sol 1:9; 1 Tim 3: 15; 4: 10; Jev 3: 12; 9: 14; 10:31; 12:22; Otk 7:2). Idoli SZ su mrtvi. Oni se ne javljaju kad im nije vreme, kad im nije sezona. Mislimo na idole, boæanstva koja navodno uzrokuju cikluse prirodnih pojava. JHVH je jedini æivi Bog – za sva vremena!
- **„ne na kamenim ploåama, nego na ploåama ljudskih srca“** Misli se na dogaœaj davanja ploåa Zakona, prema Izl 31:18 i na obeñanja Novog zaveta (Jer 31:31-33; Jez 36:22-38). Oåigledan je kontrast SZ, kao spoljaãnjeg zakona, i NZ kao unutraãnjeg zakona (novo srce, novi um, novi duh).

4 „Ovakvo pouzdanje imamo pred Bogom posredstvom Isusa Hrista. 5 Naime, mi nismo u stanju ni da pomislimo kako neãto dolazi od nas; naãa sposobnost dolazi od Boga. 6 On nas je

osposobio da budemo sluæbenici Novoga saveza; ne slova Zakona, nego Duha. Jer slovo Zakona ubija, a Duh oæivljava“.

2 Kor 3:4-6

3:4 „pouzdanje“ Joã jedan åesto sretan pojam ove poslanice. Koren reåi je „vera, pouzdanje, verovanje“ (*peitho, pistis, pisteuo*). Znaåenje je jasno –poverenje, pouzdanje. Dva su konteksta:

1. pozitiv –
   a) apostolov plan putovanja, 2 Kor 1:15.
   b) apostolovo pouzdanje u Boga kroz Hrista, 2 Kor 3:4.
   c) apostolovo pouzdaje u Tita, 2 Kor 8:22.
   d) apostolovo pouzdanje u Hrista, Ef 3:12.
2. negativ –
   a) apostol æeli da bude neæan prema njima, 2 Kor 10:2.
   b) apostolovo nevoljno uporeœivanje sa laænim uåiteljima, Fil 3:4.

3:5 „kako neãto dolazi od nas“ Gråki *hikanos* se u NZ dvojako koristi: (1) veliki broj neåega (11:30), mnogo vremena; (2) odgovarajuñe, prigodno (2:6), dovrãeno, podesno.

Ovde imamo ovaj drugi smisao. U 1 Kor 15:9 Pavle ovako opisuje svoje oseñanje nedostojnosti. Na isti naåin opisuje i evanœeosku sluæbu (2 Kor 2:16; 3:5).

Ali, ako u nam i nema vrednosti, Bog je taj koji nas je pozvao kao svoje predstavnike (2 Kor 3:6; 2 Tim 2:2). U njemu je naãa podobnost (Kol 1:12).

- **„pomislimo“** *logizomai* sreñemo 34 puta u Pavlovim pismima, ali samo 7 puta mimo ove poslanice (cf. 3:5; 5: 19; 10:2,7; 11:5; 12:6). Ona oznaåava logiåko razmiãljanje, iznoãenje istine, najåeãñe pozitivno, ohrabrujuñe. Ipak, postoje odreœenje teoloãke teãkoñe:
  1. U Septuaginti ovu reå sreñemo u smislu utelovljene istine.
  2. U Post 15:6, gde Pavle istiåe SZ opravdanje, kao Boæiji dar na osnovu vere (Rim 4:3).
  3. Ovu reå su koristili sofisti u svojim retoriåkim ãepurenjima.

I danas je potrebno dobro paziti ãta i kako verujemo. Naãe umne i verbalne sposobnosti su Boæiji dar. Pozvani smo da slavimo Boga svim svojim umom (1 Pet 3:15). Dobro promiãljena vera nam daje duhovnu stabilnost i æar evangelizacije.

3:6 „sluæbenici Novog saveza" Vidi posebnu temu o voœama slugama, u 1 Kor 4:1.

- **„ne slova Zakona, nego Duha"** Sledi nekoliko poreœenja
    1. pisano i duhovno, st. 3,6.
    2. pismo i duh, st. 6.
    3. stara sluæba i duhovna sluæba, st. 7.
    4. sluæba koja osuœuje i sluæba koja oæivljava, st. 9.
    5. ono ãto prolazi i ono ãto ostaje, st. 11.
    6. nesklonjen veo i sklonjen veo, st. 14.

Pavle uporeœuje Stari i Novi savez, tj. veru srca (Rim 2:29; 7:6) i veru glave (legalizam, samopravednost, ritualizam).

- **„Jer slovo Zakona ubija"** U prvom redu se misli na svrhu Mojsijevog zakona. On i nije dat za æivot, veñ da svetu otkrije greãnost pred Bogom (Rim 7:9-11; Gal 3:10). Zakon osuœuje (Rim 5:13), proklinje (Rim 4:15) i ubija (Rim 7: 19; 2 Kor 3:6). Mesto Zakona je jasno i iz Rim 3:20; 5:20; 10:4; Gal 3:24-25. Naæalost, odnos hriãñana prema Zakonu je neãto ãto oduvek mnoge zbunjuje. Mislim da je jasno prema mnogim reåima da vernici NZ nisu pod Zakonom (Gal 6:14; Gal 5:18). Ne zato ãto je Zakon proãao, prestao da vaæi, veñ zato ãto mi zakonom ljubavi ispunjavamo SZ Zakon. To su naãi meœusobni odnosi ljubavi (Rim 13:8-10; Gal 5: 14). Svrha Zakona i danas jeste da greãnike dovede Hristu, jer samo on moæe da ih otkupi. Dakle, to ãto Zakon ne moæe da nas spasi, ne znaåi da on nije Boæija volja za svakog åoveka i za svako druãtvo (Mt 5:17; Rim 8:4). Vidi posebnu temu o tome u 1 Kor 9:9.
- **„a Duh oæivljava"** Ovaj kontekst ne podleæe hermeneutiåkim metodama! Ovaj odeljak se ne moæe protumaåiti istorijsko-gramatiåkim principom suåeljavanja biblijske hermeneutike i alegorijskog tumaåenja. Ovde nam pomaæe samo suãtinsko razlikovanje svrhe Starog i Novog zaveta.

Imamo mnogo razloga da ovo pitanje vidimo na relaciji vere koju Bog raœa u srcu (Jn 6:63) i ljudskog nastojanja kroz znanje, dobra dela, ime,

poreklo i druge privilegije. Ključ je Božija ljubav, Hristovo delo i sila Duha Svetog. Primetimo i dimenziju glagolskih vremena. I slovo koje ubija i Duh koji daje život su u sadašnjem vremenu.

7 „Pa kad je služba smrti, slovima urezana u kamene ploče, zasjala takvom slavom da Izrailjci nisu mogli da gledaju u Mojsijevo lice zbog prolaznog sjaja njegovog lica, 8 koliko li je veća slava službe koju vrši Duh? 9 Jer ako je služba Zakona, koja donosi osudu, bila toliko slavna, koliko je onda slavnija služba koja donosi pravednost? 10 Zaista, služba Zakona nije bila u punoj meri proslavljena zbog neizmerno veće slave Novoga saveza. 11 Jer, ako je ono što je prolazno bilo slavno, koliko li je slavnije ono što traje zauvek"?

2 Kor 3:7-11

- **„služba smrti, slovima urezana u kamene ploče"** Svrha Zakona je da svima objavi grešnost pred Bogom (Gal 3:24). Odeljak st. 7-18 je Midraš – rabinski oblik tumačenja Izl 34:23-35. Metafora „vela, pokrivala" je trojaka: (1) Mojsije; (2) savremeni Jevreji; (3) hrišćani.
- **„zasjala takvom slavom"** Vidi posebnu temu o slavi, u 1 Kor 2:7.
- **„da Izrailjci nisu mogli da gledaju u Mojsijevo lice zbog prolaznog sjaja njegovog lica"** Događaj iz Izl 34:30-35. Mnogo se raspravljalo o ovom odeljku. Jedni misle da je Mojsije sakrivao lice da Izraelci ne bi videli kako slava prolazi (st. 7,13). Drugi, da je to ra dio jer niko kao grešnik nije mogao da gleda u nebesku slavu.

3:8 Služba Duha stoji nasuprot Mojsijevoj službi. Ona odražava nepojmljivu Očevu slavu.

- **„služba Zakona, koja donosi osudu"** Jak i beskompromisan način da se opiše uloga SZ.
- **„služba koja donosi pravednost"** Dok SZ donosi osudu Avraamovoj deci, NZ donosi pravednost Adamovoj deci. Ali, samo onima koji na poticaj Duha prihvate Božije delo spasenja u Hristu. Vidi posebnu temu o pravednosti, u 1 Kor 1:30.
- **„slavnija"** *perisseuo* naglašava kvalitet koji traje. Vidi više o tome u 1:5.

3:10 „Zaista, sluæba Zakona nije bila u punoj meri proslavljena zbog neizmerno veñe slave Novoga saveza“ Sluæba SZ je „bila toliko slavna“ (perfekt pasiv indikativ). Bog stoji iza svega toga. Ali, punina otkrivenja je doãla tek u Hristu (perfekt pasiv particip). Poslanica Jevrejima posebno uporeœuje Boæije Zavete. Vidi posebnu temu o slavi, 1 Kor 2:7.

- **„neizmerno veñe“** Gradacija pojmova „preko“, „iznad“, „baciti“. Sreñemo je joã jednom (9:14). U 11:23 apostol spaja dva superlativa - *perisseuoand huperballoin* – kada uporeœuje pozadinu svoje sluæbe i sluæbe laænih uåitelja. To je spoj najjaåih oseñanja i najjaåih reåi! Vidi posebnu temu o predlogu *huper*, u 1 Kor 2:1.
- **„ono ãto je prolazno“** Vrlo åesto sretani *katargeo* u apostolovim pismima Korinñanima (1 Kor 1:28; 2:6; 6:13; 13:8,10,11; 15:24,26; 2 Kor 3:7,11,13,14). Vidi o tome posebnu temu u 1 Kor 1:28.
- **„koliko li je slavnije ono ãto *traje* zauvek?“** Kontrast nije u tome da li je neãto dato u slavi ili nije, veñ u kolikoj slavi. NZ u Hristu, novo doba Duha Svetog ostvaruju Oåev veåni plan otkupljenja (Dl 2:22-24; 3:18-21; 4:28; 13:29-41).

12 „Buduñi da imamo ovakvu nadu, govorimo sasvim slobodno. 13 Mi nismo kao Mojsije, koji je stavio pokrivalo preko lica da Izrailjci ne bi gledali gaãenje prolaznog sjaja. 14 Ipak, njihov razum je otvrdnuo. I sve do danaãnjega dana, pokrivalo zastire åitanje Staroga zaveta; ono nije uklonjeno, jer se samo u Hristu uklanja. 15 Tako i danas kad se åita Mojsijevo Petoknjiæje, pokrivalo zastire njihova srca. 16 Ali kad se neko obrati Gospodu, pokrivalo spada. 17 Gospod je Duh, a gde je Duh Gospodnji, tu je sloboda. 18 A svi mi, koji otkrivena lica odraæavamo slavu Gospodnju, Duhom se Boæijim preobraæavamo u njegov lik, iz jednog stupnja slave u drugi“.

2 Kor 3:8-12

3:12 „Buduñi da imamo ovakvu nadu“ Misli se na buduñu slavu (st. 11). Vidi posebnu temu o nadi, 1 Kor 13:13.

- **„govorimo sasvim slobodno“** Vidi posebnu temu koja sledi

Posebna tema – Sloboda, odvaænost (*parresia*)

Ovaj pojam je saåinjen od reåi *pan* (sve) i *rhesis* (govor). Sloboda govora se posebno vidi u pritiscima, u protivljenju i dobacivanju (Jn 7:13; 1 Sol 2:2). U Jovanovim spisima je sreñemo 13 puta, najåeãñe kao javnu proklamaciju (Jn 7:4, koristi je i Pavle u Kol 2.15). Ipak, u mnogim sluåajevima znaåi „govoriti jasno“ (Jn 10:24; 11:14; 16:25,29).

Apostoli smelo govore i Hristu, prema Delima – slobodno, odvaæno. Tako je i Sin govorio o Ocu i njegovim obeñanjima (Dl 2:29; 4:13,29,31; 9:27-28; 13:46; 14:3; 18:26; 19:8; 26:26; 28:31). Pavle traæi od vernika da se mole za njega, da mu Bog da slobodu propovedanja (Ef 6:19; 1 Sol 2:2) i odvaænog æivota u njemu (Fil 1:20).

Apostolova odvaænost poåiva na eshatoloãkoj nadi u Hristu. Isus je njegova snaga po kojoj propoveda u ovom „zlom dobu“ (2 Kor 3:11-12). Istu nadu doslednog æivota ima i za hriããane kojima sluæi (2 Kor 7:4).

Postoji joã jedna vrsta upotrebe ovog pojma. U Jevrejima poslanici smo pozvani da odvaæno, slobodno pristupamo Ocu po Hristu (Jev 3:6; 4:16; 10:19,35). Boæija deca su potpuno i rado primljena u zajednicu sa Bogom Ocem kroz Boga Sina po Bogu Duhu!

3:13 Paralelna misao sa st. 7, kao aluzija na Izl 34:29-35. Mojsije je pokrivao lice bojeñi se kako ñe sjaj Boæije slave delovati na Izraelce (Izl 34:30). Ovim ponavljanjem apostol istiåe prolaznost SZ. Slava sa Mojsijevog lica je uminula, baã kao i Zavet koji je objavio!

Nekoliko je poreœenja izmeœu izmeœu Mojsijevog i Isusovog Zaveta:

1. Gospod izlaska – Isusov Duh.
2. Samo je Mojsije mogao da pristupi Bogu – svi hriããani slobodno pristupaju Hristu.
3. Mojsijeva slava je proãla – Isusova slava ne prolazi nikada.
4. Mojsijevi sledbenici ne mogu da vide jasno Hrista u SZ – Isusovi sledbenici po Duhu mogu jasno da protumaåe SZ i vide Hrista.
5. Mojsije je doneo stege rituala – Isus je doneo slobodu milosti.
6. Mojsijev Zakon je doneo smrt – Duh NZ donosi veånost i æivot izobilja.

7. Mojsijev Zavet nije mogao da opravda ljude – Hristov Zavet opravdava sve koji veruju (objektivno u opravdanju; subjektivno u posveñenju).

3:14 „njihov razum je otvrdnuo“ Aorist pasiv. Slika neåega naæuljanog, okorelog (Mk 6:52; 8: 17; Rim 11:7,25). Duhovno slepilo ima duhovno poreklo: (1) od Boga (pasiv) Isa 6:9-10; 29:10; Jn 12:40; Rim 9:18; (2) od Sotone, (medij) 2 Kor 4:4; od åoveka , Jn 3:19-20. O teoloãkoj tajni „otvrdnuña Izraela” vidi u *Hard Say ings of the Bi ble,* Inter Var sity Press, str. 619-621. O pojmu prevare, vidi viãe 2:11.

- **„pokrivalo zastire njihova srca“** Ovaj zastor je Mojsije imao u doslovnom smislu. Ovde ima slikovito znaåenje unutraãnjeg slepila tadaãnjeg rabinskog Judaizma. Jevreji su bili pod osudom (Isa 6:9-10 and 29: 10). I danas je tako, jer odbijaju Isusa kao Mesiju (st. 15).
- **„jer se samo u Hristu uklanja“** Samo Boæija milost skida slepilo tradicije, samopravednosti i greha. To je odlika i religioznih i nereligioznih ljudi bez Hrista. Nada izgubljenog åoveåanstva je:

1. u nepromenljivoj Oåevoj milosti.
2. u dovrãenom Hristovom otkupljenju.
3. sveopãtem delu uveravanja Duha Svetog.

Samo hriããani mogu po Duhu da u SZ vide æivot, uåenje i delo Isusa Hrista. Baã na taj naåin je Gospod otvorio unutraãnje oåi dvojici uåenika na putu za Emaus (Lk 24:13-35, posebno st. 25-27).

- **„pokrivalo spada“** Vidi posebnu temu *Katargeo* u 1 Kor 1:28

3:15 „srce“ Vidi posebnu temu u 1 Kor 14:25

3:16 „Ali kad se neko obrati Gospodu, pokrivalo spada“ Moguñe je da se radi o citatu Izl 34.34, ili o Mojsijevom slobodnom pristupanju Bogu. Takoœe, moguñe je da je reå o sveopãtem pozivu na obrañenje Gospodu. Jevrejski *shub* – „okrenuti se“ je slika duhovnog prevrata. Imenica „Gospod“ odgovara SZ imenu JHVH, a to je sam Isus. Sam pojam se ne sreñe åesto, ali jasno istiåe i Boæiji i åovekov deo u obrañenju (Zavet).

3:17 „Gospod je Duh“ Sluæbe Gospoda i Duha Svetog su nerazdvojene (st. 17-18). Duh veliåa, uzdiæe Hrista (Jn 16:8-14).

Iz samog konteksta ova povezanost njihovih sluæbi nije u prvom planu, ali isticanje Hristovog Gospodstva svakako jeste (JHVH – Izl

34:34). Ipak, sasvim je moguñe da Pavle ovde istiåe da je sam Duh Gospod (Post 1:2). To pojaåava kontrast pisanog karaktera Zakona i nepisane prirode evanœelja.

Posebna tema: Isus i Duh Sveti

Izmeœu sluæbe Sina i Duha postoji kontinuitet. Kempbel Mor gan kaæe da je najbolje ime za Duha „drugi Isus“. Evo nekih poreœenja njihovih sluæbi:

1. Duh se naziva „Duhom Isusovim“ i sliånim imenima (Rim 8:9; 2 Kor 3:17; Gal 4:6; 1 Pet 1:11).
2. Obojica imaju ista imena:
   a) „istina“:
      Isus (Jn 14:6)
      Duh (Jn 14:17; 16:13)
   b) „branitelj“:
      Isus (1Jn 2:1)
      Duh (Jn 14:16,26; 15:26; 16:7)
   c) „sveti“:
      Isus (Lk 1:35; 14:26)
      Duh (Lk 1:35)
3. Obojica prebivaju u vernicima
   a) Isus (Mt 28:20; Jn 14:20,23; 15:4-5; Rim 8:10; 2 Kor 13:5; Gal 2:20; Ef 3:17: Kol 1:27)
   b) Duh (Jn 14:16-17; Rim 8:9,11; 1 Kor 3:16; 6:19; 2 Tim 1:14)
   c) i Otac prebiva u hriãñanima (Jn 14:23; 2 Kor 6:16)

„a gde je Duh Gospodnji, tu je sloboda“ To je sloboda od duhovnog slepila, samopravednosti, legalizma. Ona dolazi po veri u Isusa Hrista (Jn 8:32,36; Rim 14: 1 Kor 8; 10:23; Gal 5:1,13). Jedan od tumaåa koje poãtujem, F.F. Brus, kaæe u svom delu - *Paul: Apos tle of the Heart Set Free* „Pavle zna da je Hristova ljubav svedovoljna snaga æivota. Ona sama po sebi poriåe svaku potrebu za ograniåenjima. Ljudi koji su pokrenuti

ljubavlju i silom Duha svim srcem æele da æive po Boæijoj volji. Apostol zna iz svog iskustva da Boæiji Duh oslobaœa srce.“ (str. 21)

3:18 „otkrivena lica“ Particip perfekt pasiva naglaãava trajnu radnju. Naglaãeno „svi mi“ ne izuzima nekog, åak i u ovoj podeljenoj crkvi grada Korinta.

- **„odraæavamo slavu Gospodnju“** Evanœelje je otkrilo u punini i Oca i Sina (4:6). Po tom otkrivenju mi se odazivom svoje vere menjamo u Hristov lik. Istu sliku imamo i u 4:4. Korinñani mogu da vide Boga samo u Hristovom evanœelju.

Pojam „odraæavanja“ je vrlo redak. Evo kako *The Greek-English Lex i con of the New Tes ta ment and Other Early Chris tian Lit er a ture* na osnovu trpnog stanja glagola daje moguñnostu tumaåenja:

1. aktiv – trenutno odraæavanje.
2. pasiv – ono ãto vidimo u ogledalu.
3. medij – gledati sebe u ogledalu.

- **„preobraæavamo“** Prezent pasiv. Inaåe su svi glagoli u ovom odeljku u pasivu. Bog radi u naãu korist. On nas menja u Hristov lik (Rim 12:2). Isti glagol vidimo u sluåaju Hristovog preobraæenja (Mt 17:2; Mk 9:2). Inaåe, gråka reå *meta mor pho sis* - „metamorfoza“ odomañena je i kod nas.
- **„u njegov lik“** Isus je trajni Boæiji lik, odraz (4:4; Jn 1: 14-18; 14:9; Kol 1:15; Jev 1:3). Ljudi su stvoreni prema Boæijem liku (Post 1:26-27), a hriãñani nose Hristov lik (Rim 8:29-30). Zato je naãa hristolikost najveñi Oåev cilj sa svima nama (Gal 4:19; Ef 1:4).
- **„iz jednog stupnja slave u drugi“** Postoji plan naãe promene, naãeg duhovnog preobraæaja. Mi smo u procesu duhovne izgradnje (1 Jn 3:2). Vidi posebnu temu o slavi, u 1 Kor 2:7.
- **„Duhom se Boæijim“** Nekoliko moguñih prevoda ove fraze: (1) „Duhom se Boæijim“ (veñina prevoda); (2) „od Gospoda, koji je Duh“ (Vulgata); (3) „od svemoguñeg Duha“.

Iz konteksta se teãko razaznaje da li se *pneuma* odnosi: (1) na åovekov duh (malo slovo), (st. 6,8; Rim 7:6; 1 Kor 15:45); (2) na Svetog Duha (veliko slovo) (st. 3; Rim 8:9; Gal 4:6; 1 Pet 1:11).

Predlozi za razgovor

Ovaj udæbenik je tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluãa svoje unutraãnje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiãljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeã izazov, a ne konaåne odgovore.

1. Opiãite razliku izmeœu SZ i NZ.
2. Zaãto sluæba SZ ubija? Znaåi li to da je on loã?
3. U kakvom su odnosu SZ i NZ?
4. Da li se ovde govori o duhovnosti ili o Duhu Svetom?
5. Ãta metafora „vela“ govori nama, savremenim hriããanima?

2. Korinñanima 4

Podela poglavlja prema „Novom srpskom prevodu s napomenama“

Blago u zemljanim posudama 4:1-18

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piãåevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piãåeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom predmetu.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Kontekstualni uvid:

A. Predstavljanje evanœelja, st. 2.
B. Protivljenje evanœelju, st. 3-4a.
C. Pokriveno evanœelje, st. 4b-6.
D. Paradoks evanœelja, st. 7-13.
E. Plodovi evanœelja, st. 14-18.

Tumaåenje reåi i izraza

> **1 „Stoga nismo obeshrabreni, jer nam je Bog po svom milosrœu poverio ovu sluæbu. 2 Mi smo se odrekli sramnih, tajnih stvari; ne ponaãamo se lukavo, niti izvrñemo Boæiju reå, nego otvoreno objavljujuñi istinu, preporuåujemo sebe savesti svakog åoveka pred Bogom. 3 A ako je Radosna vest koju objavljujemo zastrta, zastrta je za one koji propadaju. 4 Njima je œavo, bog ovoga sveta, zaslepeo njihov neverniåki um, da im ne zasvetli svetlost Radosne vesti o slavi Hristovoj, koji je slika i prilika Boga.**
> **5 Mi, naime, ne propovedamo sami sebe, nego Isusa Hrista kao Gospoda. A o sebi govorimo kao o vaãim slugama Isusa radi. 6 Naime, isti Bog koji je rekao: "Neka zasvetli svetlost iz tame!", zasvetlio je i u naãim srcima, da poznamo Boæiju slavu koja sjaji na Hristovom licu".**
>
> **2 Kor 4:1-6**

4:1 „mi" U ovom poglavlju, iako govori u mnoæini, apostol misli na sebe.

- **„poverio ovu sluæbu"** Misli se na „sluæbu Duha" (3:8), i na „sluæbu pravednosti" (3:9). *Diakonia* je izraz koji se åesto sreñe u ovoj poslanici.

o *diakoniso*, 3:3; 8: 19,20.

o *diakonia*, 3:7,8,9; 4:1; 5:18; 6:3; 8:4; 9:1,12,13; 11:8.

o *diakonos*, 3:6; 6:4; 11:15,23.

Hriãñani su pozvani da sluæe (Ef 2:10), a ne da traæe svoja prava. Hriãñanski stav je – Ãta mogu da uradim drugima isto onako kako je Hrist uradio meni? To je naãe opredeljenje, naãe usredsreœenje. Pavle je sam sluæio i pozivao druge da sluæe (Gal 2:20). Vidi posebnu temu o voœama kao slugama, u 1 Kor 4:1.

- **„Bog po svom milosrœu"** Pavle je to doæiveo dok je bio pun mræнje prema hriãñanima (1 Tim 1:13,16) na putu za Dam ask (aorist pasiv). Ta ista milost ga je ohrabrivala da propoveda o njoj i drugima.

Pavle misli na jevrejskom, ali piãe na gråkom. Grki eleeo (milost, saæaljenje, saoseñanje) je prevod jevrejskog *hesed* – zavetna vernost. JHVH je veran svojim obeñanjima i onda kada ljudi to nisu! Pavlovo dramatiåno obrañenje upravo to pokazuje. Bog je milostiv i Jevrejima (Rim 9:15,16,18,23-24;11:30) i Grcima (Rim 11:32) zbog svojih zavetnih obeñanja. A sva se ona svode na obnovu njegovog lika u åoveku, otkupljenom kroz Hristovo delo spasenja i sluæbu Duha Svetog. U tome je naãa jedina nada – u nepromenljivosti Boæijeg karaktera i odanosti njegovog srca prema Savezu koji je sam sklopio sa åoveåanstvom.

- **„Stoga nismo obeshrabreni"** Misli se na sveobuhvatnost apostolove sluæbe u ovom kontekstu (st. 16). Pavle je bio nekoliko puta u kuãnji da odustane od svega. Ali, Gospod ga je liåno nekoliko puta hrabrio u viziji (Dl 18:9-10; 23: 11; 27:24; 2 Tim 4:17). Korinñani su ga dobro isprobali. Inaåe, u njihovom gradu je mnogo stradao. To ga je joã viãe okrenulo Boæijoj zavetnoj milosti (3:12). Sluæba koju je imao bila je previãe velika da bi odustao od nje (Mt 28:19-20; Dl 1:8).

4:2 „Mi smo se odrekli" Aorist medij. Nekoliko liånih prednosti se apostol odrekao u svojoj sluæbi: (1) dvosmislenosti; (2) zlih metoda; (3) lukavstva; (4) podmiñivanja. Sve su ovo bili metodi laænih uåitelja i njihove sluæbe.

- **„sramnih, tajnih stvari"** Sliånim reåima je opisano i robovanje grehu (Rim 6:21) i razotkriveni greh åoveåanstva (1 Kor 4:5; 14:25). Kontekst odgovara opisu putujuñih uåitelja.
- **„ne ponaãamo se lukavo"** Lukavstvo, prepredenost se pominje u nekoliko navrata u pismima ovoj crkvi (1 Kor 3:19; 2 Kor 4:2; 11:3; 12:16). Onoliko koliko pazimo na svoje ciljeve, toliko treba da pazimo i na puteve kojima ih postiæemo. U hriããanskoj veri, sredstvo pokazuje vrednost cilja. Dakle, apostol koristi ovu reå: (1) citirajuñi Jov 5:13 o ljudskoj mudrosti (1 Kor 3:19); (2) za kuãanje Eve (2 Kor 11:3); (3) œavolske trikove kroz laæne uåitelje (Ef 4:14); (4) ovde opisane metode laænih uåitelja.
- **„niti izvrñemo Boæiju reå"** Ovaj izraz u nekoliko svojih oblika znaåi: (1) trgovati (2:17); namamiti (Mt 26:4; Mk 14:1); (3) zavesti (2 Kor 11:13; Rim 3:13). To je namerno prilagoœavanje sadræava poruke spram prohteva sluãalaca; svesno zavoœenje i pridobijanje srca onih koji sluãaju (1 Kor 1:23).

- **„nego otvoreno objavljujuñi istinu“** O „manifestaciji“ vidi viãe u 2:14. Imenica istina ovde ima ålan i oznaåava Hristovo evanœelje, sam NZ. Laæni uåitelji rade na sraman naåin, tajno, prikrivenih motiva. Pavle javno, jasno i glasno objavljuje istinu i niãta drugo. Vidi posebnu temu o istini u Pavlovim spisima u 13:8.
- **„preporuåujemo sebe savesti svakog åoveka pred Bogom“** Pavle je pokrenut nesebiånom ljubavlju samoodricanja prema drugima. On ne åini kompromise, ali se rado odriåe svega svoga, svojih prava, da bi tako premostio kulturni jaz prema drugima i drugaåijima. Njegov cilj nije liåna sloboda nego evanœelje koje oslobaœa (Rim 14; 1 Kor 8; 10:23).

Istu frazu apostol koristi u 5:11-21, naglaãavajuñi i evanœelje i naã deo u njegovoj objavi. O tome vidi viãe u 3:1, kao i o savesti u 1 Kor 8:7; 10:25.

- **„pred Bogom“** Id iom za – „Bog mi je svedok“. U sliånim oblicima ovaj izraz sreñemo i u drugim Pavlovim tekstovima (Gal 1:20; 1 Tim 5:21; 6:13; 2 Tim 2:14; 4:1), posebno kao sveåanu izjavu (1:23; 11:31; 1 Sol 2:5,10).

4:3 „ako“ Uslovna reåenica koja, prema Mt 13 itekako pokazuje duhovnu tvrdovratost mnogih.

- **„Radosna vest... zastrta“** Perifrastiåni perfekt pasiv particip (3:14, 16). Naravno da se nisu obratili svi koji su åuli apostolovo propovedanje. Kao ãto su Jevreji „okoreli“ (3: 14; Isa 6:9-10), tako je ostali deo åoveåanstva „zaslepljen“ (4:4). Ovo istiåe paradoksalnost predestinacije i slobodne volje åoveka, parodakos samog evanœelja (Jn 6:44,65).
- **„zastrta je za one koji propadaju“** I dalje traje analogija mirisa smrti i mirisa æivota (2: 15; 1 Kor 1: 18-19; 8:11; 10:9-10; 15:18). Objava evanœelja je viãe nego ozbiljna sluæba – jednima donosi æivot a drugima smrt. Vidi viãe o tome u posebnoj temi, 1 Kor 8:11 i u 1 Kor 1:18.

4:4 „bog ovoga sveta“ Apostol je po imenu nekoliko puta prozvao Zloga.

1. Sotona (Rim 16:20; 1 Kor 5:5; 7:5; 2 Kor 2:11; 11:14; 12:7; 1 Sol 2:18; 2 Sol 2:9; 1 Tim 1:20; 5:15).
2. Œavo (Ef 4:27; 6:11-12; 1 Tim 3:6,7; 2 Tim 2:26; demoni su uvek u mnoæini, 1 Kor 10:20-21; 1 Tim 4:1).

3. Princ vazduãnih prostora (Ef 2:2).
4. Bog ovoga sveta/veka (1 Kor 4:4, Jn 12:31; 14:30; 16:11).
5. Kuãaå (1 Sol 3:5).
6. Zli (2 Sol 3:3, ime sretano u Mt i Jn spisma).
7. Anœeo svetla (2 Kor 11:13).

Rani crkveni oci su se brinuli zbog ovog stiha. Videli su u njemu ar gu - ment za gnostiåku i arijansku jeres. Zato su, naæalost neki od njih brisali izraz „ovog sveta“ (Irinej, Tertulijan, Origen, Zlatousti, Teodor, Avgustin), pa su neverniåku zaslepljenost pripisivali samo Bogu. Nepotrebno, jer je Sotoni jasno priznata ograniåena sila na ovom svetu (Jn 12:31; 14:30; Ef 2:2). Dakle, rani oci nisu ovim negirali osobnost zla, veñ teoloãki koncept gnostika, posebno Arijevo uåenje o Demijurgu i o Hristu kao drugorazrednom bogu. Vidi posebnu temu o liånom zlu, u 1 Kor 7:5.

- **„ovoga sveta“** Isti pojam znaåi i „dob, vreme“ – *aionos*. Moguñe je da se radi o jevrejskom pogledu na dva doba: Ovo sadaãnje, u kome vladaju zlo i greh; Ono buduñe koje dolazi i u kome vlada Mesija svojom pravdom (Mt 28:20; Ef 2:2). O ovome vidi posebnu temu u 1 Kor 1:21, Pojam „svet“ (*kosmos houtos*) i „ovo doba“ (*aion houtos*) se koriste neizmeniåno.
- **„zaslepeo njihov neverniåki um“** Ista slika, isti izraz za duhovnu slepilo se sreñe u Mt 15: 14; 23: 16; 1 Jn 2: 11 i kao koncept u Jn 9. Isto je sa LXX prevodom Isa 6:10; Jn 12:40. Ova metafora, iako prisutna u evanœeljima, ipak je retka kod Pavla. Osim ovog mesta, sreñemo je joã samo u Rim 2:19.

Prema Isa 6:9-10, Boæiji je posao da Izraelcima, zbog njihovog tvrdokornog neverstva, zaslepljuje oåi. Isto beleæi i Rim1:21, gde pasivini oblik glagola posebno istiåe Boæije delo (Rim 11:8-10 citira Isa 29:10 i Ps 69:22-23).U svakom sluåaju, teãko je videti ravnoteæu izmeœu:

1. åovekovog neverstva.
2. boæanskog otvrdnuña.
3. sotonskog zaslepljenja.

Vera je dar i neophodni odgovor na Boæiji poziv. Zavetni paradoks se ogleda u tajni predesetinacije (predodreœenja) i slobodne åovekove volje.

Bog je uvek slobodan Bog i ima pravo da raåuna na åovekovu odgovornost.

Da li smo uopâte u stanju da zamislimo kolika je sila prevare Zloga, kada uspeva da tolikim ljudima sakrije pored otvorenih oåiju lepotu evanœelja (Mt 13:19); i da uguâi poziv Duha Svetog (Jn 6:44, 65)? Pavle opisuje neverstvo na nekoliko naåina: (1) otvrdnulo srce; (2) zaslepljeni um; (3) æigosana savest; (4) zaslepljene oåi (Jn 1:4,9; 3:19; 8:12).

- **„da im ne zasvetli svetlost Radosne vesti o slavi Hristovoj“** U ovom kontekstu, nekoliko reåi stoji u vezi sa svetlom: (1) Isus se åesto zove svetlom; (2) Pav lov doæivljaj na putu za Dam ask (Dl 9); (3) aluzija na *Âekina* slavu Boæiju, koja se pominje u Izl 3:7 i ovde u st. 6.

Ne viditi Hrista u Svetom pismu znaåi propustiti suâtinu bogootkrivenja. Sav NZ objavljuje njegovu slavu, slavu evanœelja. U Isusu je ispunjen sav SZ. On je temelj svega, ugaoni kamen, poslednja Oåeva Reå. Ne videti ovo znaåi ne verovati hriâñanskom verom uopâte.

- **„koji je slika i prilika Boga“** Ko vidi Isusa – vidi Oca (Jn 1: 18; 14:8,9; Fil 2:6; Kol 1:15; Jev 1:3). NZ otkriva trostruki smisao Isusovog utelovljenja: (1) potpuna objava Oca; (2) smrt za naâe grehe; (3) primer naâeg duhovnog æivota.

4:5 „Mi, naime, ne propovedamo sami sebe“ Ponekad je tumaåenje Pavlovih poslanica kao pokuâaj da odgonetnemo neåiji telefonski razgovor sluâajuñi samo jednu osobu dok govori. Ipak, sa priliånom verovatnoñom nasluñujemo âta stoji u pozadini ovih reåi. Od 3:1, na ovom mesti, a posebno u poglavljima 10 do 13 je oåigledno da se Pavle bori sa onima koji su ga napadali, kao liånost i kao apostolola. On snaæno istiåe Hristovo gospodstvo i svoj karakter sluge (1 Kor 3:5-9). Prinuœen je da se brani (emfatiåno „mi“) i veliåa svoje prednosti (poglavlje 12), a sve da bi odbranio valjanost evanœelja. Viâe o ograniåenjima apostolskog autoriteta, vidi Dæordæ Ladov *A The ol ogy of the New Tes ta ment*, str. 382.

- **„nego Isusa Hrista kao Gospoda“** Smatra se da je ovo jedna od najranijih crkvenih katehetskih ispovesti vere koriâñena na krâtenju (Rim 10:9-13; 1 Kor 12:3; Fil 2:9-11). Sve tri titule u NZ oznaåavaju Boæijeg Sina, obeñanog Pomazanika, Slugu patnika:

    1. *Hristos* – gråi ekvivalent za jevrejski Mesiah, - Pomazanik. On je pozvan od Boga i opremljen za posebnu slæbu. SZ prepoznaje

tri grupe voœa: sveãtenike, kraljeve i proroke. Svi su bili pomazivani za sluæbu. Isus u sebi utelovljuje svo troje (Jev 1:2-3).

2. *Iesus* - Jevrejski muãko ime koje znaåi „JHVH spasava“, „JHVH donosi spasenje“. Ovo su najavili joã anœeli blagovesnici (Mt 1:21). Samo ime dolazi iz korena glagola hose ,(Josija) ãto je Boæije zavetno ime – JHVH, tj. Jahve, Jehova.

3. *Kurios* – Gospod ima i opãte i vrlo posebno, teoloãko znaåenje. Znaåi „gospodin, gazda, vlasik, muæ“ ili „potpuni Bogoåovek“. SZ je paralelno ime *Adon* stvorio iz straho-poãtovanja prema Boæijem objavljenom imenu JHVH. Istina, ovo ime je ujedno i osnovni oblik glagola „biti“ (Izl 3:14). Stari su se Izraelci plaãili da bi izgovorom krãili svetu zapovest – „Ne uzimaj uzalud u usta imena Gospoda Boga svoga“ (Izl 20:7; Pnz 5:11). Mislili su da, ako ne koriste to posebno Boæije ime, neñe ni krãiti zapovest. Tako su uveli ime *Adonai*, ime sliånog znaåenja gråkom imenu Kurios. NZ pisci na ovaj naåin istiåu puno Hristovo boæanstvo. „Isus je Gospod“ se uvek javno izgovaralo od strane krãtenika u Ranoj crkvi (Rim 10:9-13; 1 Kor 12:3; Fil 2:11).

4:6 „Naime, isti Bog koji je rekao: Neka zasvetli svetlost iz tame!“ Aluzija na Post 1:3, a verovatno i na Pavlovo liåno prosvetljenje pred kapijama Damaska (Dl 9). Petar je tako neãto doæiveo kada je video Isusovo preobraæenje (2 Pet 1:19).

- **„srce“** Vidi posebnu temu u 1 Kor 14:25.
- **„Boæiju slavu“** Moguña paralela je *Ãekina* –oblak slave koji je simbolizovao Boæiju prisutnost, prema Izl 3:17. Kasnije, u Obeñanoj zemlji, kovåeg Saveza postaje Boæije prebivaliãte. U Isusu iz Nazareta, veliki JHVH Starog zaveta postaje vidljiv, boæanski utelovljen. Vidi posebnu temu „Slava“, u 1 Kor 2:7.
- **„na Hristovom licu“** Joã uvek traje poreœenje vela na Mojsijevom licu i potpunog bogootkrivenja u Isusu Hristu (Jev 1:3). Vernici vide Hristovu slavu u evanœelju (3:18).

7 „Ali ovo blago imamo u zemljanim posudama, da bude jasno da ova izvanredna snaga potiåe od Boga, a ne od nas. 8 Sa svih strana nas pritiskaju nevolje, ali nas ne slamaju, u nedoumici smo, ali nismo oåajni, 9 progonjeni smo, ali nismo napuãteni, obaraju nas, ali nas ne uniãtavaju. 10 Mi uvek na svome telu nosimo smrt Isusovu, da se i æivot Isusov pokaæe na naãem telu. 11 Jer, dogod æivimo, izloæeni smo smrti radi Isusa, da se i æivot Isusov pokaæe na naãim smrtnim telima. 12 Prema tome, smrt deluje u nama, a æivot u vama“.

2 Kor 4:7:12

4:7 „Ali ovo blago imamo“ Boæiji Duh, Sveti Duh je taj koji veliåa, objavljuje samog Hrista u nama (Jn 16:8-14; Rim 8:9; Kol 1:27; 2 Pet 1:3-4).

- **„u zemljanim posudama“** Metafora ljudskog tela (st. 10,16; 5:l; Post 2:7; 3:19; 18:27). Ceo odeljak je dijalektiåki kontekst izmeœu Pavlovog fiziåkog, zemaljskog stanja i zapanjujuñe duhovne sile evanœelja, po Duhu koji prebiva u njemu.
- **„izvanredna snaga“** *Huperbole*, Vidi posebnu temu o apostolovoj upotrebi ovog predloga, u 1 Kor 2.1

4:8-11 „Sa svih strana nas pritiskaju nevolje, ali nas ne slamaju“ U samo dva stiha – 8 do 10 - imamo seriju od devet prezent participa (uglavnom u pasivu). Pavle se maestralno poigrava reåima koine jezika da bi opisao teæinu svoje sluæbe. Åak osam participa su u kontrastnim parovima. Prvi opisuje iskustvo sluæbe, a drugi ograniåava to isto iskustvo, posledice. Tu oåiglednu igru reåima vidimo, recimo u: (1) „nas pristiskaju... nas ne slamaju“; (2) „progonjeni smo, ali nismo napuãteni“. Ceo ovaj odeljak odgovara 2 Kor 1:6; 6:4-10; 11:23-28.

4:9 „uniãtavaju“ O ovome vidi posebnu temu u 1 Kor 8:11 i tumaåenje u 1 Kor 1:18.

4:10 „Mi uvek na svome telu nosimo smrt Isusovu“ Izjava koja istiåe paradoks naãeg povlaãtenog poloæaja u Gospodu, ali i izloæenost fiziåkim progonima u greãnom svetu. Iako imamo veåni æivot, ipak fiziåki umiremo (1:8). Kao ãto su Isusa odbacili, progonili (Jn 15:20),

tako ñe i njegove sledbenike (1 Kor 15:31; Gal 2:20; Fil 3: 10; Kol 1:24; 1 Pet 4: 12-19).

- **„da se i æivot Isusov“** Misli se na: (1) vaskrslog Hrista, u koga se Pavle silno nadao; (2) Hristova vernost u progonstvima. Apostol æeli da istakne tu vernost (st. 11) i da bude deo vaskrsenja svih Gospodjih sledbenika (st. 14; 1 Kor 15).
- **„pokaæe na naãem telu“** Prema Gal 6:17 oåigledno se radi o Pavlovoj fiziåkoj patnji u Isusovoj sluæbi. Ali, ãto je naãe glineno posuœe krhkije, to je blago u njima vidljivije (12:9-10).

Pavle na nekolio naåina koristi pojam sarks:

1. ljudska osoba (2 Kor 5:16; 11:18).
2. ljudski naslednici (otac – sin, Rim 1:3; 4:1).
3. ljudskost u celini (1 Kor 1:26, 29).
4. ljudska greãnost (Rim 7:5,18; 8:3,4,5,8,9,12,13; 2 Kor 7:1; 10:2).

- **„Jer, dogod æivimo, izloæeni smo smrti radi Isusa“** Teoloãki naglasak ovog stiha vidimo u 1 Kor 4:9, gde Pavle istiåe da su apostoli pred licem i ljudi i anœela. Isto tako, i mi vernici smo izloæeni pogledima ovog sveta i anœeoskog sveta (Ef 2:7; 3:10).

Pojam „izloæenosti“, „stalnosti“ (6:10) odgovara „uvek“, u st. 10. Apostolska sluæba je poziv na svesno, svakodnevno izlaganje smrti (st. 5: 14-15; Rim 6:7; 1 Kor 15:31; Gal 2:20; Fil 3:8,10; 1 Jn 3:16). Ovaj stav stoji sasvim nasuprot u greh posrnulom åoveåanstvu. On potiåe iz srca obnovljenog, preporoœenog åoveka, a to je dokaz hristolikosti, Bogom dane promene.

Izraz „izloæeni“ (*paranididomi*), „predani“ sreñemo u opisu Judine izdaje Isusa tadaãnjim autoritetima (Mt 20:18-19; Mk 10:33). Hrist na isti naåin proroåki opisuje put svojih sledbenika Mt 10:17; 24:9; Mk 13: 11-12.

Fraza „radi Isusa“ istiåe uzrok sveg stradanja njegovih slugu. Naãi tereti sluæbe nisu Hristova nagrada, veñ naãa, njegovih sledbenika. Kao ãto su progonili njega, tako progone i nas. Ali, sva ta stradanja postaju vrelo duhovnog rasta i naãe promene u Gospodnji lik.

Ovo poistoveñivanje sa Hristovom smrti ima nekoliko teoloãkih nivoa:

1. sakramentalna teologija (Rim 6:3-5; Kol 2:12; 3:1,3-5).

2. crkvena doktina (1 Sol 4:14-15).
3. liåno iskustvo (2 Kor 4:10-11; Gal 2:20; Fil 3:10).

4:12 „Prema tome, smrt deluje u nama, a æivot u vama“ Poslednji u nizu prezenta, ali ne u pasivu veñ u mediju, kao poosobljenje smrti. Pavle istiåe kontrast fiziåkih progona u kojima æivi on i njegovi saradnici i hristolikost vernika, onih kojima sluæi. Æivot je ono ãto Boæijim slugama daje snagu poruci koju nose (1:3-11; 2 Tim 2:9-10).

13 „I poãto imamo istog Duha vere kao onaj koji je napisao: “Poverovao sam, te zato govorim”, tako i mi verujemo, pa zato govorimo, 14 jer znamo da ñe onaj koji je uskrsnuo Gospoda Isusa, uskrsnuti sa njim i nas, te nas zajedno sa vama postaviti uz sebe. 15 Sve je to radi vas, da se milost Boæija proãiri na mnoge, te da njihovo zahvaljivanje bude izobilno, Bogu na slavu“.

2 Kor 4:13-15

4:13 „I poãto imamo istog Duha vere“ Vaæno je istaknuti da ista vera, koja dovodi u pravilan odnos åoveka sa Bogom u SZ (Ps 116), jeste ona vera koja opravdava åoveka i u NZ (u Rim 4:3,9,22 je citiran Avraam, Post 5:6).

Pavle koristi pojam duha u smislu åovekove osobnosti. S druge strane, on duhom naziva i unutraãnje åovekove kvalitete. Ovo mesto nije paralelno sliånom stihu u 1 Kor 12:9, gde se kaæe da Duh daruje ljude verom. Ne, ovde se misli na veru koja spasava, veru poput Avraamove (Post 15:6). U svom delu, *Syn onyms of the Old Tes ta ment,* Rob ert Girdleston vrlo zanimljivo govori o NZ pojmu „duha“ u NZ (str. 61-63).

1. zli duhovi.
2. ljudski duh.
3. Sveti Duh.
4. vrednosti koje Duh stvara kroz ljudski duh:
   - a) duh ropstva naspram duha posvojenja, Rim 8:15.
   - b) duh blagosti, 1 Kor 4:21.
   - c) duh vere, 2 Kor 4:13.
   - d) duh mudrosti, otkrivenja i znanja o Gospodu, Ef 1:17.

e) duh plaãljivosti naspram duha sile, ljubavi i razboritosti, 2 Tim 1:7.

- **„kao onaj koji je napisao“** Perfekt pasiv particip. Pavle duboko veruje u relevantnost i transparentnost starozavetnog Svetog pisma (Mt 5:17-19).
- **„Poverovao sam, te zato govorim“** LXX citat Ps 116:10, o Boæijem izbavljenju njegovih svetaca.

4:14 „onaj koji je uskrsnuo Gospoda Isusa“ Joã jedan dokaz da svi NZ pisci rado istiåu ulogu svete Trojice u naãem otkupljenju: (1) Bog Otac je vaskrsno Isusa (Dl 2:24; 3:15; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33,34,37; 17:31; Rim 6:4,9; 10:9; 1 Kor 6:14; 2 Kor 4:14; Gal 1: 1; Ef 1:20; Kol 2: 12; 1 Sol 1: 10); (2) Bog Sin je sam vaskrsnuo (Jn 2: 19-22; 10: 17-18); (3) Bog Duh je vaskrsnuo Isusa (Rim 8:11).

- **„uskrsnuti sa njim i nas, ... postaviti uz sebe“** Svi hriããani ñe vaskrsnuti iz mrtvih (*sun* – sa Isusom) i biñe predstavljeni Ocu (*sun* – sa svim vernicima).

Retki su odeljci u kojima imamo Pavlovo viœenje Drugog dolaska. U nekim od njih vidimo njegovu nadu da ñe Gospoda doåekati æiv – *attheparousia* - (1 Sol 4: 15,17; 1 Kor 15:51-52; Fil 3:20; 4:5). U drugim, opet, on se poistoveñuje sa usnulima u Hristu (1 Kor 6: 14; 2 Kor 4: 14; 5: 1-10). Samo Otac zna åas povratka njegovog sina (Mt 24:36; Mk 13:32; Dl 1:7). Povratak Gospodnji je nada vernika svake generacije. Ta nada im daje snagu da æive i sluæe svom Gospodu.

4:15 Pavlovo srce je kucalo samo za jedno – Da vidi kako greãnici prilaze Hristu kroz veru, kako u njemu nalaze svoj pravi mir i radost, te kako slave Boga (1:11). Neki prevodi navode da apostol ovo piãe prevashodno onim vernicima koji ga pomaæu. Posebno zato ãto se nada da ñe to uticati i na „mnoge“ (3:1; 10:12; 1 Kor 4: 18; 6:11; 8:7; 10:7,8,9,10; 15:6,12,34,35). Ovaj stih je oåigledni doksoloãki zakljuåak.

- **„Bogu na slavu“** Vidi posebnu temu „Slava“, u 1 Kor 2:7

16 „Zato se ne predajemo, jer åak i ako se naã spoljaãnji åovek raspada, onaj unutraãnji se iz dana u dan obnavlja. 17 Jer, ova lagana nevolja, koja nas je trenutno snaãla, priprema nam

izvanredno i neizmerno, veåno izobilje slave. 18 Mi, naime, ne pridajemo vaænost onome ãto se vidi, nego onome ãto se ne vidi, jer vidljivo je privremeno, a nevidljivo je veåno“.

2 Kor 4:16-18

4:16 „Zato se ne predajemo“ Åesta tema apostolovih poslanica (4:1; Gal 6:9; Ef 3:13; 2 Sol 3:13). I najteæe okolnosti su u sluæbi jaåanja naãe duhovnosti i naãe plodonosnosti.

- **„jer åak i ako se naã spoljaãnji åovek raspada, onaj unutraãnji se iz dana u dan obnavlja“** Oba glagola su u pasivu sadaãnjeg vremena, ãto naglaãava trajnost radnje. Teãko je razumeti i prevesti pasiv u ovom kontekstu. Veñina zapadnih prevoda åitaju ovde aktivno trpno stanje, ãto takoœe istiåe boæansko delo u jaåanju i sazrevanju Hristovih sledbenika (Mt 5:10-12; Jn 15:18-21; 16:1-2; 17:14; Dl 14:22; Rim 5:3-4; 8:17; 2 Kor 4:16-18; Fil 1:29; 3:11; 1 Sol 3:3; 2 Tim 3: 12; Jev 5:8; Jak 1:2-4; 1 Pet 4:12-19). Apostol uporeœuje starog i novog åoveka u Ef 3:16 i 4:24, ali ovaj kontrast je usredsreœen samo na naãe fiziåo telo i naãu duhovnu prirodu.
- **„iz dana u dan“** Jevrejski id iom ponavljanja (Post 39: 10; Jes 3:4; Ps 68: 19), ovde, i u narednom stihu „izvanredno i neizmerno“ *(huperbolen eis hperbolen*). Ne zaboravimo da su svi NZ pisci, osim Luke, ljudi koji misle jevrejski (aramejski) a piãu koine gråkim. Inaåe, u NZ sreñemo mnogo jevrejskh idioma i gramatiåkih konstrukcija, baã kao i brojne SZ citate, aluzije.
- **„obnavlja“** Vidi posebnu temu koja sledi.

Posebna tema: Obnova (*anakainosis*)

Ovaj pojam se javlja u nekoliko oblika (*anakainos, anakainizo*) sa dva osnovna zneåenja:

1. „uåiniti neãto novim i drugaåijim, boljim“ – Rim 2:2; Kol 3:10.
2. „promeniti prethodno, povoljno stanje“- 2 Kor 4:16; Jev 6:4-6 (prema Louw/ Nida’s *Greek-English Lex i con,* tom 1., str. 157,594).

Multlon i Miligan, u *The Vo cab u lary of the Greek Tes ta ment,* kaæu da anakkainosis ne nalaze u literaturi starijoj od Pavlove, te je vrlo moguñe da je on sam skovao ovaj pojam (str. 34).

I Frenk Steg ima zanimljiv komentar:

„Preobraæaj i obnova pripadaju samo Bogu. *Anakainosis*, je aktivna imenica, vrlo angaæovana u NZ. Zajedno sa svojim glagolskim oblicima opisuje trajnu promenu, kao u Rim 12:2 – „menjajte se obnovljenjem svoga uma“; kao i na ovom mestu u 2 Kor 4:16; Kol 3:10 opisuje novog åoveka „koji se obnavlja za poznanje - po slici onoga koji ga je stvorio“. Dakle, novi åovek, novi æivot, preobraæaj, obnova – kako god – je poåetni i trajni Boæiji akt. Samo on daje veåni æivot i odræava ga“ (str. 118).

4:17-18 Stih 17 je sliåan Rim 8:18; a st. 18 je sliåan Rim 8:24. Ne zaboravimo da Pavle Rimljanima piãe iz Korinta! Stalo mu je da istakne svoj poziv i probleme koji ga slede. Ipak, sva ovozemaljska stradanja su niãta prema veånoj slavi koja nas åeka! Ovo je najdublje svetopisamsko ohrabrenje koje Bog daje svom narodu u svetu palom u greh. On sam je sa nama i ostañe sa nama sada i zauvek!

4:17 „priprema nam“ Isti glagol imamo i u Rim 5:3-4 i Jak 1:2-4, gde se takoœe istiåu dobrobiti stradanja i progona.

- **„veåno izobilje slave“** Vidi posebnu temu „Slava“, u 1 Kor 2:7.
- **„izvanredno i neizmerno“** *Huperbole.* Vidi posebnu temu o Pavlovoj upotrebi *huper* predloga, u 1 Kor 2:1.

Predlozi za razgovor

Ovaj udæbenik je tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluãa svoje unutraãnje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiãljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeã izazov, a ne konaåne odgovore.

1. Koliko nam st. 1 otkriva o metodama laænih uåitelja?
2. Zaãto su neki rani crkveni oci menjali st. 4? Koji problemi su ih nagnali na to?
3. U kom smislu je Sotona „bog“ ovog sveta?
4. Zaãto Pavle toliko naglaãava kontrast svojih fiziåkih muka i svoje duhovne snage?

2. Korinñanima 5

Podela poglavlja prema „Novom srpskom prevodu s napomenama“

Nova tela 5:1-10
Sluæba pomirenja 5:11-20

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piãåevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piãåeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom perdmetu.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Kontekstualni uvid:

A. Pavle opisuje svoju smrt, st. 1-10
1. Sluæi se dvema metaforama:
a) zemaljski ãator naspram Boæije graœevine.
b) obuåenost naspram golotinje.
2. Teãko je sledeti Pavla kada se oslanja na svoje preœaãnje misli. Da li govori o:

a) naãem biñu obuåenom u Hrista kroz krãtenje (st.2-4).

b) prebivanju Duha kroz spasenje (st. 5).

c) naãem novom telu koje dobijamo o Hristovom povratku (st. 3, 10).

3. Najbolji paraleleni Pav lov tekst, kojim tumaåimo ovaj, nalazi se u Rim 8:18-25,26-30 i 1 Kor 15:53-54 („gutanje“).

4. Na neki naåin ovo poglavlje je u vezi sa govorom o stradanjima u poglavljima 4 i 6. Veran æivot usred nevolja je åesta tema.

B. Glavna teoloãka tvrdnja odeljka je u st. 6 i 8. Vernici SZ su zajedno sa nevernicima u *Adu (Hadesu)* åekali Boæiji sud. Rabinski judaizam je u ovom mestu *(Ãeol)* razlikovao mesto za pravednike i mesto za nepravednike. Pavle naglaãava kako je Isus svojim vaskrsenjem poveo sve duãe pravednika sa sobom u nebo. Od tada duãe vernika ne odlaze u *Ad (Hades)* nego kod Gospoda. Da li veñ tada uæivaju sa Njim puno zajedniãtvo ili ne, nije do kraja jasno. Sveto pismo ne govori detaljno o æivotu nakon smrti.

C. U st. 10 apostol bez najave zapoåinje novu temu. Jednom ñe se i vernici i nevernici pojaviti pred Hristom. Da li to odgovara slici podele ovaca od jaraca, prema Mt 25? Ako su nam u Hristu oproãteni svi gresi, ãta ñemo mi na tom sudu? Logiåno pitanje, ali bez jasnog biblijskog odgovora. Mi smo svakako odgovorni za: (1) poruku evanœelja; (2) svoje duhovne darove; (3) upotrebu fiziåkih sposobnosti; (4) svoju raspoloæivost za sluæbu. Ali, i to je u dobroj meri naãe nasluñivanje na osnovu sadræaja u st. 11-21.

D. Apostolova rasprava o duhovnoj odgovornosti u odeljku st. 11-21 se oåigledno odnosi na sebiånost laænih uåitelja, a posebno na nemoral u teoriji i na delu.

Tumaåenje reåi i izraza

1 „Znamo, naime, da ako se zemaljski ãator u kome æivimo – telo, i razruãi, imamo stan od Boga, veåni dom na nebesima koji nije sagraœen ljudskom rukom. 2 Jer, u ovom ãatoru uzdiãemo i

åeznemo da preko njega obuåemo na sebe naãe nebesko prebivaliãte. 3 Zaista, kada ga obuåemo na sebe, neñemo se zateñi neodeveni. 4 Mi, naime, koji æivimo u ãatoru tela, stenjemo pod njegovim teretom, ali ne æelimo da ga se reãimo, nego da preko njega obuåemo novo telo, tako da æivot proguta ono ãto je smrtno. 5 A Bog nas je za to pripravio davãi nam svoga Duha kao zalog“.

2 Kor 5:1-5

5:1 „Znamo“ Teãko je u ovoj poslanci odrediti ãta prethodi Pavlovim pluralnim zamenicama. Nekada misli na: (1) sebe; (2) svoj misijski tim; (3) sve vernike. Kontekst je uvek odluåujuñi. Mislim da treñe reãenje ovde najviãe odgovara.

- **„ako“** Pavle je siguran da ñe do smrti stradati u apostolskoj sluæbi, ako Gospod ne doœe pre. Mislio je da ñe tako i biti u Aziji (1:8-10). Njegov æivot je bio daleko od mira i spokoja (4:7-12; 6:3-10; 11:24-28). Nije znao kada i kako ñe zavrãiti svoj æivotni put. Nadao se da ñe æiv doåekati Gospoda (1 Kor 15:51-52; Fil 3:20; 1 Sol 4:15,17). Opet, na drugim mestima iskazuje svoju nadu u vaskrsenje mrtvih (1 Kor 6: 14; 2 Kor 4: 14).
- **„ãator“** Jedna od nekoliko biblijskih slika krhkosti åovekovog tela (trava, glina). Pavle je bio svestan promena na sebi. A dobro je znao ãta znaåi krpiti stare ãatore!
- **„razruãi“** Aorist pasiv konjuktiv. Apostol zna da su i æivot i smrt u Boæijoj ruci (pasiv). Znao je da mora da umre, ali ne kada i kako (konjuktiv).

Ovaj pojam ima bogato reåniåko znaåenje. I u SZ i u NZ *katulama*, *katulo* je prostor za odmaranje, poåinak. Ali, moæe da znaåi i uniãtenje, obustavu neåega (metaforiåno proãirenje glagola *luo* – odreãiti, otkaåiti. U Isa 38:12 se koristi za ruãenje ãatora, ãto najbolje tumaåi Pavlovu upotrebu ovog pojma.

- **„imamo stan od Boga“** To je trajno mesto stanovanja (Jn 14:2-3; Jev 11:10), neuporediv sa svim ãatorima koji se podiæu i ruãe (Jev 11:9). Glagol je u sadaãnjem vremenu. To istiåe koliko je apostol proreåenu buduñnost video kao zbilju.

- **„koji nije sagraœen ljudskom rukom“** Naãa nova tela biñe duhovne prirode (1 Kor 15:35-49), kako je i Isusovo (Mk 14:58; 1 Jn 3:2).
- **„veåni dom na nebesima“** Nebo je mesto Boæijeg prebivanja. Mnoæina imenice „nebo“ potiåe od Pavlovog rabinskog nasleœa, u kome se uvek raspravljalo koliko nebesa postoji. U Post 1 se govori o atmosferi iznad zemlje. Rabin u Pavlu vidi treñe, tj. sedmo nebo kao ono u kome je Gospod.

Nebo nije ni gore, ni negde tamo. Ono svakako ne pripada ni vremenu ni prostornim dimenzijama. Isus se nakon vaskrsenja pojavljivao i nestajao, kreñuñi se u trenu od mesta do mesta. Nezamislivo! Ako nam dah zastaje pred nepojmljivoãñu sveta fizikalne realnosti, koliko viãe treba da se åudimo onoj duhovnoj.

5:2 „u ovom“ Srednji rod, poput „ãatora“ u st. 1.

- **„uzdiãemo“** Slika dubokih uzdaha za neåim predivnim ãto tek treba da doœe – Boæiji novi poredak i vaskrsla, proslavljena tela (Rim 8:18-27).
- **„åeznemo“** Jak izraz za æelju (9:14). Imeniåni oblik imamo u 7:7, 11. Pavle je strastven åovek, osoba jakih oseñanja.

5:3-4 “obuåemo na sebe“ Oblaåenje i svlaåenje je jaka metafora duhovnog æivota. *Ependutcs* je pelerina kojom se zaogrtalo (Jn 21:7). Pavle se ovom slikom sluæi da bi predstavio naåin æivota koji sami biramo. Vernici se ohrabruju da „skinu“ sa sebe stari æivot kao stari ogrtaå (3:8,9; Ef 4:22,25,31; Jak 1:21; 1 Pet 2:1), i da se obuku u Hrista (3:10,12,14; Ef 4:24; Rim 13:14; Gal 3:27). Nekada su nam zapovedale æelje tela, ali smo ih se odrekli u Hristu (Rim 5 i 6). „Obuñi se u Hrista“ u Ranoj crkvi åesto aludira na krãtenje, kada su obrañenici oblaåili åisto belu odeñu. Vredi primetiti da apostol ne oåekuje nikakvo stanje izmeœu smrti i vaskrsenja. Æudi da bude slavno preobraæen o Hristovom dolasku (1 Sol 4:15-17), da dobije novo, duhovno telo.

Stanje vantelesnosti nije posebno istaknuto u Pismu. Takve napomene su vrlo retke, jer se rado o ideji gråke filozofije trajne duhovne nadmoñi nad bilo kakvom telesnoãñu. A.T. Rob ert son kaæe u *Word Pictures in the New Tes ta ment* – „Pavle ne æeli da bude bestelesni duh sa duhovnim ogrtaåem“ (tom IV, str. 228). Evo mog osvrta iz tumaåenja 1 Sol 4:16

„Mrtvi u Hristu vaskrsnuñi prvi“. Ovaj slavni iskaz ipak stvara zebnju zbog pitanja – Gde mrtvi prebivaju do vaskrsenja? Stih kao da nasluñuje njihovo prebivanje u grobu (Mt 27:52-53).

Ipak, 2 Kor 5:8 kaæe da su oni sa Gospodom, i to je postulat koji ide u prilog vantelesnom stanju.

Telo poåiva u grobu a sila æivota odlazi Gospodu. Znam da ovde ima mnogo neodgovorenih pitanja. Naprosto, Sveto pismo nam ne daje kristalo jasno uåenje po ovom pitanju.

Veñina prevoda istiåe da ñe se sveti, koji su sa Gospodom, i vratiti sa njim, ali istiåu da ñe mrtvi u Hristu prvi vaskrsnuti“.

5:3 Moguña parenteza – umetnuta misao. Nije lako odgonetnuti na ãta misli apostol: (1) zbog preklopljenih metafora; (2) nesigurnosti kako se „neodevenost“ odnosi prema „odevenosti“; (3) kontekstualnog odnosa prema aspostolskim stradanjima (smrt) ili opoziciji (laænim uåiteljima).

Stvar je joã sloæenija zbog tekstualnih varijanti. Naime, prepisi koji najviãe odgovaraju imaju *evdusamenoi* (i.e. MSS p46, No, B, C, D2), a njima vrlo sliåni imaju *ekdusamenoi* (i.e. MS D*), ãto åak i viãe odgovara kontekstu. Merilo odluåivanja je: (1) stariji, bolji i pouzdanji manuskripti; (2) ili oni sa neobiånijim reãenjem, ãto ukazuje na eventualnu izvornost. Ako je ovo drugo taåno, onda Pavle izriåe tautologiju – „svuñi… neodeveni“.

- **„neodeveni“** U gråkoj literaturi ova se reå najåeãñe odnosi na vantelesno stanje smrti. Grci su verovali da je odlazak iz tela oslobaœanje duha. Judaizam i hriããansto uåe da ñemo doveka imati telesno iskustvo postojanja – i vernici i nevernici - Dan 12: 1-2; Mt 25:46; Jn 5:28-29. Sasvim je moguñe da je ovo naåin Pavlovog opovrgavanja laænih uåenja (gnosticizma).

5:4 Ovaj stih valja tumaåiti u svetlu Rim 8:18-25,26-30 (uzdisanje) i 1 Kor 15:53-54 („smrtno“, „progutati“). U svakom sluåaju imamo istu misao u st. 2.

5:5 „pripravio“ Åesto sretana reå u ovom pismu (4:17; 5:5; 7:10,11; 9:11; 12:12). Naãim æivotima ne upravlja dobra sreña, sudbina, sluåaj, veñ sam Bog. I same nevolje su u sluæbi naãeg duhovnog sazrevanja i jaåanja vere.

Poslanje Duha je: (1) znak raœanja Novog doba; (2) dokaz liånog spasenja; (3) sila sluæbe; (4) sila duhovnog sazrevanja; (5) sigurnost neba

- **„zalog“** Ovaj koncept ima svoju SZ pozadinu: (1) obeñanje isplate duga (Post 38: 17,18,20; Pnz 24:10-13); (2) obeñanje o izdræavanju (1 Sam 17:18); (3) liåno obeñanje (2 Car 18:23; Isa 36:8).

U gråkom jeziku zalog je „prva rata“ (kapara, 2 Kor 1:22; 5:5). Zanimljivo je da u savremenom gråkom ova reå oznaåava vereniåki prsten, ãto – naravno – osigurava buduñe venåanje. Duh je ispunjeno obeñanje Novog doba pravednosti. On je znak napetosti izmeœu „tu je“, „ali ne joã“. Sa jevrejskog ugla gledanja, ovo je preklapanje dva doba, zbog dva Hristova dolaska. Duh Sveti je danaãnji predukus onoga ãto nam su tra dolazi u izobilju.

> **6 „Zato smo uvek puni pouzdanja, iako znamo da, dogod æivimo u kuñi tela, daleko smo od doma Gospodnjeg. 7 Æivimo, naime, po veri, a ne po gledanju. 8 Ispunjeni, dakle, ovim pouzdanjem, najradije bismo iziãli iz tela i nastanili se kod Gospoda. 9 Zato se revnosno trudimo da mu ugodimo, bilo da smo veñ kod kuñe ili u tuœini. 10 Jer svi mi moramo da se pojavimo pred Hristovim sudom, da svako primi platu za ono ãto je za æivota åinio u telu, dobro ili zlo“.**

2 Kor 5:6-10

5:6 „puni pouzdanja“ Izraz sretan u nekoliko navrata u ovoj poslanici:

1. sigurnost, dobro raspoloæenje (5:6,8; ;7: 16).
2. odvaænost (10:1,2).

U Hristu imamo stalno pouzdanje (prezent particip) da se molimo i da mu sluæimo.

- **„u kuñi tela, daleko smo“** Igra reåi dva sliåna pojma (isto je i u st 8 i 9):

1. *endanountes*, biti kuñi (prezent particip).
2. *ekdemoumen*, biti daleko od kuñe (prezent indikativ).

Kada znamo ko smo u Gospodu, uvek smo sa njim. Ali, ovde i sada, æivimo po veri (st. 7).

5:7 „Æivimo, naime, po veri, a ne po gledanju“ Åesta NZ tema (4:18; Jev 11:1,10,27; 1 Pet 1:8). „Æiveti“, tj. doslovno „hodati“ je poznata biblijska metafora za naåin æivljenja. Iako æivimo u fiziåkoj stvarnosti, verom se pruæamo onoj duhovnoj, oku nevidljivoj realnosti.

5:8 Jedno od najdivnijih obeñanja za hriãñane. Posle smrti nas åeka On sam. Ovo sasvim odbacuje bilo kakve ideje o spavanju duãe. Iako je naãe zajedniãtvo sa ostalima nejasno, na ovom nivou postojanja, zajedniãtvo sa Gospodom je sasvim jasno. O vaskrsenju ñemo dobiti veåna, duhovna tela i biti sa njim zauvek. Ova istina se joã jedino jasno navodi u Fil 1:21-23, ali nepobitno i jasno. U zagrljaju ove utehe, i Pavle i svi koji su Hristovi mogu da se suoåe sa svim æivotnim okolnostima.

5:9 „Zato se revnosno trudimo da mu ugodimo“ Sigurnost u Gospodu je najveña motivacija naãeg æivota (Ef 5:8-10; Kol 1:10).

Fraza „da mu ugodimo“ poznata je u gråkoj literaturi, kao slo gan odanosti tadaãnjeg kulturnog miljea. Ovo pokazuje ãirinu Pavlovog obrazovanja i u jevrejskom i u gråkom obrazovanju.

5:10 „Jer svi mi moramo da se pojavimo pred Hristovim sudom“ Kontekst jasno oslovljava verne ljude. I mi se moramo pojaviti pred Bogom (Rim 14:10; 1 Kor 3: 10-17). Biñemo suœeni – nagraœeni za svoje mo tive, raspoloæivost, koriãñenje duhovnih darova. Naãi su gresi oproãteni u Hristu, u njegovoj zastupniåkoj smrti. Na ovom sudu reå je o naãoj hriãñanskoj disciplinovanosti!

O Isusu kao sudiji, koristim misli iz svog osvrta na Jn 3:17 – „Nekoliko je odeljaka koji opisuju Isusa kao Spasitelja, a ne kao Sudiju (3:17-21; 8:15; 12:47). U isto vreme, Jovan govori da Gospod dolazi i kao Sudija (5:22-23,27; 9:39; u drugim NZ spisima: Dl 10:42; 17:31; 2 Tim 4:1; 1 Pet 4:5.

Iz ovoga izvlaåimo jasne teoloãke zakljuåke: (1) Otac je Sinu predao sav sud kao znak åasti, baã kao i stvaranje i otkupljenje (5:23); (2) Isus je doãao prvo da spasi, pa tek onda da sudi (3:17). Taj sud je proglas sopstvenog osuœenja onih koji neñe da ga veruju; (3) Isus se vraña kao Kralj kraljeva i Sudija (9:39).

Ove, naizgled protivureåne izjave, odgovaraju kontroverzi oko toga da li je Jovan Preteåa Ilija, ili nije“.

- **„da svako primi platu za ono ãto je za æivota åinio u telu, dobro ili zlo“** Ovo je objava sveopãteg principa: Svaki je åovek pred Bogom odgovoran za svoj æivot, svoja dela, i odgovarañe pred njim za sve (Jov 34: 11; Pri 24: 12; Pro 12:14; Jer 17:10; 32:19; Mt 16:27; 25:31-46; Rim 2:6; 14: 12; 1 Kor 3:8; Gal 6:7-10; 2 Tim 4:14; 1 Pet 1:17; Otk 2:23; 20:12; 22: 12). Åak ñe i vernici poloæiti raåun Hristu za svoj æivot i sluæbu (2 Kor 5:10). Mi nismo spaseni zbog dobrih dela, veñ za dobra dela (Ef 2:8-10; Jak i 1 Jn). Vidi posebnu temu o hriãñanskoj odgovornosti, u 1 Kor 10:23.

11 I poãto znamo ãta znaåi bojati se Gospoda, uveravamo ljude. Bog nas potpuno poznaje kao takve, a nadam se da nas kao takve prepoznaje i vaãa savest. 12 Ne preporuåujemo vam opet sami sebe, nego vam dajemo razlog da se ponosite nama, i da imate odgovor za one koji se razmeñu vanjskim ponaãanjem, a u srcu nisu takvi. 13 Jer ako nismo pri sebi, to je radi Boga, a ako smo pri sebi, to je radi vas. 14 Naime, Hristova ljubav nas obuzima, zato ãto smo doãli do uverenja da je Jedan umro za sve, ãto znaåi da su svi umrli. 15 Hristos je umro za sve, da æivi ne æive viãe za sebe, nego za njega koji je umro i uskrsnuo za njih.

2 Kor 5:11-15

5:11 „bojati se Gospoda“ Misao paralelna Hristovom sudu iz st. 10. Pred Gospodarem kosmosa ovo oseñanje je neizbeæno (Jev 10:31; 12:29; Juda 22-23)!

Titula Gospod odgovara SZ tituli JHVH i tiåe se Isusa. Sam izraz „strah Gospodnji“ je vrlo åest u LXX prevodu, i uvek se tiåe JHVH. I NZ Isusa doslovno oslovljava Gospodom. Sud pripada JHVH, a to je utelovljeni Boæiji Sin.

- **„uveravamo ljude“** Prema kontekstu, moguñe je da se misli na nekoliko grupa ljudi: (1) nevernici (st. 10); (2) laæni uåitelji (st. 12); (3) slabi vernici (st. 11-12). Pavle je ispunjavao veliko poslanje u evangelizaciji (Mt 28:19) i uåeniãtvu (Mt 28:20).

- **„Bog nas potpuno poznaje kao takve“** Perfekt pasiv. Apostolu je ovo najveñe utoåiãte – Bog ima na dlanu njihove mo tive, namere (4:2). Vidi tumaåenje u 2:14.
- **„a nadam se da nas kao takve prepoznaje i vaãa savest“** Joã jedan perfekt pasiv, ovog puta u infinitivu. Pavle se vraña izjavi iz 4:2. Njegova sluæba sa Korinñanima je sasvim jasna, sasvim otvorena. Pavlu je stalo da oni to znaju – njegove porive i naume sluæbe – baã kao ãto ih i Bog zna.
- **„savest“** Vidi viãe o ovome u 1:12.

5:12 „preporuåujemo... sebe“ Vidi puno tumaåenje u 3:1.

- **„nego vam dajemo razlog da se ponosite nama... za one koji se razmeñu... a u srcu nisu takvi“** U duhovnoj sluæbi motivi i metodi su najvaæniji! Pavle se otvoreno poredi sa drugim voœama ove crkve (4:2). Neki zaista osim ãepurenja nisu imali niãta u sebi.
- **„ponosite... razmeñu“** Oba pojma potiåu od *kauchana*. Postoji primereno hvaljenje (crkva je apostolova dika) i neprimereno (hvalisanje laænih uåitelja). Vidi posebnu temu o ovome, u 1 Kor 5:6.
- **„vanjskim ponaãanjem“** Vidi puno tumaåenje u 1:11.

5:13 „nismo pri sebi“ Pojam *histemi* – „stajati“ sa predlogom *ek* – „iz“. Viãe upotreba: (1) zapanjenost (Mt 12:23; Mk 5:42); (2) strah (Mk 16:8; Lk 5:26); (3) trans (Dl 10:10; 11:5; 22: 17); (4) izgubiti razum (Mk 3:21; 2 Kor 5:13). Nije sasvim jasno na ãta ovde misli apostol. Mnogi tumaåi ovu reåenicu povezuju sa 11:1, 16; 12:11. Ipak, tu je druga reå u pitanju – „budalasto“. U tim poglavljima apostol uporeœuje svoje duhovno iskustvo i pozvanost za sluæbu sa laænim uåiteljima. Moguñe je da su baã oni prebacivali Pavlu kako „nije pri sebi“.

- **„a ako smo pri sebi, to je radi vas“** Pavle je znao za duhovne vrhunce, za ekstatiåke trenutke (Dl 9; 1 Kor 14:5,18; 2 Kor 12). Ali, evanœelje je objavljivao jasno i glasno.

5:14 „Hristova ljubav“ Gramatiåki je moguñe åitati ovaj izraz kao „Hristova ljubav za nas“ (subjektni genitiv) ili „naãa ljubav za Hrista“ (objektni genitiv). U ovom kontekstu shvatamo strah i ljubav kao apostolove mo tive sluæenja.

- **„nas obuzima“** Slika „jakog vezivanja“. Ljubav proæima sve u nama, svaku misao i svako delo. U prirodi evanœelja je da pokreñe istovrsna

dela. U ovom sluåaju reå je o prestanku, smrti za sebiåna htenja i naåin æivota.

- **„Jedan umro za sve“** Hristova smrt je delotvorni dokaz Boæije ljubavi za sve ljude, kako Jevreje tako u Grke (Ef 2: 11-3: 13). U tom smislu su svi ljudi potencijalno spaseni u Hristu (Jn 3:16-18; 1 Tim 2:4; 2 Pet 3:9).Oåigledan je paralelizam stihova 14 i 15. Tri puta je istaknuta Hristova pobedniåka smrt. Isto je i u Rim 5:12-21. U teologiji se to zove Adam – Hrist tipologija.
- **„ãto znaåi da su svi umrli“** U teoloãkom smislu su svi vernici povezani u Hristovoj smrti. U toj smrti su naãe oproãtenje i veåni æivot (Rim 6).

Poistoveñeni u njegovoj smrti, poistoveñeni smo i u njegovom æivotu æivog ærtvovanja za druge (1 Jn 3:16). Svaka sebiånost i sebeokrenutost ne doliåe onima koji su otkupljeni u njegovoj krvi (st. 15).

Rob ert B. Girdleston, u delu *Syn onyms of the Old Tes ta ment*, ima dobar osvrt na temu naãe „smrti“ –

„Gospod je kazao uåenicima, prema Mt 16:28 – „Zaista vam kaæem da meœu onima ãto stoje ovde ima nekih koji neñe okusiti smrti dok ne vide Sina åoveåijeg gde dolazi u svom carstvu“. U sliånom obliku ovu izjavu imamo i u Mk 9:1 – „I reåe im: zaista, kaæem vam: meœu ovima ãto stoje ovde ima nekih koji neñe okusiti smrti dok ne vide carstvo Boæije da je doãlo u sili“ (takoœe u Lk 9:27).

Isus je æeleo da pripremi svoje na susret sa smrti. Ali, iako ona sada teroriãe svet, smrt je pobeœena i njena „æaoka“ je izvaœena. Ona nema vlasti nad onima koji se u veri pouzdaju u Hrista. Isus je okusio smrt za sve nas. Umro je iskusivãi svu bol i patnju umiranja. Zato i moæe da sve koji mu se predaju pobedniåki provede kroz smrt, moæe da ih oslobodi svega. Naime, ovim reåima Isus otvara novi pogled i na æivot i na smrt. Opominje svoje da svako åuvanje æivota znaåi gubljenje; a da ñe dobiti samo oni koji rado daju sebe i sve svoje. Prvima ñe se Gospod postideti tog velikog Dana, a drugima ñe se ponositi.

Novi æivot, koji dolazi po veri u Hrista, posmatra sasvim drugaåije smrt. Ono ãto treba da umre je naãe staro ja, naãa greãna priroda. Mi smo veñ umrli grehu, tj. mrtvi smo za njega koliko i on za nas. Naravno, ovo se deãava u duhovnoj sferi, ali nije niãta manje stvarno. Kao ãto se ljudsko

telo u smrti raspada – srce staje, nema viãe åula, udovi zauvek staju – tako se i raspada naãe robovanje grehu. Kao ãto je nepremostiva provalija fiziåke smrti i æivota, tako je i sa duhovnom smrtni i æivotom. Mrtvi smo grehu i starom naåinu æivota. Ta naãa smrt je u Hristovom krstu, u njegovoj smrti. U tu smrt smo krãteni, sa Hristom smo sjedinjeni u smrti. Raspeti smo sa njim (Rim 6:5; 2 Kor 5:14; Gal 2:19, 20; Kol 2:20, 3: 3)“ (str. 285, 286).

5:15 Ovaj stih je u saglasju sa prethodnim i definiãe ga. Spasenje jeste besplatno, ali nas na delu, u æivotu koãta svega ãto jesmo i ãto imamo (Gal 2:20)!

- **„uskrsnuo za njih“** Aorist pasiv particip. NZ åesto istiåe delotvornost i zasluge sva tri lica boæanstva u naãem otkupljenju; (1) Bog Otac je vaskrsnuo Isusa (Dl 2:24; 3:15; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33,34,37; 17:31; Rim 6:4,9; 8:11; 10:9; 1 Kor 6:14; 2 Kor 4:14; Gal 1:1; Ef 1:20; Kol 2:12; 1 Sol 1:10); (2) Bog Sin je sam vaskrsnuo (Jn 2: 19-22; 10: 17-18); (3) Bog Duh Sveti je vaskrsnuo Isusa (Rim 8:11).

> **16 „Tako od sada ni o kome ne sudimo po ljudskim merilima. Ako smo i sudili o Hristu po ljudskim merilima, sada to viãe ne åinimo. 17 Dakle, ako je ko u zajedniãtvu sa Hristom, on je novo stvorenje; staro je proãlo, a novo je, evo, nastalo. 18 Sve ovo dolazi od Boga koji nas je pomirio sa sobom posredstvom Hrista i poverio nam sluæbu pomirenja; 19 to jest, Bog je u Hristu pomirio svet sa sobom ne uraåunavajuñi ljudima njihove prestupe, a nama je poverio da propovedamo poruku pomirenja“.**
>
> **2 Kor 5:16-19**

5:16 „Tako od sada“ Hristova smrt i æivot donose Novo doba. Posle Golgote i vaskrsenja niãta viãe nije isto (Gal 3:28, Kol 3:11).

- **„ni o kome ne sudimo po ljudskim merilima“** Ovo upuñuje na 1 Sam. 16:7; Isa 11:3; Jn 7:24; 8:15. Isus je iz korena promenio sva merila vrednovanja. Ljudski standardi ne odgovaraju sudu istine. Ali, po Isusu menjamo radikalno svoje poglede (st. 17). Moguñe je

da apostol misli na pokuãaje nekih iz ove sredine da njega, njegovu sluæbu prosuœuju po svome (poglavlja 4,11 i 12).

Ovo svakako ne znaåi da Pavle misli da je sve oko istorijskog Isusa nevaæno, te da je samo proslavljeni Hrist vaæan.

On åesto pominje Gospodnje uåenje, delo otkupljenja (krst i vaskrsenje). Ovde se misli na ljudski, telesni osvrt (znanje po telu). U svetlu otkupljenja moæemo da hristocentriåno prosuœujemo sav æivot i svu istoriju sveta. Tako se istorija åoveka pretvara u istoriju Bogoåoveka, u istoriju spasenja. Åovek Isus je Mesija. On je obeñani Pomazanik. Njegov æivot i uåenje postaju nadahnuto Pismo. Tako se i istorija Izraela tumaåi po njemu.

- **„sa Hristom"** Doslovno „u Hristu". Omiljena Pav lo va metafora kojom opisuje hriããane. Predlog „u", „sa" odreœuje naãe stanje, naã poloæaj u Gospodu.
- **„novo stvorenje"** Termin *ktisis* ima viãe znaåenja u NZ. Leksikoni daju ove moguñnosti:

  1. stvorenje (delo stvaranja, Mk 13:19; Rim 1:20; Ef 3:9).
  2. biñe (æivot sam po sebi, Mk 10:6; Rim 1:25; 8:39; Kol 1:15;23).
  3. kosmos (ukupna tvorevina, Mk 13:19; Rim 8:20; Jev 9:11) .
  4. institucije (1 Pet 2:13).
  5. autoritet (1 Pet 2:13).

Apostol poosobljuje tvorevinu u Rim 8:18-25. Isto åini i sa novom tvorevinom, novim dobom i erom Duha (2 Kor 5:17; Gal 6:15). Hriããani treba da æive kao graœani novog doba (Rim 6:4).

- **„staro je proãlo, a novo je, evo, nastalo"** Primetimo namernu promenu glagolskih vremena:

  1. „staro je proãlo". Aorist naglaãava da se neãto jednom zauvek dogodilo u proãlosti. Misli se na hriããansko obrañenje. A drugi deo reåenice – „a novo je, evo, nastalo" – je u perfektu, ãto naglaãava dovrãeno delo trajnih posledica. Uåeniãtvo je ono ãto traje.

Gråki prepisi daju nekoliko åitanja fraze „sve stvari", kao neåeg konaånog (i.e. MS D2). Ovakva uopãtavanja su tipiåna za kasnije prepisivaåe. Najstariji prepisi zavrãavaju sa *kaina* (i.e. MSS p46, No, B, C, D*, F, G).

Koncept „novog“ je deo SZ terminologije za *eshaton*. Proroci su najavljivali Novo doba:

1. „nove stvari“ (Isa 42:9; 43:19; Jer 31:22).
2. „novi Savez“ (Jer 31:31-34).
3. „novo srce, novi duh“ (Jez 11:19; 18:31; 36:26).
4. „novo ime“ (Isa 62:2; 56:5; 65:15).
5. „nova pesma“ (Ps 96:1; Isa 42:10).

Isus je doneo eshatoloãku novinu, iako joã uvek æivimo u starom dobu. Novo je tu, ali ne joã u potpunosti. Dva Isusova dolasak preklapaju dva jevrejska doba. Proroci nisu videli ovo jasno, jer ga oslikavaju i kao poniznog slugu i kao veånog pobedniåkog kralja.

5:18 „Sve ovo dolazi od Boga“ Oåeva ljubav je dovela Boga Sina u naã svet (Jn 3:16). Svo naãe spasenje je samo od Boga (Jn 6:44,65; Ef 2: 8-9), ali obrañenici su pozvani da na njega odgovore pokajanjem, verom i dobrim delima (Mk 1:15; Jn 1:12; Dl 20:21; Ef 2:10).

- **„pomirio“** Kljuåna teoloãka istina. Osnovno znaåenje pojma je „zameniti“, „promeniti“, pribliæiti one koji su bili udaljeni. Åoveåanstvo u buni protiv Boga, po Hristu je vrañeno u zajedniãtvo sa Bogom. Bog je „zamenio“ naã greh Hristovom pravednoããu (st. 21). On na krstu umesto nas (st. 14, 21).

Kontekst st. 16-21 i Rim 5:10-11 su kljuåni za ovaj teoloãki pojam. Greãnici su postali Boæiji prijatelji, ålanovi svete porodice. U Hristu je ostvarena obnova onoga ãto je doneo pad u greh (Post 3).

- **„poverio nam sluæbu pomirenja“** Teoloãka paralela sa st. 14-15. Isus je sa sobom pomirio svoj narod, a hriããani drugim ljudima donose evanœelje. To je naãa duhovna sluæba. Kao ãto uåestvujemo u Hristovoj smrti, tako uåestvujemo i u „sluæbi pomirenja“ (st. 19). Svrha ove sluæbe je sveukupna hristolikost (1 Jn 3:16). Vidi posebnu temu o voœama kao slugama, u 1 Kor 4:1.

5:19 „Bog je u Hristu“ Ovo je sræ hriããanstva. Suãtinsko pitanje vere je - Da li je Bog (SZ Jahve) bio u Isusu iz Nazareta i pomirio svet sa sobom (Gal 1:3-4)?Ako jeste – hriããanstvo je istinito; Ako nije – cela priåa pada kao laæna. Da li je Isus Bog (Jn 1: 1-14; Kol 1: 15-16; Fil 2:6-11; Jev 1:2-3)? Da li je on jedan i jedini put pomirenja i oproãtenja (Jn 14:6)? Ako jeste, onda je vest evanœelja najvaænija vest koju je svet ikada åuo! Zato

moramo da objavljujemo evanœelje, da propovedamo istinu; Zato smo pozvani da uzdiæemo Hrista i celom svetu ponudimo besplatno evanœelje.

- **„svet“** Bog voli sav svet (Jn 3:16). Svaki åovek moæe da se spasi (1 Tim 2:4; 2 Pet 3:9).
- **„ne uraåunavajuñi ljudima njihove prestupe“** Moguñ osvrt na Ps 32:2, koji je citiran u Rim 4:6-8. Pre Zakona prestup se nije uraåunavao pojednicima (Rim 4: 15; 5:13-14; Dl 17:30). Ali, ovde leæi joã veña istina: Bog daje oproãtenje ljudskom buntovniãtvu. Isusova krv åisti svaki greh! Greh viãe nije prepeka imeœu Boga i åoveka. Ono ãto Bog sudi jeste neverstvo, odbacivanje Hrista, bezvoljnost prema Boæijoj ponudi spasenja.
- **„ne uraåunavajuñi“** Pavle se åak 34 puta sluæi glagolom *logizomai.* Dva su osnovna znaåenja. Prvo sreñemo u 3:5 – „pomislimo“ (vidi puno tumaåenje).

Drugo: „zaraåunati“, „pripisati“. Ovo se jasno vidi u Rim 4:3,4,5,6,8,9, 10,11, 22,23,24, i Gal 3:6. U teoloãkom smislu znaåi dati, pripisati nekome na raåun neãto ãto pripada drugome. Bog nam je zaraåunao Hristovu pravednost (st. 21), a greh nam je otpisao. Kako åudesan Bog! Kako delotvoran Spasitelj!

- **„a nama je poverio da propovedamo poruku pomirenja“** Svet nema prob lem sa Bogom koji ih ne voli ili nema snagu da ih spasi, veñ sa crkvom koja je bezvoljna. Mi imamo poruku spasenja. Imamo „kljuåeve Boæijeg carstva“ (Mt 16:19; Otk 1:18; 3:7). U nama prebiva Bog Duh Sveti (Rim 8:9,11; 1 Kor 3:16; 6:19; 2 Tim 1:14). Imamo najveñu moguñu misijsku zapovest od Hrista (Mt 28:18-20). A ãta ñemo sa svim tim da uradimo?

20 „Prema tome, mi smo Hristovi poslanici, tako ãto Bog opominje preko nas. Zato vas preklinjemo: pomirite se s Bogom!
21 Njega koji nije iskusio greh, Bog je uåinio ærtvom za naãe grehe, da po njemu postanemo pravedni pred Bogom“.

2 Kor 5:20-21

5:20 „mi smo Hristovi poslanici“ Na koga se odnose zamenice u ovoj reåenici? Govori li Pavle ovo crkvi? Ako da, onda su „mi“ Pavle i njegov misijski tim. Korinñanima nije trebalo novo spasenje, veñ novo zajedniãtvo.

Primetimo da Pavle ne kaæe da svi vernici treba da budu poslanici – ambasadori -veñ da to veñ jesu. Sliånu izjavu imamo u Mt 5:13-16. Mi jesmo so i svetlo sveta. Ali je uvek pitanje kakva smo so i kakvo smo svetlo? Mi jesmo Hristovi predstavnici – ali kakvi – podeljeni i posvaœani; bez ljubavi...?

- **„preklinjemo“** Vidi puno tumaåenje u 1:4-11.
- **„pomirite se s Bogom“** Prezent pasiv imperativ. Da li je ovo zapovest nespasenima? Ipak, ãiri kontekst ukazuje na doliåni stav, æivot vernika. Isus nas je spasio od greha i propasti. Sada mu kao spaseni sluæimo sluæeñi ljudima. Pozvani smo u njegovu sluæbu a ne u ugaœanje svojim prohtevima.

Ovo je poziv svetu koji je duhovno izgubljen, svetu kome treba raspeti Hrist (poziciona pravednost). Ali, ovo je poziv i za podeljenu crkvu bez ljubavi, za koju je Hrist takoœe umro (progresivna pravednost).
Pasiv daje znaåenje –„dopustite da vas Bog pomiri sa sobom“; „dozvolite sebi da budete izmireni“. Neki slobodni prevodi kaæu – „Neka vas Bog kao svoje neprijatelje promeni u svoje prijatelje“. Naãe je da objavimo istinu; na Duhu je da uverava ljude; Sin se brine za spasenje; Otac ispunjava svoju zavetnu volju.

5:21 Nekoliko je divnih istina u ovom stihu

1. Bog je poslao Isusa da umre za nas (Jn 3:16). Isus je to i uåinio (Mk 10:45).
2. Isus nije nikada sagreãio (Jn 8:46; Jev 4:15; 7:26; 1 Pet 1:19; 2:22; 1 Jn 3:5).
3. Cilj opravdanja je liåna pravednost koja sluæi Hristu (Rim 8:28-29; 2 Kor 3:18; Gal 4:19; Ef 1:4; 1 Sol 3:13; 4:3; 1 Pet 1:15). Niko od nas joã nije dosegao puninu svrhe spasenja. Pozvani smo da sluæimo u samoodricanju i svetosti. Ali, svako putovanje poåinje prvim korakom. Tako i hriãñanstvo zapoåinje verom u Hrista.

- **„uåinio ærtvom za naãe grehe“** Na koji naåin je to Bog uradio? Ovo moæe da bude SZ aluzija na ærtvu paljenicu za grehe (Isa 53; Rim 8:3). Otac je prineo svog Sina kao jagnje bez greha (Jn 1:29, 36).

Isusove reåi na krstu – „Boæe moj, Boæe moj, zaãto si me ostavio“ (Mk 15:34) – citat su Ps 22. One su krik duhovne stvarnosti kada je Otac ostavio Sina samog na krstu (tama kao simbol, Mk 15:33), kada je Isus poneo grehe sveta. Teoloãku paralelu imamo u Gal 3:13 – „postao je kletva za nas“!

Predlozi za razgovor

Ovaj udæbenik je tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluãa svoje unutraãnje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiãljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeã izazov, a ne konaåne odgovore.

1. Da li nas ovo poglavlje uåi o periodu spavanja izmeœu smrti i vaskrsenja?
2. Da li st. 10 govori o Sudu za vernika? Ako da - o kakvom?
3. Dva Pav lo va motiva evangelizacije?
4. Zaãto su st. 14 i 15 kljuåni za pravino razumevanje hriããanskog æivota?

2. Korinñanima 6

Podela poglavlja prema „Novom srpskom prevodu s napomenama“

Sluæba pomirenja 6:1-13
Ne vucite jaram s nevernicima 6:14-18

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piãåevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piãåeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom predmetu.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Kontekstualni uvid:

A. Prvi stih je ključ tumaåenja celog poglavlja. Kontekst je jasan – apostol se obraña vernicima korintske crkve. Dakle, nije reå o otpadu, veñ o padovima vernika, o duhovnim posrnuñima i jalovom hriãñanskom æivljenju.

B. Od 4. stiha poåinje serija predloga: *en*, u dativu 18 puta, st. 4-7; *dia* u genitivu tri puta, st. 7-8; *hos* u prezentu 7 puta, st. 9-10. Svi oni su u

sluæbi opisa Pavlove sluæbe, problema i pritisaka – spoljaãnjih i unutraãnjih. Ali, i u opisu neizrecive milosti Boæije.

C. Paradoksalni zakljuåak, st. 8-10, opisuje apostolov æivot s kritiåne strane i sa Boæije strane.

D. Odeljak 6:14 do 7:1 ne odgovara kontekstu. Stih 7:2 ima izraze i temu kao u 6:13. Odeljak je izrazito jevrejski i prepoznatljiv je poziv, upozorenje protiv poistoveñivanja sa mnogoboæaåkom kulturom. Sva upozorenja imaju SZ pozadinu (Jevreji nasuprot mnogoboæaca; Boæiji narod nasuprot idolopoklonika). Sliåne misli imamo u 1 Kor 10:14-33, gde se govori o uåeãñu hriããana u mnogoboæaåkim svetkovinama. Upravo ovaj odeljak je razlog zbog koga neki tumaåi smatraju da je cela poslanica skup nekoliko pisama koje je apostol pisao ovoj zajednici.

Tumaåenje reåi i izraza

1 „Kao Hristovi saradnici, molimo vas da Boæiju milost ne prihvatite tako da ona postane jalova. 2 Jer Pismo govori:

U pravo vreme usliãah te,
i u dan spasenja pomogoh ti.

Evo, sada je pravo vreme, danas je dan spasenja. 3 Mi nikome ne postavljamo prepreke, da se ne kudi naãa sluæba. 4 Naprotiv, u svemu se pokazujemo kao sluge Boæije: u velikoj postojanosti, nevoljama, nuædama, teãkoñama, 5 pod batinama, u tamnicama, pred razjarenom svetinom, u naporima, bdenjima, i postovima, 6 u åistoti, znanju, strpljivosti, dobroti, u Svetom Duhu, nelicemernoj ljubavi, 7 iskrenom govoru, u Boæijoj snazi, oruæjem pravednosti – s desne i leve strane, 8 slavom i sramotom, zlim i dobrim glasom. Smatraju nas varalicama, a poãteni smo.

9 Mi smo kao neznanci, a ipak nas poznaju, naizgled umiremo, ali, evo, æivimo, kao kaænjeni smo, ali nismo pogubljeni. 10 Naizgled smo æalosni, ali smo radosni, naizgled siromaãni, a ipak obogañujemo druge. Mi smo kao oni koji nemaju niãta, a ipak imaju sve.“ 2 Kor 6:1-10

6:1 „Kao Hristovi saradnici“ Prezent particip. Izvorni rukopisi nemaju jasan obekt, ali kontekst podrazumeva Hrista (5:20; 1 Kor 3:9). Istim reåima apostol naziva i svoje saradnike u evanœelju (1:24; 8:23; 1 Kor 16: 16; Rim 16:3,9,21), ali pomenuti kontekst je vrlo jak. Kako je to moñna istina – Hriãñani su Boæiji saradnici (1 Kor 3:5-9)!

- **„molimo vas“** Isti glagol imamo u 5:20. Vidi puno tumaåenje u 1:4-11.
- **„da Boæiju milost ne prihvatite tako da ona postane jalova“** Infinitiv aorista, ãto s jedne strane istiåe da su Korinñani prihvatili Hrista. „Jalovost“ istiåe smisao spasenja – plodonosnost za Carstvo, a ne samo dobrobit liånog spasenja. Apostol na ovaj naåin åesto istiåe oåekivanu duhovnu sluæbu (1 Kor 15: 10,14,58; Gal 2:2; Fil 2:16; 2 Sol 2:1; 3:5). Koncept odgovara pouci o „hodanju“, u poslanici Efescima (cf. 4: 1,17; 5:2,15).

6:2 „Jer Pismo govori“ Pavle citira SZ u sadaãnjem vremenu i tako istiåe primenljivost Boæijih obeñanja uvek i svuda. Æeli da prenese Korinñanima direktan Boæiji zahtev. Zar nije divno ãto je Sveto pismo tako savremeno!

- **„u pravo vreme“** Citat iz Isa 49:8 iz LXX prevoda (poema Sluge). Bog ãalje i oprema: (1) Mesiju; (2) mesijansku zajednicu. U odeljcima ove proroåke knjige – poglavlja 40 do 53 – oåigledna je napetost izmeœu ideja Mesije, kao osobe – Kralja Izraela - i ideje Izraela kao naroda.
- **„pravo vreme... sada je pravo vreme“** Rekli smo, prva fraza je citat LXX prevoda Isa 49:8, izraza *dektos*. Ali, Pavle ga menja u intezivniji *eurosdektos* (Rim 15:16) kada primenjuje ovo proroãtvo na korintske prilike (st. 2). Mesija je doãao i svi su pozvani da mu priœu. Prilika se mora iskoristiti, Korinñani su pozvani da budu mesijanska zajednica.

Dan spasenja svakog åoveka je neopisivi, veliåanstveni trenutak, makar mu sledilo vreme teãkoña i progona (6:4-10).

- **„evo“** Gråki ålan *idou* koji skreñe paænju pre vaænog saopãtenja, åest u ovoj poslanici (5:17; 6:2,9; 7:11; 12:14).
- **„danas je dan spasenja“** Poslednja misao u st. 2 je apostolov komentar na citat iz proroka Isaije. To je dvostruki poziv: Svakom åoveku da odgovori na evanœelje; svakom spasenom da sluæi u mesijanskom carstvu.

6:3 „Mi nikome ne postavljamo prepreke“ Dvostruka negacija u gråkom. Pavle je viãe nego odluåan – u æivotu i u sluæbi – da nikada i niåim ne stoji na putu izmeœu evanœelja i onih kojima evanœelje treba. Ãta viãe, stalo mu je da sebe: (1) pruæi kao model u sluæbi; (2) suprostavi laænim uåiteljima (11:12).

- **„da se ne kudi naãa sluæba“** Reå „naãa“ se ne nalazi u gråkim tekstovima. Ispred imenice „sluæba“ je odreœeni ålan. Teoloãku paralelu imamo u 1 Tim 3:2,10. Naime, Boæije sluge ne trebaju da budu na loãem glasu. Svi hriããani su pozvani da æive za dobro Mesjinog carstva, a ne za liånu korist (1 Kor 9:12). Vidi posebnu temu o voœama kao slugama, u 1 Kor 4:1.

6:4-7 Sledi serija od 18 pojmova sa predlogom *en* – „u“. Ovo je lista problema sa kojima se apostol susreo (1 Kor 4:9-13; 2 Kor 7:5; 11:23-29). Navodi ih da bi ohrabrio vernike, ali i da bi oborio neistinite tvrdnje laænih uåitelja. Vidi posebnu temu o porocima i vrlinama, u 1 Kor 5:9-11.

st. 4 *thiliphis* – nevolja.
st. 4 *anagke* – nuæda.
st. 5 *plege* – batine.
st. 5 *kopos* – napor.
st. 5 *agrupnia* - bdenje.
st. 6 *hagnotes* – åistota.
st. 6 *pneumati* – Sveti Duh.
st. 6 *agatie* – nelicemerna ljubav.
st. 7 *logo* – iskreni govor.
st. 7 *dunamei theou* – Boæija snaga.

6:4 „Naprotiv, u svemu se pokazujemo kao sluge Boæije“ Ovo apostol æeli da naglasi, da kaæe kako ne sluæi „uzalud“. Njemu je sluæba u Carstvu vaænija od svega. Na ovaj ili onaj naåin, svaki je vernik darovan (1 Kor 12:7,11) za neku duhovnu sluæbu (Ef 4:12). Evanœelje naglaãava i pojedinca (liåno spasenje) i narod (proglas evanœelja i sluæba u njemu, 1 Kor 12:7). Vidi posebnu temu o voœama kao slugama, u 1 Kor 4:1.

6:6 „u åistoti“ Doslovno znaåenje je „iskrenost u nameri“. Pavle mu daje moralno znaåenje.

- **„u strpljivosti“** Uobiåajeno znaåenje je „strpljivost sa ljudima“, ali u NZ oslikava i Boæiji karakter (Rim 9:22; 2 Pet 3:9,15).
- **„u dobroti“** Ova reå se åesto prevodi kao „ljupkost duha“. To je stav dobrote koja raœe prihvata da sama bude povreœena nego da povredi onog drugog. Dobrota traæi dobro drugog, a ne svoje dobro.
- **„u Svetom Duhu“** Neki noviji prevodi nude reãenje „u darovima Duha Svetog“. Razlog nije neobiåan, jer Pavlu nije strano da se poziva na Duha, pa i u ovoj seriji opisa nevolja sluæbe. Opet, ima tumaåa koji smatraju da ovu frazu treba prevesti kao „u svetom duhu“ (*Jerome Bib li cal Com men tary*, str. 282). Liåno mislim da je ovo taånije reãenje, da apostol misli na svoju liånu svetost, svoju duhovnost. Ipak, s obzirom na druge tekstove - Rim 9:1; 14:17; 15:16; 1 Kor 12:3; 1 Sol 1:5 – nema potrebe da budemo dogmatiåni.
- **„u nelicemernoj ljubavi“** Istu frazu imamo u Rim 12:9. Isti opis za veru sreñemo u 1 Tim 1:5 i 2 Tim 1:5. Isti pridev, sa sinonimom *agape*, imamo i u 1 Pet 1:22.

6:7 „u iskrenom govoru“ Jevrejska pozadina ove slike nije na relaciji istina – laæ, veñ pouzdanost – nesigurnost, kada je reå o naãim meœusobnim odnosima (1 Jn 8:32; 14:6). Vidi posebnu temu „Istina u Pavlovim spisima“, u 2 Kor 13:8.

Gråki izrazi koji zapoåinju predlogom *dia*

st. 7 *holpan tes dikaiosunes* – oruæjem pravednosti.

st. 8 *dozes kai atimias* – slavom i sramotom.

st. 8 *desphemias kai euphemias* – zlim i dobrim glasom.

- **„oruæjem pravednosti – s desne i leve strane“** Slika Boæije brige za naã ovezemaljski duhovi rat (Rim 6: 13; Ef 6: 10-18). Moguñe je da desna strana predstavlja napadaåko, a leva odbrambeno oruæje. Vidi posebnu temu o pravednosti, u 1 Kor 1:30.

6:8 „sramotom“ Pravni pojam za graœansko pravo.

Gråki izrazi koji zapoåinju predlogom *hos*

st. 8 *planoi kai ateteis* – smatraju nas varalicama, a poãteni smo.

st. 9 *agnouumenoi kao epignioskomenoi* – mi smo kao neznanci, a ipak nas poznaju.

st. 9 *apotheskontes kai idou zomen* – naizgled umiremo, ali, evo æivimo
st. 9 *paideumenoi kai me thanateumenoi* – kao kaænjeni smo, ali nismo pogubljeni.
st.10 *lupumenoi iae de chairontes*– naizgled smo æalosni, ali smo radosni.
st.10 *pochoi ollous de ploutizuntes* – naizgled siromaãni, a ipak obogañujemo druge.
st.10 *meden echontes kai panta kathecontes* – mi smo oni koji nemaju niãta, a ipak imaju sve.

6:8-9 „a ipak... ali, evo“ Gråki veznik kai najåeãñe znaåi „i“, ali u nekim sluåajevima znaåi i „pa opet, ipak“ (Jn 20:29). Ne zaboravimo zlatno pravilo hermeneutike: Kontekst odreœuje zneåenje a ne leksikoni!

6:10 „Naizgled smo æalosni, ali smo radosni“ Vidi Rim 5:3-5; Fil 2:17-18; 3:1; 4:4; 1 Sol 5:16.

- **„ipak obogañujemo druge“** Serija protivuåenosti iz ljudske i Boæije perspektive. Hriããani su po Hristu naslednici svega ãto postoji (Rim 8:17,32; 1 Kor 3:21).

11 „Govorili smo vam otvoreno, Korinñani, srce smo ãirom otvorili za vas. 12 Naãe srce nije tesno za vas, ali je vaãe srce tesno za nas. 13 Govorim vam kao svojoj deci: proãirite, zauzvrat, i vi svoja srca“.

2 Kor 6:11-13

6:11 Oba glagola su u perfektu. Pavle je Korinñanima objavio celo evanœelje. Na njima je da ga primene, da ga æive poãteno i otvoreno, kao ãto su ga i primili.

- **„Korinñani“** Ovo je jedno od tri mesta u NZ gde apostol po imenu oslovljava one kojima piãe (Gal 3: 1; Fil 4: 15). Inaåe, celo poglavlje pokazuje Pavlovo srce puno oseñanja.

6:12 „Naãe srce nije tesno za vas“ Imeniåni oblik ovog glagola sreñemo u 6:4 i 12:10 (Rim 2:9; 8:35). Doslovno, izraz se tiåe nekoga ili neåega nagomilanog na malom prostoru. U metafori uvek znaåi – „steãnjenost“, „nespokoj prema nekome“ (4:8; 6:12).

- **„ali je vaãe srce tesno za nas“** Slika koji dolazi od SZ reåi „creva“, „utroba“. Ljudi starog doba su verovali da se naãa oseñanja stvaraju u abdomenu (srce, bubrezi, jetra). To se posebno vidi u LXX prevodu: Pri 12:10; 26:22; Jer 28: 13,51; 12:10; 26:22; Jer. 28: 13,51; 2 Mak 9:5-6; 4 Mak 10:8; Bar 2: 17. Pavle åesto koristi ovu sliku (2 Kor 6:12; 7:15; Fil 1:8; 2:1; Kol 3:12; Flm 7,12,20).

6:13 „zauzvrat“ Glavna reå u reåenici je *antimisthia*, poreœenje od *misthos* – åovek dobija ono ãto zasluæuje (1 Kor 3:8,14; 9:17-18; 1 Tim 5:18). Zajedno sa predlogom *anti* sreñe se jedino joã u Rim 12:7.

Znaåenje moæe biti i pozitivno i negativno, ãto odreœuje neposredni kontekst. U Rim 12:7 je negativan, a ovde i u Gal 4.12 je pozitivan.

- **„deci“** Poput Jovana, i Pavle naziva svoje obrañenike, uåenike, svojom decom (1 Kor 4: 14, 17; Gal 4: 19; 1 Tim 1:2,18; 2 Tim 1:2; 2: 1; Tit 1:4; Fil 10).
- **„proãirite, zauzvrat, i vi svoja srca“** Pavle neskriveno govori o svojim oåekivanjima. Stalo mu je do povratne reakcije. Glagol je u aorist pasiv imperativu. Zanimljivo je da pasiv ukazuje da, ono ãto se traæi od Korinñana, moæe samo Bog da uradi u njima.

14 „Ne vucite jaram s nevernicima. Jer, ãta ima pravednost s bezakonjem? Ili kakvo zajedniãtvo dele svetlo i tama? 15 U åemu se Hristos slaæe s Velijarom? Ili ãta je zajedniåko verniku i neverniku? 16 Ima li ikakve saglasnosti izmeœu Boæijeg hrama i idola? Mi smo, naime, hram æivoga Boga, jer je Bog rekao:

Naåiniñu sebi dom i æiveñu meœu njima; ja ñu biti njihov Bog, a oni ñe biti moj narod. 17 Zato ih napustite i odvojte se, govori Gospod. Ãto je neåisto ne dotiåite, i ja ñu vas primiti. 18 Ja ñu vam biti otac, a vi ñete mi biti sinovi i kñeri, govori Gospod Svedræitelj“

2 Kor 6:14-18

6:14 „Ne vucite jaram s nevernicima“ Pavle se rado sluæi SZ slikama iz svakodnevnog æivota kako bi istakao istinu Pnz 22:10 (1 Kor 9:9; 1 Tim 5: 18). Poruka je jasna – prezent imperativ u negativu. To naglaãava

njihovu trenutnu loãu praksu – nedopuãtene bliske odnose sa nevernicima. Sam pojam je sastavljen od glagola „ujarmiti“ (*zugeo*) i imenice „drugi, drugaåije vrste“ (*heteros*). Ovaj teskt se najåeãñe citira kao potpora stavu da vernici ne trebaju da stupaju u brak sa nevernicima. Tek, iako kontekst nema veze sa brakom, svakako da se u ãirem smislu misli i na ovaj vaæan odnos. Hriããani su pozvani da svoje najbliæe odnose okrenu ka drugim vernicima. Bezboæna kultura æivljenja nema niãta sa Hristom. Zapravo, vera u Gospoda åesto puta stvara oãtre i nepremostive razlike u svim naãim odnosima – porodiånim, poslovnim, u naãoj razonodi, åak i u crkvenom æivotu.

Potrebno je uzeti u obzir i tekstove poput 1 Kor 5:9-13; 7:12-16; 10:27, radi neophodne teoloãke ravnoteæe. Posebno ne smemo da zaboravimo na nemoralnu mnogoboæaåku kulturu prvog veka. U ovome ne smemo da vidimo poziv na monaãki æivot veñ trezveno upozorenje za sve naãe odnose u ovom i ovakvom svetu (1 Jn 2:15-17).

- **„Jer, ãta ima pravednost s bezakonjem“?** Istu misao imamo u okruænom pismu Efescima (5:7,11). Pravednost koju apostol ovde uporeœuje sa bezakonjem nema niãta sa pravednoãñu koja nam je darovana u spasenju (Rim 4; Gal 3). Reå je o pravednom naåinu æivota (Mt 6:1). Vidi posebnu temu o pravednosti, u 1 Kor 1:30.

6:15 „Velijarom“ Jevrejsko ime (*beli* i *ya ’al*) ponekad nejasnog znaåenja. Sam izgovor ponekada zavisi od spisa do spisa. Moguña pozadina: (1) uzaludnost (opis loãih ljudi (Pnz 13: 13; 2 Sam 23:6; 1 Car 21: 10, 13); (2) bezakonje (2 Sam 22:5); (3) mesto sa koga nema napredovanja (*Ãeol*, Ps 18:4); (4) jedno od imena Sotone (Naum 1:15; Jubileji 1:20; 15:33; svici sa Mrtvog mora IQS 1:18,24; 2:5,19).

6:16 „Ima li ikakve saglasnosti izmeœu Boæijeg hrama i idola“? Ove reåi valja uporediti sa 1 Kor 3:16, gde je zajednica vernika uporeœena sa hramom Boæijim. U 1 Kor 3:16 nema ålana ispred imenice „hram“ (naos – svetiãte). Zamenica „vi“ i jednina imenice „hram“ u ovom se kontekstu odnose na celu Korintsku zajednicu (Ef 2:21-22).

Fokus SZ sluæbi u Hramu je ostao na preciznosti rituala i ceremonija (Jer 7), umesto na liånoj veri u JHVH. Nije pitanje kako, gde, åime koliko ko je onaj kome sluæimo. Isus vidi svoju crkvu kao æivot telo, æivi hram

Boæiji (Jn 2:21). Gospod je veñi od Hrama SZ (Mt 12:6). Zato je Bog svoje delo izmestio iz tog Hrama u æive hramove tela vernika.

Pitanje odnosa vernika i idola je æivo raspravljano u 1 Kor 8 i 10:14-22. Meœu njima – hriãñanima i idolima – postoji uzajamna iskljuåivost. Ne vode svi putevi u Nebo!

- **„æivog Boga“** Zavetno Boæije ime u SZ je JHVH – Jahve (Jehova). To je imeniåni oblik glagola „biti“. Pisci SZ åesto koriste pridev „æivi“, kako bi naglasili njegovo prapostojanje i samobitnost. Cela aluzija u st. 16-18 sadræi zavetnu terminologiju, posebni onu iz Jez 37:27: „Ja ñu im biti Bog, a oni ñe biti moj narod“.

Fraza „æiveñu meœu njima“ izgleda da potiåe iz Lev 26:12. SZ misao u st. 16 nasluñuje Novo doba u kome Bog obnavlja ideju prebivanja meœu svojima (Post 2). Ona se periodiåno ostvarivala u pustinjskim putovanjima Izraela, ali u punini dolazi tek sa „novom zemljom i novim nebom“ (Otk 21 i 22).

- **„jer je Bog rekao“** Slobodni spoj Lev 26:11-12 i Jez 37:27 prema LXX prevodu. U ovom kontekstu apostol primenjuje obeñanje zavetnog Izraela na crkvu – duhovni Izrael (Gal 6:16).

6:17 „Zato ih napustite i odvojte se“ Klasiåni zapovedni naåin, kao aluzija na Isa 52:11 prema LXX. Ako se vernici ne odvoje od dela nevernika, i sami ñe uåestvovati u njihovom sudu (Ozk 18:4).

Ove reåi åesto sluãam kao potporu pripadniãtvu odreœenoj crkvenoj denominaciji. F.F. Brus je kazao – „Upotrebiti ove reåi kao opravdanje svojih eklezijastiåkih, meœucrkvenih podela, je besprizorna groteska nad celim kontekstom“ (*An swers to Ques tions,* str. 103).

- **„Ãto je neåisto ne dotiåite“** Prezent imperativ. Hriãñani ne smeju da imaju niãta sa delima svoje nemoralne kulture. Kao otkupljeni ljudi pozvani smo da pokaæemo i objavimo svoj novi um i novo srce. U Njemu smo sasvim promenjeni!

6:18 Ovo su ponavljali mnogi proroci, a ponajviãe Osija (moæda i 2 Sam 7:14). Hriãñanstvo je vera koja stvara porodiåne odnose.

- **„Gospod Svedræitelj“** SZ titula za JHVH (Izl 3:14), kao i *El Ãadai* (Izl 6:3). U LXX se prevodi kao „Gospod nad gospodarima“.

7 „Poâto, dakle, imamo ova obeñanja, voljeni, oåistimo se od svake telesne i duhovne okaljanosti, te dovrâavajmo svoje posveñenje u strahu pred Bogom“.

2 Kor 7:1

7:1 „imamo ova obeñanja“ Prezent particip. Pavle citira SZ proroke i primenjuje ih na Korinñane (6:2). Sliåan citat imamo i u 6:16-18, gde se takoœe istiåe JHVH æelja da njegov narod odraæava njegov karakter. Pavle æeli da motiviâe vernike na bogobojazan, odvojen æivot. Oni su doæiveli „blagodat“ (6:1), ali moraju i da je æive. Ovo je poziv hriâñanskoj svetosti (Ef 1:4; 2:10).

- **„voljeni“** Gospod Isus je „voljeni“, prema Mt 3:17 i 17:5. Takvi su i Isusovi sledbenici (2 Kor 12: 19; 1 Kor 10:14; 15:58; Rim 12: 19; Fil 2: 12; 4:1). A sve je to samo zbog Boæije bezuslovne zavetne ljubavi (jevrejski – *hesed*; gråki – *agape*) u Hristu. Pavle ih takoœe voli ovakvom ljubavlju – tako zavaœene, podeljene.
- **„oåistimo se“** Aorist je vreme koje u koine gråkom uvek oznaåava akciju. Znaåenja je viâe. Ovde imamo poziv na odluånu delotvornost (redak oblik hortativnog – bodreñeg konjuktiva u funkciji imperativa). Konjuktiv nasluñuje eventualnost situacije. Kao âto se predajemo Bogu da nas spasi, tako mu se predajemo i za proces duhovnog sazrevanja.
- **„telesne i duhovne“** Mi smo celovita biña. Mnogi tumaåi ne priznaju da ovo pripada izvornom tekstu zbog drugaåije apostolove upotrebe istih reåi na drugim mestima. Veza 7:5 i 2:13 je oåigledna (sa njom poåinje i zavrâava ova Pav lo va parenteza – umetak).
- **„te dovrâavajmo svoje posveñenje u strahu pred Bogom“** Patricip prezenta. Teoloâki posmatrano, mi smo trenutno i opravdani i posveñeni u svom spasenju (1 Kor 1:30. Vidi posebnu temu o posveñenju, u 1 Kor 1:2). To istiåe naâe trajno stanje u Hristu. Ali, istiåe i naâ poziv da æivimo tako. Samo progresivno posveñenje je put ka konaånoj hristolikosti (Rim 8:28-29; Ef 4:1). Ovaj poziv je naâa trajna duhovna borba (Rim 7). Posveñenje je kao i spasenje – besplatno je, ali traæi predanje u svemu. Hriâñani su nazvani svecima (indikativ), ali su na svetost i pozvani (imperativ). Ne verujem da moæemo ikada dosegnuti bezgreânost, ali verujem da moæemo sve

manje i manje da greãimo! Uostalom, to je poznata napetost Carstva, napetost izmeœu teologije i prakse - Carstva koje je „tu, ali ne joã“.

Predlozi za razgovor

Ovaj udæbenik je tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluãa svoje unutraãnje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiãljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeã izazov, a ne konaåne odgovore.

1. Kako se stih 1. slaæe sa miãljenjem da hriããani mogu da izgube spasenje?
2. Kako moæemo da æivimo ne dajuñi povoda za niåije spoticanje?
3. Zaãto je Pav lov æivot bio tako teæak?
4. Ãta znaåi „biti odvojen“?
5. Da li je spasenje sasvim besplatno ili nas ipak neãto koãta?

2. Korinñanima 7

Podela poglavlja prema „Novom srpskom prevodu s napomenama“

Ne vucite jaram s nevernicima 7:1-16

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piãåevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piãåeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom predmetu.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Tumaåenje reåi i izraza

> **2 „Napravite za nas mesta u svojim srcima! Nikome nismo naneli nepravdu, nikoga nismo oãtetili, nikoga nismo zakinuli. 3 Ne kaæem ovo da bih vas osudio. Veñ sam, naime, rekao da ste u naãim srcima, bilo da s vama umiremo ili æivimo. 4 Imam veliko poverenje u vas, silno se ponosim vama. Ispunjen sam utehom, preplavljen sam radoããu i pored sve naãe nevolje“.**
>
> **2 Kor 7:2-4**

7:2 „Napravite za nas mesta u svojim srcima“ Deo ove misli smo veñ sreli u 6:13 (aorist imperativ). U 6:12 imamo antonim (suprotnost). Odluåno ih poziva da mu uzvrate, da i sami otvore sebe za njega, kao i on za njih. „Srce“ je simbol nas samih. Isto je i sa „telom“, st. 5, i sa „duhom“, st 13b. Vidi viãe o tome u st. 13b.

- **„Nikome nismo naneli nepravdu, nikoga nismo oãtetili, nikoga nismo zakinuli“** Svi glagoli su u aoristu. „Nikome“ i „nikoga“ naglaãava apostolovu misao. Moæda prema uåenju laænih uåitelja i njihovi optuæbi na raåun Pavlovog æivota i sluæbe (12:17-18).

7:3 „bilo da s vama umiremo ili æivimo“ Prvi glagol je u aorist infinitivu, a drugi u prezent infinituvu. Misao povezana sa 6:1. Pavle æudi da vidi duhovno zrelu crkvu u Korintu. Kada bi tamoãnji hriããani sledili svoje voœe, ne bi im sva Boæija milost bila uzaludna. Sam izraz je i kulturni id iom za predanost do kraja.

7:4 „poverenje“ Vidi posebnu temu *Parresia*, u 3:12.

- **„ponosim“** Vidi detaljnije tumaåenje u 1 Kor 5:6, ili u 2 Kor 1:12.
- **„Ispunjen sam utehom, preplavljen sam radoããu“** Verovatno nakon Titovog izveãtaja, st. 6-13a. Apostol je vrlo emotivan kada je reå o duhovnom stanju crkava (Gal 4:19).

Reå „preplavljen“ (*huper perisseuomai*, Rim 5:20) je gradacija oblika *perisseuo*. Åest oblik reåi u Pavlovim pismima Korinñanima. O upotrebi predloga *huper*, vidi u 1 Kor 2:1

1. *perissos*/*perissoteros*
   a) veoma (1 Kor 12:23,24; 15: 10).
   b) prekomerno (2 Kor 2:7; 10:8).
   c) suviãno (2 Kor 9:1).
2. *perissoteros*, preobilno (2 Kor 1:12; 2:4; 7:13,15; 11:23; 12:15).
3. *pensseuo*
   a) obilno (2 Kor 1:5; 3:9; 9:8,12).
   b) prekomerno darovan (1 Kor 14:12; 2 Kor 8:7).
   c) raskoãan nastup (1 Kor 15:58).
   d) obilje hrane (1 Kor 8:8).
   e) uåiniti nekog bogatim (2 Kor 4:14; 9:8).
4. *perisseuma*, prekomerno bogatstvo (2 Kor 8:13,14).
5. *perisseia*, prekomerno bogatstvo (2 Kor 8:2; 10:15).

- **„i pored sve naãe nevolje“** Vidi posebnu temu o nevoljama, u 2 Kor 1:4.

5 „Jer kad smo doãli u Makedoniju, nije bilo poåinka naãem telu, nego su nas odasvud snaãle nevolje: spolja sukobi, a iznutra strah. 6 Ali Bog koji teãi ponizne, uteãio nas je Titovim dolaskom. 7 I ne samo njegovim dolaskom, nego i utehom koju je on primio zbog vas. On nam je javio koliko åeznete za mnom, koliko ste oæaloãñeni, koliko me predano volite, tako da sam se joã viãe obradovao.
8 No, iako sam vas oæalostio svojom poslanicom, ne æalim. Pa ako mi je i æao, vidim da vas je ona poslanica oæalostila makar na kratko. 9 Sad se radujem, ne zato ãto ste se oæalostili, nego zato ãto vas je vaãa oæaloãñenost dovela do pokajanja. Vaãa æalost je u skladu s Boæijom voljom, te vam mi, stoga, nismo naneli ãtetu. 10 Jer æalost koja je u skladu s Boæijom voljom, raœa pokajanje koje vodi k spasenju, a ne k æalosti, dok svetska æalost raœa æalost koja vodi k smrti. 11 I, eto, koliki je rod meœu vama donela æalost u skladu s Boæijom voljom, koliku æelju da se opravdate, koliko negodovanje, koliki strah, koliku åeæñju da me vidite, koliku revnost, koliku spremnost da se kazni krivac. U svemu ste se pokazali neduænima u ovoj stvari. 12 Prema tome, nisam vam pisao niti zbog onoga koji je skrivio, niti zbog onoga kome je uåinjeno krivo, veñ da se pokaæe vaãa revnost za nas pred Bogom. 13 To nas je uteãilo“.

2 Kor 7:5-13a

7:5 „Jer kad smo doãli u Makedoniju“ Pavle se vraña na Titov izveãtaj, osvrt zapoået u 2:13. Sve do ovog stiha imamo ovaj predivni umetak o radostima i tugama apostolske sluæbe.

- **„nije bilo poåinka naãem telu“** Celo Pavlovo biñe je bolovalo zbog brige za ovu crkvu (2:12-13). Meni liåno je ovo silno ohrabrenje – Kada vidim da je neko poput apostola mnogoboæaca nosio bol i brigu za dobro i uspeh svoje sluæbe (6:1).

„Telo“ je sinonim Pavlove liånosti. Na sliåan naåi korisiti sliku „duha“ u st. 13, misliñi na Tita. NZ ne podræava striktnu trihotomiju ljudskog biña. Åovek je celovit (Post 2:7), ali se njegova mnogostrukost iskazuje na viãe naåina.

- **„nego su nas odasvud snaãle nevolje“** Prezent pasiv particip. U ovom stihu imamo saæetak problema o kome je bilo reåi u 1:4-10; 4:7-12; 6:3-10.
- **„spolja sukobi, a iznutra strah“** Hrizostom (Zlatousti) je ove reåi tumaåio kao nevolje sa nevernicima i nevolje sa venicima (11:28). Pavle nije olako uzimao namera Zloga (11:3; 1 Kor 7:5).

7:6 „Ali Bog koji teãi ponizne, uteãio nas je“ Predivna titula za Gospoda. Naã Bog je teãitelj (prezent particip). Vidi viãe o tome u 1:4-11.

7:7 Pavlove molitve i poslanice imaju ploda. Veñina crkve je dobro odgovorila na njegov autoritet i objavu evanœelja. Zato su i odbacili uåenja i praksu nemoralnih i krivovernih uåitelja (st. 8-13a).

7:8 „iako sam vas oæalostio“ Uslovna reåenica kojom Pavle na indirektan naåin iskazuje svoje slaganje sa njihovim pokajanjem.

- **„svojom poslanicom“** Misli se na treñe, nesaåuvano pismo Pavla Korinñanima. Tumaåi smatraju da ih ima i viãe od jednog (2:3,4,9). Odeljak od 10 do 13 poglavlja se smatra delom tih izgubljenih poslanica.

7:8-11 „oæalostio... ne æalim... oæalostila“ Ovde imamo tri uoåljiva gråka pojma za opis æalosti i pokajanja. Prvi (*lupeo*) – „æalost“, „nespokoj“ je teoloãki neutralan. Nalazimo ga 2 puta u st. 8; tri puta u st. 9 i dva puta u st. 10; i jednom u st. 11 (2:2,4,5; 6:10).

Drugi pojam (*metamelomai*) –„naknadna briga“ se sreñe dva puta u st. 8; u negaciji u st. 10. Oznaåava æalost zbog posledica prethodno uåinjenog dela. Recimo: (1) oni koji se nisu istinski pokajali, prema Isusovom primeru u Mt 21:29,32; (2) Isav, Mt 27:3; Juda, Jev 12:16-17.

Treñi pojam (*metanoeia*), sreñemo u st. 9 i 10 je teoloãki veoma vaæan. Znaåi „preumljenje“, „promena uma“, ali ne tiåe se samo stava, miãljenja, veñ i akcije (Mk 1:15). Ovakvo pokajanje najreåitije vidimo u primerima kralja Davida i apostola Petra.

Pavle misli na svoje prethodno oãtro pismo koje je poslao Korinñanima. Iskreno im se otvorio, ali se bojao da poziv na trezveno

pokajanje ne urodi nezdravim, preteranim æaljenjem. Ta krajnost je mogla da razbije njihovo zajedniãtvo. To ga kao njihovog duhovnog oca tera da sada postupa kao duhovni hirurg. Stalo mu je da prekinu sa neprimerenim postupcima. Iskreno i sa puno oåinske æalosti ih disciplinuje. Æeli da se istinski pokaju, da obnove svoje zajedniãtvo, da njihov æivot ne bude uzaludan (6:1).

Posebna tema: Pokajanje

Pokajanje i vera su naãi zavetni odgovori na Boæiju ponudu oba Saveza: Starog (*Nacham*, 1 Car 8:47; Shuv, 1 Car 8:48; Jez 14:6; 18:30; Jl 2:12-13; Zah 1:3-4) i Novog:

1. Jovan Preteåa (Mt 3:2; Mk 1:4; Lk 3:3,8).
2. Isus (Mt 4:17; Mk 1:15; 2:17; Lk 5:32; 13:3,5; 15:7; 17:3).
3. Petar (Dl 2:38; 3: 19; 8:22; 11:18; 2 Pet 3:9).
4. Pavle (Dl 13:24; 17:30; 20:21; 26:20; Rim 2:4; 2 Kor 2:9-10).

Pitanje je – Ãta je pokajanje? Æalost? Raskid sa grehom? Najbolji tekst koji oslikava bogatstvo ovog pojma je 2 Kor 7:8-11. U njemu imamo tri slikovita izraza:

1. „Æalost“ (*lupe*, Nalazimo ga 2 puta u st. 8; tri puta u st. 9 i dva puta u st. 10; i u st. 11). Znaåi „æalost“, „nespokoj“ i teoloãki je neutralan.
2. „Pokajanje“ (*matanoeo*, st. 9,10). Doslovno „iza uma“, tj. „promena ima“, kao novi naåin razmiãljanja prema Bogu i æivotu. To je pravo pokajanje.
3. „Æalost“ (*metamelomai*, st. 8 dva puta i jednom u st.10). Doslovno „naknadna briga“. Koristi se za opis Jude u Mt 27:3 i Isava u Jev 12:16-17. Ali, opisuje æalost zbog posledica dela, a ne dela samog.

Bog traæi od nas pokajanje i veru kao primerene zavetne odgovore na njegov Zavet (Mk 1: 15; Dl 2:38,41; 3:16,19; 20:21). Neki tekstovi kaæu da je Bog izvor naãeg pokajanja (Dl 5:31; 11:18; 2 Tim 2:25). Ali, veñina tekstova istiåe da je pokajanje naã odgovor na Boæiji besplatni dar spasenja.

Analiza jevrejskih i gråkih reåi za pokajanje nedvosmisleno ukazuju na njegovo puno znaåenje. Jevrejski pojmovi istiåu potrebu za „promenom dela“ dok gråki naglaãavaju „promenu uma“. Spaseni ljudi dobijaju novo srce i novi um. Hriãñani misle drugaåije i deluju drugaåije. Zato nam je mnogo vaæniје da pitamo – Ãta je Boæija volja – a ne – Ãta je moje? Pokajanje nije prolazno oseñanje. Ono nam ne donosi sterilnu bezgreãnost, veñ æivi odnos sa svetim Gospodom Bogom. On nas, kao jedini istinski Sveti menja u svete ljude.

7:9 „nego zato ãto vas je vaãa oæaloãñenost dovela do pokajanja“ Doslovno – „jer ste se oæalostili po Bogu“. Razliåiti prevodi imaju razliåite teoloãke naglaske. Zar Bog koristi loãe stvari, tugu, bol, åak i zlo za svoje ciljeve? Neki bi spremno citirali Rim 8:28 i gromoglasno kazali – Da! Neki citiraju Jak 1:13,17 i odseåno kaæu – Ne! Pavle je sam detaljno nabrojao s kakvim se sve mukama susreo kao apostol. Sliåno je i u Ef 2:2-3, gde se istiåe da sve potiåe iz tri izvora – Sotone, palog sveta i naãe greãne prirode koju smo svi nasledili od Adama. Bog hoñe da oprosti, da spasi i prihvati greãnika. Zato i koristi zlo za svoju konaånu svrhu, ali nije sam autor zla i nije deo toga. Nevolje i problemi najdelotvornije dovode do rezultata, a u ovom kontekstu do pravog pokajanja (st. 9-11).

- **„te vam mi, stoga, nismo naneli ãtetu“** (aorist pasiv konjuktiv). Primetimo faktor moguñnosti da se tako neãto desi. To istiåe Pavlovu briænost prema Korinñanima, æelju da im sluæi na blagoslov, a ne da ih bilo kako spotiåe. Ali, do crkve je da prihvati njegovu sluæbu.

7:10 „pokajanje koje vodi k spasenju“Bez pokajanja nema spasenja. Njega je joã Jovan Krstitelj zahtevao (Mt 3:2); Gospod Isus (Mt 4:17); Petar (Dl 2:38; Pavle (Dl 26:20). Pokajanje je odvrañanje od greha i okretanje Hristu. I „od“ i „ka“ se traæi od nas (Mk 1:15; Dl 3:16,19; 20:21). Ovo nas vodi ka zakljuåku da punina spasenja zahteva: pokajanje, veru, krãtenje, posluãnost, sluæbu, istrajnost. Hriãñanstvo je æivot odnosa sa Bogom, a ne spisak stvari koje treba raditi i ne raditi; nekakav popis dostignuña. Pa opet, veåni æivot je prepun plodova koji ne mogu a da se ne vide na spasenoj osobi!

Teologija ne sakriva napetost izmeœu Boæije suverenosti i potrebe za ljudskim odgovorom, posebno kada u Dl 11:18 åitamo da Bog daje

pokajanje åoveku. Spasenje se sa jedne strane moæe posmatrati kao åisto Boæije, a sa druge strane kao ljudsko delo. Oba pogleda su svetopisamska. To je prepoznatljivi paradoks besplatnog spasenja i svekoãtajuñeg hriããanskog æivota.

NZ koncept spasenja je oslikan kao åin vere koja kroz æivot raste u odnosu sa Bogom i doseæe svoj vrhunac u Hristovom dolasku. Ovaj tekst sadræi u sebi i taj predukus vremena koje dolazi. Vidi posebnu temu o gråkim vremenima za spasenje, u 1 Kor 3:15.

- **„dok svetska æalost raœa æalost koja vodi k smrti"** Ovaj stih ima tri vaæne reåi koje moramo da shvatimo u njihovom NZ kontekstu:

    1. „Æalost" Tri kljuåne reåi – æalost, tuga, pokajanje. Æalost je *lupeo*, ãto takoœe znaåi i tuga. Ljudi æale zbog preœaãnjih dela, ali iz sebiånih razloga. „Svet" je ljudsko druãtvo koje postoji i deluje bez Boga, svet koji je pao u greh.
    2. „Smrt". Misli se na: (1) duhovnu smrt (Post 3); (2) fiziåku smrt (Post 5).

7:11 „æalost koja je u skladu s Boæijom voljom" (*lupeo*) Ova æalost dovodi do duhovnog prevrata (pravo pokajanje – *metanoeo*). To se jasno vidi iz ãest nabrojanih stvari.

- **„koliku spremnost da se kazni krivac"** Doslovnu „osvetu, odmazdu" u smislu pravedne kazne. Tumaåi se ne slaæu oko znaåenja ovih reåi. Neki misle: (1) da je reå o 1 Kor 5:5; (2) da se ovo odnosi na frakciju laænih uåitelja (st. 12).

7:12 Jevrejski id iom za uporeœivanje u pozitivnom smislu.

13b „A pored toga ãto smo se uteãili, joã viãe smo se poradovali zbog Titove radosti, jer ste okrepili njegov duh. 14 Ukoliko sam vas i hvalio pred njim, nisam se osramotio, jer kao ãto je sve ãto smo rekli za vas bilo istina, tako je i naãe hvaljenje pred Titom bilo istinito. 15 Ãta viãe, on vam je postao joã nakloniji, señajuñi se posluãnosti svih vas, te kako ste ga primili sa strepnjom i uzdrhtaloããu. 16 Radujem se, jer imam potpuno pouzdanje u vas".

2 Kor 13b-16

7:13b „A pored toga ãto smo se uteãili, joã viãe smo se poradovali zbog Titove radosti, jer ste okrepili njegov duh“ Crkva je dobro prihvatila Tita („okrepljen“ – perfekt pasiv). Pavle se brinuo za to, jer je Timotej pre njega proãao sasvim drugaåije.

Primetimo upotrebu imenice „duh“ kao sinonim za samog Tita, a ne tek deo njegove liånosti. O tome vidi viãe u tumaåenju 4:13.

7:14 Pavle se rado hvali prijemom koji je Tit imao kod Korinñana.

- **„hvalio“** Vidi posebnu temu o ovome, u 1 Kor 5:5.
- **„istina“** Vidi posebnu temu o ovome, u 13:8.

7:15 „joã nakloniji“ Gråka reå *splagchna*. Vidi viãe o tome u tumaåenju 6:12.

- **„señajuñi se posluãnosti svih vas“** Prezent medij particip (ili pasiv particip). Tretman crkve prema Boæijim slugama mnogo govori o samoj crkvi (1 Kor 16: 16; 1 Sol 5: 12; Jev 13:17).

7:16 Ova misao zaokruæuje literalnu celinu (2:14 – 7:16) tonovima pouzdanja.

- **„pouzdanje“** Vidi tumaåenje 5:6.

Predlozi za razgovor

Ovaj udæbenik je tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluãa svoje unutraãnje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiãljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeã izazov, a ne konaåne odgovore.

1. Zaãto je Titov izveãtaj bio tako vaæan Pavlu?
2. Objasnite tri gråke reåi za „æalost“, u odeljku st. 8-11 i njihovu teoloãku vaænost.

2. Korinñanima 8

Podela poglavlja prema „Novom srpskom prevodu s napomenama“
O sakupljanju priloga 8:1-15
Pavle preporuåuje Tita i njegove saradnike 8:16-24

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piããevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piããeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom predmet.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Kontekstualni uvid

A. Ovo i prethodno poglavlje su literalna celina. Tema: Uåeãñe Korinñana u doprinosu crkava jelinistiåke pozadine za siromaãne vernike u Jerusalimu (1 Kor 16:1-3).

B. Pozadina Pavlovog dara crkvi u Jerusalimu

1. Dl 11:27-30 opisuju poåetak brige crkve u Antiohiji za humanitarnu krizu u Jerusalimu. Ovo je bila prilika za ujedinjenje jevrejskih i jelinistiåkih-gråkih crkava.

2. Sliåne izraze vezane za poåetke Pavlove misije imamo u Gal 2:10; 6:10.
3. U 1 Kor 16:1-4 vidimo da je Korint veñ poåeo sa sakupljanjem.
4. Rim 15:26 pominju pomoñ Makedonaca i Ahajaca.

C. Uopãteni apostolovi argumenti za hriããansku brigu
1. primer drugima (Makedoncima), st.1-5.
2. davanje je odlika duhovnog rasta, st.7-8.
3. primer za Hrista, st. 9; 9-15.
4. dobar poåetak, st. 6,10.
5. æelja treba da postane delo, st. 10.
6. motiv je vaæan, a ne koliåina, st. 12.
7. jednakost, st. 14.

D. NZ model hriããanskog davanja u primeru makedonskih crkava
1. radost i iskrenost usred siromaãtva, st. 2; 9:7.
2. davanje po moguñnostima, st. 3.
3. davanje preko moguñnosti, st. 3,12.
4. slobodno davanje, st. 3; 9:7.
5. iskreno davanje, st. 4.
6. davanje preko novca, st. 5.

Tumaåenje reåi i izraza

„1 Æelim da znate, braño, o Boæijoj milosti koja je data crkvama u Makedoniji. 2 Jer, iako su kuãani nevoljama, njihova radost je izobilna, a njihovo posvemaãnje siromaãtvo se pretoåilo u bogatstvo velikoduãnosti. 3 Svedok sam da su, shodno svojim moguñnostima, pa i preko njih, dobrodovoljno davali, 4 æarko nas moleñi da ih poåastvujemo uåeããem u potrebama Boæijeg naroda. 5 Oni su, åak, prevaziãli i naãa oåekivanja, jer su, sebe pre svega, stavili na raspolaganje Gospodu i nama kako Bog hoñe. 6 Zato smo zamolili Tita da ovu sluæbu skupljanja priloga koju je bio zapoåeo i dovrãi meœu vama”. 2 Kor 8:1-6

8:1 „o Boæijoj milosti“ „Milost“ (*haris*) sreñemo preko deset puta u ovom i narednom poglavlju, u smislu: (1) Boæija nezasluæena bezuslovna ljubav u Hristu 8:1,9; 9:8,14; (2) prednost, dobrobit, 8:4; (3) donacija za Jerusalim 8:1,6,7,19; (4) zahvalnost, 8:16; 9:15. Ovde se milost tumaåi u smislu (1) i (3). Inaåe, ovaj gråki pojam ima bogatu semantiåku pozadinu.

- **„crkvama u Makedoniji“**Misli se na Filipe, Solun, Veriju (Dl 16 do 17). U odreœenom smislu postoji takmiåenje izmeœu Ahajaca i Makedonaca.

8:2 „ako su kuãani nevoljama“ Neãto od tih nevolja vidimo u Dl 17:1-5 i 1 Sol 1:6; 2:14. Dve gråke se reåi se prevoda se „nevolja“, „proba“, „iskuãenje“. Jedna se uvek odnosi na propast a druga na plemenito testiranje (st. 2,8,22; 9: 13). Vidi posebnu temu o tome u 1 Kor 3:13. Za „nevolje“ vidi posebnu temu u 2 Kor 1:4.

- **„njihova radost je izobilna“** Zanimljivo je da se ova fraza nalazi izmeœu „kuãanja nevoljama“ i „posvemaãnjeg siromaãtva“. Radost u vihoru nedaña je vrlina svojstvena hriããanima (Mt 5:10-12; Rim 5:3; Jak 1:2). Radost je plod Duha Svetog (Gal 5:22) i ne zavisi od okolnosti.

O Pavlovom koriããenju pojma „obilno“, vidi viãe u 1:5.

- **„njihovo posvemaãnje siromaãtvo se pretoåilo u bogatstvo velikoduãnosti“** Siromaãtvo (fokos) je jak izraz za: (1) ekstremno siromaãtvo, prema LXX Pnz 8:9; Sud 6:6; 14:15; (2) beda (6:10; Rim 15:26; Otk 2:9; 3: 17). Ovi vernici nisu ãkrtarili. Bog je zato zadovoljio njihove potrebe (Mk 12:42; Lk 21:2). Takoœe, „njihovo posvemaãnje siromaãtvo“ u ovom kontekstu se tiåe i progona koji su trpeli radi evanœelja (st. 13-18).
- **„slobodno“** Koren ove reåi je u „usmerenosti, predanosti“, ãto moæe da znaåi i „iskreno“, „od srca“ (LXX – 2 Sam 15:11; 1 Dn 29:17). U NZ uglavnom ima pomenuta znaåenja (sreñemo ga samo kod Pavla, 9:11,13). Motiv je kljuå ovakvog davanja (st. 12). Vidi viãe u tumaåenju 1:12.

8:3 Apostol je bio svedok njihovog oskudnog stanja.

- **„dobrodovoljno davali“** Koren ovog izraza dolazi od *au tos* i *haireomai*. Oba pojma sreñemo u 2 Kor 8:3,17. Osnovnom znaåenju je dodato i radosno delovanje u ljubavi (Mt 12:18, kao citat iz pesme

Sluge patnika, Isa 42:1-3). Sreñemo ga joã u: (1) 2 Mak 6:19; 3 Mak 6:6; 7:10; (2) koine papirusima iz Egipta, kada neko deluje prema slobodnoj volji.

U engleskim provodima se ovde vidi znaåajna razlika: „Ove reåi mogu da se åitaju i kao deo prethodne misli – da su Makedonci davali po svojoj slobodnoj volji; ili kao deo st. 4 – da su molili da po svom voljnom nahoœenju uåestvuju u sabirnoj akciji. Ovo drugo åitanje se, prema DBS *Greek New Tes ta ment,* åini verovatnijim“. (Rodæer L.Omanson, *A Handbook on Paul's Sec ond Let ter to the Co rin thi ans*, str. 142)

8:4 „æarko nas moleñi“ Vidi viãe o ovome u 1:4-11.

- **„da ih poåastvujemo uåeããem“** Za „poåastvujemo“ vidi viãe u 8:1. „Uåeãñe“- *koinonia*, se sreñe åesto u Pavlovim pismima u viãe znaåenja:

1. liåno, blisko zajedniãtvo (zajedno sa koinmeo oznaåava inicijaciju nekog kulta):
    - sa Sinom, 1 Kor 1:9.
    - sa Duhom, 2 Kor 13:14.
    - bez zla, 2 Kor 6:14.
    - Tit i Pavle u sluæbi, 2 Kor 8:23.
2. velikoduãnost, (zajedno sa *koinmikos* znaåi voljno deljenje materijalnih dobara), 2 Kor 9:13
3. uåeãñe u neåemu
    - 1 Kor 10:16 (u krvi Hristovoj).
    - 2 Kor 8:4 (doprinos za svete u Jerusalimu); 2 Kor 1:7 (sapatniãtvo).

Oåigledna je igra reåi izmeœu „uåeããa“ (*koinmia*) i „pomoñi“ (sluæbe, *diakonia*). Ova reå za sluæbu se koristi åesto u 2 Kor.

- *diakonos* (sluga), 3:6; 6:4; 11:15,23.
- *diakoneo* (sluæenje), 3:3; 8:19,20.
- *diakonia* (sluæba), 3:7,8,9; 4:1; 5:18; 6:3; 8:4; 9:1,12,13; 11:8 .

Hriããanstvo je u svojoj prirodi sluæenje.

- **„svetima“** O svecima vidi osebnu temu u 1 Kor 1:2.

8:5 „jer su, sebe pre svega, stavili na raspolaganje Gospodu i nama kako Bog hoñe“ Sluæenje ukljuåuje sve ãto jesmo i sve ãto imamo. Ako sebe damo Gospodu onda smo mu dali sve! Zato je hriããansko sluæenje

merilo naãe duhovne zrelosti. Mi nemamo niãta kao svoje, ali smo odgovorni za sve ãto imamo. Ponekad je to lakãe za siromaãne nego za bogate vernike.

8:6 „Tit“ Na tvrdnje da je odeljak od 10. do 13. poglavlja deo nekih prethodnih poslanica, F.F. Brus kaæe da se to teãko odnosi na stih 12:18, koji nas vraña na 8:6,16-19 (*Paul: Apos tle of the Heart Set Free,* str. 274, podloæna napomena 51).

- **„sluæbu skupljanja“** Misli se na doprinos gråkih crkava osiromaãenoj „majka-crkvi“ u Jerusalimu (1 Kor 16:1-4; Rim 15:26). U svom delu, *Je sus and the Rise of Early Chris tian ity,* Pol Bernet dobro uoåava da apostol koristi viãe pojmova kako bi istakao ljubav ovih zajednica prema jerusalimskim vernicima u potrebi.

„Ova apel ima svoje originalne pojmove: „doprinose za svete“ (1 Kor 16:1); „dar“ (2 Kor 16:3); „blagodat“ (2 Kor 8:6,7,9;9:14); „sluæba“ (2 Kor 9:12; Rim 15:27); „zajedniãtvo“ (2 Kor 8:4; 9:13; Rim 15:26)“ (str. 344).

„7 Pa, poãto u svemu obilujete, u veri, u propovedanju, u znanju, u svakovrsnoj revnosti, te u ljubavi prema nama, obilujte i u ovom delu milosti. 8 Ovo vam ne zapovedam, nego proveravam iskrenost vaãe ljubavi, poredeñi je s revnoãñu drugih. 9 Vi, naime, znate za milost Gospoda naãeg Isusa Hrista, da je on, iako bogat, postao siromah radi vas, da bi vi njegovim siromaãtvom postali bogati. 10 Ãto se tiåe ove stvari, mislim da vama i priliåi da dovrãite ono ãto ste sami zapoåeli proãle godine. Vi, naime, ne samo da ste to uåinili, nego ste i æeleli da uåinite. 11 Sada dovrãite to delo! Uåinite onako kako ste æeleli, shodno svojim moguñnostima. 12 Jer, ako je prisutna dobra volja, onda je i vaã dar dobrodoãao; svakako, ne na osnovu onoga ãto nemate, nego na osnovu onoga ãto imate. 13 Ipak, ne æelim da neåije olakãice postanu vaã teret, nego da vlada jednakost. 14 Vaãe sadaãnje izobilje treba da pokrije njihovu oskudicu, da bi njihovo izobilje jednom pokrilo vaãu oskudicu. Tako ñe biti jednakost. 15 Kao ãto je napisano: Onome ãto je mnogo nakupio, nije preteklo, a ni onome ãto je malo nakupio nije uzmanjkalo“

2 Kor 8:7-15

8:7 „poãto u svemu obilujete“ Primetimo da se popis vrlina (vera, govor, znanje, dobra volja, ljubav) ne odnosi na materijalne vrednosti. Mi ne dajemo novac da bi ga imali joã viãe za sebe. U Hristu smo bogati (1 Kor 1:5). Zato ñe se on i pobrinuti za sve naãe potrebe (9:8).

- **„obilujte“** Pojam sreñemo dva puta u istoj reåenici. Reå je o glagolu, oba puta u prezentu (trenutno bogatstvo evanœelja), s tim ãto je drugi u konjuktivu i podrazumeva moguñu situaciju. Ali, kao ãto Korinñani obiluju u prednostima NZ, tako treba da obiluju i u ispunjavanju odgovornosti. Pomoñ siromaãnim vernicima u Jerusalimu je „delo milosti“.
- **„u ljubavi prema nama“** Razliåiti prevodi istiåu gråke varijante:
    1. „naãa ljubav prema vama“, prema MSS, p46, B.
    2. „vaãa ljubav prema nama“, prema MSS No, C, D, F, G.

8:3 „Ovo vam ne zapovedam“ Svako zapovedanje je nedelotvorno i ne dolikuje podruåju hriãñanskog odgovornog upravljanja. Samo su pravi motivi kljuå pravog hriãñanskog æivota.

- **„nego proveravam iskrenost vaãe ljubavi, poredeñi je s revnoãñu drugih“** Pavle poziva, izaziva Ahajce da slede primer Makedonaca (st. 1-5) kroz Titovu posetu (st. 6, 16-24).
- **„proveravam“** Vidi posebnu temu u 1 Kor 3:13.

8:9 „milost“ Vidi tumaåenje 8:1.

- **„Gospoda naãeg Isusa Hrista“** Vidi tumaåenje 1:2.
- **„da je on, iako bogat“** Misli se na slavu koju je Gospod imao od veånosti, pre utelovljenja (Jn 1:1; 8:56-59; 16:28; 17:5,24; 2 Kor 8:9; Fil 2:6-7; Kol 1: 17; Jev 1:3; 10:5-8; 1 Jn 1:1). Porodiåni odnosi u opisu Boga (Oca) i Isusa (Sin) su u funkciji odnosa, bliskosti zajedniãtva, a ne hronologije. Sin je oduvek postojao. On je Oåev posrednik u stvaranju (Jn 1:3,10; 1 Kor 8:6; Kol 1:16; Jev 1:2).
- **„postao siromah radi vas“** Posredno ukazivanje i naglasak na utelovljenju veånog *Logosa*, na njegovom roœenju kao åoveka u jaslama Vitlejema. Rodila ga je mlada, jednostavna devojka, koja je postala æena seoskog stolara. Isus je bio Bogoåovek.
- **„da bi vi njegovim siromaãtvom postali bogati“** Pavle na dva naåina govori o Isusovom utelovljenju:
    1. On je doãao da umre umesto nas za naãe grehe (Mk 10:45).

2. Doãao je da nam ostavi primer koji treba da sledimo (1 Jn 3:16). Ova snaæna misao ima svoju paralelu u 9:15. Korinñani su sebe smatrali dovoljno bogatim (1 Kor 4:8). Ali, pravo bogatstvo je uvek duhovne prirode, okrenuto sluæenju drugih a ne isticanju liånih materijalnih ili intelektualnih prednosti.

8:10 „A u ovoj stvari kazujem samo svoje miãljenje“ Iako Pavle naglaãava razliku svog miãljenja i Boæije zapovesti, na osnovu reåi u 1 Kor 7:25,40, ovo ima najveñu teæinu apostolske reåi.

- **„ono ãto ste sami zapoåeli proãle godine“** Ova poslanica je pisana u periodu od ãest do osamnaest meseci posle 1. Korinñanima (2 Kor 16:14).

8:11 „Sada dovrãite to delo“ Aorist imperativ. Ovo je bila jedna od prvih crkava koja se pokrenula u pomaganju vernicima Jerusalima. Sada je vreme da zavrãe zapoåeto i obeñano.

- **„kako ste æeleli“** Gråka reå *prothumia* se sreñe i u st. 12 i 19, baã kao i u 9:2. Osnovno znaåenje joj je „voljnost, spremnost“ (Dl 17:11).
- **„shodno svojim moguñnostima“** Pavle se vraña veñ pominjanoj temi. Mene liåno iznenaœuje da on nigde ne govori o redovnim hriããanskim novåanim sakupljanjima. Sve ãto imamo na ovu temu tiåe se hitne jednokratne potrebe hriããana Jerusalima. Takoœe, jasno je kazao da je svaki duhovni radnik dostojan svoje plate, ali viãe napomena na ovu temu nemamo.

Kao NZ vernici moramo dobro da pazimo da SZ pravila davanja ne uåitavamo u NZ tekstove *(Hard Say ings of the Bi ble*, str. 539, podloæna napomena br. 1). Jer, ako uåitamo princip desetka, zaãto i kako ñemo spreåiti one koje bi se vratili na celokupno bogosluæenje Sabata? Iako Isus nije pominjao davanje desetka kao jevrejsku legalistiåku praksu (Mt 23:23; Lk 11:42), to ne moæe biti ekskluzivna dozvola za trajno prihvatanje ove SZ prakse u NZ praksu.

Ne æelim ovim da opravdam one koji daju manje od desetka, veñ hermeneutiåki istiåem da je odeljak 2 Kor 8-9 jedini NZ podatak (vidi 1 Kor 16:2). Hriããani se nikada ne bi smeli zadovoljiti sa SZ merilima! Raœe se vratimo Pavlovim reåima!

8:12 „ako“ Pavle veruje da su Korinñani istinski voljni da daju svoj novac.

- **„ne na osnovu onoga ãto nemate, nego na osnovu onoga ãto imate“** Kljuå ispravne hriãñanske sluæbe je motiv, stav, a ne iznos, koliåina ili procenat (Mk 12:41-44).

8:13-14 „Jednakost“ je kljuåna reå u ovim stihovima i kljuåni koncept reciporociteta. Boæija porodica treba da se meœusobno pomaæe u potrebama. Evanœelje je svima krenulo iz Jerusalima (Rim 15:27). Gråke crkve mogu i trebaju da pomognu osiromaãenim vernicima jevrejske prestonice. Neki su osiromaãeni moæda baã zbog vere u Hrista.

- **„oskudicu“** Vidi posebnu temu o nevoljama u 2 Kor 1:4.

8:15 „Kao ãto je napisano“ Perfekt pasiv kao uvod u SZ citat. To nam ukazuje na boæansku nadahnutost i nezastarivost Svetog pisma. Misli se na åudesno svakodnevno sakupljanje mane starih Izraelaca u pustinji. Sakupili bi uvek dovoljno za taj dan (Izl 16:17-18). Bog ñe se isto tako pobrinuti za potrebe svojih, onih koji ga traæe i sluãaju ga (Mt 6:19-34).

16 „Hvala Bogu koji je stavio Titu u srce takvu revnost za vas. 17
On ne samo da je prihvatio naãu molbu, nego je, buduñi veoma
revnostan, dragovoljno otiãao k vama. 18 Sa njim ãaljemo I brata
koga hvale po svim crkvama zbog propovedanja radosne vesti.
19 Ãtaviãe, crkve su ga izabrale da putuje s nama radi ove sluæe
dareæljivosti, koju dragovoljno vrãimo Gospodu na slavu, 20 da
bismo izbegli primedbe na naãe raspolaganje ovim obilnim
darom. 21 Jer, mi se trudimo da åinimo dobro ne samo pred
Gospodom, veñ i pred ljudima. 22 Sa njim ãaljemo i naãeg brata,
åiju smo revnost åesto u mnogim stvarima iskusili. On je sada joã
revnosniji zbog velikog pouzdanja u vas. 23 Ãto se tiåe Tita, on je
moj drug I sradnik; a ãto se tiåe naãe brañe, oni su poslanici
crkava koji sluæe Bogu na slavu. 24 Stoga im pruæite dokaz vaãe
ljubavi, da crkve znaju da se s pravom ponosim vama“

2 Kor 8:16-24

8:16-17 „Hvala Bogu koji je stavio Titu u srce takvu revnost za vas“ Primetimo Pavlovo razumevanje obdarenosti i motivacije koja za

duhovnu sluæbu dolazi samo od Boga (4:12). Na isti naåin Bog suvereno utiåe i na zbivanja u svetskoj politici (Otk 17:17). Za nas ñe ovo doveka ostati sakrivena tajna odnosa Boæije suverenosti i åovekove slobodne volje.

Posebna tema:
Predodreœenje (predestinacija) i potreba uravnoteæenosti

Predestinacija je divna doktrina. Ona nije Boæija pristrasnost za jedne, veñ put spasenja za mnoge! U SZ se ovaj pojam uglavnom koristio za sluæbu, U NZ se tiåe spasenja koje je u funkciji sluæenja. Sveto pismo nigde ne pokuãava da ublaæi napetost protivureånosti Boæije suverenosti i åovekove slobodne volje. Naprotiv – oboje podjednako naglaãava! Dobar primer za ovo je Rim 9, gde se govori o Boæijem izboru, a Rim 10 istiåe neophodni åovekov odgovor na taj izbor (10:11,13).

Moæda je Ef 1:4 kljuå za ovu teoloãku napetost. Isus je Oåev izabrani åovek i svi ljudi su potencijalno izabrani u njemu. Isus je Boæije „da“ ogrehovljenom åoveåanstvu (Karl Bart). Takoœe, Ef 1:4 nam istiåe da cilj predodreœenja nije nebo, veñ svetost – hristolikost. Mi smo mnogo viãe zagledani u dobrobiti koje nam donosi evanœelje, a manje u svoje odgovornosti! Boæiji poziv (izbor) je sada, za vreme i za veånost!

Ova doktina ne stoji sama za sebe, veñ je u æivom odnosu sa svim drugim istinama. Kao odnos zvezde u sazveæœu. Ne zaboravimo da nam je Bog svoje istine dao u æanrovima istoka, istoåne misli, a ne zapada i zapadnih misaonih kategorija. Zato ne smemo da uklanjamo dijalektiåku napetost paradoksalne polarizovanosti biblijskih istina:

1. Predesetinacija – slobodna ljudska volja.
2. Sigurnost spasenja – poziv na istrajnost.
3. Izvorni greh – voljni greh.
4. Bezgreãnost (perfekcionizam) – manje greãenja.
5. Poåetno i trenutno, zadato opravdanje – progresivno, trajno posveñenje.
6. Hriããanska sloboda – hriããanska odgovornost.

7. Predukus Boæijeg carstva sada i ovde – punina tog carstva sutra.

8. Nedokuåivi Bog – otkriveni Bog Svetog pisma.

9. Pokajanje kao Boæiji dar – pokajanje kao neizbeæni åovekov zavetni odgovor.

10. Isus Bog – Isus åovek.

11. Isus jednak sa Ocem – Isus podreœen Ocu.

Teoloãki koncept „zaveta“ ujedinjuje Boæiju suverenost (koji uvek prvi åini korak ka åoveku) i åovekov odgovor vere – pokajanje koje se desi u obrañenju i koje traje. Åuvajmo se krajnosti u tumaåenju. Åuvajmo se da jednu stranu ove protivureånosti ne podupiremo nedoslednim tumaåenjem jedne grupe biblijskih stihova, dok drugu stranu istine i druge odeljke svesno i namerno zanemarujemo! Åuvajmo se da ne propovedamo samo svoje omiljene doktrine!

8:16-24 Ovaj odeljak se smatra pismom preporuke za Tita. Vidi viãe o tome u 3:1. Evo ãta znamo o ovom apostolovom saradniku:

1. Jedan je od najodanijih Pavlovih pratilaca. To se vidi iz åinjenice da ga je apostol poslao na problematiåna mesta – Krit i Korint.

2. Bio je Grk (za razliku od Timotija koji je bio polu Grk), obrañen na Pavlovo propovedanje. Pavle je odbio da ga obreæe (Gal 2).

3. Åesto se spominje u Pavlovim pismima (2 Kor 2: 13; 7:6-15; 8:6-24; 12: 18; Gal 2: 1-3; 2 Tim 4: 10), mada je zanimljivo da ga Luka ne spominje u Delima. Neki tumaåi smatraju da je to zbog (1) toga ãto su Luka i Tit bliski roœaci (moæda i braña), a u ona vremena se isticanje toga smatralo kulturno neprikladnim; (2) Tit je Lukin glavni izvor podataka o Pavlovom æivotu i sluæbi, pa se ni njegovo ni ime samog pisca, Luke, ne spominje.

4. Bio je pored Pavla i Varnave na svim vaænim Saborima, ukljuåujuñi i onaj u Jerusalimu (Dl 15).

5. Ova poslanica govori o apostolovim savetima Titu u vezi Krita. To naglaãava njegovo posebno izaslanstvo od strane Pavla.

6. Poslednji podatak o Titu jeste da je bio poslan na duhovni rad u Dalmaciju (2 Tim 4:10).

8:16 „u srce“ Åesta fraza u 2 Kor - 1:22; 3:2-3,15; 4:6; 5: 12; 6: 11; 7:3; 8: 16; 9:7. Vidi posebnu temu o tome, u 1 Kor 14:25.

8:18 „Sa njim ãaljemo i brata koga hvale po svim crkvama zbog propovedanja radosne vesti“ Crkvena tradicija tvrdi je reå o Luki. Prema Dl 20:4, Luka nije bio na popisu apostolovih putujuñih saradnika, ali u „mi“ odeljku kontekst podrazumeva i njegovo prisustvo (Dl 20:5-6, prema Origenu, u Jevsevijevoj “*Istoriji crkve*”, 6:25:6; A. T. Rob ert son, *Word Pic tures in the New Tes ta ment*, str. 245). Ipak, M.R. Vin cent ima drugu teoriju:

„Nekoliko se osoba navode kao moguña Titova brañaa – Varnava, Marko, Luka, Epenet (Rim 16:5). Spomen Epeneta otvara moguñnost igre reåi „slava“ – *epainos*. Liåno ime Epenet znaåi „slave vredan“. Isto je i sa imenom Onisim – „koristan“ – za koga Pavle garantuje promenu na dobro, na korist – Flm 1:1“ *Word Studies*, str. 830

F.F. Brus kaæe ovako na moguñnost da su Luka i Tit braña:

„Jedno od objaãnjenja zaãto Luka ne spominje ovako korisnog i uvaæenog apostolovog saradnika jeste baã u tome – Tit je njegov brat… Zato ne stoji da je sam Luka „brat“ iz 2 Kor 8:18. Jer, Pavle upravo ne æeli da da povod bilo kakvim kritikama onima koji ga sumnjiåe. Taj „brat“ je bio garancija da ñe poslata novåana sredstva stiñi od darivaoca do darovanih. Roœaåki odnosi tome svakako ne bi iãli u prilog. Ãtaviãe, ovakvu priliku da likuju, apostolovi protivnici ne bi nipoãto propustili” (str. 339, podloæna napomena 5).

8:19 „Ãtaviãe, crkve su ga izabrale“ Glagol *cheirotoneo* je saåinjen od pojmova „ruke“ i „ispruæiti“. Izvorno se ticao glasanja podizanjem ruku. Ovo znaåenje svakako nema u Dl 14:23, gde ga takoœe sreñemo. Indirektno, ovde imamo joã jednu sekvencu odnosa jedne crkve sa ostalim crkvama. O tome vidi viãe u 1 Kor 16:3.

- **„da putuje s nama radi ove sluæe dareæljivosti“** Pavle se uvek åuvao govorkanja oko njegovog upravljanja novcem (st. 20; 11:9,12). Zato je hteo da predstavnici nekoliko crkava odnesu dar milosrœa gråkih crkava „majci crkvi“ u Jerusalimu.

- **„koju dragovoljno vrãimo Gospodu na slavu“** Nekoliko je ciljeva ove pomoñi:

  1. Dati slavu Gospodu.

  2. Iskazati voljnost da se siromaãna jevrejska braña pomognu od strane hriãñana gråkog porekla. Ovo je snaæno istaknulo Pavlovu naklonost i odanost jevrejskom delu sveopãte crkve. Vidi posebnu temu u 1 Kor 2:7.

8:20 „da bismo izbegli“ Prezent particip koji se sreñe joã samo u 2 Sol 3:6. Retko sretana slika moreplovstva koja se koristi kada se preduzimaju posebne mere opreza kod pristajanju u luku.

- **„primedbe“** *termmumos* – „krivica, ruganje, nemilost“ (2 Pet 2:13). Kako je reå o glagolu („da nam se ne prebaci“, E. Åarniñ), misli se na „nañi greãku“, „cenzurisati“, „okriviti“ (aorist medij).
- **„obilnim darom“** Ovde se koristi neuobiåajena reå za „dar“. U LXX prevodu ona oznaåava odrasle ljude, voœe (2 Sam 15:18; 2 Car 10:6,11; Isa 34:7). U gråkoj literaturi oznaåava zrele i jedre useve. U celom NZ sreñemo je samo ovde.

8:21 „mi se trudimo da åinimo dobro“ Moguñ citat Pri 3:4 prema LXX prevodu. Hriãñani su pozvani da se izdignu iznad svake podozrivosti (Mt 10:16; Rim 12:17;1 Sol 5:22).

„Dobro“ – *kalos*, ima viãe znaåenja:

1. predivan	6. åastan
2. dobar	7. uoåljiv
3. koristan	8. moralno åist
4. odliåan	9. vredan
5. pravedan	10. virtuozan
	11. vlasnik

- **„pred Gospodom“** Ovo nas podseña na naãe mo tive, naãe poznavanje Pisma. Ako je st. 21 citat Pri 3:4, onda se „Gospod“ svakako odnosi na JHVH.
- **veñ i pred ljudima“** Misli se na naãe svedoåanstvo (Rim 14:18; Fil 2:15; 4:8; 1 Tim 3:7; 1 Pet 2:12).

8:22 „Sa njim ãaljemo i naãeg brata“ Joã jedan, nama nepoznati pratilac ispunjava SZ uslov dva svedoka (Pnz 17:6; 19:15). To znaåi da

apostol u ovom kontekstu govori o trojici: (1) Titu; (2) prvom bratu, st. 18; (3) drugom bratu, st. 22.

- **„åiju smo revnost åesto u mnogim stvarima iskusili“** Glagol *termdokimazo* imamo i u st. 8, i u drugom obliku u st. 2. O gråkim pojmovima za testiranje vidi viãe u posebnoj temi, u 1 Kor 3:13.
- **„velikog pouzdanja u vas“** Vidi viãe o tome u 3:4.

8:23 „oni su poslanici crkava“ *Apostolos* je „glasnik“, „poslanik“. Ovaj pojam ima posebnu primenu u Jovanovom evanœelju. Isus je Oåev poslanik, ambasador. Ali i Spasitelj ãalje svoje poslanike. Imenica uvek oznaåava one koji imaju posebna ovlaãñenja. Ovde ima uobiåajeno znaåenje za Tita i joã dvojicu neimenovanih pratilaca, nosioce pomoñi u Jerusalim.

- **„Bogu na slavu“** Ista misao kao u st. 19. Vidi posebnu temu o slavi u 1 Kor 2:7.

8:24 Pitanje za tumaåe je – Ko su „oni“? (1) Siromaãni u jerusalimskoj crkvi. Korinñani su svojim raskoãnim darom pokazali svoju ljubav za matiånu zajednicu. Pokazali su to i ostalim gråkim crkvama, ali i svoju voljnost da slede Pavla u ovome; (2) Ostale crkve. Kontekst i gramatika ukazuju na drugu moguñnost.

- **„dokaz vaãe ljubavi“** Vidi viãe o ovome u 1:11.

Predlozi za razgovor

Ovaj udæbenik je tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluãa svoje unutraãnje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiãljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeã izazov, a ne konaåne odgovore.

1. U åemu se davanje u NZ razlikuje od davanja u SZ?
2. Da li je desetak vremenski i kulturno ograniåena ili sveopãta istina?
3. Kakvo je naãe davanje u poreœenju sa davanjem Makedonaca?
4. Koja je razlika izmeœu davanja i upravljanja?
5. Ko je „brat“ pomenut u st. 18?

2. Korinñanima 9

Podela poglavlja prema „Novom srpskom prevodu s napomenama“

Pavle preporuåuje Tita i njegove sardnike 9:1-5
Blagoslov dareæljivosti 9:6-15

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piããevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piããeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom predmetu.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Kontekstualni uvid

A. Ovo i prethodno poglavlje åine literalnu celinu. Postoje i druga uporedna mesta. Moguñe je da apostol ovde kombinuje dve homilije o hriããanskom davanju.

B. Liåno mislim da ova dva poglavlja åine najvaænije NZ uåenje o hriããanskom upravljanju materijalnim vrednostima.

Tumaåenje reåi i izraza

„1 A o sluæbi skupljanja pomoñi za Boæiji narod, nema potrebe da vam piãem. 2 Znam naime, da imate revnosti, zbog koje se ponosim vama pred Makedoncima. Rekao sam im, naime, da je Ahaja spremna joã od proãle godine, tako da je vaãa revnost pokrenula mnoge od njih. 3 Brañu ãaljem da se naãe diåenje vama povodom ovoga ne pokaæe ispraznim, buduñi da sam im rekao da ste spremni. 4 Jer, ako Makedonci doœu sa mnom, pa vas zateknu nespremne, osramotiñemo se mi, a da ne kaæem vi, ãto smo se pouzdali u vas. 5 Smatrao sam, dakle, za neophodno, da zamolim brañu da odu k vama pre nas, te da unapred pripreme prikupljanje davno obeñanog priloga, da to bude spremno kao dar, a ne kao prinuda“.

2 Kor 9:1-5

9:1 „nema potrebe“ *termperissos* – neãto nepotrebno, prekomerno. U ovom smislu se åesto sreñe u 2 Kor. Pavle se koristi biranim i oseñanjima bogatim reåima. Vidi viãe o tome u 2:7.

- **„da vam piãem“** Neobiåna tvrdnja, posebno posle viãe napomena na temu sakupljanja pomoñi gråkih crkava za matiånu crkvu u Jerusalimu (2 Kor 8). Ovo i prethodno poglavlje govore na najbolji naåin o hriããanskoj odgovornosti i upravljanju vrednostima. Pretpostavlja se da je reå o dve homilije ili o dva katehetska dela.
- **„sluæenje“** (SSP, op. prev.) Najtipiåniji pojam hriããanskog upravljanja (Dl 6:1; 11:29; Rim 15:31; 2 Kor 8:4; 9: 1,12,13). Ovde se misli na sluæenje drugima u potrebi. Naã odnos prema Bogu, njegovoj raskoãi i Mesijinoj ærtvi najbolje se vidi u sluæenju drugima (Jn 17:18; 20:21; 1 Jn 3:16).
- **„za Boæiji narod“** Doslovno „svetima“. Vidi posebnu temu o tome, u 1 Kor 1:2

9:2 „Znam naime, da imate revnosti“ Isto govori u 8:8-12,20.

- **„zbog koje se ponosim vama pred Makedoncima“** Prezent medij – Pavle se stalno hvali Ahajcima. U 8:1-5 on koristi primer Makedonaca da ohrabri Korinñane. Sada åini obratno.

- **„ponosim“** Vidi posebnu temu u 1 Kor 5:6.
- **„Ahaja“** Rimska provincija na juænoj obali Gråke. Ovo odgovara uvodu, 1:1, gde Pavle oslovljava Boæiji narod ovog podruåja. To nam dokazuje da se i ova poslanica åitala u viãe mesta. Korint je bio glavni grad ove provincije.
- **„spremna joã od proãle godine“** Prividna protivureånost 8. poglavlju. Ipak, Korinñani su zapoåeli skupljanje joã lani, ali ga nisu zavrãili. Prob lem je u prevodu glagola: (1) ako se prevodi kao perfekt medij, misao bi glasila „spremila se“; (2) ako se prevodi kao perfekt pasiv, doslovno „spremljena je“. Liåno mislim da prvo reãenje bolje odgovara, zbog slaganja sa participom u 3. stihu.
- **„tako da je vaãa revnost pokrenula mnoge od njih“** Zanimljivo je da glagol u ovoj reåenici moæe da se shvati i u negativnom smislu (LXX prevod Pnz 20:21; Kol 3:21) i u pozitivnom (2 Kor 9:2). Kontekst je ponovo odluåujuñi u tumaåenju.

9:3 „da ste spremni“ Perfekt pasiv konjuktiv. Vreme i trpno stanje odgovaraju st. 2, ali konjuktiv pokazuje voljnost Korinñana da budu deo ove sabirne akcije.

9:4 „ako Makedonci doœu sa mnom“ Ovi delegati su pomenuti u 8:19-24. Podatak iz Dl 20:4 meœu apostolovim saputnicima ne pominje nikoga iz Korinta. Neki tumaåi tvrde da je meœu njima bio i Tit, koji je ranije otiãao kao njihov predstavnik. Ipak, nema ga u pomenutoj stihu knjige Dela apostolskih.

- Stih 4 ima tri aorist konjuktiva, gramatiåki oblik koji nasluñuje vrlo verovatno delovanje ahajskih crkava (uslovna reåenica).
- **„ãto smo se pouzdali u vas“** Zaãto bi se i Pavle i Korinñani osramotili? Prema stuånjacima *Greek-English Lex i con* (Bauer, Arndt, Gingriå i Danker), *hupostasis* se nipoãto ne sme prevesti kao „pouzdanje“, veñ kao „realizacija“, „stav o nekome“ s obziom na neãto. Naravno, Pavle viãe brine za samu pomoñ nego li za svoj ugled. U ovom smislu reå je upotrebljena i u Jev 1:3. Ipak, kada ovu misao uporedimo sa 11:3, shvatamo zaãto se prevodioci ipak odluåuju za „pouzdanje“.

9:5 Tri reåi u ovom stihu poåinju predlogom *pro* – „pre, ranije“:

1. Pavle unapred ãalje crkvene predstavnike (*proerchomai,* Dl 20:5,13).

2. Korinñani su pozvani da se na vreme, ranije spreme (*prokatartizo*, Dl 3: 18,24; 7:52) .

3. Pavle æeli da ispune svoje ranije dano obeñanje (*proepengellomai*, Rim 1:2).

- **„obeñanog priloga“** Doslovno „dobra reå“ – *eulogia*. Pojam sreñemo i u st. 6 u smislu „bogat“. To istiåe njegovo bogato semantiåko znaåenje. Lou i Nida, u *Greek-English Lex i con,* (tom 2., str. 108) navode åak ãest znaåenja:

  1. zahvalnost (Jak 3:9).
  2. pohvala (Rim 16:18).
  3. blagoslov (1 Kor 10:16; Jak 3:10).
  4. dobrobit (Rim 15:29).
  5. dar (2 Kor 9:5).
  6. velika koliåina (2 Kor 9:6).

  Znaåenje pod brojem 3 sledi LXX prevod Sud 1:15.

- **„kao dar, a ne kao prinuda“** Doslovno „kao blagoslov, a ne kao pohlepa“. Celu raspravu o davanju, u literalnoj celini ovog i prethodnog poglavlja, apostol piãe optimistiåno i pozitivno. Ipak, ova napomena pokazuje da je i po ovom pitanju u crkvi postojala opozicija. Stalo mu je da Korinñani daju rado i slobodno, da iskreno budu deo ãireg zajedniãtva crkava koje su se udruæile u ovoj dragocenoj sluæbi. Znao je da ñe mu i ovde neki prebaciti da zapoveda. Najbolji naåin da se nenavidnici uñutkaju je – Pripremite sve pre nego doœem!

„6 Ovo upamtite. Ko ãkrto seje, oskudno ñe poænjeti, a ko neãtedemice seje, obilno ñe poænjeti. 7 Svako neka da kako je odluåio u srcu; ne sa æaloãñu ili uz moranje, jer Bog voli veselog davaoca. 8 A Bog je u stanju da vas obdari izobilnim blagoslovom svake vrste, te da uvek imate svega dovoljno, i joã da pretekne za svako dobro delo.

9 Kao ãto je u Pismu napisano:

On neãtedemice deli, daje sirotinji,
pravednost njegova ostaje doveka.

10 Onaj koji daje sejaåu seme i hleb za hranu, dañe i umnoæiñe vaãe seme, te uåiniti da uzraste plod vaãe pravednosti. 11 Tako ñete se u svemu obogatiti da biste u svakom pogledu bili dareæljivi. Ljudi ñe tako, naãim posredovanjem, zahvaljivati Bogu. 12 Jer, ova sluæba koju vrãite ne podmiruje samo oskudicu Boæijeg naroda, veñ åini da mnogi izobilno zahvaljuju Bogu. 13 I buduñi da se ova sluæba dokazala vrednom, oni slave Boga zbog vaãeg posluãnog ispovedanja Radosne vesti o Hristu, kao i zbog velikoduãnog zajedniãtva koje delite sa njima i sa svima drugima. 14 Oni se gorljivo mole za vas zbog izvanredne milosti Boæije koja se pokazala na vama. 15 Hvala Bogu za njegov neopisivi dar.“

2 Kor 9:6-15

9:6 „Ko ãkrto seje, oskudno ñe poænjeti“ Moguñe je da se misli na Pri 11:24-25 (ili 19:27; 22:9). Ovo upuñuje na Isusovo uåenje o davanju (Mt 7:2; Mk 4:24; Lk 6:38). Setva i æetva su najåeãñe zemljoradniåke slike u Svetom pismu. Nekada imaju eshatoloãki prizvuk (Gal 6:7). Nekada upuñuju na natprirodnu silu vaskrsenja (1 Kor 15:35-37). U ovom kontekstu se tiåe obilja koje nastaje iz malog.

9:7 „Svako neka da kako je odluåio u srcu“ Perfekt medij koji istiåe inaåe kljuånu misao celog odeljka i cele ideje hriãñanskog davanja. Povezano je sa 8:12, kao glavni putokaz svake naãe materijalne ærtve za dobrobit drugih.

- **„srce“** Vidi puno tumaåenje u 1 Kor 14:25.
- **„ne sa æaloãñu ili uz moranje“** Niãta od ove sluæbe ako nije iz pravih motiva i od srca (8:12). Iskreno se zgrozim kada åujem da neko iz SZ – uglavnom iz Malahije ili Levitske – propoveda kao o (1) izvoru liånog bogañenja; (2) pretnji naãem materijalnom dobru pa i zdravlju.
- **„Bog voli veselog davaoca“** moæda se citira izreka iz Pri 22:9 prema LXX. Zanimljivo je da u ovoj reåi mi imamo koren reåi „oduãevljeno“, åak i „urnebesno“. Ista reå se koristi u Rim 12:8 u vezi milosti. Sreñe se joã i na koine papirusima (magijski tekstovi), gde *hilaros* – „sreña“ – ima svoj sinonim *hileos*, „milost“.

9:8 „A Bog je u stanju“ Ovo je svojevrsna Boæija titula, åesta u slavoslovljima – Rim 16:25; Ef 3:20; Juda 24.

- **„da vas obdari izobilnim blagoslovom svake vrste“** Ovo se viãe ne tiåe same sabirne akcije, ili Korinñana, veñ srca Boæije raskoãne blagodati. I baã zato, baã zbog Oåevog posebnog dara u Sinu i mi smo pozvani da dajemo drugima. Mi smo deca koja odraæavaju karakter svog duhovnog roditelja.
- **„te da uvek imate svega dovoljno“** Uoåljivo je mnogo reåi izvedenih iz pojma „sve“ – pas.
    1. sva milost (*pasan*).
    2. uvek (*pantote*).
    3. dovoljno (*pas an*).
    4. u svemu (*panti*).
    5. u svakom dobrom delu (*pan*).

Naãe davanje deluje na æivote svih. A sam Bog se brine raskoãno za naãe potrebe (Mt 6:19-34). Pojam „dovoljno“ je saåinjen od dve gråke reåi – „biñe, suãtina“ i „zadovoljan“ (1 Tim 6:6-10; Fil 4:11-12,19; Jev 13:15). Struånjaci tvrde da ovo istiåe dobro Pavlovo poznavanje stoiåkih pojmova. Ali, on ih evanœeoski objaãnjava.

- **„i joã da pretekne za svako dobro delo“** Onaj koji daje ono ãto je dobio od Gospoda, dobiñe joã viãe sa istog izvora. Izobilje nije stvar liåne svojine veñ prilika da se drugima sluæi u Hristovo ime. Svako ko daje osobi u potrebi postaje kanal Boæije blagodati. Naæalost, ova dragocena istina se åesto zagubi u naãim nauåavanjima. Imamo mnoge blagoslove koje nam donosi Zavet sa Gospodom. Ali, ne da bi ih gomilali veñ da bih ih dali drugima. Spaseni smo da sluæimo drugima, posebno blagoslovom davanja.

9:9 „Kao ãto je u Pismu napisano“ Citat Ps 112:9 iz LXX. Inaåe, u njemu je jedna od retkih upotreba pojma „pravednost“ koja se tiåe åovekovog delovanja (Mt 6:1). U Judaizmu se to vidi u sedmiånoj praksi drivanja siromaãnih u sinagogi (Ps 112:1-6). NZ pravednost vidi kao Boæiji dar u Hristu za åoveka, dar u kome mi nemamo niãta svoje.

9:10 Prvi deo stiha je citat Isa 55:10 a drugi citat Os 10:12. Ovaj stih istiåe Boæije vlasniãtvo i brigu za sve stvari i za naãe upravljanje tim

stvarima. Bog je izvor blagoslova, ali ti blagoslovi postaju naãi samo onda kada ih dajemo.

Ovo Boæije vlasniãto se vidi u reåi „umnoæiñe“ – *choregeo.* Ova koine reå oslikava raskoãnu brigu ljubitelja horske muzike. Danas je drugaåije, savremeni hriããani pomaæu sami sebe, svoju kreativnost, radnu etiku, sakupljanje znanja. Potrebna nam je znaåajna korekcija, jer Sveto pismo jasno kaæe da sve ãto imamo jeste Boæije. Vidi posebnu temu o voœama kao slugama, u 1 Kor 4:1.

- **„te uåiniti da uzraste plod vaãe pravednosti“** U 8:5 „milost“ ima viãe znaåenja. Jedno od njih je i „pravednost“. Teoloãko pitanje: Kako primamo blagoslove ili nagrade za ono ãto nam Bog daje? Ponovo je reå o tajni Boæije suverenosti i naãe odgovornosti da na nju odgovorimo u okrivima ponuœenog Zaveta. Mi dajemo drugima, ærtvujemo jer:
    1. Bog je nama prvi dao.
    2. Isus je tako ra dio.
    3. Ljudi su u potrebi.
    4. To je novi pogled na svet.
    5. Duh Sveti u nama nas pokreñe na to.

Svaki oblik davanja je prirodni izraz spasenja. Ãkrti hriããani su izrod ovog pravila.

9:11 „Tako ñete se u svemu obogatiti“ Prezent pasiv particip glagola *ploutizo* – „obogatiti“, s tim da je u reåenici naglaãen oblik „u svemu“. Prema 8:7-9, oåigledno se ne radi samo o materijalnim vrednostima veñ i o duhovnim (6:10; 1 Kor 1:5).

- **„u svakom pogledu“** Joã dva „sva, sve“ naglaska (st. 8). Misli se na iskrenost, åistoñu (8:2; 9: 11, 13). Vidi tumaåenje 1:12.
- **„zahvaljivati Bogu“** Ovo je naglasak na kraju poglavlja – Bog se slavi naãim davanjima (st. 11-13). Ovo me podseña na Mt 5:16 – „…da vide vaãa dobra dela i proslave Oca vaãega koji je na nebesima“. Najveñi razlog povezivanja crkva – jerusalimske u potrebi i gråkih koje joj pomaæu – jeste stvaranje klime ljubavi i svega ãto iz nje moæe da se rodi (st. 14).

9:12 „sluæba“ Gråki pojam *leitourgia* (dve reåi „javnost“ i „raditi“) od koga nam dolazi prepoznatljiva reå. Izvorno, ona oznaåava javnu sluæbu osobe koja to radi svojim novcem. Sliåno je i sa *choregezo*, st. 10.

- **„podmiruje samo oskudicu Boæijeg naroda“** *prosanapleros = pros + anapleros*, „ispuniti“, „dovrãiti“ (1 kor 14:16; 16:17). Pavle se sluæi pros oblikom da bi pojaåao glagole (st. 5). Ipak, ponekad nismo sigurni u njihovo znaåenje. Isto imamo u 11:9.

„Oskudica“ (1 Kor 16: 17; 2 Kor 8:8,13,14; 11:8) je stvarna potreba vernika u Jerusalimu, potreba kojoj braña i sestre iz drugih crkava mogu da izaœu u susret. Vidi posebnu temu o svecima, u 1 Kor 1:2.

- **„åini da mnogi izobilno zahvaljuju Bogu“** Vernici Jerusalima i celog tog palestinskog podruåja su iskreno slavili Boga za bratsku pomoñ drugih crkava (st. 13).

9:13 „dokazala“ *dokime* – „test“ sreñemo u 2:9; 8:2; 13:3. Vidi viãe o tome u 1 Kor 3:13.

- **„sluæba“** Doprinos gråkih crkava, koje je Pavle osnovao, matiånoj crkvi u Jerusalimu.
- **„ispovedanja Radosne vesti o Hristu“** „Ispovest“ je „slaganje, pristanak“ (1 Tim 6:12-13; 1 Jn 1:9). U ovom kontekstu reå je o metaforiånom ispovedanju – dobrovoljnom prilogu – kao potvrœenom zajedniãtvu sa ostalim gråkim crkvama i sa Hristom. Veåni æivot ima sasvim vidljive osobine.
- **„posluãnog“** *hupotage* – „potåinjavanje“ (Gal 2:5; 1 Tim 2:11; 3:4), ali u smislu posluãnosti evanœelju, a ne osobi.

Posebna tema: Pokoravanje (*hupotasso*)

Ovom gråkom reåi LXX prevodi åak deset jevrejskih SZ pojmova. Temeljni jevrejski pojam je „zapovedati“, „komandovati“. Kao takvog ga pronalazimo u LXX – Septuaginti.

1. Boæije zapovesti (Lev 10:1; Jona 2:1; 4:6-8).
2. Mojsijeve zapovesti (Izl 36:6; Pnz 27:1).
3. Kraljeve zapovesti (2 Dn 31:13).

Sliånu ideju sreñemo i u NZ, u Dl 10:48, kada se govori o zapovestima apostola. Ali, ova je upotreba ipak potisnuta u poreœenju sa novim razvojem ideje:

1. Dobrovoljnost.
2. Isusovo samoograniåavanje i potåinjavanje Ocu (Lk 2:51)
3. Voljnost hriãñana da prihvate neke vrednosti kulture, da napredak evanœelja ne bi trpeo. A to se tiåe:
    a) svih vernika (Ef 5:21).
    b) hriãñanki koje su supruge (Kol 3:18; Ef 5:22-24; Tit 2:5; 1 Pet 3:1).
    c) hriãñana pred paganskim vlastima (Rim 13:1-7; 1Pet 2:13).

Hriãñani treba da rade sve iz ljubavi - kao glavnog motiva - na Hristovu slavu, napredak Carstva i opãte dobro svih ljudi. Crkva æivi po *agape* zakonu, a to znaåi da ne postoji i ne æivi radi sebe i svoga, veñ za druge, baã kao i njen Mesija. Dakle, „pokornost“ je u funkciji najuzviãenih ciljeva Boæije porodice.

- **„delite“** *koinonia* (Rim 15:26) – „imati zajedniãtvo, uåestvovati“. Ovde se odnosi na novac koji je poslan crkvi u Jerusalimu.
- **„i sa svima drugima“** Teãko prevediv izraz. Najverovatnije se odnosi na uticaj koji su Korinñani imali na ostale gråke crkve u ovoj sabirnoj akciji (st. 2).

9:14 Ovaj se stih odnosi na primaoce pomoñi (siromaãni jerusalimski vernici). Pavle æeli da ova dva krila Rane crkve lete u neraskidivom jedinstvu.

- **„izvanredno“** *Huperballo*, vidi posebnu tomu o Pavlovoj upotrebi predloga *huper*, u 1 Kor 2:1.

9:15 „Hvala Bogu za njegov neopisivi dar“ Kontekst upuñuje na sabirni dar Korinñana. Ali, (1) pominje se i Isusova ærtva u 8:9; (2) pominje se i evanœelje u 9:13, pa se verovatno misli na sluæbu Isusa iz Nazareta – Mesije.

To je delo voljne samopoærtvovnosti (8:9), veåno nadahnuñe svih vernika za zahvalnost Bogu (*eusharistia*, st. 11-12; *haris*, st.13) i novåanu pomoñ onima u potrebi.

- **„neopisivi“** Pojam *ekdiegeomai* kao „detaljni opis“. Boæija ljubav nam je u mnogo åemu neshvatljiva, nedokuåiva svakom naãem poimanju (Pnz 30:11; Jov 11:7; Ps 139:6; Pri 30:18; Isa 55:8-9; Rim 11:33).

Predlozi za razgovor

Kazali smo da je ovaj udæbenik tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluãa svoje unutraãnje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiãljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeã izazov, a ne konaåne odgovore.

1. Svojim reåima navedite prin cipe upravljanja prema ovom i prethodnom poglavlju.
2. Ãta za vas liåno znaåe reåi stihova 6 i 10?

2 . Korinñanima 10

Podela poglavlja prema „Novom srpskom prevodu s napomenama“
Pavle brani svoje apostolstvo 10:1-18

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piãåevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piãåeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom predmetu.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Kontekstualni uvid

A. Poglavlja 10-13 predstavljaju literalnu celinu u kojoj apostol brani svoj poziv od optuæbi laænih uåitelja. Njegovi argumenti su vrlo sloæeni, jer su izloæeni njihovim jezikom, retoriåkim stilom s posebnim naglaskom na odreœenim misaonim konceptima. Iako Pavle govori po „ljudskom bezumlju“, ima samo jedan cilj – odbranu evanœelja.

B. Neke optuæbe se tiåu same apostolove liånosti:

1. Kad je prisutan, licem k licu, onda je „krotak“, a piãe „strogo“ (10:1,9,11).

2. Radi iz najprizemljenijih ljudskih motiva (10:2).
3. Kao pojava je neubedljiv i kao govornik je oskudan (10:2).
4. Propoveda za novac (11:8,12; 12:16).

` C. Pavlovi neprijatelji:

1. Uoåavaju se tri grupe –
   a) korintske frakcije (1 Kor 1 do 4).
   b) Jevreji iz Pal es tine (sliåni Judaistima, 2 Kor 10 do 13).
   c) hibrid prve dve grupe.
2. Iz 1 Kor uoåavamo:
   a) legaliste (askete).
   b) antinominijance (libertance).

D. Oåigledno je iz samih Pvlovih napomena da im je pisao joã nekoliko poslanica, koje nisu saåuvane. Teolozi raspravljaju da li je upravo ova poslanica – 2 Kor – saåinjena od tih nekoliko prethodnih pisama. To se posebno vidi iz „epistolarnog“, pripovedaåkog aorista koji u samom tumaåenju stvara prvidnu zabunu. Naime, oåigledne su jake hronoloãe literalne celine nekih delova poslanice.

Sasvim je moguñe da ove dileme nastaju iz samog perioda pisanja poslanice. Pavle nije pisao pismo odjednom, veñ tokom odreœenog vremena, kako je primao vesti. Odatle potiåu jasno uoåljive misaone celine. Naime, poslanica zapoåinje pohvalama i pozitivnim proklamacijama, da bi se nastavila teãkim i polemiånim temama.

Meni liåno ne smeta teorija o „izgubljenim poslanicama“ (jer Duh Sveti nije smatrao da nam je potreban njihov sadræaj). Uklapanje tih eventualnih pisama u 2 Kor smatram veñim problemom. Za ovu tezu nema potpore u poznatim nam gråkim manuskriptima; nema je ni u crkvenoj tradiciji. Ne podræavam preslobodne i spekulativne teorije savremenih zapadnih tumaåa! Ne smemo drevnim istoånim piscima pripisivati savremeni zapadnjaåki literalni stil.

Tumaåenje reåi i izraza

„1Ja, Pavle, koji sam u vaãem prisutvu „krotak“, a u odsustvu „strog“, u ime krotkosti i blagosti Hristove, 2 liåno vas molim i

zaklinjem da me, kada doœem, ne prisiljavate da nastupim strogo. Nameravam, naime, da strogo postupim sa nekima koji misle da æivimo kao ljudi u svetu. 3 Ali ako i æivimo u svetu, ne borimo se po svetskim merilima. 4 Jer, oruæje kojim se borimo nije ljudsko, nego ima boæansku silu da ruãi utvrœenja. Mi ruãimo mudrovanja 5 i svaku uznositost koja se protivi bogopoznanju, te zarobljavamo svaku misao da je potåinimo Hristu. 6 Spremni smo da kaznimo svaku neposluãnost, åim postanete potpuno posluãni".

2 Kor 10:1-6

10:1 „Ja, Pavle, ... liåno vas molim" U ovom poglavlju apostol ne koristi zamenicu „mi", kao u prethodnom. Sada brani samog sebe od prljavih optuæbi laænih uåitelja. Prenaglaãava tu æelju koristeñi zamenice *au tos* i *ego* (12:13; Rim 7:25; 9:3; 15:24; Gal 5:2 *ego* i *Paulos*). Za „molim" vidi viãe u tumaåenju 1:4-11.

- **„u ime krotkosti i blagosti Hristove"** Pavle se odriåe ispravnog duhovnog stava i primerene metodologije åak i kada su u pitanju krivoverci (Mt 11:29). Gråki mislioci nisu videli krotkost kao vrlinu (Sokrat, Aristotel, stoici). Odatle potiåe bahatost porema apostolu. Smatra se da LXX pojmovima „krotkos" i „siromaãtvo" prevodi jednu te istu jevrejsku reå (Paul. M. R. Vin cent, *Word Studies,* tom 2). One istiåu suprotnost bogatih i moñnih prema siromaãnima i slabima.
- **„koji sam u vaãem prisutvu „krotak", a u odsustvu „strog"** Moguñe je da se ovo etiketiranje posebnoi odnosi na veñ pomenuta, nama nepoznata pisma (1:9-11). Vredi istaknuti njegov naglasak na „krotkosti" (*praus,* opis Mesije u Mt 21:5; opis vernika u Mt 5:5; 1 Pet 3:4,15). Ovde Pavle koristi sinonim *tapeinos,* kojim se Isus takoœe opisuje (Mt 11:29), ali i sam apostol (11:7; 12:21).
- **„strog"** Vidi tumaåenje 5:6

10:2 „liåno vas molim" *deomai* ima prizvuk hitne molbe. Sliåan pojam – *parakaleo* - Pavle koristi u st. 1 (2:8; 5:20; 6: 1; 8:6; 9:5; 12:8,18; 13:11). Jako mu je stalo da Korinñani provere dobro sve ãta su o njemu åuli od ovih smutljivaca.

- **„kada doœem“** Pavle ne æeli da ponovo doœe u Korint na isto. Ne æeli da bude strog, makar bio i krotak u toj svojoj odluånosti.
- **„ne prisiljavate da nastupim strogo“** U izvornom jeziku postoji igra reåi „telo“, jer su laæni uåitelji optuæivali apostola da nastupa iz koristoljublja (iz telesnosti). Iako Pavle ispoveda da je samo åovek, telesno biñe, (st. 3), nipoãto ne deluje telesno (1:17; 2:17; 4:3; 7:2; 10:3-4).
- **„Nameravam, naime“** Ponovo igra reåi *logizomai.* Pavle glagolom (prezent medij) i participom (prezent medij) opisuje i svoje misli i zlonamernosti krivoveraca. Moguñe je da je po sredi poseban pojam Sofista. Vidi viãe o tome u 3:5.
- **„da postupim“** Jevrejski id iom za naåin æivota (Ef 4:1,17; 5:2,1).
- **„kao ljudi u svetu“** („kako telo hoñe“, E. Åarniñ) Pavla su merili na terazijama tadaãnjih druãtvenih vrednosti (1 Kor 9:8; 15:32; Rim 3:5; Gal 1: 11; 3:15). Hriããani imaju bitno drugaåija merila vrednosti. Imaju objavu, otkrivenje Boæije Reåi: (1) Stari zavet; (2) Hrista; (3) Novi zavet.

10:3-6 Serija vojniåkih pojmova, slika svakodnevne borbe hriããana i duhovne pokvarenosti (Rim 7; 8:3-11). Ta sila zla je u st. 5 opisana kao ljudska logika, svetska mudrost i argumenti protiv evanœelja (Ef 6:10-18).

10:3 „borba“ *strateuo* – „strategija“ je åesta metafora duhovne borbe, rata (1 Kor 9:7, 2 Tim 2:4; 1 Tim 1:18). U duhovnim sferama ovaj rat ne prestaje.

10:4-5 Pavle se obruãava na nekoliko stvari u ovim stihovima:

1. ruãenje utvrœenja (*ochuroma*).
2. ruãenje mudrovanja (*logizomai*).
3. ruãenje svake uznositosti (*huphoma*).
4. zarobljavanje svake misli (*noarza*).

Verovatno je reå o retorici Sofista koju apostol proziva u 1 Kor 1 do 4 (Bruce W. Win ter, *Philo and Paul Among the Soph ists,* str. 180-202).

10:4 „oruæje kojim se borimo“ Pavle je veñ spominjao duhovni rat u 6:7. Poslanicu Rimljanima je pisao u isto vreme iz Korinta, gde takoœe govori na ovu temu (Rim 6:13; 13:12). Isti glagol sreñemo u 1 Pet 4:1 gde Petar ohrabruje vernike da se bore protiv telesnih æelja.

- **„da ruãi utvrœenja“** Moæda je ovo aluzija na Pri 21:11 (ãiri kontekst je st. 13-31). Tumaåi vode polemike oko znaåenja ove fraze. Nepotrebno, jer neposredni kontekst stiha 5 objaãnjava o åemu je reå – laæno uåenje laæljivih uåitelja.

10:5 „Mi ruãimo mudrovanja“ Vidi tumaåenje 3:5.

- **„i svaku uznositost“** Gordo, oholo ljudsko miãljenje. Direktan udarac bahatom razmetanju laænih uåitelja zbog: (1) ljudskog razmiãljanja (1 Kor 1:18-25; Kol 2:8); (2) legalizma (Kol 2:16-23).
- **„te zarobljavamo svaku misao da je potåinimo Hristu“** Glagol saåinjen od reåi „koplje“ i „zarobiti u borbi“. Krivoverci su svojim zabludama upravo to radili Korinñanima. Pozvani smo na „obnovu, preobraæaj uma“ (Rim 12:2; Ef 4:23), na „zaãtitu uma“ (Ef 4:23). Naãe spasenje jeste besplatno, ali nas na delu koãta posluãnosti, sluæbe, slavljenja i istrajnosti. To je naãa zavetna odgovornost.

10:6 Pavle upozorava laæne uåitelje i njihove sledbenike da se dan odluke bliæi. Optuæili su ga da je mlitav, jer nisu shvatili njegovo strpljenje u Hristu, radi sveopãteg dobra cele crkve. Poziva ih da sami reãe ovaj prob lem ili ñe ga on reãavati kada doœe (1 Kor 5:3-5).

7 Ne sudite po spoljaãnjosti. Ako je neko uveren da pripada Hristu, neka opet promisli u sebi sledeñe: kako je on Hristov, tako smo i mi. 8 Jer, åak i da se viãe pohvalim naãom vlaãñu, koju nam je Gospod dao radi vaãeg izgraœivanja, a ne radi vaãeg uniãtavanja, ne bih se postideo. 9 Ne bih æeleo da izgleda da vas plaãim svojim poslanicama. 10 Neko, naime, kaæe: ‘Poslanice su mu stroge i silne, ali kad je prisutan, izgled mu je neugledan, a govor nikakav.’ 11 Tome neka bude jasno: ãto govorimo u poslanicama kad smo daleko, to åinimo i kad smo prisutni.

2 Kor 10:7-1

10:7 „Ne sudite po spoljaãnjosti“ Neki prevodi ovde imaju idikativ a neki imperativ („gledajte“, E. Åarniñ). Najsavremeniji prevodi celu frazu prevode kao pitanje. Van svake sumnje je da su Korinñani ocenjivali Pavla i njegove saradnike sasvim svetski, telesno, po izgledu, umesto kroz prizmu evanœelja.

- **„Ako“** Neki su dozvolili obmanu samih sebe (1 Kor 14:37), toliko da im je to postalo dominantno duhovno stanje. „Uvereni su“!
- **„Ako je neko uveren“** *eautou* Pavle koristi dva puta u ovom stihu. Laæni su proroci bili „uvereni“ u svoja uåenja do samoobmane, ãto je najteæi oblik duhovne zablude.
- **„kako je on Hristov, tako smo i mi“** Oni su ispovedali svoj duhovni autoritet ali su u isto vreme sasvim opovrgavali Pav lov.

10:8 „pohvalim“ *kauchaomai* je u ovoj i drugim oblicima åest u apostolovim pismima:

1. *kauchaomai* (slava, pohvala, 1 Kor 1:29,31; 3:21; 4:7; 13:3; 2 Kor 5:12; 7:14; 9:2; 10:8,13,15,16,17; 11: 12,16,18,30; 12: 1,5,6,9)
2. *kauchema* (1 Kor 5:6; 9:15,16; 2 Kor 1:14; 5:12; 9:3)
3. *kauchcsis* (1 Kor 15:31; 2 Kor 1:12; 7:4,14; 8:24; 11:10,17) Vidi viãe o ovome u 1: 12.

- **„naãom vlaããu, koju nam je Gospod dao“** Pavle misli na svoj doæivljaj na putu za Dam ask. (Dl 9: 15,16; Rim 1:5; Gal 2:9).
- **„radi vaãeg izgraœivanja, a ne radi vaãeg uniãtavanja“** Istu frazu imamo u 13:10. Sliåna je pozivu prorocima Isaiji (Isa 6) i Jeremiji (Jer 1), s tim da su oni pozvani i na jedno i na drugo! Isti glagol – *kathairesis* – sreñemo u st. 4 (dva puta) za „ruãenje mudrovanja“. I ovde ñe on morati da uradi isto, ali ne na raåun cele crkve, veñ radi njene zaãtite (st. 9) Vidi posebnu temu u 1 Kor 8:1.
- **„ne bih se postideo“** Pavle mora da se brani od napada krivoveraca. On brani: (1) autoritet koji mu je dan; (2) evanœelje koje propoveda.

Ovo se odnosi i na SZ Boæija obeñanja (Rim 9:33; 10:11, gde se citira Isa 28:16. Ko veruje u Boga neñe se postideti. Pavle zna kome veruje!
Åak i ako preteruje sa hvalom svog poziva i opunomoñenja, zna da ñe ga sam Bog odbraniti!
Prokleti su svi koji odbacuju njegov autoritet (1 Kor 14:37-38).

10:9 Pavle piãe jer mu je stalo do njihovog pokajanja a ne da bi ih osudio (7:5-13a). Sasvim je drugaåiji prema laænim uåitelima (st. 8,11; 13: 10).

10:10 „Neko, naime, kaæe“ Prema MSS B (Vatikanus), Vulgati i Peãiti (Sirijski prevod 1. veka). Veñina manuskripta ima „on“, ãto verovatno ukazuje na voœu laænih uåitelja (7:11; 11:4).

- **„ali kad je prisutan, izgled mu je neugledan“** Tradicija o apostolovom izgledu dolazi iz 2. veka, iz Soluna, iz knjige „Pavle i Tekla“. Ona kaæe da je Pavle bio nizak i ñelav, da se gegao pri hodu; iznad iskolaåenih oåiju je imao kosmate obrve. Kako god, Boæiji sluga nije bio fiziåki privlaåan (Gal 4:14). Moguñe je da je reå o posledicama njegovog „trna u telu“ (12:7), ãto se verovatno odnosi na prob lem sa oåima.

Ova i sledeña fraza, koje se tiåe njegovih govorniåkih sposobnosti, jesu sræ prigovora koji su mu bili upuñeni (1 Kor 1:17) „kad je prisutan“.

- **„a govor nikakav“** Jak izraz u perfekt pasiv participu (1 Kor 1:28; 6:4; 16: 11; Rim 14:3,10). Apostol nije bio uglaœeni i slatkoreåivi or a tor, ãto je bilo pravilo gråkih retoriåara (1 Kor 1:17; 2 Kor 11.6). Apolos je bio takav – ãkolovani or a tor iz Aleksandrije. Ipak, Pavle je bio siguran da u toj njegovoj govorniåkoj oskudnosti caruje Hristov autoritet.

10:11 Pavla su optuæivali da piãe strogo ali da je pojavom mlitav, neubedljiv. Ipak, on im garantuje da ñe njegova naredna pojava odgovarati svakoj reåi iz pisma, kada bude doãao i suoåio se sa onima koje mora da suoåi.

„12 Ne usuœujemo se, naime, da se ubrojimo ili poredimo sa onima koji sami sebe preporuåuju. Oni nemaju pravo razumevanje, buduñi da sebe vrednuju po svojim sopstvenim merilima i porede se sami sa sobom. 13 Ali mi neñemo da se hvalimo preko mere, nego po meri koju nam je odredio Bog. Ta mera se svodi na naã rad meœu vama. 14 Mi se dræimo te granice, da ne bi izgledalo kao da joã nismo doãli do vas. U stvari, mi smo prvi doãli k vama s Radosnom veãñu o Hristu. 15 Mi ne prelazimo tu granicu, to jest, ne hvalimo se tuœim radom. Ipak, nadamo se da ñe se rastom vaãe vere proãiriti i polje naãeg rada meœu vama, 16 te da ñemo objaviti Radosnu vest preko vaãih granica, ne hvaleñi se onim ãto je postignuto na tuœem polju rada. 17 Nego: „Ko hoñe da se hvali, neka se hvali Gospodom.“ 18 Naime, nije valjan onaj koji sam sebe preporuåuje, nego onaj koga Gospod preporuåuje“. 2 Kor 10:12-18

10:12 „sebe vrednuju po svojim sopstvenim merilima i porede se sami sa sobom“ Pavle je veñ pominjao ljudsku samohvalu u 3:1(10:18), a sada je na redu uporeœivanje. Laæni uåitelji su sebe uporeœivali sa Pavlom tako ãto su sami postavljali merila.

Pavle je znao prema SZ (1 Sam 16:7; Pri 21:2) koliko je to besmisleno. Svakako je bio upoznat i sa Isusovim uåenjem o farisejskom samoopravdavanju (Lk 10:29; 16:15; 18:9,14). Oåigledna je ironija u ovim reåima, baã kao i u st. 1. Ironija je åesta jeziåka forma i u 1 Kor. U koine gråkom se uoåava igra reåi dva aorist infinitiva:

1. *egkrinai* (*en* + *krino*), vrednovanje u istoj kategoriji.
2. *sugkrinai* (*sun* + *krino*), vrednovanje proizvoljnim uporeœivanjem.

- **„Oni nemaju pravo razumevanje“** Ovo je ãamar Pavlovim protivnicima:

1. Gråkim filozofima i njihovom razmetanju natprirodnim otkrivenjem.
2. Jevrejskim filozofima je ovo uvreda kao da su nerazumna stvorenja, æivotinje.

10:13 Pavle misli na svoj Bogom nu dani poziv (Dl 9; 22:3-16; 26:9-18) da bude apostol mnogoboãcima. Ali, on se time ne hvali, niti se poredi sa drugima. Siguran je u svoj poziv. Pa i sam Korint je dokaz toga.

10:14 „Mi se dræimo te granice“ *Huperekteino*. Vidi posebnu temu o Pavlovoj upotrebi predloga *huper*, u 1 Kor 2:1.

- **„mi smo prvi doãli k vama s Radosnom veãñu o Hristu“** Pavle je osnivaå korintske crkve, u to nema sumnje, ali laæni uåitelji te zasluge pripisuju sebi.

10:15 „Mi ne prelazimo tu granicu… ne hvalimo se tuœim radom“ Ponovljena misao – Pavlu niko neñe uzeti ono ãto je njegovo u odnosu prema Korinñanima.

10:16 „te da ñemo objaviti Radosnu vest preko vaãih granica“ Ovde se verovatno radi o Pavlovoj æelji da ode u Rim i/ili u Ãpaniju (Dl 19:21; Rim 15:22). Nadao se da ñe mu Korinñani pomoñi ne samo oko sabirne akcije za Jerusalim, veñ i u njegovom misijskom pozivu. Æeleo je da preko njih ide dalje u osnivanje crkava po zapadnom Mediteranu.

Za „preko“ (*huperekeine*), vidi posebnu temu o Pavlovoj upotrebi predloga *huper*, u 1 Kor 2:1 .

10:17 „Ko hoñe da se hvali, neka se hvali Gospodom“ Citat Jer 9:23-23 prema LXX prevodu. Citiran je i u 1 Kor 1:31. Svaka ljudska hvala je isprazna. Vidi viâe o tome u 1:12.

10:18 Samohvala nema vrednosti. Onaj koga Isus potvrœuje vredi kao uåitelj duhovnih istina.

Predlozi za razgovor

Kazali smo da je ovaj udæbenik tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluâa svoje unutraânje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiâljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeâ izazov, a ne konaåne odgovore.

1. Objasnite razliku tema 9. i 10. poglavlja.
2. Za âta su laæni uåitelji optuæivali Pavla?
3. Zaâto se apostol u odgovoru na optuæbe krivoveraca sluæi slikama vojniåkog æivota?
4. Da li su ovi laæni uåitelji jednostavni hriâñani koji greâe u nekim malim, nebitnim stvarima nauåavanja; ili je reå o prevejanim voœama, koji oko sebe stvaraju kult liånosti, a suâtinski izvrñu istinu evanœelja?

2 . Korinñanima 11

Podela poglavlja prema „Novom srpskom prevodu s napomenama“
Pavle i laæni apostoli 11:1-15
Dokazi Pavlovog apostolstva 11:16-33

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piãåevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piãåeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom predmetu.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Kontekstualni uvid

A. Odeljak 10 do 13 åini literalnu celinu. Uoåljiva je razlika ovih poglavlja od svih drugih u poslanici. Pavle se brani od napada laænih uåitelja. Ismejavali su ga na sve naåine, omalovaæavali i kao liånost i kao slugu evanœelja.

B. Pavle odgovora na njihove napade u 11:4,8,12-15,18-20.

C. Pavle ne sakriva ironiju prema novim duhovnim voœama Korinñana. Tako pokuãava da ih otrezni, podseti na svoju sluæbu meœu njima (st. 5, 7, 19, 20,21).

Tumaåenje reåi i izraza

„1 O kad biste podneli malo moga bezumlja! Da, podnesite me! 2 U meni plamti Boæija ljubomora zbog vas, jer sam vas zaruåio sa jednim åovekom, da vas kao åistu devicu izvedem pred Hrista 3 Plaãim se da ñe vaãe misli zastraniti, te da ñete se udaljiti od iskrene i åiste predanosti Hristu, baã kao ãto je Zmija svojim lukavstvom prevarila Evu. 4 Vi, naime, rado podnosite kad neko doœe i propoveda vam drugaåijeg Hrista, koga vam mi nismo propovedali, te pri mate drugaåijeg duha od Duha koga ste primili, ili prihvatate drugaåiju radosnu vest od one koju ste jednom prihvatili.

5 Smatram, naime, da nisam niãta loãiji od vaãih nazovi apostola. 6 Jer, ako sam i neveãt u govoru, nisam i u znanju, ãto smo vam uostalom i pokazali“.

11:1 „O kad biste podneli“ Imperfekt medij koji naglaãava liånu notu celog ovog odeljka, posebno poåetak prethodnog poglavlja. Imperfekt naglaãava: (1) ponovljenu akciju u proãlost; (2) poåetak nekog dela. Drugo reãenje bolje odgovara kontekstu. O pojmu „podneti“ vidi viãe u 4. stihu.

- **„malo moga bezumlja“** Pavle je veñ naglasio da je svako telesno uporeœivanje åista glupost. A laæni uåitelji su baã to radili ismejavajuñi njegovu pojavu. Zato se sluæi retorikom Sofista (razmetanjem), sarkazmom i parodijom da bi se odbranio. Åini to radi crkve i njenog dobra, a liåno se u tome oseña vrlo neprijatno (st. 17,21).
- **„Da, podnesite me“** Nije sigurno da li je glagol u indikativu ili u imperativu. U svakom sluåaju, najmanje su tri razloga zbog kojih bi trebali i ovakvog da ga sasluãaju (st. 2,4,5). Svaki od tih razloga poåinje sa „zato“ (*gar*).

11:2 „jer sam vas zaruåio sa jednim åovekom“ Pavle je Korinñanima duhovni otac i æeli da ih preda kako treba Hristu (Ef 5:22-33; Otk 19:9; 21:2,9; 22:17). Slika Boga kao muæa je stara SZ ideja – Isa 54:5; 62:5; Os 1-3.

- **„da vas kao åistu devicu izvedem pred Hrista“** SZ terminologija braka. Sreñemo je u apostolovim reåima Efescima – 5:25-27. Pavle dosledno prekoreva hriãñane Korinta ãto imaju bilo ãta sa laænim uåiteljima. Za njega, kao duhovnog oca je to åisto neverstvo (SZ ideja duhovne preljube).

11:3 „kao ãto je Zmija svojim lukavstvom prevarila Evu“ Prva kuãnja iz Edena (Post 3 – 1 Tim 2:14). Ne zaboravimo da je Œavo vodio i odveo Evu od Boga malim koracima samodopadljive nezavisnosti.

„Prevara“, „zavoœenje“ – *exapatao* – se sreñe u NZ jedino kod Pavla (Rim 7:11; 16: 18; 1 Kor 3:18; 2 Kor 11:3; 2 Sol 2:3; 1 Tim 2: 14). Nenaglaãeni oblik, *apatao*, u LXX sreñemo kod Eve, Post 3:13. Pavle ga koristi dva puta – Ef 5:6; 1 Tim 2:14 (dva puta). Obmana zla dolazi i spolja i iznutra. Zato hriãñani treba da budu uvek na oprezu.

„Lukavstvo“ (*panourgia*) je sloæenica reåi „sve“ i „dela“ (*pan* + *ergon*). Apostol je koristio do sada dva puta ovu reå (1 Kor 3:19; 2 Kor 4.2). On zna da smo u opakom duhovnom ratu (Ef 4:14). Taj rat je posledica sveopãte ogrehovljenosti sveta (Rim 1-3) i borbe greha u vernicima (Rim 7; Ef 6:10-19). Pavlova teologija spasenja dosledno poåinje od pobune anœela i pada åoveåanstva u greh.

Vidi posebnu temu u 2:11.

- **„Plaãim se da ñe vaãe misli zastraniti“** Glagol *phtheiro* je u aorist pasivu. I ova slika pripada Post 3 i ima moralni prizvuk (7:2; 11:3; 1 Kor 3: 17; 15:33; Ef 4:22). Naæalost, hriãñani mogu da budu obmanuti i poraæenim zlom!
- **„od iskrene“** Vidi tumaåenje 1:12.
- **„i åiste“** Neki gråki prepisi imaju ovaj dodatak (MSS p46, N.*, B, G), neki ga izostavljaju (MSS N.c, DC, H, K, P). Nek imaju ovaj dodatak, ali ne po istom redu. Struånjaci za NZ spise se ne slaæu koji je izvorniji. Tek, dodatak „åistoñe“ imamo u nekim vrlo dobrim i pouzdanim prepisima.

- **„predanosti Hristu“** Ablativni predlog (predlog odvajanja) *apo* tiåe se tri stvari:
  1. od jednostavnosti.
  2. od åistoñe.
  3. od åistoñe u (od) Hrista.

Ãta je naglasak ovog stiha? Biti jedno sa Hristom. To dogovara omiljenom Pavlovom teoloãkom naglasku – „u Hristu“.

11:4 „kad neko doœe“ Oåigledno se misli na laæne uåitelje iz 10:7,10.

- **„propoveda vam drugaåijeg Hrista“** Neslaganje Pavla i krivoveraca nije bilo u nekim manje vaænim stvarima, veñ u liånosti i delu samog Isusa Hrista (1 Kor 3:11). Njihovo uåenje i verovanje je spoj Judaista (poslanica Galatima) i Jelinista (Sofista). Oni su surogat glavne teoloãke struje Jerusalima. Naglaãavali su obrezanje, ãto je moralo da se reãi na Prvom svecrkvenom saboru (Dl 15); veãto su spajali druge osobine jevrejskog legalizma sa jelinistiåim mislima.
- **„pri mate drugaåijeg duha od Duha koga ste primili“** Neki tumaåi misle da je ovde reå o Duhu Svetome. Ipak, ovo se pre odnosi na: (1) „duh robovanja i strahovanja“ (Rim 8:15; 2 Tim 1:7); (2) „duh mira i radosti“ (Rim 14:17). Vidi viãe o duhu u 1 Kor 2:11.

„Drugaåiji“ - *heteros* – „druge vrste“. Pavle poredi poruku laænih uåitelja sa svojim poslanjem (Gal 1:16). Dosta je podudarnosti izmeœu ove problematike i one u Gal 1:6-9.

- **„pri mate... prihvatate“** Glagoli *lambano* i *dechomai* su sinonimi. Osnovno znaåenje im je „åvrsto se dræati neåega“. Evo kako kaæu struånjaci za starogråki:
  1. „Primiti/ prihvatiti neko dobro od nekoga, pri åemu je pogled usmeren na onoga koji prima“ (str. 572)
  2. Podloæna napomena 31: „Postoji fina razlika izmeœu *lambano* i *dechomai*. Drugi glagol naglaãava veñe uåeãñe strane koja prima dar, ali to se ne moæe videti jasno iz neposednog konteksta“. (str. 572)

  (Lou i Nida, *Greek Eng lish Lex i con,* tom 1.)

Kao evanœeoski hriãñanin, smatram da su ovi pojmovi kljuåni za pravilan odgovor na poziv evanœelja (Jn 1:12). Pozvani smo da odgovorimo na Boæija obeñanja, Hristovo delo i pozive Duha Svetog (poåetni odgovor

obrañenja i trajni odgovor posveñenja). Ta dva koraka – Boæiji poziv i naã odaziv – suãtina su zavetnog odnosa izmeœu Boga i nas. Inaåe, *lambano* je åest glagol u ovom kontekstu (11:4,8,20,24; 12: 16).

- **„rado podnosite“** Moguñe je åitanje i prezent medij imperativa i prezent medij indikativa. To je apostolov krajnji sarkazam prema „ãirokogrudim“ Korinñanima, voljnim da toleriãu i krivoverce.

Pojam *anechomai* se pojavljuje nekoliko puta u ovom poglavlju (st 1, 4, 10, 20). U st. 1 se koristi u smislu „podnoãenja“, „izdræljivosti“ (1 Kor 4:12), ali u st. 4,19,20 ima sasvim ironiåan prizvuk, u smislu „toleriãete“.

11:5 „Smatram, naime“ Glagol logizomai je åest u ovoj literalnoj celini (10:2,7,11; 11:5; 12:6). Moguñe je da baã reå o pojmu na kome poåiva apostolov sarkazam, o ideji koju su sofistiåki laæni uåitelji posebno voleli.

- **„nisam niãta loãiji“** Ovaj glagol je u perfekt infinitivu. Apostol naglaãava da ni ranije nije smatrao, a ni sada ne smatra sebe manje autoritativnim od nekih iz Jerusalima (12:11). Istu misao istiåe u Gal 1:11-2:14, gde takoœe brani svoje apostolstvo.
- **„od vaãih nazovi apostola“** Ovaj ironiåni opis je saåinjen od dva gråka pojma: *huper* (nad, iznad) i *lian* (veliki, posebni). Fraza je vrlo retka i sreñemo je joã jedino u 12:11. Kako su st. 4 i 5 gramatiåki i kontekstualno povezani, oåigledno se misli na laæne uåitelje (st.13-15). Naime, apostol pojam *apostolos* koristi dvojako: (1) Dvanaestorica; (2) poslanici koje ãalju crkve (st 13). Izgleda da su ovi laæni uåitelji imali neke veze sa crkvom u Jerusalimu (st. 22: oni su se pozivali na svoju judejsku pozadinu; 12:1 – pozivali su se i na harizmatska iskustva).

11:6 „Jer, ako sam“ Pavle priznaje da gråka retorika nije njegova snaga. Ono ãto propoveda, sam sadræaj poruke je ono ãto je vaæno.

- **„neveãt u govoru“** Neveãt – neobuåen, amater (Dl 4:13 ovako opisuju Petra i Jovana; 1 Kor 14 govori o onima koji ne znaju sa duhovnim darovima). Pavle ne sakriva svoju retoriåku neuglaœenost (10:10; 1 Kor 1:17).

Ovaj osvrt istiåe koliko je krivovercima stalo do forme, do govorniåke sladunjavosti. A to istiåe njihovu jelinistiåku (sofistiåku) pozadinu.

7 „Jesam li pogreãio ãto sam se ponizio da biste vi bili uzviãeni, ili zato ãto sam vam bez naplate navestio Radosnu vest? 8 Od drugih crkava sam uzeo platu da bih sluæio vama. 9 Kad sam bio u oskudici, nikome nisam bio na troãku, jer su mi braña iz Makedonije pomogla u mojoj oskudici. Kao ãto sam se do sada åuvao, tako ñu se i od sada åuvati da vam ni u åemu ne budem na teretu. 10 Tako mi Hristove istine u meni, taj ponos mi niko neñe oduzeti u ahajskim krajevima. 11 A zaãto? Zato ãto vas ne volim? Bog zna da vas volim“.

2 Kor 11:7-11

11:7 „Jesam li pogreãio ãto sam se ponizio da biste vi bili uzviãeni“ Retoriåko pitanje sa podrazumevajuñim negativnim odgovorom. Joã jedan oblik ironiånog govora koji apostol koristi u ovoj polemici. Ne æeli da odstupi ni malo pred laænim optuæbama da se materijalno okoristio Korinñanima (1 Kor 9:3-18).

- **„Radosnu vest“** „evanœelje Boæije“ (E. Åarniñ) je isto ãto i Hristovo evanœelje (2: 12; 9: 13; 10: 14).

11:8 „Od drugih crkava sam uzeo platu“ Grci i Rimljani su plañali putujuñe uåitelje. I to je bilo normalno. Ali, Pavle je znao da ñe ga zavidni krivoverci optuæiti za koristoljublje. Zato je odbio pomoñ Korinñana, pa i ostalih crkava, dok je boravio meœu njima (1 Sol 2:5-9; 2 Sol 3:7-9). Od Filipljana i Solunjana je prihvatio pomoñ nakon odlaska (Fil 4:15-18 i verovatno 1 Sol 3:6). Ovo je povredilo Korinñane (st. 11; 12:13,14; 1 Kor 9: 12, 15, 18).

- **„da bih sluæio vama“** Vidi posebnu temu o voœama kao slugama, u 1 Kor 4:1.

11:10 „Tako mi Hristove istine u meni“ Joã jedan id iom kojim se istiåe osvedoåenost u istini Pavlovog uåenja, njegovo istinsko nadahnuñe (Rim 9:1). Vidi posebnu temu o istini u Pavlovim spisima, u 13:8.

- **„taj ponos mi niko neñe oduzeti u ahajskim krajevima“** Jaka slika koju sreñemo u LXX – „brana na reci“. Pavle je odbio novåanu pomoñ Korinñana i nije hteo to da sakrije od bilo koga. O „ponosu“ i hvaljenju vidi posebnu temu u 1:12.

12 „Ãto åinim, åiniñu i dalje, da osujetim one koji bi hteli da ugrabe priliku da se hvale sluæbom kojom se mi hvalimo. 13 Takvi ljudi su laæni apostoli, nepoãteni radnici, koji se preruãavaju u Hristove apostole. 14 Niãta åudno; åak se i sam satana preruãava u anœela svetlosti. 15 Isto tako nije neobiåno da se njegove sluge pretvaraju u sluæbenike pravednosti. Ali na kraju ñe dobiti ãto su svojim delima zasluæili“.

2 Kor 11:12-15

11:12 Pavle dobro zna ko su mu neprijatelji. Zato i nastoji da im ne da bilo kakav povod za napad. Odrekao se svoje slobode i prava samo da bi zaãtitio evanœelje (Rim 14:1-15:13).

11:13 „Takvi ljudi su laæni apostoli“ Buduñi su bili iz tako vaænog centra duhovnosti, iz Jerusalima, krivoverci su smatrali da im to daje neprikosnoveni autoritet. Ali, u oåima Boæijeg sluge to su tek laæne sluge i laæna braña (st. 26).

- **„nepoãteni radnici“** Ova slika potiåe iz imenice „mamac“ za ribe. Za njih su Korinñani bili tek lovina njihovih sebiånih interesa.
- **„koji se preruãavaju u Hristove apostole“** Ovi ljudi nisu iskreni vernici koji su zaslepljeni, zavedeni nekim svojim æarom. Ne, oni su duhovno izgubljeni (st. 14), svesno okrenuti jednom cilju – Da podele Boæiju crkvu (1 Kor 2:10-15). Oni su vukovi u ovåjem runu (Mt 7; Dl 20:29).

„Preruãavanje“ (*metaschematizo*) sreñemo i u st. 13,14,15. To je svesno pretvaranje u nekoga ili neãto ãto nisi (Fil 3:21). I Sotoni i njima je stalo da ostanu ne prepoznati u onome ãto stvarno jesu!

11:14 „åak se i sam satana preruãava u anœela svetlosti“ Ova oåigledna istina nigde viãe u Svetom pismu nije ovako iskazana. Moguñe je da potiåe iz rabinskog tumåenja Post 3. Joã u Edenu vidimo da Œavo sakriva laæ tako ãto je preruãava u istinu, u dobro. Zato laæni uåitelji redovno dolaze iz same crkve (2 Pet 2; 1 Jn 2:18-19). Vidi posebnu temu o liånom zlu, u 1 Kor 7:5.

11:15 „da se njegove sluge pretvaraju“ Iza laænih uåitelja u Korintu stoji prikriveni sotonski duh.

- **„sluæbenike pravednosti“** Pavle ne koristi åesto pojam pravednosti kao ovde, u ovom smislu. Reå je o suprostnosti svakoj pravednosti – o nepravednosti i bezboænosti (Mt 6:1), a ne o teoloãkom konceptu opravdanja verom (Rim 4). Vidi posebnu temu o pravednosti u 1 Kor 1:30, i o voœama kao slugama, u 1 Kor 4:1.
- **„Ali na kraju ñe dobiti ãto su svojim delima zasluæili“** Moguña aluzija na Pri 24:12. Pravedna plata po delima je takoœe osnovna svetopisamska istina. Vidi viãe o tome u 5:10.

16 „Ponavljam: neka niko ne misli da sam nerazuman. Pa ako neko i misli da sam nerazuman, primite me makar kao takvog, pa da se i ja malo pohvalim. 17 A ãto povodom ovog hvalisanja govorim, ne govorim kako Gospod hoñe, nego kao u bezumlju. 18 Pa kad se veñ mnogi hvale po ljudskim merilima, hvaliñu se i ja. 19 Vi, naime, rado podnosite nerazumne – vi koji ste mudri. 20 Jer, vi podnosite ako vas neko porobljava, ako vas neko iskoriãtava, ako neko otima od vas, ako neko s visine gleda na vas, ili ako vas neko ãamara. 21 Na svoju sramotu kaæem, bili smo suviãe popustljivi prema vama“.

2 Kor 11:16-21a

11:16 „neka niko ne misli da sam nerazuman… da se i ja malo pohvalim“ Pavle se ne oseña nimalo prijatno dok hvali samog sebe (st. 1,17). Ali, nateran je, i to na naåin kojim se sluæe njegovi protivnici (stil odeljka 10-13 odraæava osobine jelinistiåkog govorniãtva).

Vidi viãe o ovome u 1 Kor 15:36. Za „hvaljenje“ vidi posebnu temu u 1 Kor 5:6.

- **„ako“** Nepotpuna uslovna reåenica (bez glagola). Korinñani su bili iznenaœeni Pavlovim pismom.

11:17 Apostol misli na Isusov æivot i stav u 10:1, na Gospodnju krotkost i blagost. Ovako nateran da se poredi na ljudski naåin, potpuno je svestan da ne radi u Njegovom duhu.

11:18 „Pa kad se veñ mnogi hvale po ljudskim merilima, hvaliñu se i ja“ Ovo je glavna tema odeljka 10 do 13. Laæni uåitelji su napadali apostola uporeœujuñi svoje i njegove duhovne darove (st. 8). Pavle je

uæasnut samom åinjenicom da Korinñani uopãte sluãaju ove ljude i njihove zavodljive priåe. Zato se spuãta na njihov nivo. Stalo mu je da ponovo pridobije ovu crkvu, da povrati njihovo poverenje u njegovo poslanje, autoritet i poruku evanœelja.

11:19-20 Sarkazam upuñen vernicima. Sve za ãta su ga krivoverci optuæivali oni sami su åinili, a crkva ih je u tome podræavala!

- **„podnosite“** Vidi tumaåenje st. 4

11:20 „vi podnosite ako vas neko porobljava“ Prva u seriji uslovnih reåenica. Glagol *katadouloo* sreñemo joã jedino u Gal 2:4, gde se odnosi na Judaiste, koji su vatreno zastupali tezu: Åovek prvo mora da postane Jevrejin, pa tek onda hriããanin. Nije sigurno u kom su odnosu krivoverci Korinta i Judaisti. Ne znamo koje rituale su ovi laæni uåitelji zahtevali kao uslov za spasenje.

- **„ako vas neko iskoriãtava“** Ovaj glagol sreñemo joã jedino u Gal 5:15, gde se takoœe govori o sukobu crkve i laænih uåitelja.

11:20 „ako neko otima od vas“ Poznati glagol lambano – „osvojiti“ – u metaforiånom obliku. Misli se na manipulaciju radi liåne dobiti.

- **„ako neko s visine gleda na vas“** Isti pojam apostol koristi u 10:5, kada opisuje bahatost, svadljivost i smutljivost krivoveraca. Oni se „uznose“, „podiæu“ (1 Tim 2:8). Prva poslanica Korinñanima jasno proziva zlo svakog ljudskog ponosa.
- **„ako vas neko ãamara“** Teãki oblik ironije (st. 21). Pavle je bio krotak i blag prema njima, pa su ga odbacili. A prihvatili su bahate laæove koji ih zloupotrebljavaju.

11:21 „Na svoju sramotu“ Doslovno „na ãtetu svoje åasti“. Oåigledno je da su njegova krotkost i blagost krivo shvañeni, da su smutljivci sve to izopaåili, zloupotrebili. I ovo je jedna oblik ironiånog govora.

- **„popustljivi“** Vidi posebnu temu o slabosti, u 2 Kor 12:9.

„Ali ako se neko usuœuje da se neåim hvali, govorim kao nerazuman, usuœujem se i ja da se hvalim. 22 Jesu li Jevreji? I ja sam. Jesu li Izrailjci? I ja sam. Jesu li Avramovo potomstvo? I ja sam. 23 Jesu li Hristove sluge? Kao nerazuman govorim: ja sam joã viãe. Viãe sam ra dio, viãe sam bio u tamnici, mnogo viãe su me

tukli, i åesto sam bio blizu smrti. 24 Od Jevreja sam pet puta dobio po trideset i devet udaraca, 25 triput sam bio ãiban, jedanput kamenovan. Triput sam doæiveo brodolom, noñ i dan sam proveo na otvorenom moru. 26 Åesto sam putovao, bio sam u opasnosti od poplava i razbojnika, ugroæen i od svojih sunarodnika i od mnogoboæaca. Bio sam izloæen opasnosti u gradu, u pustinji, na moru, od laæne brañe. 27 Naprezao sam se i muåio, mnogo puta nisam spavao, bio sam gladan i æedan, åesto sam postio, smrzavao se i bio slabo odeven. 28 A pored svih drugih stvari, muåi me briga za sve crkve. 29 Kada je neko slab, i ja se oseñam slabim, kad neko podlegne grehu, ja izgaram za njega“.

2 Kor 11: 21b-29

11:21b Pavle je izazvan i spreman da „klin izbije klinom“! Hoñete da se uporeœujemo? Dobiñete ono ãto ste traæili!

11:22 „Jesu li Jevreji? I ja sam“ Prvo od åetiri retoriåka pitanja. „I ja sam“ (kago) se takoœe ponavlja åetiri puta u ovom stihu. „Jevrej“ ima idiomsko znaåenje sposobnosti da se govori aramejskim jezikom (Dl 6:1). Naravno, u prvom redu se misli na pripadnost narodu. Ovo je joã jedan dokaz da je grupa verskih smutljivaca u Korintu imala judaistiåko poreklo.

- **„Jesu li Izrailjci? I ja sam“** Oåigledno je da su laæni uåitelji mahali svojom pripadnoããu SZ Boæijem narodu (Fil 3:5).

11:23 „Jesu li Hristove sluge“? Ovo ne znaåi da ih apostol priznaje za prave hriããane. On, za volju polemike, navodi njihove tvrdnje koje su joã åvrãñe u njegovim argumentima. Dokazañe im da je jaåi od njih baã na tlu njihovih hvala.

- **„ja sam joã viãe“** Serija poreœenja predloga *en*.

1. viãe sam ra dio, st. 23.
2. viãe sam bio u tamnici, st. 23.
3. mnogo viãe su me tukli, st. 23.
4. åesto samo bio blizu smrti, st. 23 –

   a) od Jevreja sam dobio pet puta po trideset i devet udaraca.

b) triput sam bio ãiban.
c) jedanput kamenovan.
d) triput sam doæiveo brodolom.
e) noñ i dan sam proveo na otvorenom moru.

Neãto od ovoga imamo zapisano u Delima, neãto ne. To nam pokazuje kako malo znamo od crkvi 1. veka. Pavle je zaista platio cenu propovedanja evanœelja.

11:24 „od Jevreja sam pet puta dobio po trideset i devet udaraca“ Ovo je bila sluæbena, pravna kazna suda Sinagoge (Pnz 25:1-3). Udaralo se ãtapom (Izl 21:20; Pri 10:13; 19:29; 26:3) i ta kazna je bila javna. Zna se da se ovo praktikovalo u Asiriji i Egiptu, baã kao i u Izraelu (Isa 50:6; Jer 20:2; 37:15).

I kasniji rabinski spisi su kao najstroæu kaznu propisivali „åetrdeset manje jedan udarac“ (Josif, *Starine* 4:8:21,23). Propisano je i mesto udaranja – po leœima, prsima i ramenima.

11:25 „triput sam bio ãiban“ Ovo je bio rimski naåin izvrãenja sudske presude (verberatio). Izvrãni or gan je bila gradska vlast a izvrãenje takoœe javno (Dl 16:22-40; 1 Kor 4:21).

- **„jedanput kamenovan“** Prema Dl 14:19 cilj ovog kamenovanja je bila Pav lo va smrt.
- **„triput sam doæiveo brodolom“** I ovde vidimo da su Dela samo jedan deo istorije Rane crkve. Brodolom za koji znamo iz Lukine hronologije se desio nakon pisanja ove poslanice. To nam pokazuje da Dela nisu detaljni istorijski spis, veñ teoloãki osvrt o ãirenju evanœelja od Jerusalima do Rima, od Jevreja prema Grcima.

11:26 „Åesto sam putovao“ Ovo je poåetak liste od osam lokativa. U izvornom jeziku nema glagola, participa ili infinitiva (st. 26-28). Pavle opisuje svoje doæivljaje:

1. bio sam u opasnosti od poplava
2. i razbojnika,
3. ugroæen i od svojih sunarodnika
4. i od mnogoboæaca,
5. bio sam izloæen opasnosti u gradu,
6. u pustinji,
7. na moru,

8. od laæne brañe.

11:27 „bio sam“ Joã jedan popis lokativa:

1. naprezao sam se
2. i muåio,
3. mnogo puta nisam spavao,
4. bio sam gladan
5. i æedan,
6. åesto sam postio,
7. smrzavao se
8. i bio slabo odeven.

Ovo je viãe nego dovoljno da svima nama, koji smo Boæije sluge, zatvori usta u svakoj naãoj æalopojci!

11:28 Pored svih tih opasnosti i patnji, Pavle je bio pod stalnim psiholoãkim i duhovnim pritiskom za zdravlje i delotvornost crkava. I ova bol je verovatno bila veña od svih drugih!

11:29 „Kada je neko slab, i ja se oseñam slabim“ Ovaj stih åine dva retoriåka pitanja. Stradanje crkava je donosilo i apostolu stradanje. Ljutio se pravednom ljutnjom na sve one koji su saplitali duhovno nejake i slabe (Mt 18).

- **„ja izgaram za njega“** Glagol „goreti“ ima poseban naglasak u poslanicama Korinñanima. Nema ni negativan (Ef 6:16) ni pozitivan prizvuk, veñ je metafora za intezivno unutraãnje stanje duha (1 Kor 1:23; Gal 5:11).
- **„kad neko podlegne grehu“** *Skandalon* je zamka, mamac (Rim 11:9). Ovde ima moralni prizvuk (1 Kor 8:13), a oslikava zavoœenje laænom teologijom „super apostola“ (1 Kor 1:23; Gal 5:11).

30 „Ako treba da se hvalim, hvaliñu se svojim slabostima. 31 A Bog i Otac naãega Gospoda Isusa, koji je blagoslovljen doveka, zna da ne laæem. 32 U Damasku je namesnik kralja Arete postavio straæe po gradu da bi me uhvatili, 33 ali su me kroz prozor spustili u kotarici preko zida, te sam mu umakao“.

2 Kor 11:30-33

11:30 „hvaliñu se svojim slabostima“ Svo protivljenje i napadi koje je doæiveo okrenuli su Pavla Boæjoj sili. Doæiveo je da su njegove slabosti prilika da se baã kroz njih Bog moñno proslavi (12:1-10).

11:31 „Bog i Otac naãega Gospoda Isusa“ Oseña se sveåani, zavetni ton izjave. Apostol se poziva na Boga kako bi dao teæinu, notu istinitosti (Rim 1:9; 2 Kor 1:18; 11:10,11; Gal 1:20; 1 Tim 2:7).

- **„doveka“** Doslovno „kroz vekove“ (Rim 1 :25; 9:5; 11 :36; 16:27). Isti izraz, u jednini imamo u 1 Kor 8:13 i 2 Kor 9:9. Vidi posebnu temu o ovom vremenu i vremenu koje dolazi, u 1 Kor 1:20.

11:32-33 „U Damasku je namesnik kralja Arete postavio straæe po gradu da bi me uhvatili“ Neki tumaåi tvrde da je ovo anti-klimaks Pavlove apologije, ali moguñe je da je baã ovo najsramniji åas Pavlovog æivota (i najslabiji). Moæda je i ovo bio argumenat u ustima bahatih krivoveraca. Areta (Haretat) je vladao Navutejom od 9. godine pre Hrista do 40. godine posle Hrista. Bio je tast Iroda Antipe. Areta je titula, poput faraona, titula svih kraljeva koji su vladali u gradu Petra. Oåigledno je imao svoje „straæe“, vojne jedinice i u Damasku (Dl 9:23-25). Verovatno su na osnovu nekih izvrnutih podataka o ovome, laæni uåitelji sa posebnom ostraããenoããu napadali Pav lov karakter.

Predlozi za razgovor

Kazali smo da je ovaj udæbenik tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluãa svoje unutraãnje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiãljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeã izazov, a ne konaåne odgovore.

1. Zaãto se Pavle brani od laænih uåitelja?
2. Da li st. 3 uåi o otpadanju od blagodati ili o zavoœenju od apostolskog autoriteta?
3. Zaãto Pavle nije prihvatio novac od crkve u Korintu?
4. Ko su bili laæni apostoli?
5. Opiãite njihovu teologiju.
6. Zaãto je Pavlov æivot bio toliko teæak i zaãto su patnje bile znak njegovog apostolskog autoriteta (1 Kor 4:9-13: 2 Kor 4:8-12; 6:4)?

2 . Korinñanima 12

Podela poglavlja prema „Novom srpskom prevodu s napomenama“
Dokazi Pavlovog apostolstva 12:1-10
Pav lo va briga za Korinñane 12:11-21

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piãåevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piãåeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom predmetu.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Kontekstualni uvid

A. Pav lo va posebna vizija i njegovi zdravstveni problemi smeãteni su u isti kontekst. Verovatno je i jedno i drugo bilo oåigledno veñ 14 god. ranije, u Tarsu (42.-43 god.).Teãko da se to odnosi na njegovo iskustvo obrañenja od pre 20 god., iako liåno mislim da se iskustvo „trna“ tiåe njegovih oåiju i dramatiånog susreta sa Isusom na putu za Dam ask (Dl 9:22,26).

B. Nastavlja se apostolova ubojita ironija, u st. 11,13 i 15, kao ãto je bio sluåaj u 11:4-5,7,19-21. Mislim da je odeljak 10 do 13 pisan stilom jelinistiåkog govorniãtva. Pavle æeli da bahate laæne uåitelje, Jevreje pouåene gråkom kulturom, porazi njihovom sopstvenom retorikom.

Tumaåenje reåi i izraza

1 „Treba li da se hvalim (iako nema koristi od toga), govoriñu o svojim viœenjima i otkrivenjima koje mi je Gospod dao. 2 Znam jednog åoveka u Hristu, koji je pre åetrnaest godina bio uznet na treñe nebo. Da li je to bilo u telu ili izvan tela, to ne znam. Jedino Bog to zna. 3 Znam da je taj åovek, sam Bog zna da li je to bilo u telu ili izvan tela, 4 bio uznet u raj i da je åuo tajne stvari, o kojima ljudske usne ne smeju govoriti.
5 Takvim åovekom ñu se hvaliti, a ne sobom, osim svojim slabostima. 6 Naime, ako bih i hteo da se hvalim, ne bi bio nerazuman, jer bih govorio istinu. Ipak, ja se klonim toga, da neko ne bi mislio viãe o meni od onoga ãto na meni vidi ili od mene åuje.
7 A da se ne bih uzoholio zbog izvanrednih otkrivenja, dat mi je trn u telo, satanin poslanik, da me udara. 8 Tri puta sam molio Gospoda da ga ukloni od mene, ali mi je Gospod rekao: 9 ‘Dovoljna ti je moja milost, jer se moja sila ostvaruje u slabosti.’ Zato ñu se najradije hvaliti svojim slabostima, da sila Hristova æivi u meni. 10 Stoga, Hrista radi, uæivam u slabostima, uvredama, nevoljama, progonstvima, i teãkoñama. Jer, kada sam slab, onda sam jak“.

2 Kor 12:1-10

12:1 „Treba li da se hvalim“ Gråki dei oznaåava moralnu potrebu, odgovornost Laæni su uåitelji besomuåno napali Pavla. On se brani da bi odbranio ono ãto propoveda. „Hvaljenje“ je åesta tema odeljka 10 do 13 (10:8,13,15,16,17; 11:12,16,18,30; 12:1,5,6,9, vidi puno tumaåenje u 1: 12). Inaåe, samoisticanje je vrlo tipiåno za naåin govorniãtva prvog veka.

Apostol hoñe da pokaæe krivovercima da moæe da igra i po njihovim pravilima.

Ova reåenica je zbunjivala drevne prepisivaåe, pa su je prilagoœavali na viãe naåina:

1. Neki su dodali „ako“ (MS, H).
2. Neki su *dei* (trebam, moram) menjali u *de* (ali) (MSS No , D).
3. Ali, ovakav prevod podræavaju pouzdani prepisi MSS p46, B, D2.

Prvo i drugo reãenje pokazuju da su i prvi prepisivaåi manuskripta iz dobrih namera prepravljali izvorni tekst.

- **„iako nema koristi od toga“** Ako apostol ne namerava da ovako stekne prednost u polemici, åemu onda sve to? Zato ãto se nerado koristi tuœim oruæjem. Ironija i napad su bili tipiåni za krivoverce. Podsetimo se: Reå je o retoriåki obrazovanim Jevrejima dijaspore. Imali su odreœene veze sa crkvom u Jerusalimu. Vrlo su sliåni Judaistima iz Galata. Apostolski sabor u Dl 15 jasno istiåe njihove farisejske elemente verovanja i delovanja.
- **„viœenjima i otkrivenjima“** Mala je razlika u znaåenju ovih pojmova. Oba se tiåu direktnog otkrivenja (1 Kor 2:10; 11:23; Gal 1: 12; 2:2; Ef 3:3). Oåigledno je da su se laæni uåitelji najviãe hvalili svojim posebnim vizijama. „Otkrivenje“ je prevod bogatog pojma *apoc a lypse* – „razotkrivanje“.
- **„koje mi je Gospod dao“** Lingvisti se ne slaæu oko tipa genitiva – subjektivni (otkrivenje od Gospoda) ili objektni (otkrivenje o Gospodu)? Kontekst i pasivni oblik (st. 2,4,7) daju prednost åitanju „koje mi je Gospod dao“.

12:2 „Znam jednog åoveka“ Ovo je tipiåan naåin rabinskog govora o sebi. Pavle nije voleo da govori o ovome, ali sada mora iz ljubavi prema crkvi. Mora da progovori o svom najdubljem duhovnom doæivljaju.

- **„u Hristu“** Prepoznatljiva apostolova formulacija novog stanja, poloæaja svih vernika. Mi smo poistoveñeni sa Gospodom u njegovoj smrti i vaskrsenju (Rim 6). Naã cilj je da mu budemo nalik (Rim 8:29; 2 Kor 3:18; Gal 4:19; Ef 1:4; 1 Sol 3:13; 4:3; 1 Pet 1:15).

Dæordæ Lad ima zanimljivo opaæanje – „Åovek u Hristu je takoœe i u Duhu. A ako je termin „u Adamu“ suprotnost „u Hristu“, onda je „u telu“ suprotnost „u Duhu“ (*„A The ol ogy of the New Tes ta ment“* , str. 483).

- **„pre åetrnaest godina“** Ovo je najverovatnije dogaœaj iz rane apostolove sluæbe u Tarsu, iz perioda pre nego ga je Varnava poveo u Antiohiju (Dl 11:25-26). Valja primetiti da ovako izrazita duhovna stanja nisu bila svakodnevna za Pavla. Imao ih je nekoliko (Dl 9:4; 18:9; 23:11; 27:23).
- **„Da li je to bilo u telu ili izvan tela, to ne znam“** Ni sam Pavle nije siguran kako se sve to dogodilo. On to i ponavlja u narednom, 3. stihu. Verovatno je isto doæiveo i prorok Jezekilj (Jez 8), kao i Jovan apostol na ostrvu Patmos (Otk 1: 10; 4:2; 17:3; 21: 10). I ovde imamo dokaz da hriããanstvo vidi telo dostojnim neba, ãto nikako nije sluåaj sa gråkom filozofijom.
- **„bio uznet“** Istu frazu sreñemo u 1 Sol 4:17, i u Dl 8:39, kad je Filip „bio uzet“. Doslovno, reå je o „zveri koja grabi plen“. Apostol je bio u åasu uhvañen, zgrabljen u Boæiju prisutnost ili celim telom ili samo umom (st. 4).
- **„na treñe nebo“** Vidi posebnu temu koja sledi.

Posebna tema: Nebesa

U SZ je imenica „nebo“ najåeãñe u mnoæini, *„shamaim“*. Doslovno: „visina, uzviãenost“. Bog prebiva u takvim sferama. Koncept neba, nebesa, podrazumeva njegovu svetost i preuzviãenost.

U Post 1:1 „nebesa“ su Boæija tvorevina: (1) atmosferski omotaå oko planete; (2) stvarnost koja sve obuhvata (fiziåki i duhovno). Od ovih znaåenja su proistekle slike „neba nad nebesima“ (Ps 68:33, Pnz 10:14; 1 Car 8:27; Nem 9:6; Ps 148:4). Zbog toga rabini misle da postoje: (1) dva neba (Juda, Hagigah), (2) tri neba (Midraã Tihilim); (3) pet nebesa (III Baruh); sedam nebesa (Si mon, Lakiã, II Enoh); (4) deset nebesa (II Enoh). Sve ovo istiåe Boæiju odeljenost od tvorevine, istiåe njegovu transcedentnost. Ipak, sedam je najsretaniji broj nebesa u rabinskim raspravama i spisima. A. Koen, u delu „Tal mud za svaki dan“ (str. 30) dokazuje da to ima veze sa atmosferom. Ipak, pre ñe biti da se ovim brojem iskazuje punina, savrãenstvo, jer to je broj dana u stvaranju (Post 1).

Pavle u 2 Kor 12:2 pominje svoje iskustvo sa treñim nebom (ouranos) i neiskazanom Boæijom slavom koju je tada doæiveo. Ali, i ovde nije naglasak na nebu veñ na Bogu i susretu sa njim!

12:4 „raj“ Jevrejski je ovde pozajmio staru persijsku reå slikovitog znaåenja „ograœeni plemiñki vrt“. Gråki prevod, prema prevodu Septuaginte (LXX) glasi „Edenski vrt“ (Post 2:8; 3:1; Jez 28:13; 31:18). Izraz sreñemo u Lk 24:43 kada se opisuje ãeolski deo za pravednike. Vankanonske knjge – „II Enoh“ i „Tajne Enohove“ – treñe nebo nazivaju rajem, mestom Boæijeg prebivanja. U svakom sluåaju, „treñe nebo“ – „raj“ je najveña moguña Boæija blizina.

- **„i da je åuo tajne stvari, o kojima ljudske usne ne smeju govoriti“** Ljudska radoznalost nije dobrodoãla u svetu duhovnih istina. Nemamo zapisane Lazareve reåi o doæivljaju groba, smrti, pa ni Pavlove o tajnama neba. Apostol je igra reåima „neopisivo“ (*arriflos*) i „opisivo“ (*hriflos*), koje su verovatno pojmovi inicijalnih rituala misterijskuh kultova. Takoœe, ljudski jezik je preslab da bi opisao ono ãto niko nikada nije doæiveo (1 Kor 2:9).

12:5 Pavle se ne hvali sobom i svojim iskustvom (vidi viãe o tome u 1:12). Ali, rado i strasno govori o Boæijem otkrivenju koje mu je dano, hvali se istinom evanœelja. Bog se tako proslavlja kroz njegovu iskrenu skromnost (uporedi Jn 15:5 i Fil 4:13).

- **„slabostima“** Vidi posebnu temu u 2 Kor 12:9.

12:6 „ako bih i hteo da se hvalim, ne bi bio nerazuman“ Joã jedna ironiåna æaoka. Korinñani su bili zapanjeni priåama o kojekakvim bajkama, vizijama laænih uåitelja. Drugim reåima – Zaãto me osuœujete po onome ãto ionako ne znate o meni?! Bolje pogledajte sebe i sve ono ãto sam postigao sa vama.

12:7 „zbog izvanrednih otkrivenja“ Ovaj deo misli je gramatiåki vazan za frazu 6. stiha – „da neko ne bi mislio viãe o meni“ – i naravno za frazu „a da se ne bih uzoholio“. Ako je predlog *dio* deo izvornog teksta (MSS No, A, B, F, G), onda misao pripada st. 6. Ali, nema ga u pouzdanim prepisima (MSS p46, D, Vulgata, Peãita i Armenijski prevod).

Za sam izraz (*huperbole*) vidi viãe u posebnoj temi o predlogu *huper*, 1 Kor 2:1.

- **„A da se ne bih uzoholio“** Istu misao imamo u 2 Sol 2:4 kada se opisuje bahato divljanje „Åoveka greh“ – Antihrista. Pavle se i dalje poredi sa laænim uåiteljima. Ali, nije mu stalo da se pod svaku cenu razmeñe sofistiåkom kitnjastom retorikom (ãto je opet i naglaãeno donekle u ovom poslednjem odeljku poslanice, 10 do 13).

Pavle veruje da mu je Bog dao (pasivni oblik glagola) viziju sa dubokom svrhom (*hina* – „zbog“). U istom smislu govori i poznati stih Rim 8:28 („…da Bog daje, åini“, kako se åitaju neki manuskripti), a posebno 29. stih koji naglaãava hristolikost, kao cilj svega ãto nam se deãava. U vihorima svih deãavanja Sotona je samo Boæiji sluga!

- **„trn u telo“** „Trn“ na gråkom ima viãe znaåenja. Jedno od njih je i kolac, ãto je sluåaj u klasiånom gråkom. Doslovno - „biti proboden“. LXX govori o trnu (Br 33:55; Jez 28:24; Os 2:6). Nekoliko je teorija povodom Pavlovog trna: (1) duhovni problemi sa palom, greãnom prirodom (rani oci crkve, Luter, Kalvin); (2) problemi sa karakterom (Jovan Zlatousti), Br 33:55; Sud 2:3, (3) epilepsija; (4) malarija (Vilijam Ramjes); (5) liåno mislim da je reå o oftamoloãkom problemu, nevolji sa oåima (Gal 4:13-15; 6:1) koja je nastupila posle dramatiåne zaslepljenosti na putu za Dam ask (Dl 9, moguña aluzija na Isu 23:13).
- **„satanin poslanik“** Bog se sluæi i namerama Sotone radi svojih nauma (Jov 2:6; 1 Kor 5:5; 1 Tim 1:20). Oåigledno je reå o demonskoj sili. „Poslanik” na jevrejskom i gråkom se moæe prevesti i kao „anœeo“. Dakle, zle duhovne sile mogu da nam naude onoliko koliko im to dozvoli Gospod radi svojih planova. Bog jedini zna da se okoristi zlom kako bi na kraju ipak sve izveo na dobro, po svome.
- **„da me udara“** Glagol je u sadaãnjem vremenu i doslovno znaåi „udarati pesnicom“. Pav lov prob lem je bio vrlo ozbiljan, bolan i trajan.
- **„da se ne bih uzoholio“** Predlog *hina* naglaãava svrhu radnje. Navodne vizije koje su laæni proroci imali uåinile su ih œavolski bahatim. Prave apostolove vizije su ga veoma ponizile.

12:8 „molio Gospoda“ Kontekst ukazuje na Hrista, iako se Pavle najåeãñe molio Bogu Ocu. To nam pokazuje da smo u svojoj molitvi slobodni da Bogu pristupimo kao svetoj Trojici, iako je dobro naglasiti da se molimo Ocu, kroz Sina u Duhu.

- **„da ga“** Doslovno „za ovo“. Misli se na: (1) okolnosti; (2) progonstvo; (3) poslanika Sotone; (4) fiziåku nemoñ.
- **„tri puta“** Gospod Isus se molio u Getsemaniji tri puta (Mt 26:42; Mk 14:39,41). Broj tri oslikava upornost, naglaãavanje. Dakle, nije reå o manjku vere. Ãtaviãe, moæemo uporno da se molimo za sve ono ãto su naãe potrebe. Ova iznurujuña bolest je ipak postala Pavlu dragocena duhovna lekcija (st. 9). Mislim da ovaj broj molitava baca svetlo razuma na danaãnja preterivanja sa izleåenjima. Posebno na pogreãan naglasak na veri bolesnika. Zar nije oåigledno koliku je veru imao apostol. Isto tako mislim da ovaj tekst ukazuje na nesretno uåenje novijeg vremena, po kome Bog hoñe da svaki vernik uvek i svuda bude zdrav i bez problema. Åudno – i Isusova i Pav lo va molitva je odbijena na naåin kako su to hteli! Zar nam nije jasno koliko Bog moæe da nevolje, tegobe i bolesti u naãem æivotu okreñe u smeru svojih planova (Rim 8:17; 2 Kor 1:5,7; Fil 3:10; 1 Pet 4:12-17). Naãe goruñe potrebe su prilike u kojima nam Bog objavljuje na poseban naåin i sebe i svoju volju.

12:9 „ali mi je Gospod rekao“ Glagol je u perfektu, kao id iom na „najzad, konaåno“.

- **„Dovoljna ti je moja milost“** Bog sam i sve njegovo je ono ãto Pavlu najviãe treba. Moæda Pavle ovde misli na 1 Car 8:27, jer je to jedno od SZ mesta gde sreñemo sliku „nebo i nebesa nad nebesima“. Verovatno odavde apostol crpi svoju ideju o „treñem nebu“. Naime, Solomun je posveñujuñi novosagraœeni Hram istakao neobuhvatljivost Boæiju, njegovu imanentnost. Pavle se ne hvali svojim svakodnevnim lelujanjem u slavi treñeg neba, veñ doslednom i postojanom prisutnoãñu Hrista i njegove milosti.
- **„jer se moja sila ostvaruje u slabosti“** Prezent pasiv. Boæija sila deluje po pravilima drugaåijim od ljudske sile. Gospod se najviãe proslavlja u slabim ljudima. Tada on raskoãno doseæe njihove potrebe. A njegova moñ je u njegovom nepokolebivom karakteru!

Ovo podseña na 1 Kor 2:5, 2 Kor 4:7. Koliko je Pavle drugaåiji od laænih uåitelja i njihove samodopadljivosti.

- **„Zato ñu se najradije hvaliti svojim slabostima“** Vidi posebnu temu koja sledi.

Posebna tema: Slabost

Apostolova pouka poåiva na suprotnosti njega i laænih uåitelja. Oni su se bahatili svojim govorniãtvom, a Pavle zna koliko moñi leæi u ljudskoj slabosti (*astheneo*). Valja primetiti koliko se puta ovaj pojam sreñe (u svim svojim oblicima) u poslanicama Korinñanima.

snaga		**slabost**	
1 Kor	1:29,31	1 Kor	1:25,27
	4:7		4:10
	5:6		8:7,9-12
	9:15-16		9:22
2 Kor	1:12,14		11:30
	5:12 (dva puta)		12:22
	7:4,14 (dva puta)		15:43
	9:2-3		11:21,29-30
	10:8,13,15-17		12:5,9,10
	11:12, 16-18,30		13:3-4,9
	12:1,5,6,9		

Pavle se idejom slabosti sluæi na nekoliko naåina:

1. Boæija slabost, 1 Kor 1:25.
2. slabost sveta, 1 Kor 1:27.
3. Pav lo va strah i slabost, 1 Kor 2:3; 9:22; 2 Kor 11:29,30; 12:5.
4. Pavle i njegov misijski tim, 1 Kor 4:10; 2 Kor 11:21.
5. slabost hriããana, (Rim 14:1-15:13), 1 Kor 8:7,9,10,11,12;9:22.
6. telesna slabost, 1 Kor 11:30.
7. slabost nekog dela tela, 1 Kor 12:22.
8. fiziåko telo, 1 Kor 15:43.
9. Pavlovo prisustvo i govorniåke moñi, 2 Kor 10:10.
10. Pav lo va slabost istiåe Boæiju snagu, 2 Kor 12:9,10; 13:4,9 .
11. Hristova poruka kroz Pavla, 2 Kor 13:3.
12. Hristovo fiziåko telo, 2 Kor 13:4 .

- **„sila Hristova“** Boæija sila je Hristova sila! Otac i Hrist su jedno, Hrist je Bog!
- **„æivi u meni“** *episkenoo = epi + skene* (ãator). Ovo je slikovita upotreba, „prebivanja nad, nadkriljavanja“. Istu reå sreñemo u Isusovom deviåanskom roœenju (Lk 1:35) i njegovom preobraæenju (Mt 17:5). U Dl 5:15 åitamo kako je senka apostola padala na ljude i donosila im ozdravljenje.

Pavle zna da je oblak Boæije prisutnost pratio Izrael kroz pustinju (Izl 40:35). Rabini su ga zvali *„ãekina* oblak slave“. To znaåi da Bog prebiva, da je tu stalno. Tome je apostol æudio – liånom, potpunom prebivanju u Hristu i Hrista u njemu. To je svrha hriããanstva, a ne liåno isticanje, privilegije, posebna znanja i iskustva – „da bih upoznao njega i silu njegovo vaskrsenja“ (Fil 3:10).

12:10 „Stoga, Hrista radi, uæivam u slabostima“ Pavle je znao iz svog iskustva (na putu za Dam ask) da dobre namere i liåni trud nisu dovoljni. Svima nam treba milost (st. 9) a ne sila. Niko neñe oteti slavu od Boga (1 Kor 1:29; Ef 2:9). On svoju slavu najraœe iskazuje kada su ljudi nemoñni i slabi.

- **„uæivam u slabostima“** Ovaj stih je saæetak apostolovih nevolja u sluæbi, muka koje je veñ spominjao - 4:7-11; 6:3-10; 11:24-28. Zna Pavle vrlo dobro znaåenje Gospodnjih reåi u Mt 5:10-12!

11 „Postao sam nerazuman! Vi ste me na to naterali, umesto da me preporuåujete. Jer, ako i nisam niãta, ni u åemu ne zaostajem za vaãim „preuzviãenim“ apostolima. 12 Znakovi koji dokazuju moje apostolstvo: åudni znaci, åudesa i delovanje sila, uåinjeni su meœu vama uz mnogo strpljenja. 13 Zar sam loãije postupao prema vama nego prema ostalim crkvama, osim ãto vam nisam bio na troãku? Oprostite mi ovu „nepravdu“.

2 Kor 12:11-13

12:11 „Postao sam nerazuman“ Neke crkvene grupe (1 Kor 1-4) ili grupe laænih uåitelja (2 Kor 10-13) su napale Pavla – njegov autoritet, naåin govora, samu poruku. Pavle mora da se brani, i to åini na nekoliko naåina

1. Uporeœuje svoj i njihov æivot.
2. Koristi se njihovim reånikom, ali bez liånog bahañenja.
3. Sluæi se ironijom kako bi naglasio ono ãto hoñe.

- **„ja“** Naglaãena liåna zamenica ego, upotrebljena u st. 11,13,15,16.
- **„preporuåujete“** Vidi puno tumaåenje u 3:1.
- **„ni u åemu ne zaostajem za vaãim „preuzviãenim“ apostolima“** Vidi viãe u 11:5.
- **„ako i nisam niãta“** Pavle vidi sebe i svoju sluæbu jedino u milosti Boæijoj (1 Kor 15:9; Ef 3:8; 1 Tim 1: 15). On zna da je pozvan i obdaren za apostola (Dl 8:22,26)!

12:12 „åudni znaci, åudesa i delovanje sila“ Pavlova sluæba je osvedoåena Boæijim silnim delima (1 Kor 2:4; 4:20; Rim 15:19). I nije reå o åudima kao takvim, veñ o stavu, o duhu koji je iskazao ovoj crkvi.

12:13 „Zar sam loãije postupao prema vama“ Nije nipoãto æeleo da mu ovako podeljena crkva pomaæe u bilo åemu. S druge strane, prihvatio je pomoñ Filipa (Fil 4:15) i Soluna (1 Sol 3:6), ali tek nakon ãto je napustio ove gradove i crkve. Ovo je ozlojedilo Korinñane (st. 13a). Ali, apostol nije hteo da ga krivoverci povlaåe po svojim laæljivim ustima (11:8-20). Ipak, prihvatio je da mu u jednom trenutku pokriju troãkove sluæbe (1 Kor 9:3-18).

- **„Oprostite mi ovu „nepravdu“** Kako ubojiti sakrazam!

14 Evo, spreman sam da vam po treñi put doœem. Neñu vam biti na troãku, jer ja ne æelim vaã novac, nego vas. Deca, naime, ne treba da stiåu roditeljima, nego roditelji deci. 15 Ja ñu najradije potroãiti sve ãto imam i sam se istroãiti za vaãe duãe. Ako ja imam toliko ljubavi za vas, treba li da sam budem manje voljen? 16 Uzmimo da su u pravu oni koji kaæu da vam nisam bio na troãku samo zato da bih vas kao lukav åovek prevario. 17 Jesam li se kako okoristio preko onih koje sam vam poslao? 18 Zamolio sam Tita da doœe k vama, a sa njim sam poslao joã jednog brata. Da li vas je Tit u neåemu zakinuo? Nismo li se ponaãali u istom duhu? Nismo li iãli istim stopama?

2 Kor 12:14-1

12:14 „Evo“ Naglaãeni *idou*, vrlo åest u evanœeljima, åesto prevoœen kao „pazite“. To je povik skretanja paænje na ono ãto sledi u govoru. Pavle ga ne koristi åesto (Rim 9:23 kao SZ citat; 1 Kor 15:51; 2 Kor 5: 17; 6:2 kao SZ citat 6: 9; 7:11; 12:14; Gal 1:20).

- **„treñi put doœem“** Dela beleæe samo dve posete Korintu (Dl 18:1; 20:2-3; 2 Kor 1: 15; 13:1,2). Ali, ova knjiga i nije detaljna istorija rane crkve. Viãe je teoloãki dokument koji pokazuje kako se hriããanstvo od Jerusalima do Rima ãirilo kroz razne socijalne slojeve i etniåke grupe.
- **„Neñu vam biti na troãku“** Doslovno „na teretu“ (11 :9; 12: 13; 1 Kor 9: 12,18). Pavle brani pravo duhovnih radnika na materijalnu brigu. Liåno ju je odbio od Korinñana zbog: (1) napada laænih uåitelja (st, 14b); ili zbog. (2) svoje rabinske pozadine.
- **„nego vas“** Pavlu nije stalo do novca u sluæbi, veñ do dobre volje i duhovne odanosti Korinñana.
- **„deca… roditelji“** Poznata porodiåna analogija. Apostol zna da je njihov duhovni otac (1 Kor 4: 14-15; Gal 4:19).

12:15 „potroãiti“ Dvostruko znaåenje ove gråke reåi: (1) doslovno, „platiti nekome“ (Dl 21:24); (2) slikovito, „isplatiti sasvim“, „platiti sve i svakoga“ (Mk 5:26). Pavle je spreman ne samo da ne bude plañen, nego i da sve svoje i celog sebe da opet vidi Hrista meœu njima.

Ponovo igra reåi – Pavle ne æeli da Korinñani troãe svoj novac na njega. On ñe sebe potroãiti za njih.

- **„za vaãe duãe“** Duãa – *psuhe* – se u Pavlovim pismima odnosi na samu liånost. Isto je i sa duhom (*pneuma*, Fil 1:27).

Ovde se ne radi o ontoloãkoj dihotomiji, podvojenosti åovekove liånosti, veñ o dvostrukom odnosu: prema tvorevini i prema Bogu. Jevrejska reå nefeã oznaåava i ljude i æivotinje u knjizi Postanka, dok se ruah odnosi samo na ljudski rod. U svakom sluåaju ove se reåi ne smeju koristi kao dokazni tekst za trihotomiju ljudskog biña. Sveto pismo oslikava åoveka kao celovito biñe (Post 2:7).

- **„toliko“** Cela poslanica odiãe strastvenoããu i intimnim slikama ljudskih odnosa. Vidi viãe u 2:7.
- **„da sam budem manje voljen“** Ãto im je on sebe viãe davao, sve su ga manje voleli i poãtovali. A to je bilo nedopustivo.

12:6 „da bih vas kao lukav åovek prevario“ Moæda se misli na posebnu sabirnu akciju za osiromaãenu crkvu u Jerusalim (2 Kor 8-9). Ako na to apostol misli, onda su ga krivoverci sigurno optuæivali da je slao svoje emisare da novac sakupljaju za njega samog (st. 17-18). I ovde se Pavle opravdano brani ubojitom ironijom!

12:18 „Tit“ Iznenaœuje da se Tit uopãte ne spominje u knjizi Dela apostolskih. Bio je jedan od Pavlovih najkorisnijih i najpouzdanijih saradnika (vidi posebnu temu u 2:13). Sigurno je da, sledeñi apostolov primer, ni Tit nije hteo niãta da primi od Korinñana.

- **„a sa njim sam poslao joã jednog brata“** Verovatno se radi o osobi pomenutoj u 8:18. Origen misli da je to bio Luka. Kakogod, Pavle je poslavãi ovlaããene ljude crkava po novac za Jerusalim, delotvorno opovrgnuo sve pakosne optuæbe.
- Stihovi 17 i 18 imaju seriju od åetiri pitanja. Sam gramatiåki oblik podrazumeva odreåan odgovor na prva dva, a potvrdan na poslednja dva. Apostol naglaãava da ni on, kao ni Tit, nisu uradili ni mrvu od onoga za ãta ih optuæuju.
- **„u istom duhu“** Misli se na åovekov duh u smislu otkupljenja (lokativ), a ne na Svetog Duha (in stru men tal). Pavle åesto duhom naziva samu åovekovu osobu, celog åoveka (2: 13; 7:13; 1 Kor 2: 11; 5:4; 16:18; Rim 1:9; 8: 16; Fil 4:23). Vidi tumaåenje u 7:13b.

19 „Vi verovatno mislite da se mi sve vreme branimo. Pred Bogom u Hristu kaæem: sve je to na vaãu izgradnju. 20 Bojim se da vas prilikom svog dolaska neñu zateñi onakve kakve bih æeleo da vas zateknem, a bojim se da ni ja neñu biti onakav kakvog biste me vi æeleli, te da ñe izbiti svaœe, zavisti, srdæbe, spletkarenja, klevetanja, doãaptavanja, nadmenosti i neredi. 21 Ne bih hteo da me, prilikom mog ponovnog dolaska, moj Bog ponizi pred vama, te da oæalostim mnoge od onih koji su pre sagreãili, a nisu se pokajali za svoju neåistotu, blud, i razvratnost koji su bili poåinili“.

2 Kor 12:19-21

12:19 „sve vreme“ Apostol misli na svoje aktuelno pismo, na sve ãto im je do sada napisao.

- **„Vi verovatno mislite da se mi sve vreme branimo“** Joã jedna ironija. Pavle je dobro poznavao ovu crkvu. Dræali su se osiono u svemu, posebno u pogledu svoje slobode.
- **„Pred Bogom“** Istu frazu sreñemo u 2:17, gde se poziva sveåanim, zavetnim tonom na Boæiju vernost.
- **„sve je to na vaãu izgradnju“** I u 10:8 se na isti naåin ukazuje na apostolski autoritet. Pavle se brani kako bi mogao da odbrani zavedenu crkvu. Sve ovo radi ne zbog sebe veñ zbog njih. Vidi posebnu temu o izgradnji u 1 Kor 8:1.
- **„dragi moji“** (E. Åarniñ) U ovakvom oslovljavanju apostol je iskren. Stvarno ih voli. Sam izraz se koristi i za tepanje (1 Kor 10:14; 15:58; 2 Kor 7:1; 12:19).

12:20 Ovo podseña na stanje opisano u Prvoj poslanici – stanje meœu vernicima i njihov odnos prema apostolu.

- **„svaœe“** Vidi puno tumaåenje u 1 Kor 2:11. Zanimljivo da je ova i sledeña imenica u jednini (MSS p46, No, A), a sve ostale u mnoæini.
- **„zavisti“** U ovom kontekstu misli se na crkvene grupe i na sam duh tih podela (1 Kor 3:3). Vidi viãe u 9:2.
- **„srdæbe“** Misli se na erupcije nekontrolisanog besa (Gal 5:20; Ef 4:31; Kol 3:8).
- **„spletkarenja“** *eritheia* doslovno znaåi „buãiti, burgijati“. Metaforiåno se koristio da bi opisao aristokratsku bahatost prema onima koji su æiveli od rada. Ovaj duh odgovara podelama i grupaãenjima u korintskoj crkvi, posebno prema poglavlju 11. Åesto koriãñen pojam iz apostolovog pera (Rim 2:8; Gal 5:20; Fil 1:17; 2:3; vidi i Jak 3:14, 16).
- **„klevetanja“** Govoriti zlo o nekome, ocrnjivati ga (Rim 1:30; 2 Kor 12:20; Jak 4: 11; 1 Pet 2:1,12; 3:16). Ovaj posao je pripisan samom Sotoni.
- **„doãaptavanja“** Ogovaranje, ãuãkanje, „tihi govor“ koji se deãava uvek iza leœa onoga o kome se govori.
- **„nadmenosti“** *phusioo* doslovno znaåi „naduvati se“. U NZ spisima slikovito ukazuje na bahatost, aroganciju. Pavle je najverovatnije zapoåeo sa ovom upotrebom. Ovo je bio neprijatelj broj jedan u

Korintu! Pavle o nadmenosti govori na viãe mesta – 1 Kor 4:6,18,19; 5:2; 8:1; 13:4 – kao i u ovoj listi greha. Jedino mesto gde se ova „aktivnost" pominje je Kol 2:18, kada isti pisac opisuje gnostiåke posebne vizije sa posebnim znanjem.

- **„neredi"** Vidi viãe u tumaåenju 1 Kor 14.33. Korint je imao posvaœanu crkvu. O neredima govori i Jak 3:16.

Nekoliko je lista greha u Pavlovim poslanicama (Rim 1:29-31; 1 Kor 5: 11; 6:9; Gal 5:19-21; Ef 4:31; 5:34; Kol 3:59). Na mnogo mesta se moæe izvuñi paralela sa stoiåkim popisima mana. Hriããanstvo je u prvom redu duboko etiåki odnos. Veåni æivot ima jasne, prepoznatljive moralne odlike.

12:21 Pavle se iskreno brine da ñe, ukoliko ne doœe do pokajanja, morati da posegne za svojim apostolskim autoritetom (13:2). Predvodnici posvaœanih grupa, i sami uåitelji jeresi su bili samoæivi i raspusni na oåigled svih.

- **„ponizi"** Apostol reåi izvedene iz istog korena koristi u oba pisma Korinñanima. Evo kako to K. Multon predstavlja u svom *The An a lyt i cal Greek Lex i con Re vised,* na str. 397
    1. *tapeinos*
        a) loãe okolnosti, depresija (2 Kor 7:6).
        b) ponizno voleti i bez izgovora (2 Kor 10:1).
    2. *tapeinoo*
        a) (srednji rod) æiveti u skromnim uslovima (2 Kor 11:7).
        b) poniznost koja se nada; æalost zbog razoåarenja (2 Kor 12:21).
- **„oæalostim"** Vidi tumaåenje 1 Kor 5:2.
- **„mnoge od onih koji su pre sagreãili"** Redak oblik perfekt participa. Nalazi se joã samo u 13:2. Ovde je reå o glagolu *hamartano* sa predlogom *pro*. Tako je naglaãena radnja. Ali, treba reñi da najbolji prepisi imaju samo indikativni oblik. Kasniji prepisivaåi su dodali odrednicu „pre".
- **„pokajali"** Misli se na vernike koji istrajavaju u svom grehu. Pokajanje nije samo prvi, poåetni korak obrañenja (Mk 1:15; Dl 2:38,41; 3:16,19; 20:21), veñ trajni hod naãe duhovnosti (1 Jn 1:9). Pokajanjem hriããani obnavljaju zajedniãtvo sa Bogom, a ne svoje

spasenje! Pokajanje je viãe stav prema Bogu i prema sebi, nego ãto je skup odreœenih radnji, rituala. Vidi viãe o ovome u 7:8-11.

- **„neåistotu, blud, i razvratnost“** Setimo se kulture iz koje je Bog pozvao ovu mladu crkvu – mnogoboãtvo i neopisiva raskalaãnost æivota. Odrastali su uz orgije posveñene mnogobrojnim boæanstvima. Ali, naglasak je na tome kako se hriããani bore sa gresima (1 Jn 1:9; Ps 19:12-14). I vera i pokajanje su i poåetni i trajni duhovni dogaœaji naãeg hriããanskog æivota.

Moguñe je da se sve ovo odnosi posebno na krivoverce koji su prenaglaãavali gråku retoriku. Po gnostiåkom uåenju oboæavali su znanje a olako uzimali bilo kakve moralne stege. Sve ove grehe Pavle pominje na svom popisu u Gal 5:19.

Predlozi za razgovor

Ovaj udæbenik je tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluãa svoje unutraãnje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiãljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeã izazov, a ne konaåne odgovore.

1. Zaãto je apostol spomenuo svoje posebne vizije bez ikakvog opisa?
2. Zaãto je naãa slabost kljuå naãe upotrebljivosti za Boga?
3. Koristi li Bog zlo da bi postigao svoje naume?
4. Zaãto je primanje novca od ove crkve bilo toliko bolno pitanje za apostola?

2 . Korinñanima 13

Podela poglavlja prema „Novom srpskom prevodu s napomenama“
Pav lo va briga za Korinñane 13:1-13

Treñi krug åitanja (vidi uvodne napomene)

Prema izvornim piãåevim namerama

Ovaj komentar je tek vodiå u vaãem prouåavanju Pisma. To znaåi da ste za svoje tumaåenje sami odgovorni. Svako od nas treba to da radi u svetlu objave koja mu je data. Tu ste vi, Sveto pismo i Sveti Duh – najvaæniji u tumaåenju. Ne prepuãtajte sve drugim tumaåima.

Åitajte ovo poglavlje u njegovom kontekstu. Uoåite o åemu je reå. Pokuãajte samo da saåinite svoju skicu ovog, prvog poglavlja. Tek onda to svoje uporedite sa prevodima Bibije koje posedujete. Podele na poglavlja i manje celine nisu deo nadahnutog teksta, ali nam pomaæu da dokuåimo izvorne piãåeve naume, a to je suãtina svakog dobrog tumaåenja. Neka svaki odeljak govori o jednom jedinom predmetu.

Prvi odeljak...
Drugi odeljak...
Treñi odeljak...

Tumaåenje reåi i izraza

> **1 „Treñi put dolazim k vama – “Svaka optuæba mora da se dokaæe svedoåenjem dva ili tri svedoka”. 2 Kao ãto sam ranije rekao pre svog drugog dolaska, tako i sad, u svom odsustvu, unapred upozoravam one koji su ranije sagreãili i sve ostale: doœem li ponovo, neñu vas ãtedeti. 3 Vi ionako traæite dokaz da Hristos govori preko mene. On meœu vama nije slab, nego silan. 4 On je,**

doduãe, bio raspet u slabosti, ali æivi silom Boæijom. Tako smo i mi slabi u Hristu, ali ñemo s njim æiveti za vas“

2 Kor 13:1-4

13:1 „Treñi put dolazim k vama“ Ovo je najdirektniji dokaz teoriji o „bolnoj poseti“ apostola Korintu, poseti koja se desila izmeœu pisanja poslanica ovoj crkvi (12:14). Inaåe, ona nije zabeleæena u knjizi Dela apostolskih.

- **„Svaka optuæba“** Ovo je citat iz Pnz 19:15 (Br 35:30; Pnz 17:6; Mt 18: 16; 1 Tim 5: 19), koji se tiåe sudske pro ce dure. Ãta je smisao ovih reåi na ovom mestu? Dve su moguñnosti:
    1. Pavlova procena crkve. Veñ ih je dva puta posetio. U njegovim oåima bili su sasvim odgovorni za sve ono ãto su åuli i dobili.
    2. Disciplinska mera prema pojedinim grupama u crkvi:
        a) posvaœane frakcije (12:20)
        b) nemoralne grupe (12:21)
        c) „super apostoli“, tj. laæni uåitelji koji su imali jake veze ili sa Judaistima, ili sa nekim krugovima moñi u jerusalimskoj crkvi (2 kor 10-13, posebni 11:13-15).
- **„mora da se dokaæe“** Redak oblik futur pasiva. Neki tumaåi tvrde da je bolje åitanje teksta u aorist pasivu. O tome vidi posebnu temu „Stajati, poåivati“ (*histialo*), u 1 Kor 15:1.

13:2 „one koji su ranije sagreãili i sve ostale“ Uoåavamo dve grupe. Prva je „oni koji su ranije greãili“ (perfekt particip). Pavle ih je veñ dva puta suoåio, ali oni se i dalje bune protiv njegovog apostolskog autoriteta. Ili je reå o jednoj od zavaœenih frakcija, iz Kor 1-4, ili o „slobodnjacim“ (libertanistima) (12:20-21; 1 Kor 5).

Druga grupa su „svi ostali“. Oni verovatno nisu bili prilikom preœaãnjih apostolovih poseta. Verovatno su to laæni uåiteji iz Jerusalima, i njihovi sledbenici, kojima je i posveñen odeljak 10-13. I jedni i drugi su najoãtrije pozvani da se pozabave svojim problemima, a ako oni to ne æele, Pavle æeli!

- **„doœem li“** Pavle pominje moguñost svog novog, verovatno treñeg dolaska (Jn 16:7; 1 Jn 3:2).

- **„neñu vas ãtedeti“** Sliåno upozorenje Pavle koristi u pozitivnom smislu u 1 Kor 7:23 i 2 Kor 1:23. Ovo upozorenje nema sudski prizvuk, kao ni u 12:6 (10:11).

13:3 „dokaz“ Kontekst ukazuje na potrebu testiranja. Gde god se u izvornom tekstu naœu sinonimi *dokimazo* i *peirazo*, postoji odreœena neizreåena poruka (igra reåi).

1. st. 3, dokaz - *dokime* (2:9; 8:2; 9:13; 13:3).
2. st. 5, test, ispitivanje – *peirazo* (13:5).
3. st. 5, provera – *dokimazo* (8:8,22; 13:5).
4. st. 5, neproverenost - *adokimos* .
5. st. 6, proverenost - *adokimos* .
6. st. 7, dokaz – *dokimos* (10: 18) .
7. st. 7, dokazati, pokazati - *adokimos* .

Vidi viãe o ovome u posebnoj temi, 1 Kor 3:13.

- **„Hristos govori preko mene“** Neki u Korintu su otvoreno sumnjali u Pav lov autoritet. Oni su ga „testirali“. Ali, prema st. 5, Pavle je taj koji njih testira! To åini osvedoåena Hristova prisutnost u njemu (12:2).
- **„nije slab“** Slabost Hrista je bila Boæiji put demonstracije sile i pobede u njegovom æivotu (st. 4), kao i u apostolovom æivotu (10: 1,11; 12:9; 13:9). Zato se nijedan åovek nikada neñe hvaliti pred Bogom svojim duhovnim dostignuñima. Ona su Boæije delo a ne naãe. Bog svojom silom postiæe neãto u nama. Na nama je da dozvolimo da njegova sila deluje u naãim slabostima. Vidi posebnu temu o slabostima, u 2 Kor 12:9.

Stihovi 3 i 4 su saæetak antiteze retoriåkoj bahatosti laænih uåitelja. Oni su se hvalili: (1) svojim nacionalnim poreklom; (2) posebnim harizmatskim iskustvima; (3) nadmoñnim sofistiåkim oratorskim veãtinama; (4) liånim prednostima.

- **„meœu vama“** Pavle vidi zajednice vere kao meru vrednosti iskustva, a ne liåno samoisticanje (st. 5).

13:4 „raspet“ Pavle se sluæi sa nekoliko pojmova da bi opisao Isusovu smrt: (1) smrt (Rim 5:6; 8:34; 14:15; 1 Kor 8:11; 15:3; 2 Kor 5:15; Gal 2:21;1 Sol 4:14; 5:10); (2) krv (Rim 3:25; 5:9; Ef 1:7; 2:13; Kol 1:20);

(3) krst (1 Kor 1:17-18; Gal 5:11; 6:12,14; Ef 2:16; Fil 2:8; Kol 1:20; 2:14); (4) raspeñe (1 Kor 1:23; 2:2; 2 Kor 13:14; Gal 3:1).

- **„ali æivi silom Boæijom“** Ova fraza je donela mnogo glavobolja hristoloãkim debatama Rane crkve. Zar Isus takoœe nije Bog? Æivi li åovek Isus silom æivota koja je odvojena od boæanstva (JHVH)? Naravno da ne treba zidati piramidu sistematske teologije na pojedinim stihovima, ali sve stihove treba ujediniti u jasan teoloãki koncept.

Jezik ovog stiha se najåeãñe koristio kao dokaz da je Bog Otac, u ime odobravanja dela spasenja, vaskrsnuo svoga Sina (Dl 2:24; 3:15; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33,34,37; 17:31; Rim 1:4; 6:4,9; 8:11; 10:9; 1 Kor 6:14; 2 Kor 4:14; Gal 1:1; Ef 1:20; Kol 2: 12; 1 Sol 1: 10). Ali, ostali nadahnuti tekstovi kaæu da je: (1) Duh Sveti vaskrsnuo Sina (Rim 8:11); Sin je vaskrsnuo sebe (Jn 2:19-22; 10:17-18).

- **„ali ñemo s njim æiveti za vas“** Pavle shvata hriããanstvo kao ukupan dogaœaj spasenja u poistoveñenju vernika sa Gospodnjim æivotom, smrti i vaskrsenjem. Ako je on usprkos sve pravednosti i poniznosti bio neshvañen – I mi ñemo biti; Ako je on umro sluæeñi drugima – I mi ñemo umreti; Ako je on vskrsnuo – I mi ñemo vasksnuti. I jesmo vaskrsnuli, u sadaãnjem novom æivotu, ali ñemo i o njegovom Dolasku i sveopãtem vaskrsenju tela.

Ova teologija poistoveñivanja je oåigledna prema Rim 6. Poslanicu Rimljanima apostol je pisao upravo iz Korinta. Posmatrajuñi ovu nesreœenu zajednicu, dao je Rimljanima vrlo sistematiåni uvid u suãtinu hriããanstva.

5 „Ispitajte sami sebe æivite li po veri. Proverite sami sebe. Zar ne shvatate da je Hristos meœu vama? Ili moæda niste uvereni u to? 6 Ipak se nadam da ñete razumeti da smo mi uvereni u to.
7 Molimo se Bogu da ne uåinite nikakvo zlo. Ne åinimo to da bismo dokazali da smo u pravu, nego da biste vi åinili ãto je dobro, pa da se pokaæe da nismo bili u pravu. 8 Mi, naime, ne moæemo niãta protiv istine, nego samo za istinu. 9 Jer mi se radujemo kada smo mi slabi, a vi jaki. Stoga se molimo Bogu za vaãe usavrãavanje. 10 Piãem vam ovo u odsustvu, da ne bih

postupio oãtro kada doœem, jer mi je Gospod dao vlast da gradim, a ne da ruãim“.

2 Kor 13:5-10

13:5 „Ispitajte sami sebe“ Prezent imperativ. Poznati glagol *perazo* – „ispitivanje manjkavosti“. Vidi viãe o tome u 1 Kor 3:13. Ispitali su Pavla, a sada neka ispitaju sami sebe! On ne sumnja u njihovu veru, ali ih zove da se veñ jednom probude.

- **„vera“** *pistis* se prevodi kao vera, pouzdanje, verovanje. Tri su NZ naglaska vere: (1) liåno prihvatanje Isusa kao Boæijeg Hrista; (2) veran æivot za Hrista; (3) zdravo verovanje o Hristu (st. 3; Gal 1:23; 3:23-25). Zrelo hriãñanstvo podrazumeva svo troje.
- **„Proverite sami sebe“** Apostol ponavlja poziv joã jednim prezent imperativom, ali sada sa glagolom *dokimazo*, koji naglaãava pozitiv samosagledavanja.
- **„Zar ne shvatate“** Gråki *epigniosko* istiåe doæivljaj, iskustvo punine saznanja.
- **„da je Hristos meœu vama“** Stih 4 naglaãava duh zajedniãtva, jer koristi zamenicu u mnoæini. Ova fraza se viãe tiåe pojedinca. Hrist je u svom narodu, ali i u svakom pojedinom verniku! Sluæba Sina i Duha su suãtinski jedno, pa se Duh åesto naziva i Hristovim Duhom (Rim 8:9; 1 Pet 1:11). Isus je sam rekao da ñe prebivati u vernicima (Jn 14:23; Rim 8:10; Kol 1:27. Vidi i 28:20). Vidi posebnu temu u 2 Kor 3:17.
- **„Ili moæda niste uvereni u to“** Izraz paralelan st. 5 – „æivite li po veri“? Apostol na nekoliko naåina (*dokimazo* u st. 5 je u sluæbi uslovne reåenice) iskazao svoje duboko uverenje da su primaoci ove poslanice pravi vernici, iako zna da to nisu svi. Meœu njima je opasna grupa krivoveraca koja ne poznaje Hrista. Ovo pitanje je upuñeno njima.

Takoœe, ovo nije pitanje vernicima koji greãe. Njima je Pavle pisao u 12:20-21. Njima je potrebno pokajanje u Hristu, a krivovercima obrañenje.

Isti izraz se koristi u 1 Kor 9:27, gde apostol otvoreno svedoåi o svojoj borbi da ostane u Boæijoj kontroli. Nipoãto ne æeli da bude „izbaåen“,

diskvalifikovan. Na istu takvu proveru poziva sve tamoãnje vernike (Fil 2:12).

13:6 Joã jedno uveravanje Korinñana da su i on i njegovi saradnici proãli test (nisu neprovereni, st. 7), i to baã u odnosu prema njima, crkvi u Korintu. Ako u njima prebiva Hrist, onda je njihova sluæba uspela.

13:7 Jaka, pravoverna crkva u Korintu ñe svakako potvrditi i Pavlovo voœstvo i sva apostolska ovlaññenja. Ali, viãe mu je stalo da Korinñani pokaæu svoju valjanost spram Gospoda, spram evanœelja, a ne nuæno spram njega i njegove sluæbe (st. 9).

- **„dokazali… pokaæe“** Nastavlja se Pavlovo govorniåko nijansiranje izrazima *dokimos* i *adokimos*. U ovom kontesktu „istina“ se tiåe evanœelja kao osobe (Isus Mesija), evanœelja kao poruke (evanœelje o Isusu Mesiji), i evanœelja kao naåina æivota (utelovljeno evanœelje).

Posebna tema: „Istina“ u Pavlovim spisima

I ovde valja naglasiti da se pojam istine, u svim svojim reåniåkim izvedenicama uveliko oslanja na svoju SZ paralelu – *emet* – „verodostojan, izvoran“. Ovim pojmom se u vanbiblijskoj literaturi opisivao kontrast istine i laæi. To se posebno vidi u spisma sa Mrtvog mora – „Himne zahvalnosti“ – pojam otkrivene istine. Eseni su zato bili „svedoci istine“. Pavle ovim pojmom opisuje Hristovo evanœelje:

1. Rimljanima 1:18,25; 2:8,20; 3:7; 15:8.
2. 1. Korinñanima 13:6.
3. 2. Korinñanima 4:2; 6:7; 11:10; 13:8.
4. Galatima 2:5,14; 5:7.
5. Efescima 1:13; 6:14.
6. Koloãanima 1:5,6.
7. 2. Solunjanima 2:10,12,13.
8. 1. Timoteju 2:4; 3:15; 4:3; 6:5.
9. 2. Timoteju 2:15,18,25; 3:7,8; 4:4.
10. Titu 1:1,14.

Istom reåi Pavle opisuje i taånost svog govora:

1. Dela 26:25.
2. Rimljanima 9:1.
3. 2. Korinñanima 7:14; 12:6.
4. Efescima 4:25.
5. Filipljanima 1:18.
6. 1. Timoteju 2:7.

Ovom reåi apostol opisuje svoj motiv u 1 Kor 5:8 i naåin æivota (svoj i svih hriããana) u Ef 4:24; 5:9; Fil 4:8. Nekada se njome opisuje:

1. Bog, Rim 3:4 (Jn 3:33; 17:17)
2. Isus, Ef 4:21 (sliåno je i u Jn 14:6)
3. Apostolsko svedoåanstvo, Tit 1:13
4. Pavle, 2 Kor 6:8

Samo Pavle koristi ovaj glagolski oblik (*aletheuo*) u Gal 4:16 i Ef 4:15, a odnosi se na evanœelje.

13:9 „Jer mi se radujemo kada smo mi slabi, a vi jaki“ Ovo je Pav lov paradoks. On zna da se Boæija sila iskazuje kroz ljudsku nemoñ (12:10;13:4). Zato hoñe da ostane slab. Ako Korinñani æele tu istu Boæiju snagu, nema drugoga puta do slabosti ni za njih. Koliko je ovo drugaåije od merila sveta oko nas! Pa i od merila laænih uåitelja. Oni su svoju snagu pokazivali kroz obrazovanje, poreklo, iskustva. A Pav lo va snaga je jedino u Hristu (st. 4).

- **„vaãe usavrãavanje“** Imeniåni oblik ove reåi se nalazi jedino ovde u celom NZ. Glagol „usavrãiti“ doslovno znaåi – „stopiti se, uklopiti se“. Sreñemo ga u 1 Kor 1:10, kada apostol poziva crkvu da prestanu sa sektaãkim podelama. Sada, na kraju svog drugog pisma, ponovo se vraña na tu misao (duhovno usavrãavanje dovodi do duhovnog jedinstva).

Jeziåki struånjaci istiåu da *artios* (dovrãen, prikladan, opremljen za posao), sa svim poznatim predlozima (*epi, kata*), u svim oblicima ima isto znaåenje (Lk 6:40; 2 Kor 13:9,11; Ef 4:12; 2 Tim 3:17).

Pavle æeli delotvornu, sloænu crkvu punu lubavi (st. 11). A do toga im treba mnogo oproãtenja, obnove i dis ci pline (Gal 6:1).

13:10 Apostol nipoãto ne æeli da njegova naredna poseta bude bolna kao prethodna (2:3-4). Ne æeli da se razmaãe svojim apostolskim autoritetom, veñ da im doœe u ljubavi, kao pravi duhovni otac. Ali, to ne zavisi od njega, nego od crkve same.

- **„jer mi je Gospod dao vlast“** Ista fraza je i u 10:8. Apostol je apostol i kada je tu, meœu njima, i kada je daleko od njih (1 Kor 5:4). To je Hristov autoritet (12:19; 13:3). Pavle ga je dobio joã u drami svog obrañenja na putu za Dam ask (Dl 9:22,26).
- **„da gradim“** Vidi o ovome posebnu temu u 1 Kor 8:1.

11 Uostalom, braño, radujte se, usavrãavajte se, teãite se, budite sloæni, æivite u miru, pa ñe Bog ljubavi i mira biti sa vama. 12 Pozdravite jedni druge svetim poljupcem. Pozdravljaju vas svi verujuñi.
13 Milost Gospoda Isusa Hrista i ljubav Boæija i zajedniãtvo Duha Svetog neka budu sa svima vama. Amin.

2 Kor 13:11-13

13:11 „Uostalom“ Doslovno „na kraju“ (Gal 6:17). Prepoznatljiva apostolova zavrãna misao (Ef 6: 10; Fil 3:1; 4:8; 2 Sol 3:1). Fraza koja najavljuje zavrãetak.

- **„braño“** Kako di van kraj za pismo jednoj tako problematiånoj crkvi. U literalnom smislu, ovo najavljuje promenu teme.
- Sledi serija od pet imperativa:

1. „radujte se“ (aktiv). Åest poziv u ovoj poslanici (2:3; 6: 10; 7:7,9,13,16; 13:9, 11). Znaåi joã i „doviœenja“ (Fil 3.1; 4:4), ali to ne odgovara kontekstu imerativa.
2. „usavrãavajte se“ (pasiv). Ovo istiåe jedinstvo i sluæbu (st. 9).
3. „teãite se“ (pasiv). Takoœe åest poziv u 2 Kor (1 :4,6; 2:7,8; 5:20; 6:1; 7:6,7,13; 8:6; 9:5; 10:1; 12:8,18; 13:11).
4. „budite sloæni“ (aktiv). Viãeznaåni pojam, ali u ovom kontekstu odgovara drugom pozivu, drugoj zapovesti – „usavrãavajte se“. Sloga je temelj evanœelja. Ona ne znaåi uniformisanje miãljenja po svemu ili bilo åemu, ali znaåi da

svako neslaganje treba da bude u ljubavi. Evanœelje treba da ima prednost nad svim liånim miãljenjima i prohtevima!

5. „æivite u miru“ (aktiv). I ovo je eho poziva 1 Kor 1-4 i 2 Kor 10-13. Bez obzira na vrstu, na prirodu problema, svaki od njih izaziva neslogu i cepanje. Pavle zapoveda mir, ali ne kao kompromisno uklapanje, veñ kao silu hristolikosti. Bog mira (st. 11) ñe nam pomoñi u naãim slabostima i dati nam mir!

13:12 „Pozdravljaju vas“ Moguña su i druga znaåenja, posebno prilikom liånog opraãtanja (Dl 20:1; 21:6). Ovo istiåe duh, stav prihvatanja i zajedniãtva. Suprotnost ovome imamo u Mt 5:47.

Napomena: Neki prevodi engleskog govornog podruåja spajaju stihove 12 i 13, a neki ih rastavljaju tako da dobijaju i st. 14 (SSP kod nas, op. prev.)

- **„svetim poljupcem“** Sa ovim obiåajem (meœu ålanovima porodice i prijateljima) se kasnije svesno prestalo zbog nerazumevanja ljudi izvan crkve (erotske konotacije). U Ranoj crkvi muãkarci su ljubili muãkarce a æene æene (obiåaj preuzet iz sinagoge, Rim 16:16; 1 Kor 16:20; 1 Sol 5:26).

Ipak, ovo je zapovest. Znaåi li to da ova praksa treba da postoji meœu hriãñanima? Ovo je viãe nego odliåan primer kako kulture koje dolaze utiåu na tumaåenje svetog teksta. Zapravo, ovde se primenjuje hermeneutiåko pravilo – Suãtina je vaænija od forme! Stav je vaæan a ne obiåaj. A stav treba da kazuje da su hriãñani jedna porodica.

13:13 „svi verujuñi“ Doslovno – „svi sveti“. Ne misli se samo na Pavlove misijske saradnike, veñ na ostale crkve. Naime, postojala je napetost izmeœu crkve u Korintu i drugih zajednica tog podruåja. Bila je to kuãnja prevlasti, sfere uticaja. Pavle je nekoliko puta ukazao da sve ãto je saopãtio Korinñanima jeste nauåavao i nauåava i drugim crkvama (1 Kor 4:17; 7:17; 11:16,34; 14:33). Korinñani su deo duhovne porodice a ne samozvana elita. Vidi posebnu temu o svecima, u 1 Kor 1:2.

Uprkos krizi, sve crkve koje je Pavle otpoåeo poslale su po njemu i ostalima iskrene pozdrave. A oni sadræe oseñaj zajedniãtva, brigu, æelju za saradnjom, molitveno zastupanje i prihvatanje.

- **„Milost Gospoda Isusa Hrista i ljubav Boæija i zajedniãtvo Duha Svetog neka budu sa svima vama. Amin“** Pavle uvek zavrãava svoje poslanice molitvom i zahvalnoãñu, ali ovaj kraj je poseban. On obuhvata tri osobine Boæijeg karaktera sva tri boæanska lica. Neobiånost je i u tome da je Isus pomenut prvi. O svetoj Trojici vidi posebnu temu u 1 Kor 2:10.

Dakle, tri Boæije veåne osobine: milost, ljubav i zajedniãtvo. I to za „sve“ vernike Korinta. Ovo je sræ molitve.

Apostol æeli da vidi obnovljeno zajedniãtvo svih vernika. Æeli da sami prepoznaju i odbace laæove izmeœu sebe.

Samu poslanicu je pisao pisar, ali ova molitva je verovatno napisana njegovom rukom (2 Sol 3:17). O, kako je Pavle voleo ovu crkvu!

Predlozi za razgovor

Ovaj udæbenik je tek vodiå u tumaåenju. Svako od nas je za sebe odgovoran za svoje tumaåenje Pisma. Svako treba da sluãa svoje unutraãnje voœstvo. Seti se: Ti, Pismo i Duh Sveti. Nikada ne odustaj od ovoga.

I ova pitanja su osmiãljena da bi ti pomogla u saæimanju glavnih misli ovog odeljka. Dakle, da u njima naœeã izazov, a ne konaåne odgovore.

1. Kako vernici mogu sami sebe da ispitaju?
2. Zaãto apostol tako åesto govori u poglavljima 11-13 o svojim slabostima?
3. Kako se naãa sigurnost u veri odnosi prema pozivu na istrajnost?
4. Kako Bog moæe da bude jedan i Trojica u isto vreme?